

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2017 02 23
COM(2016) 864 final

2016/0380 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių

(nauja redakcija)

(Tekstas svarbus EEE)

{SWD(2016) 410}

{SWD(2016) 411}

{SWD(2016) 412}

{SWD(2016) 413}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai**

Politinės aplinkybės

Didelę savo pajamų dalį Europos piliečiai išleidžia energijai, ji taip pat yra svarbus Europos pramonės išteklis. Tuo pat metu energetikos sektoriui tenka esminis vaidmuo vykdamas įsipareigojimą iki 2030 m. Sąjungoje išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti bent 40 %, numatant, kad atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalis iki 2030 m. sudarys 50 %.

Pasiūlymai nauja redakcija išdėstyti Direktyvą dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, Reglamentą dėl elektros energijos rinkos ir Reglamentą, įsteigiantį Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą, yra dalis platesnio Komisijos iniciatyvų rinkinio („Švari energija visiems europiečiams“). Ši iniciatyvų rinkinį sudaro Komisijos pagrindiniai pasiūlymai siekiant sukurti energetikos sąjungą, kaip numatyta Energetikos sąjungos veiksmų plane¹. Jis apima teisėkūros procedūra priimamų aktų pasiūlymus ir ne teisėkūros iniciatyvas siekiant sukurti strategiją, skatinančią siekti apčiuopiamos naudos piliečiams ir užtikrinti darbo vietų kūrimą, ekonomikos augimą ir investicijas, kartu prisidedant prie visų penkių energetikos sąjungos aspektų. Taigi, pagrindiniai prioritetai, kurių siekiama teisės aktų rinkiniu, – įtvirtinti principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, užtikrinti ES lyderystę atsinaujinančiųjų energijos išteklių srityje ir sudaryti tinkamas sąlygas energijos vartotojams.

Europos Vadovų Taryba² ir Europos Parlamentas³ ne kartą pabrėžė, kad gerai veikianti integruota energijos rinka yra geriausias būdas užtikrinti prieinamas energijos kainas, užtikrinti energijos tiekimo saugumą ir sudaryti sąlygas ekonomiškai efektyviu būdu integruoti didesnius elektros energijos, pagamintos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, kiekius. Siekiant ekonomikos augimo ir vartotojų gerovės Europos Sąjungoje itin svarbu, kad kainos būtų konkurencingos, taigi tai yra esminis ES energetikos politikos aspektas. Dabartinis elektros energijos rinkos modelis yra paremtas 2009 m. priimto Trečiojo energetikos teisės aktų rinkinio⁴ taisyklėmis. Šios taisyklės vėliau buvo papildytos teisės aktais, saugančiais nuo piktnaudžiavimo rinka⁵, ir prekybą elektros energija bei tinklo

¹ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui, Regionų komitetui ir Europos investicijų bankui „Atsparios energetikos sąjungos ir perspektyvios klimato kaitos politikos pagrindų strategija“, COM/2015/080 *final*.

² Tarybos 3429-ojo posėdžio (Transportas, telekomunikacijos ir energetika) rezultatai, 2015 m. lapkričio 26 d., 14632/15, Tarybos 3472-ojo posėdžio (Transportas, telekomunikacijos ir energetika) rezultatai, 2016 m. birželio 6 d., 9736/16.

³ 2016 m. rugsėjo 13 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl naujo rinkos modelio (P8_T A(2016) 0333).

⁴ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/54/EB, OL L 211, 2009 8 14, p. 55–93 (toliau – Elektros energijos direktyva); 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinantis Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003, OL L 211, 2009 8 14, p. 15–35 (toliau – Elektros energijos reglamentas); 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 713/2009, įsteigiantis Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą, OL L 211, 2009 8 14, p. 1–14 (toliau – ACER reglamentas).

⁵ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo, OL L 326, 2011 12 8, p. 1–16; 2014 m. gruodžio 17 d.

eksploatavimo taisyklės apibrėžiančiais įgyvendinimo teisės aktais⁶. ES energijos vidaus rinka yra grindžiama nusistovėjusiais principais, kaip antai trečiųjų šalių prieigos prie elektros energijos tinklų teise, vartotojų laisve pasirinkti tiekėjus, patikimomis atskyrimo taisyklėmis, kliūčių tarpvalstybinei prekybai šalinimu, nepriklausomų energetikos reguliavimo institucijų vykdoma rinkos priežiūra ir reguliavimo institucijų bei tinklo operatorių bendradarbiavimu ES lygmeniu Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūroje (ACER) ir Europos perdavimo sistemos operatorių tinkle (ENTSO).

Trečiuoju energetikos teisės aktų rinkiniu pasiekta konkrečios pažangos vartotojų naudai. Padidėjo Europos elektros energijos rinkų likvidumas ir gerokai išsiplėtė tarpvalstybinė prekyba. Daugelio valstybių narių vartotojai dabar turi daugiau galimybių rinktis. Didesnė konkurencija, visų pirma didmeninėse rinkose, padėjo pažaboti didmenines kainas. Trečiuoju energetikos teisės aktų rinkiniu vartotojams suteikta naujų teisių ir tai akivaizdžiai pagerino vartotojų padėtį energijos rinkose.

Dėl naujų tendencijų Europos elektros rinkose įvyko esminių pokyčių. Iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gaminamos elektros energijos dalis gerokai padidėjo. Perėjimas prie elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių tęsis, nes tai yra pagrindinė sąlyga siekiant įvykdyti Sąjungos įsipareigojimus pagal Paryžiaus susitarimą dėl klimato. Elektros energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių yra nepastovesnė, mažiau nuspėjama ir decentralizuota nei tradicinė elektros energijos gamyba, todėl rinką ir tinklo eksploatavimo taisyklės reikia pritaikyti prie lankstesnio rinkos pobūdžio. Tuo pat metu dėl valstybės intervencijos, paprastai nekoordinuojamos, atsirado didmeninės elektros energijos rinkos iškreipimų, turėjusių neigiamų padarinių investicijoms ir tarpvalstybinei prekybai⁷. Taip pat vyksta didelių technologinių pokyčių. Elektros energija prekiaujama beveik visoje Europoje taikant vadinamąsias rinkų susiejimo priemones, kurias bendrai rengia elektros energijos biržos ir perdavimo sistemos operatoriai. Dėl skaitmeninimo ir spartaus internetinių matavimo ir prekybos sprendimų plėtojimo pramonei, įmonėms ir net namų ūkiams suteikiama galimybių gaminti ir kaupti elektros energiją bei dalyvauti elektros energijos rinkose pagal vadinamuosius reguliavimo apkrova sprendimus. Ateinančių dešimtmetį elektros energijos rinkoje vyraus labiau kintama ir decentralizuota elektros energijos gamyba, padidės valstybių narių tarpusavio priklausomybė ir atsiras naujų technologinių galimybių vartotojams

Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1348/2014 dėl duomenų teikimo, kuriuo įgyvendinamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1227/2011 8 straipsnio 2 ir 6 dalys, OL L 363, 2014 12 18, p. 121–142.

⁶ 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo, OL L 326, 2011 12 8, p. 1–16; 2013 m. birželio 14 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 543/2013 dėl duomenų teikimo ir skelbimo elektros energijos rinkose, iš dalies keičiantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 714/2009 I priedą, OL L 163, 2013 6 15, p. 1–12; 2015 m. liepos 24 d. Komisijos reglamentas (ES) 2015/1222, kuriuo nustatomos pralaidumo paskirstymo ir perkrovos valdymo gairės, OL L 197, 2015 7 25, p. 24–72; 2016 m. balandžio 14 d. Komisijos reglamentas (ES) 2016/631 dėl tinklo kodekso, kuriame nustatomi generatorių prijungimo prie elektros energijos tinklo reikalavimai, OL L 112, 2016 4 27, p. 1–68; 2016 m. rugpjūčio 17 d. Komisijos reglamentas (ES) 2016/1388 dėl tinklo kodekso, kuriame nustatomi apkrovos prijungimo reikalavimai, OL L 223, 2016 8 18, p. 10–54; 2016 m. rugpjūčio 26 d. Komisijos reglamentas (ES) 2016/1447 dėl tinklo kodekso, kuriame nustatomi aukštosios įtampos nuolatinės srovės sistemų ir nuolatinės srovės linija jungiamų elektros jėgainių parko modulių prijungimo prie tinklo reikalavimai, OL L 241, 2016 9 8, p. 1–65; 2016 m. rugsėjo 26 d. Komisijos reglamentas (ES) 2016/1719, kuriuo nustatomos prognozuojamo pralaidumo paskirstymo gairės, OL L 259, 2016 9 27, p. 42–68; kitos gairės ir tinklo kodeksai, kuriems valstybės narės pritarė ir laukiama, kol jie bus priimti.

⁷ Žr. Komisijos komunikatą „Elektros energijos vidaus rinkos kūrimas ir geriausių viešojo įsikišimo rezultatų užtikrinimas“ C(2013) 7243 *final*, 2013 11 5.

sumažinti išlaidas ir aktyviai dalyvauti elektros energijos rinkose taikant reguliavimo apkrova priemones ir vartojant arba kaupiant pačių pasigamintą energiją.

Taigi šia elektros energijos rinkos modelio iniciatyva siekiama dabartinės rinkos taisyklės pritaikyti prie naujų rinkos realijų, sudarant sąlygas pagal neiškraipytus kainų signalus nevaržomai tiekti elektros energiją ten, kur jos labiausiai reikia, ir tada, kai jos labiausiai reikia, kartu suteikiant daugiau galių vartotojams, užtikrinant, kad tarpvalstybinė konkurencija teiktų didžiausią naudą visuomenei ir duodant reikiamus signalus bei paskatas mūsų energetikos sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro mažinančioms investicijoms. Ja taip pat teikiama pirmenybė energijos vartojimo efektyvumo sprendimams ir prisidedama prie tikslo tapti energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių lydere pasaulyje, taip prisidedant prie Sąjungos tikslo kurti darbo vietas, skatinti ekonomikos augimą ir pritraukti investicijų.

Rinkos taisyklių pritaikymas

Esamos rinkos taisyklės yra pagrįstos vyraujančiomis praėjusio dešimtmečio gamybos technologijomis, t. y. centralizuotomis, didelėmis iškastinių kurą deginančiomis elektrinėmis ir nedideliu vartotojų dalyvavimu. Kadangi energijos gamybai naudojamų išteklių derinyje svarbesnis vaidmuo teks kintamajai elektros energijos gamybai iš atsinaujinančiųjų išteklių, o vartotojams, jei jie to pageidauja, turėtų būti sudarytos sąlygos dalyvauti rinkose, būtina taisyklės pritaikyti. Esminę svarbą sėkmingai elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių integracijai į rinką turi trumpalaikės prekybos elektros energija rinkos, sudarančios sąlygas prekybai iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminta elektros energija tarpvalstybiniu mastu. Taip yra dėl to, kad didžioji dalis elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių gali būti tiksliai nuspėjama prieš pat faktinę gamybą (dėl oro sąlygų neapibrėžtumo). Būtina sukurti rinkas, kuriose būtų įmanomas dalyvavimas prieš pat faktinį tiekimą (vadinamosios einamosios paros arba balansavimo rinkos); tai yra esminė sąlyga, kad elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių gamintojai galėtų parduoti savo energiją sąžiningomis sąlygomis, taip pat dėl to padidėtų likvidumas rinkoje. Trumpalaikės rinkos dalyviams suteiks naujų verslo galimybių siūlyti atsarginių energijos sprendimų, kai paklausa didelė, o elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminama nedaug. Tai apima galimybes vartotojams keisti savo apkrovą (reguliavimas apkrova), saugyklų operatoriams arba lankstiems generatoriams. Spręsti kintamosios gamybos problemą mažuose regionuose gali būti labai brangu, tačiau vartotojai galėtų sutaupyti daug lėšų kintamąją gamybą sutelkiant didesnėse teritorijose. Tačiau integruotų trumpalaikių rinkų vis dar trūksta.

Dabartinių rinkos priemonių trūkumai mažina energetikos sektoriaus patrauklumą naujoms investicijoms. Tinkamai sujungta rinka grindžiama energetikos sistema, kurioje kainos atitinka rinkos signalus, veiksmingai skatins reikiamas investicijas į gamybą bei perdavimą ir užtikrins, kad investuojama būtų ten, kur to reikia labiausiai, taip sumažinant valstybės planuojamų investicijų poreikį.

Šiuo metu dėl nacionalinių rinkos taisyklių (pavyzdžiui, kainų ribų) ir valstybės įsikišimo kainos negali atspindėti elektros energijos trūkumo. Be to, netinkamai sukonfigūruotos kainų zonos, užuot atspindėjusios faktinį trūkumą, dažnai sutampa su politinių sienomis. Nauju rinkos modeliu siekiama pagerinti kainų signalus, kad jie skatintų investicijas tose srityse, kuriose jų reikia labiausiai, ir būtų atsižvelgiama į tinklo suvaržymus ir paklausos centrus, o ne į valstybių sienas. Kainų signalai taip pat turėtų sudaryti sąlygas tinkamam atlygiui už išteklių lankstumą (įskaitant reguliavimą apkrova ir energijos kaupimą), nes šie ištekliai yra priklausomi nuo atlygio už trumpesnius laikotarpius (pvz., tik piko valandomis naudojami šiuolaikiniai dujų įrenginiai arba pramonės apkrovos mažinimas esant didžiausiai apkrovai arba sutrikus sistemos veikimui). Veiksmingi kainų signalai taip pat užtikrina veiksmingą

tiekimui iš esamų elektros energijos gamybos įrenginių valdymą. Todėl yra būtina peržiūrėti visas esamas kainodarą iškraipančias taisykles (pvz., taisykles, kuriomis pirmenybė teikiama tiekimui iš tam tikrų įrenginių), siekiant aktyvinti ir visiškai išnaudoti paklausos priemonių teikiamas lankstumo galimybes.

Daugiausia dėmesio energijos rinkoje – vartotojams

Visapusiškai į elektros energijos sistemą integravus pramonės, komercinius ir buitinius vartotojus gal būti išvengta didelių atsarginės elektros energijos gamybos sąnaudų – sąnaudų, kurias kitu atveju tektų sumokėti vartotojams. Tai netgi suteikia galimybę vartotojams iš kainų svyravimų gauti naudos ir dalyvaujant rinkoje uždirbti. Todėl norint sėkmingai ir ekonomiškai efektyviu būdu valdyti perėjimą prie kitokio energetikos modelio būtina aktyvinti vartotojų dalyvavimą.

Vienas iš pagrindinių energetikos sąjungos įsipareigojimų – įgyvendinti naujų galimybių energijos vartotojams suteikiančias priemones. Vis dėlto dabartinės rinkos taisyklės dažnai neleidžia vartotojams pasinaudoti šiomis naujomis galimybėmis. Nors vartotojai gali gaminti ir kaupti elektros energiją bei valdyti savo energijos vartojimą lengviau nei bet kada anksčiau, dėl esamo mažmeninės rinkos modelio jie negali visapusiškai pasinaudoti tokiomis galimybėmis.

Daugelyje valstybių narių vartotojai turi mažai paskatų keisti savo vartojimą atsižvelgdami į besikeičiančias kainas rinkose arba jų neturi visai, nes kainų signalai tikruoju laiku nepasiekia galutinio vartotojo. Rinkos modelio teisės aktų rinkinys suteikia galimybę įvykdyti šį įsipareigojimą. Skaidresni tikralaikiai kainų signalai paskatins vartotojų dalyvavimą arba individualiai, arba susitelkiant, ir elektros energijos sistemą padarys lankstesnę, sudarant sąlygas integruoti iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintą elektros energiją. Technologiniai pokyčiai ne tik teikia didelių galimybių namų ūkiams taupyti energiją, bet ir sudaro sąlygas įrenginiams ir sistemoms, tokiems kaip išmanieji buitės elektronikos prietaisai, elektrinės transporto priemonės, elektrinės šildymo sistemos, oro kondicionavimo ir šilumos siurbiai izoliuotuose pastatuose ir centralizuoto šildymo ir vėsinimo įrenginiai, automatiškai stebėti kainų svyravimus ir plačiuoju mastu teikia didelį ir lankstų indėlį į elektros energijos tinklą. Kad tos naujos galimybės vartotojams suteiktų finansinės naudos, jie turi turėti prieigą prie paskirtų atitinkančių išmaniųjų sistemų, o elektros energijos tiekimo sutartys su dinamine kainodara turi būti susijusios su neatidėliotinių sandorių rinka. Be to, kad vartotojai pritaiko savo vartojimą prie kainų signalų, šiuo metu atsiranda naujų paklausos paslaugų, kurias teikdami nauji rinkos dalyviai siūlo valdyti daugelio vartotojų elektros energijos vartojimą, jiems mokėdami kompensaciją už jų lankstumą. Nors teikti šias paslaugas jau skatinama galiojančiais ES teisės aktais, duomenys rodo, kad šiomis nuostatomis veiksmingi nepašalintos pirminės rinkos kliūtys tų paslaugų teikėjams patekti į rinką. Siekiant labiau skatinti šias naujas paslaugas tas nuostatas būtina tobulinti.

Daugelyje valstybių narių elektros energijos kainos neatitinka paklausos ir pasiūlos, o yra reguliuojamos valdžios institucijų. Kainų reguliavimas gali stabdyti veiksmingos konkurencijos plėtrą, atgrasyti nuo investicijų ir naujų rinkos dalyvių atsiradimo. Todėl Komisija Energetikos sąjungos pagrindų strategijoje⁸ įsipareigojo palaipsniui panaikinti mažesnes už sąnaudas reguliuojamas kainas ir paskatinti valstybes nares parengti gaires dėl visų reguliuojamųjų kainų laipsniško panaikinimo. Nauju rinkos modeliu siekiama užtikrinti, kad valstybės nesikištų nustatant tiekimo kainas ir kad toks įsikišimas būtų apribotas tik tinkamai pagrįstomis išimtimis.

⁸ Žr. Komunikatą „Atsparios energetikos sąjungos ir perspektyvios klimato kaitos politikos pagrindų strategija“, COM/2015/080.

Sparčiai mažėjant technologijų išlaidoms vis daugiau vartotojų gali sumažinti savo energijos sąnaudas naudodami tokias technologijas, kaip ant stogo montuojamos saulės energijos plokštės ir baterijos. Tačiau savarankišką energijos gamybą vis dar stabdo tai, kad nėra energijos pasigaminantiems vartotojams taikomų bendrų taisyklių. Šias kliūtis būtų galima pašalinti nustatčius tinkamas taisykles, pavyzdžiui, užtikrinant vartotojų teises gaminti energiją savo reikmėms ir parduoti perteklių į tinklą, kartu atsižvelgiant į visos sistemos sąnaudas ir jai teikiamą naudą (pvz., tinkamą tinklų sąnaudų padengimą).

Vietos energijos bendruomenės gali būti veiksmingas būdas valdyti energiją bendruomenės lygmeniu, jų pagamintą elektros energiją vartojant arba tiesiogiai energijos tiekimui, arba (centralizuotam) šildymui ir vėsinimui, prijungtam arba neprijungtam prie skirstomojo tinklo. Kad tokios iniciatyvos galėtų būti laisvai plėtojamos, būtina, kad naujame rinkos modelyje valstybės narės nustatytų tinkamą jų veiklą įgalinančią teisinę sistemą.

Šiandien daugiau kaip 90 % kintamųjų atsinaujinančiųjų elektros energijos išteklių yra sujungti su skirstomaisiais tinklais. Iš tiesų dėl vietos elektros energijos integracijos labai padidėjo tinklo tarifai namų ūkių vartotojams. Taip pat labai padidėjo mokesčiai ir rinkliavos tinklų plėtimui ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių investicijoms finansuoti. Naujas rinkos modelis ir Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvos peržiūra suteikia galimybę panaikinti šiuos trūkumus, kurie gali neproporcingai paveikti tam tikrus namų ūkių vartotojus.

Sudarant sąlygas skirstomųjų tinklų operatoriams kai kurias su kintamąja gamyba susijusias problemas spręsti labiau vietoje (pvz., valdant vietos lankstumo išteklius) tinklo sąnaudos galėtų būti gerokai sumažintos. Tačiau kadangi dauguma skirstomųjų tinklų operatorių yra vertikaliai integruotų bendrovių dalis, kurios taip pat veikia tiekimo versle, būtina nustatyti apsaugines reguliavimo priemones, siekiant užtikrinti skirstomųjų tinklų operatorių neutralumą vykdant savo naujas funkcijas, pvz., kiek tai susiję su duomenų valdymu ir lankstumo naudojimu vietos perkrovoms valdyti.

Kitas esminis konkurenciją ir vartotojų dalyvavimą skatinantis aspektas yra informacija. Ankstesnės Komisijos konsultacijos ir tyrimai parodė, kad vartotojai skundžiasi dėl nepakankamo skaidrumo elektros energijos rinkose, mažinančio jų gebėjimą pasinaudoti konkurencijos teikiama nauda ir aktyviai dalyvauti rinkose. Vartotojai nesijaučia pakankamai informuoti apie alternatyvius tiekėjus, naujas energetines paslaugas ir yra nepatenkinti sudėtinga pasiūlymų bei tiekėjų keitimo tvarka. Reforma taip pat padės užtikrinti duomenų apsaugą, nes plačiau naudojant naujas technologijas (visų pirma pažangiųjų skaitiklių sistemas) atsiras didžiuliai didelę komercinę vertę turinčių energijos duomenų kiekiai.

Daugiausia dėmesio energijos rinkoje skiriant vartotojams, naujame rinkos modelyje būtina atsižvelgti į tai, kaip užtikrinti, kad būtų apsaugoti pažeidžiamiausi visuomenės nariai ir kad dar labiau nepadidėtų bendras energijos nepriteklių patiriančių namų ūkių skaičius. Didėjant energijos nepritekliaus lygiui, taip pat trūkstant aiškumo dėl tinkamiausių priemonių kovoti su vartotojų pažeidžiamumu ir energijos nepriteklumi, pasiūlyme dėl naujo rinkos modelio reikalaujama, kad valstybės narės deramai įvertintų ir nuolat stebėtų energijos nepritekliaus lygį remdamosi ES lygmeniu apibrėžtais principais. Peržiūrėtose Energijos vartojimo efektyvumo direktyvoje ir Pastatų energinio naudingumo direktyvoje numatyta papildomų priemonių energijos nepritekliaus problemai spręsti.

Elektros energijos tiekimo saugumas

Šiuolaikinėje visuomenėje, kuri yra iš esmės priklausoma nuo elektros energiją ir internetą naudojančių sistemų, elektros energijos tiekimo saugumas yra būtinas. Todėl reikia įvertinti Europos elektros energijos sistemos gebėjimą pagaminti pakankamai elektros energijos ir lankstumą, kad patikimas elektros energijos tiekimas būtų užtikrinamas visą laiką (išteklių

adekvatumas). Energijos tiekimo saugumo užtikrinimas – ne vien nacionalinio lygmens prievolė, bet ir vienas kertinių Europos energetikos politikos ramsčių⁹. Taip yra todėl, kad visiškai tarpusavyje sujungtame ir sinchronizuotame tinkle ir gerai veikiančiose rinkose energijos tiekimo saugumas gali būti užtikrintas kur kas efektyviau ir konkurencingiau negu vien tik nacionaliniu mastu. Elektros energijos tinklo stabilumas atskirose valstybėse narėse dažnai labai priklauso nuo elektros energijos srautų iš kaimyninių šalių, todėl galimos energijos tiekimo saugumo problemos paprastai turi poveikį regionams. Dėl šios priežasties, pritrūkus nacionalinių elektros energijos gamybos pajėgumų, dažnai efektyvesni yra regioniniai sprendimai, leidžiantys valstybėms narėms pasinaudoti kitose šalyse pagamintos energijos pertekliumi. Todėl, kad būtų galima susidaryti realų galimų elektros energijos gamybos poreikių vaizdą atsižvelgiant į elektros energijos rinkų integraciją ir galimus srautus iš kitų šalių, reikėtų pagal bendrai sutartą metodiką parengti suderintą Europos adekvatumo vertinimą. Jei iš suderinto adekvatumo vertinimo matyti, kad tam tikrose šalyse arba regionuose reikalingi pajėgumų mechanizmai, juos reikėtų sukurti tokius, kad būtų kuo mažiau iškraipoma vidaus rinka. Todėl, siekiant išvengti rizikos, kad nacionaliniai pajėgumų mechanizmai bus nevienodi ir dėl to atsirastų naujų rinkos kliūčių ir sumažėtų konkurencija, reikėtų apibrėžti aiškius ir skaidrius kriterijus, kaip sumažinti tarpvalstybinės prekybos iškraipymą, maksimaliai naudoti reguliavimą apkrova ir sušvelninti padarinius, darančius įtaką priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui¹⁰.

Regioninio bendradarbiavimo stiprinimas

ES valstybių narių glaudus susiejimas per bendrą transeuropinį tinklą yra unikalus visame pasaulyje ir labai naudingas, kai reikia efektyviai vykdyti energetikos sistemos pertvarką. Jei nebūtų galima pasitikėti kitų valstybių narių elektros energijos gamybos arba paklausos ištekliais, labai išaugtų vartotojams tenkančios energetikos sistemos pertvarkymo išlaidos. Dabar sistemos eksploatavimas tarpvalstybiniu mastu yra kur kas labiau tarpusavyje susijęs negu praeityje. Taip yra dėl išaugusios nepastovios ir paskirstytosios gamybos ir glaudesnės rinkos integracijos, ypač trumpesniais prekybos laiko intervalais. Tai taip pat reiškia, kad reguliavimo institucijų arba tinklų operatorių nacionaliniai veiksmai gali turėti tiesioginį poveikį kitoms ES valstybėms narėms. Patirtis parodė, kad dėl nekoordinuojamų nacionalinių sprendimų Europos vartotojai gali patirti didelių išlaidų.

Tai, kad panaudojama tik 25 % kai kurių jungiamųjų linijų pajėgumų (dažnai dėl nekoordinuojamų nacionalinių apribojimų), o valstybės narės nesugebėjo susitarti dėl atitinkamų kainų zonų, rodo, kad reikia geriau koordinuoti perdavimo sistemos operatorių (PSO) ir reguliavimo institucijų veiklą. Sėkmingi savanoriško ir privalomo PSO, reguliavimo institucijų ir vyriausybės bendradarbiavimo pavyzdžiai parodė, kad regioninis bendradarbiavimas gali pagerinti rinkos veikimą ir labai sumažinti išlaidas. Tam tikrose srityse, pavyzdžiui, taikant ES masto rinkų susiejimo mechanizmą, PSO bendradarbiavimas jau tapo privalomas, o balsų daugumos principas balsuojant kai kuriais klausimais buvo sėkmingai taikomas tose srityse, kur savanoriškas bendradarbiavimas (kiekvienai PSO paliekant veto teisę) neleido pasiekti efektyvių rezultatų sprendžiant regionines problemas. Remiantis šiuo sėkmės pavyzdžiu, privalomas bendradarbiavimas turėtų apimti ir kitas reguliavimo sistemos sritis. Tuo tikslu PSO galėtų regioniniuose operatyviniuose centruose priimti sprendimus dėl tokių klausimų, kai nenuoseklūs ir nekoordinuojami nacionaliniai veiksmai galėtų neigiamai paveikti rinką ir vartotojus (pvz., sistemos eksploatavimo,

⁹ Žr. SESV 194 straipsnio 1 dalies b punktą.

¹⁰ Taip pat žr. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje pasiūlymą, kuris apima energijos tiekimo saugumui kylančią riziką, susijusią su krizinės elektros energijos sektoriaus padėties valdymu.

jungiamųjų linijų pajėgumų apskaičiavimo, energijos tiekimo saugumo ir pasirengimo valdyti riziką srityse).

Reguliavimo priežiūros pritaikymas regioninėms rinkoms

Atrodo tikslinga reguliavimo priežiūrą pritaikyti prie naujų rinkos realijų. Dabar visus svarbiausius reguliavimo sprendimus priima nacionalinės reguliavimo institucijos, net ir tais atvejais, kai reikalingas bendras regioninis sprendimas. Nors ACER sėkmingai veikė kaip nacionalinių reguliavimo institucijų su skirtingais interesais koordinavimo forumas, jos vaidmuo apima tik koordinavimą, konsultavimą ir stebėjimą. Nors rinkos dalyviai vis labiau bendradarbiauja tarpvalstybiniu mastu ir sprendimus dėl tam tikrų su tinklo eksploatavimu ir prekyba elektros energija susijusių klausimų priima kvalifikuota balsų dauguma regioniniu ar net Sąjungos lygmeniu¹¹, tačiau reguliavimo lygmeniu nėra ekvivalento šioms regioninėms sprendimų priėmimo procedūroms. Todėl reguliavimo priežiūra išlieka fragmentiška ir kyla skirtingų sprendimų ir nereikalingo delsimo rizika. Suteikus ACER didesnių įgaliojimų sprendžiant tuos tarpvalstybinius klausimus, dėl kurių reikia priimti suderintus regioninius sprendimus, būtų padedama greičiau ir veiksmingiau priimti sprendimus dėl tarpvalstybinių klausimų. Nacionalinės reguliavimo institucijos ACER tinkle balsų dauguma priimdamos sprendimus šiais klausimais toliau visapusiškai dalyvautų procese.

Siekiant sustiprinti ENTSO-E koordinavimo funkciją ir padaryti jo sprendimų priėmimo procesą skaidresnį, taip pat atrodo tikslinga geriau apibrėžti jo vaidmenį.

Teksto paaiškinimas

Galiausiai, Elektros energijos reglamentą, Agentūros reglamentą ir Elektros energijos direktyvą išdėstant nauja redakcija bus pateikti kai kurių esamų taisyklių redakcinio pobūdžio paaiškinimai ir kai kurios iš jų bus performuluotos, nekeičiant nuostatų esmės, kad labai techninės šių trijų teisės aktų taisyklės taptų suprantamesnės.

• Suderinamumas su kitomis šios politikos srities nuostatomis ir pasiūlymais

Rinkos modelio iniciatyva yra glaudžiai susijusi su kitais tuo pat metu pateiktais teisėkūros procedūra priimamų energetikos ir klimato sričių aktų pasiūlymais. Tai apima iniciatyvas, kaip pagerinti Europos energijos vartojimo efektyvumą, atsinaujinančiųjų išteklių energijos dokumentų rinkinį ir visa apimančią iniciatyvą dėl energetikos sąjungos valdymo ir ataskaitų teikimo mechanizmų. Visomis šiomis iniciatyvomis siekiama įgyvendinti priemones, reikalingas, kad būtų pasiektas tikslas – sukurta konkurencinga, saugi ir tvari energetikos sąjunga. Skirtingos iniciatyvos, kurias sudaro daugybė teisėkūros ir ne teisėkūros procedūra priimamų aktų, įtrauktos į vieną rinkinį siekiant užtikrinti kuo didesnę skirtingų, tačiau glaudžiai tarpusavyje susijusių politikos pasiūlymų suderinamumą.

Todėl, nors dabartinio pasiūlymo tikslas yra atnaujinti rinkos taisykles, kad pereiti prie švarios energijos būtų ekonomiškai naudinga, šios nuostatos taikomos užtikrinant sinergiją su platesnio masto ES klimato ir energetikos politikos strategija. Šios sąsajos išsamiau paaiškintos Komisijos atliktame poveikio vertinime¹².

Pasiūlymas yra glaudžiai susijęs su Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvos peržiūros pasiūlymu, kuriame numatyta sistema, kaip pasiekti 2030 m. atsinaujinančiųjų išteklių energijos tikslą, ir su atsinaujinantiesiems energijos ištekliams skirtomis paramos sistemomis

¹¹ Žr., pvz., 2015 m. liepos 24 d. Komisijos reglamento (ES) 2015/1222, kuriuo nustatomos pralaidumo paskirstymo ir perkrovos valdymo gairės, 9 straipsnį (OL L 197, 2015 7 25, p. 24–72).

¹² [OL: įrašyti nuorodą į poveikio vertinimą.]

susiję principai, kuriuos taikant jos taptų labiau orientuotos į rinką, ekonomiškai efektyvios ir labiau regioninio masto tais atvejais, kai valstybės narės pasirenka neatsisakyti paramos sistemų. Priemonės, kuriomis siekiama atsinaujinančiųjų išteklių energiją integruoti į rinką (pvz., nuostatos dėl skirstymo, su rinka susijusios kliūtys vartoti pačią pasigamintą energiją ir kitos patekimo į rinką taisyklės), kurios anksčiau buvo Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvoje, dabar įtrauktos į Elektros energijos reglamentą ir Elektros energijos direktyvą.

Reglamento dėl energetikos sąjungos valdymo pasiūlymas padės užtikrinti politikos suderinamumą, nes bus racionalizuoti valstybėms narėms taikomi planavimo ir ataskaitų teikimo įpareigojimai, kad būtų geriau užtikrinta konvergencija siekiant ES lygmeniu nustatytų energetikos ir kovos su klimato kaita tikslų. Kaip nauja planavimo, ataskaitų teikimo ir stebėjimo priemonė, jis leis įvertinti valstybės narės pažangą, padarytą įgyvendinant šiais aktais nustatytus Europos masto rinkos reikalavimus.

Reglamento dėl pasirengimo valdyti riziką elektros energijos sektoriuje pasiūlymas papildo dabartinį pasiūlymą ir jame daugiausia dėmesio skiriama vyriausybių veiksams krizinei elektros energijos sektoriaus padėčiai valdyti ir elektros energijos sistemai kylančiai trumpalaikiai rizikai išvengti.

Dabartinis pasiūlymas yra glaudžiai susijęs su Komisijos konkurencijos politika energetikos srityje. Visų pirma į jį yra įtraukti Komisijos atlikto sektoriaus tyrimo dėl pajėgumų mechanizmų rezultatai, taip užtikrinant visišką suderinamumą su Komisijos valstybės pagalbos energetikai vykdymo užtikrinimo politika.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Pasiūlymu siekiama įgyvendinti svarbiausius energetikos sąjungos tikslus, nustatytus Atsparios energetikos sąjungos ir perspektyvios klimato kaitos politikos pagrindų strategijoje. Kaip jau minėta, dokumentų rinkinys atitinka ir Sąjungos neseniai priimtą pasaulinio masto įsipareigojimą pasiekti plataus užmojo kovos su klimato kaita tikslus pagal susitarimą, sudarytą Paryžiuje per 21-ąją Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferenciją. Dabartinis pasiūlymas sustiprina ir papildo 2015 m. liepos mėn. pateiktą pasiūlymą dėl ES prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistemos persvarstymo.

Be to, kadangi elektros energijos rinkos modelio persvarstymo tikslas – padaryti Europos energijos rinką konkurencingesnę ir prieinamesnę naujoms energetikos technologijoms, pasiūlymu taip pat padedama siekti Sąjungos tikslų kurti darbo vietas ir skatinti ekonomikos augimą. Pasiūlymu naujoms technologijoms bus suteikta galimybių rinkoje, todėl jis paspartins tam tikrų paslaugų ir produktų naudojimą, o tai suteiktų Europos įmonėms pradininko pranašumą, kai visame pasaulyje bus pereinama prie švarios energijos.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Siūlomų priemonių teisinis pagrindas – Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 194 straipsnis, kuriame įtvirtinta ir paaiškinta ES kompetencija energetikos srityje. Pagal SESV 194 straipsnį pagrindiniai ES energetikos politikos tikslai yra: užtikrinti energijos rinkos veikimą; užtikrinti energijos tiekimo saugumą Sąjungoje; skatinti energijos vartojimo efektyvumą bei taupymą ir naujų bei atsinaujinančių energijos formų plėtojimą; ir skatinti energetikos tinklų sujungimą.

Dabartinė iniciatyva taip pat remiasi išsamiu teisės aktų, kurie buvo priimti ir atnaujinti per pastaruosius du dešimtmečius, rinkiniu. Siekdama sukurti energijos vidaus rinką, ES 1996–2009 m. vieną po kito priėmė tris teisės aktų rinkinius, kurių svarbiausias tikslas – integruoti rinkas ir liberalizuoti nacionalines elektros energijos ir dujų rinkas. Šios nuostatos apima daugelį aspektų, tokių kaip pateikimas į rinką, skaidrumas, vartotojų teisės ir reguliavimo institucijų nepriklausomumas.

Kadangi atsižvelgiama į esamus teisės aktus ir bendrą energijos rinkos integracijos stiprėjimo tendenciją, dabartinė iniciatyva taip pat turėtų būti vertinama kaip dalis dedamų pastangų užtikrinti Europos energijos rinkų integraciją ir veiksmingą veikimą.

Neseniai išsakyti Europos Vadovų Tarybos¹³ ir Europos Parlamento raginimai imtis veiksmų ES lygmeniu, kad būtų užbaigta kurti Europos energijos rinką, taip pat suteikė pagrindo imtis veiksmų.

- **Subsidiarumo principas**

Siūlomi Reglamento dėl elektros energijos rinkų, Direktyvos dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių ir Reglamento, įsteigiančio Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrą, nuostatų pakeitimai yra reikalingi norint pasiekti tikslą sukurti integruotą ES elektros energijos rinką, kurio nebūtų galima taip pat veiksmingai pasiekti nacionaliniu lygmeniu. Kaip išsamiai aprašyta nauja redakcija išdėstomų teisėkūros procedūra priimamų aktų vertinime¹⁴, buvo įsitikinta, kad dėl izoliuotų nacionalinių metodų buvo vėluojama sukurti energijos vidaus rinką, todėl atsirado neoptimalių ir nesuderintų reguliavimo priemonių, bereikalingas intervencijos dubliavimas ir buvo vėluojama ištaisyti rinkos trūkumus. Sukurti energijos vidaus rinkos, kurioje visiems būtų tiekama konkurencinga ir tvari energija, negalima remiantis nevienodomis nacionalinėmis taisyklėmis, susijusiomis su prekyba energija, bendro tinklo eksploatavimu ir tam tikro masto produktų standartizavimu.

Kadangi ES elektros energijos rinkos yra vis labiau tarpusavyje sujungtos, reikalingas glaudesnis nacionalinių dalyvių veiklos koordinavimas. Dėl energetinės tarpusavio priklausomybės ir energetikos tinklų jungčių pagal nacionalinę politiką vykdoma intervencija elektros energijos sektoriuje turi tiesioginį poveikį kaimyninėms valstybėms narėms. Vien nacionaliniu lygmeniu užtikrinti tinklo stabilumą ir jo veiksmingą veikimą darosi vis sunkiau, nes dėl didėjančio tarpvalstybinės prekybos masto, paskirstytosios gamybos taikymo ir aktyvesnio vartotojų dalyvavimo didėja galimas šalutinis poveikis. Nė viena valstybė veiksmingai veikti viena negali, o vienašališkų veiksmų pasekmės ilgainiui vis labiau didėja. Šis bendras principas taikomas įvairiausioms priemonėms, numatytoms dabartiniame pasiūlyme, nesvarbu, ar jos susijusios su prekyba energija, tinklo eksploatavimu ar veiksmingu vartotojų dalyvavimu.

Kadangi bendros regioninės problemos, dėl kurių reikia priimti suderintą sprendimą, dažnai turi didelį ekonominį poveikį atskiroms valstybėms narėms, patirtis rodo, kad savanoriško bendradarbiavimo, nors ir naudingo daugelyje valstybių narių bendradarbiavimo sričių, dažnai nepakakdavo, kad būtų galima išspręsti techniniu požiūriu sudėtingus konfliktus, turinčius

¹³ 2011 m. vasario mėn. Europos Vadovų Taryba nustatė tikslą iki 2014 m. užbaigti kurti energijos vidaus rinką, o iki 2015 m. – sujungti energetikos tinklus, kad būtų panaikinta tam tikrų valstybių narių energetinė izoliacija. 2016 m. birželio mėn. Europos Vadovų Taryba taip pat paragino parengti energetikos srities bendrosios rinkos strategiją, kad Komisija pasiūlytų veiksmų planus ir ji būtų įgyvendinta iki 2018 m.

¹⁴ [OL: įrašyti nuorodą į poveikio vertinimo vertinamąją dalį.]

svarbų pasiskirstymo poveikį valstybėms narėms¹⁵. Esamos savanoriškos iniciatyvos, pavyzdžiui, Penkiašalis energetikos forumas, yra ribotos ir geografiniu požiūriu, nes jos apima tik dalis ES elektros energijos rinkos ir nebūtinai visas šalis, kurios fiziškai yra labiausiai tarpusavyje susijusios.

Pateikiame konkretų pavyzdį: nesuderinta nacionalinė politika dėl skirstymo tarifų nustatymo principų gali iškreipti vidaus rinką tokiu mastu, kad paskirstytosios gamybos arba energijos kaupimo paslaugų teikėjams bus taikomos labai skirtingos paskatos dalyvauti rinkoje. Kadangi diegiamos naujos technologijos, o energetinėmis paslaugomis vis dažniau prekiaujama tarpvalstybiniu mastu, veiksmai ES lygmeniu yra svarbūs užtikrinant vienodas sąlygas ir geresnius rinkos rezultatus visiems rinkos dalyviams.

ACER koordinavimo funkcija buvo pritaikyta prie naujų pokyčių energijos rinkose, tokių kaip, didesnis koordinavimo poreikis išaugus tarpvalstybiams energijos srautams ir elektros energijos gamybai iš nepastovių atsinaujinančiųjų energijos išteklių. Nepriklausomos nacionalinės reguliavimo institucijos (NRI) atlieka svarbų vaidmenį: vykdo savo nacionalinio energetikos sektoriaus reguliavimo priežiūrą. Tačiau sistemai, kurioje valstybių narių tarpusavio priklausomybė vis didėja, kai tai susiję su rinkos sandoriais ir sistemos eksploatavimu, reikalinga tarpvalstybinio masto reguliavimo priežiūra. ACER yra įstaiga, kuri buvo įsteigta tam, kad vykdytų tokią reguliavimo priežiūrą tais atvejais, kai susidaro padėtis, apimanti daugiau negu dvi valstybes nares. Buvo išlaikytas pagrindinis ACER kaip nacionalinių reguliavimo institucijų veiksmų koordinatorės vaidmuo, o srityse, kuriose dėl fragmentiško nacionalinių sprendimų priėmimo tarpvalstybinės svarbos klausimais vidaus rinkai kiltų problemų arba atsirastų nenuoseklumo, ACER suteikta papildoma ribota kompetencija. Pavyzdžiui, [pagal naują Reglamento 714/2009 redakciją, parengtą pagal pasiūlymą COM(2016) 861/2] įsteigus regioninius operatyvinius centrus, prireiks supranacionalinio lygmens stebėjimo, kurį turi vykdyti ACER, nes regioniniai operatyviniai centrai apima kelias valstybes nares. Taip pat [pagal naują Reglamento 714/2009 redakciją, parengtą pagal pasiūlymą COM(2016) 861/2] pradėjus taikyti ES mastu suderintą adekvatumo vertinimą, jo metodiką ir skaičiavimus turi patvirtinti reguliavimo institucijos, o tai padaryti gali tik ACER, nes adekvatumo vertinimas turi būti atliktas visose valstybėse narėse.

Nors ACER paskyrus naujų užduočių reikės padidinti jos darbuotojų skaičių, dėl ACER atliekamos koordinavimo funkcijos sumažės našta nacionalinėms valdžios institucijoms ir taip nacionaliniu lygmeniu atsilaisvins administracinių išteklių. Taikant siūlomą metodą bus racionalizuotos reguliavimo procedūros (pvz., įvedus tiesioginį ACER patvirtinimą vietoj 28 atskirų patvirtinimų). Koordinuotai parengus metodiką (pvz., adekvatumo vertinimo), nacionalinėms valdžios institucijoms bus sumažintas darbo krūvis ir išvengta papildomo darbo galbūt kilus problemoms dėl nesuderintų nacionalinių reguliavimo institucijų veiksmų.

- **Proporcingumo principas**

Elektros energijos reglamente, Elektros energijos direktyvoje ir Agentūros reglamente numatytais politiniais sprendimais siekiama elektros energijos rinkos modelį pritaikyti prie didėjančios paskirstytosios gamybos dalies ir šiuo metu vykstančios technologinės plėtros.

Siūlomos reformos orientuotos tik į tai, kas būtina, norint padaryti reikiamą pažangą vidaus rinkoje, o dauguma kompetencijų ir atsakomybė paliekama valstybėms narėms, nacionalinėms reguliavimo institucijoms ir nacionaliniams dalyviams.

¹⁵ Žr., pavyzdžiui, diskusiją apie perkrovos valdymą Vidurio Europoje, kur dėl skirtingų nacionalinių interesų smarkiai vėluojama labiau integruoti rinką.

Poveikio vertinime sistemai atmetos galimybės, pagal kurias siekiama platesnio užmojo suderinimo, pvz., siūloma viena nepriklausoma Europos energetikos reguliavimo institucija, vienas integruotas Europos perdavimo sistemos operatorius arba labiau tiesioginis valstybės kišimosi draudimas nenumatant galimybių taikyti išimtis. Priešingai, pasiūlymais siekiama rasti tinkamai subalansuotą sprendimą, kurie nacionalinio masto reguliavimo veiksmus riboja tik tose srityse, kuriose akivaizdu, jog koordinuoti veiksmai atneštų daugiau naudos vartotojams.

Pasirinktomis politikos galimybėmis siekiama sudaryti vienodas sąlygas visoms elektros energijos gamybos technologijoms ir pašalinti rinkos iškraipymus, kad, be kita ko, atsinaujinantieji energijos ištekliai galėtų lygiomis teisėmis konkuruoti energijos rinkoje. Be to, visi rinkos dalyviai prisiimtų finansinę atsakomybę už tai, kad tinkle būtų išlaikyta pusiausvyra. Bus pašalintos kliūtys teikti paslaugas, suteikiančias tinklui lankstumo, pavyzdžiui, reguliavimo apkrova paslaugas. Be to, priemonėmis siekiama sukurti didesnio likvidumo trumpalaikės prekybos rinką, kad kainų svyravimai galėtų tinkamai atspindėti trūkumą, ir pasiūlyti tinkamas paskatas lanksčiam tinklui.

Mažmeninių rinkų lygmeniu valstybės narės taip pat bus raginamos palaipsniui atsisakyti bendro kainų reguliavimo, pradedant nuo mažesnių už savikainą kainų. Pažeidžiamus vartotojus galima apsaugoti taikant pereinamojo laikotarpio kainų reguliavimą. Siekiant dar labiau padidinti konkurenciją, bus ribojamas sutarties nutraukimo mokesčių naudojimas, kad būtų skatinama pasirinkti kitą tiekėją. Laikantis aukšto lygio principų taip pat turi būti užtikrinta, kad sąskaitos už energiją būtų aiškos ir lengvai suprantamos ir kad būtų suteikta nediskriminacinė prieiga prie vartotojų duomenų kartu išlaikant bendras nuostatas dėl privatumo.

Atsižvelgiant į tarpvalstybinės prekybos elektros energija raidą ir laipsnišką rinkos integraciją, institucinė struktūra bus pritaikyta reaguojant į papildomo bendradarbiavimo reguliavimo srityje ir naujų užduočių poreikį. ACER turi būti suteiktos papildomos užduotys, ypač susijusios su energetikos sistemos eksploatavimu regioniniu lygmeniu, kartu išlaikant svarbų nacionalinių reguliavimo institucijų vaidmenį reguliuojant energetikos sektorį.

Prie pasiūlymo pridedamame poveikio vertinime nuodugniai patikrinta, ar visos galimybės atitinka proporcingumo reikalavimus. Reikėtų pažymėti, kad siūloma politika – kompromisas tarp principu „iš apačios į viršų“ paremtų iniciatyvų ir principu „iš viršaus į apačią“ pagrįsto rinkos valdymo. Laikantis proporcingumo principo, priemonės jokių būdu nepakeičia nacionalinių vyriausybių, NRI ir PSO vaidmens atliekant įvairias ypatingos svarbos funkcijas. Prireikus nacionalinės reguliavimo institucijos skatinamos formaliai ir neformaliai glaudžiau bendradarbiauti regioniniu lygmeniu, kad valdant elektros energijos sistemą kilusias problemas spręstų tokiu lygmeniu, kuris būtų proporcingas problemos mastui.

Toli gražu nesirenkant visiško suderinimo metodo, priemonėmis siekiama visiems rinkos dalyviams sudaryti vienodas sąlygas ir ypač tais atvejais, kai galimybės rinkoje nesibaigia ties šalies sienomis. Galiausiai, norint užtikrinti veiksmingą tarpvalstybinę prekybą elektra, reikia standartizuoti taisykles ir produktus; o su tinklo eksploatavimu susiję sprendimai, jei juos priimtų atskiros valstybės narės ar pavieniui veikiančios reguliavimo institucijos, lemtų neoptimalius rinkos veiklos rezultatus. Tiesioginė patirtis formuluojant ir priimant bendras tinklo ir prekybos taisykles (vadinamuosius tinklo kodeksus ir gaires) nuo tada, kai 2009 m. buvo priimtas trečiasis energetikos teisės aktų rinkinys, parodė, kad reguliavimo institucijų ir nacionalinių valdžios institucijų aukšto lygio derybos tarantis dėl bendrų taisyklių ir metodikų vadovaujantis technikos principais suteikia akivaizdžią pridėtinę vertę.

Vis labiau didėja konkurencingumo atotrūkis tarp mažmeninių ir didmeninių rinkų, o mažmeninės rinkos ir toliau atsilieka, kai kalbama apie paslaugų pasiūlą ir konkrečią naudą

vardotojams. Dėl energijos nepritekliaus, vartotojams skirtos informacijos skaidrumo ir aiškumo ir prieigos prie duomenų stebėjimo siūlomomis priemonėmis nebus be reikalo ribojama nacionalinė prerogatyva.

- **Pasirinkta teisinė priemonė**

Pasiūlymu bus iš dalies pakeisti svarbiausi teisės aktai, sudarę trečiąją energetikos teisės aktų rinkinį. Tai Elektros energijos reglamentas (Nr. 714/2009), Elektros energijos direktyva (Nr. 2009/72/EB) ir Reglamentas, kuriuos įsteigiama ACER (Nr. 713/2009). Pasirinkta priemonė – minėtų teisės aktų nauja redakcija – suteiks daugiau teisinio aiškumo. Parengti teisės aktą, kuriuo iš dalies keičiami kiti teisės aktai, gal būtų nepakakę dėl daugybės naujų nuostatų. Taigi, pasirinkta priemone raginama persvarstyti jau priimtas ir įgyvendinamas taisykles; tai būtų natūrali esamų teisės aktų raida.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas ir tinkamumo patikros**

Komisijos tarnybos dabartinę teisinę sistemą (trečiąją energetikos teisės aktų rinkinį) įvertino išnagrinėjusios jos veiksmingumą pagal penkis kriterijus: aktualumas, veiksmingumas, efektyvumas, suderinamumas ir papildoma nauda ES. Kartu su poveikio vertinimu buvo atliktas atskiras vertinimas ir į šio vertinimo rezultatus buvo atsižvelgta poveikio vertinime identifikuojant problemas.

Atliekant vertinimą nustatyta, kad trečiajame energetikos teisės aktų rinkinyje numatytas tikslas padidinti konkurenciją ir pašalinti kliūtis tarpvalstybinei konkurencijai elektros energijos rinkose buvo iš esmės pasiektas. Aktyvus teisės aktų vykdymo užtikrinimas davė teigiamų rezultatų elektros energijos rinkoms ir vartotojams, o rinkos apskritai tapo mažiau koncentruotos ir geriau integruotos, palyginti su 2009 m. Kalbant apie mažmenines rinkas, trečiajame energetikos teisės aktų rinkinyje nustatytos naujos vartotojų teisės akivaizdžiai pagerino vartotojų padėtį energijos rinkose.

Tačiau trečiajame energetikos teisės aktų rinkinyje nustatytų taisyklių sėkmė plėtojant elektros energijos vidaus rinką tebėra ribota daugelyje sričių ir didmeninių, ir mažmeninių rinkų atveju. Apskritai, vertinimas atskleidė, kad pagerinus rinkos modelio struktūrą dar galima padaryti didelę pažangą, kaip matyti iš nepanaudotų galimybių padidinti gerovę ir galutinę naudą vartotojams. Didmeninių rinkų lygmeniu išlieka kliūtys tarpvalstybinei prekybai, o jungiamųjų linijų pajėgumai retai kada visiškai išnaudojami. Kliūtys, be kita ko, susidaro dėl nepakankamo nacionalinių tinklo operatorių ir reguliavimo institucijų bendradarbiavimo bendro jungiamųjų linijų naudojimo klausimu. Tai, kad dalyvaujančios šalys vadovaujasi nacionaline perspektyva, daugeliu atvejų tebetrukdo rasti veiksmingų tarpvalstybinių sprendimų, o tai apriboja naudingus tarpvalstybinius srautus. Padėtis nevienoda, jei vertintume visas rinkas ir laikotarpius: kitos paros, einamosios paros ir balansavimo rinkose integracijos lygis skiriasi.

Mažmeninėse rinkose būtų galima gerokai pagerinti konkurencijos rezultatus. Valstybėse narėse elektros energijos kainos vis dar labai skiriasi dėl su rinka nesusijusių priežasčių, o dėl pastaraisiais metais labai išaugusių privalomų mokesčių, t. y. tinklo mokesčių, mokesčių ir rinkliavų, nuolat augo kainos namų ūkiams. Kalbant apie vartotojų apsaugą, didėjantis energijos nepriteklis ir nežinojimas, kaip tinkamiausiai spręsti vartotojų pažeidžiamumo ir energijos nepritekliaus problemą, trukdė toliau stiprinti energijos vidaus rinką. Su kito tiekėjo pasirinkimu susiję mokesčiai, tokie kaip sutarties nutraukimo mokesčiai, tebėra didelė

finansinė kliūtis vartotojų dalyvavimui. Be to, daug skundų, susijusių su sąskaitomis¹⁶, rodo, kad reikia dar labiau pagerinti sąskaitose pateikiamos informacijos palyginamumą ir aiškumą.

Be kliūčių, trukdžiusių siekti trečiajame energetikos teisės aktų rinkinyje numatytų pirminių tikslų, atsirado naujų iššūkių, kurie nebuvo numatyti rengiant trečiąjį energetikos teisės aktų rinkinį. Kaip jau minėta, tai labai išaugusi atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalis gaminant elektros energiją, padažnėjęs valstybės kišimasis į elektros energijos rinkas siekiant užtikrinti energijos tiekimo saugumą ir technologiniai pokyčiai. Visa tai lėmė reikšmingus rinkų veikimo pokyčius, ypač per pastaruosius penkerius metus, slopino teigiamą reformų poveikį vartotojams ir neleido išnaudoti modernizavimo potencialo. Dėl to galiojančiuose teisės aktuose atsirado spraga, susijusi su tuo, kaip reikėtų reaguoti į šiuos pokyčius.

Atsižvelgiant į vertinimo ir susijusio poveikio vertinimo rezultatus, dabartiniu pasiūlymu siekiama šią spragą užpildyti ir sukurti sistemą, kuri leistų atspindėti sektoriaus technologinę plėtrą, kai mūsų energetikos sistemos pereina prie naujų gamybos ir vartojimo modelių.

• Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis

Rengdamasi šiai iniciatyvai, Komisija surengė kelias viešas konsultacijas. Jose galėjo dalyvauti ES piliečiai ir valstybių narių valdžios institucijos, energijos rinkos dalyviai ir jų asociacijos, taip pat bet kurios kitos suinteresuotosios šalys, įskaitant MVĮ ir energijos vartotojus.

Labiausiai atkreipiamas dėmesys į tris konsultacijas ir jų atitinkamus rezultatus:

1) 2012 m. lapkričio 15 d. – 2013 m. vasario 7 d. buvo vykdomos viešos konsultacijos¹⁷ su išteklių adekvatumu susijusiais klausimais: „Elektros energijos gamybos adekvatumas, pajėgumų užtikrinimo mechanizmai ir elektros energijos vidaus rinka“. Taip buvo siekiama sužinoti suinteresuotųjų šalių nuomonę apie tai, kaip užtikrinti išteklių adekvatumą ir elektros energijos tiekimo saugumą vidaus rinkoje.

Konsultacijų metu gauti 148 atskiri atsakymai iš viešųjų įstaigų, pramonės sektoriaus (ir energijos gamintojų, ir jos vartotojų) ir akademinės bendruomenės. Išsamią per konsultacijas gautų atsakymų diagramą, taip pat visus individualius atsakymus ir konsultacijų rezultatų santrauką¹⁸ galima rasti internete¹⁹.

2) 2014 m. sausio 22 d. – 2014 m. balandžio 17 d. buvo vykdomos viešos konsultacijos, skirtos elektros energijos mažmeninių rinkų ir galutinių vartotojų klausimams²⁰. Konsultacijų metu Komisija gavo 237 atsakymus, iš kurių 20 % – iš energijos tiekėjų, 14% – iš STO, 7 % –

¹⁶ „Antrasis vartotojų rinkos tyrimas dėl Europos Sąjungos mažmeninėse elektros energijos rinkose vartotojams sudaromų sąlygų“, Europos Komisija, 2016 m.

¹⁷ 2012 m. Europos Komisijos konsultacijoms skirtas dokumentas „Elektros energijos gamybos adekvatumas, pajėgumų užtikrinimo mechanizmai ir elektros energijos vidaus rinka“. https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20130207_generation_adequacy_consultation_document.pdf.

¹⁸ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf.

¹⁹ 2012 m. Europos Komisijos konsultacijos dėl elektros energijos gamybos adekvatumo, pajėgumų užtikrinimo mechanizmų ir elektros energijos vidaus rinkos. <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-generation-adequacy-capacity-mechanisms-and-internal-market-electricity>

²⁰ 2014 m. Europos Komisijos konsultacijos dėl elektros energijos mažmeninių rinkų. <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-retail-energy-market>

iš vartotojų organizacijų ir 4 % – iš NRI. Konsultacijose dalyvavo daug pavienių piliečių. Visą atsakymų santrauką galima rasti Komisijos svetainėje²¹.

3) 2015 m. liepos 15 d. – 2015 m. spalio 9 d. buvo vykdomos plataus masto viešos konsultacijos dėl naujo energijos rinkos modelio²².

Šių konsultacijų metu Komisija gavo 320 atsiliepimų. Apie 50 % atsakymų gauta iš nacionalinių arba ES lygmens pramonės asociacijų. 26 % atsakymų gauta iš energetikos sektoriuje veikiančių bendrovių (tiekėjų, tarpininkų, vartotojų) ir 9 % – iš tinklo operatorių. 17 nacionalinių vyriausybių ir kelios NRI taip pat pateikė atsiliepimų konsultacijos klausimais. Konsultacijose taip pat dalyvavo daug pavienių piliečių ir mokslo institutų. Išsamus suinteresuotųjų šalių nuomonės apie kiekvieną konkrečią politikos galimybę aprašymas yra pateiktas su šia teisėkūros iniciatyva pateiktame poveikio vertinime.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Siūlomas reglamentas ir poveikio vertinimas buvo parengti remiantis didelės apimties medžiaga, nuorodos į kurią pateiktos poveikio vertinimo išnašose. Medžiagą sudaro beveik 30 daugiausia nepriklausomų išorės subjektų atliktų tyrimų ir parengtų modeliavimo priemonių, kuriais siekiama įvertinti konkrečias galimybes pagal dabartinį pasiūlymą. Jos išsamiai išvardytos poveikio vertinimo V priede. Tyrimuose nagrinėjamos įvairios metodikas ir daugiausia dėmesio skiriama ekonominių ir socialinių sąnaudų ir naudos analizių kiekybiniais įverčiams.

Be to, Komisija atliko sektoriaus tyrimą dėl nacionalinių pajėgumų mechanizmų, kurio tarpiniai rezultatai buvo nedelsiant įtraukti į dabartinį pasiūlymą parengiamajame etape²³. Šių tyrimų rezultatai papildė gausią suinteresuotųjų šalių pateiktą grįžtamąją informaciją ir apskritai suteikė Komisijai patikimų įrodymų, kuriais remdamasi ji parengė dabartinius pasiūlymus.

- **Poveikio vertinimas**

Visos siūlomos priemonės paremtos poveikio vertinimu. 2016 m. lapkričio 7 d. Reglamentavimo patikros valdyba pateikė teigiamą nuomonę. Informacija apie tai, kaip buvo atsižvelgta į Reglamentavimo patikros valdybos nuomonę, pateikta poveikio vertinimo I priede.

Poveikio vertinime išnagrinėtos kelios politikos galimybės, susijusios su kiekvienu nustatytu problemų rinkiniu. Toliau išvardijami šie problemų rinkiniai ir alternatyvūs intervencijos būdai:

Rinkos modelio pritaikymas prie didėjančios atsinaujinančiųjų energijos išteklių dalies ir technologinės plėtros.

Poveikio vertinime patvirtinta, kad siekiama patobulinti dabartines rinkos taisykles, kad pašalinus esamus rinkos iškraipymus būtų sudarytos vienodos sąlygos visoms elektros energijos gamybos technologijoms ir visiems ištekliais. Tai apima taisykles, kurias taikant diskriminuojami ištekliai ir kurios riboja tam tikrų technologijų galimybes patekti į elektros energijos tinklą arba sudaro tam palankias sąlygas. Be to, visi rinkos dalyviai prisiimtų

²¹

https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

²²

2015 m. Europos Komisijos konsultacijos dėl naujo energijos rinkos modelio COM(2015) 340 *final*
<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/public-consultation-new-energy-market-design>

²³

Sektoriaus tyrimo dėl pajėgumų mechanizmų tarpinė ataskaita, C(2016) 2107 *final*.

finansinę atsakomybę už tinkle susidariusį disbalansą, o už visus išteklius rinkoje būtų atlyginta vienodomis sąlygomis. Būtų pašalintos kliūtys reguliavimui apkrova. Taikant pasirinktą galimybę taip pat būtų sustiprintos trumpalaikės prekybos rinkos – operacijos jose vyktų beveik tikruoju laiku, kad būtų suteiktos maksimalios galimybės patenkinti lankstumo poreikį, o balansavimo rinkos taptų veiksmingesnės. Pasirinkta galimybė apima priemones, kurios, taikant tinkamas paskatas, padėtų visus lanksčius paskirstytuosius išteklius, susijusius su elektros energijos gamyba, paklausa ir kaupimu, nukreipti į rinką, o rinkos sistemą geriau prie jų pritaikyti, ir priemones, kuriomis STO būtų suteikta daugiau paskatų.

Nereguliavimo metodas buvo atmestas, nes suteikiama per mažai galimybių pagerinti rinką ir užtikrinti vienodas sąlygas ištekliams. Iš tiesų, atitinkamose srityse dabartinė ES reguliavimo sistema yra silpna, o kai kuriose srityse jos visai nėra. Be to, konstatuota, kad savanoriškas bendradarbiavimas neleidžia rinkoje užtikrinti atitinkamo suderinimo lygio arba tikrumo. Visiško rinkos taisyklių suderinimo galimybė taip pat buvo atmesta, nes pakeitimai galėtų pažeisti proporcingumo principus ir apskritai būtų nereikalingi atsižvelgiant į dabartinę Europos energijos rinkų būklę.

Būsimų investicijų į elektros energijos gamybą ir nekoordinuojamų pajėgumų mechanizmų klausimų sprendimas.

Buvo įvertintos įvairios ne pagrindinio scenarijaus politikos galimybės ir pagal kiekvieną galimybę buvo siūlomas įvairus suderinimo ir valstybių narių veiksmų tarpusavio koordinavimo ES lygmeniu mastas ir skirtingas mastas, kuriuo rinkos dalyviai pasikliautų energijos rinkos mokėjimais.

Pasirinkus galimybę, pagal kurią numatoma išskirtinai energijos rinka, Europos rinkos iš esmės pagerėtų ir būtų tarpusavyje susijusios tiek, kad būtų siunčiami reikiami kainos signalai, kad būtų paskatintos investicijos į naujus išteklius ir tinkamose vietose. Pagal tokį scenarijų nebereikėtų pajėgumų mechanizmų.

Pasirinkta galimybė pagrįsta šiuo išskirtinai energijos rinkos scenarijumi, tačiau neatmetama galimybė valstybėms narėms naudoti pajėgumų mechanizmus, tačiau su sąlyga, kad jie būtų pagrįsti ENTSO ir ACER visiškai skaidriai pagal bendrą metodiką atliktu išteklių adekvatumo vertinimu ir atitiktų bendrus struktūrinius elementus, siekiant didesnio nacionalinių pajėgumų mechanizmų suderinamumo ir suderinto tarpvalstybinio bendradarbiavimo. Ši galimybė pagrįsta Europos Komisijos 2014–2020 m. Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai ir energetikai gairėmis ir sektoriaus tyrimu dėl pajėgumų mechanizmų.

Nereguliavimo metodas buvo atmestas, nes esamos ES teisės aktų nuostatos yra nepakankamai aiškos ir griežtos, kad leistų išspręsti problemas, su kuriomis susiduria Europos elektros energijos sistema. Be to, savanoriškas bendradarbiavimas gali neužtikrinti tinkamo suderinimo lygio visose valstybėse narėse arba tikrumo rinkoje. Šioje srityje reikalingi teisės aktai, kad problemos būtų sprendžiamos nuosekliai. Galimybė, pagal kurią, remiantis regionų ar ES masto gamybos adekvatumo vertinimais, ištisi regionai ir galiausiai visos ES valstybės narės turėtų privalomai įdiegti pajėgumų mechanizmus, buvo atmesta kaip neproporcinga.

Prasti mažmeninių rinkų rezultatai. Lėtas diegimas ir žemas paslaugų lygis

Pagal patvirtintą galimybę numatyta, kad valstybės narės iki ES teisės aktuose nustatyto termino palaipsniui atsisakytų bendro kainų reguliavimo, pradedant nuo mažesnių už savikainą kainų. Pagal šią galimybę pažeidžiamiems vartotojams galima taikyti pereinamojo laikotarpio kainų reguliavimą. Siekiant aktyvesnio vartotojų dalyvavimo, ribojamas sutarties nutraukimo mokesčių naudojimas. Vartotojų pasitikėjimą lyginamosiomis interneto svetainėmis reikia didinti pasitelkus nacionalines valdžios institucijas, kurios turėtų įdiegti

sertifikavimo priemonę. Be to, laikantis aukšto lygio principų bus užtikrinta, kad, nustačius minimaliuosius turinio reikalavimus, sąskaitos už energiją būtų aiškios ir lengvai suprantamos. Taip pat reikalaujama, kad valstybės narės stebėtų, kiek namų ūkių patiria energijos nepriteklių. Galiausia, užtikrinama nediskriminacinė prieiga prie vartotojų duomenų, kad nauji rinkos dalyviai ir energetinių paslaugų bendrovės kurtų naujas paslaugas.

Kitos nagrinėtos, tačiau atmestos galimybės: visiškas vartotojų apsaugos teisės aktų suderinimas ir daugybės vartotojų apsaugos priemonių nustatymas; ES lygmeniu nustatyto kainų reguliavimo išimtys, taikomos remiantis suvartojimo arba kainos riba; standartinis duomenų tvarkymo modelis, kurio taikymą reikia užtikrinti, o atsakomybę reikia priskirti neutraliam rinkos dalyviui, pvz., PSO; visų kito tiekėjo pasirinkimo mokesčių, įskaitant sutarties nutraukimo mokesčius, uždraudimas ir iš dalies suderintas sąskaitų už energiją turinys ir galiausiai ES sistemos energijos nepritekliui stebėti remiantis valstybių narių atliktu energijos vartojimo būstuose efektyvumo tyrimu ir prevencinių priemonių, kuriomis siekiama išvengti atjungimo, įdiegimas. Šios galimybės buvo atmestos dėl priežasčių, susijusių su subsidiarumo ir proporcingumo principais. Beveik visos suinteresuotosios šalys, su kuriomis buvo konsultuotasi, taip pat nemanė, kad esamos padėties išlaikymas būtų perspektyvi galimybė.

Institucinės struktūros gerinimas ir Agentūros vaidmuo

Trečiajame energetikos teisės aktų rinkinyje numatytos institucinės struktūros tikslas – skatinti NRI, taip pat ir PSO bendradarbiavimą. Nuo pat įsteigimo ACER ir ENTSO labai prisidėjo, kad vyktų pažanga kuriant veikiančią energijos vidaus rinką. Tačiau dėl naujausių pokyčių Europos energijos rinkose, į kuriuos atsižvelgta dabartiniame poveikio vertinime ir vėlesniuose pasiūlymuose dėl rinkos modelio iniciatyvos, reikia pritaikyti institucinę struktūrą. Be to, įgyvendinant trečiąjį energetikos teisės aktų rinkinį taip pat paaiškėjo tobulintinos sritys, susijusios su ACER ir ENTSO taikoma sistema. Kalbant apie svarstytas galimybes reformuoti institucinę struktūrą, įprastinės veiklos scenarijus buvo atmestas, nes dėl jo atsirastų reguliavimo ir rinkos priežiūros spragų, atsižvelgiant į su rinka susijusių nuostatų, nurodytų kitoje šio pasiūlymo vietoje, kaitą ir daromą antrinės teisės aktų pažangą ES lygmeniu.

Buvo apsvarstytas nereguliavimo metodas, pagal kurį siekiama griežtesnio vykdymo užtikrinimo ir savanoriško bendradarbiavimo nenumatant jokių naujų papildomų priemonių institucinei struktūrai pritaikyti. Geresnis galiojančių teisės aktų vykdymo užtikrinimas reiškia, kad reikia toliau įgyvendinti trečiąjį energetikos teisės aktų rinkinį ir visiškai įgyvendinti tinklo kodeksus ir gaires, kaip aprašyta pagal galimybę nekeisti įprastinės veiklos, ir griežčiau užtikrinti vykdymą. Tačiau vien griežtesnis vykdymo užtikrinimas nėra kiek nepagerintų esamos institucinės struktūros.

Taip pat buvo apsvarstyta teisėkūros galimybė pertvarkyti ACER į įstaigą, kuri būtų labiau visos Europos masto reguliavimo institucija, tačiau galiausiai ji buvo atmesta. Kad agentūra galėtų atlikti tokį vaidmenį, reikėtų gerokai padidinti ACER biudžetą ir darbuotojų skaičių, nes tokiam vaidmeniui reikia, kad agentūroje dirbtų daug ekspertų. Taip pat atrodo tikslinga, kad nacionalinės reguliavimo institucijos ir toliau dalyvautų Agentūros sprendimų priėmimo procese ir kad nacionalinių reguliavimo institucijų balsų dauguma priimami sprendimai nebūtų sistemingai pakeisti direktoriaus priimamais sprendimais.

Taigi, buvo apsvarstytos teisėkūros galimybės pagerinti ACER remiantis esama sistema. Poveikio vertinime patvirtinta galimybė leidžia ES institucinę struktūrą pritaikyti prie naujų elektros energijos sistemos realijų. Taip pat atsižvelgiama į atsiradusį papildomo regioninio bendradarbiavimo poreikį ir esamas bei numatomas reguliavimo spragas energijos rinkoje,

kartu suteikiant daugiau lankstumo, nes derinami „iš apačios į viršų“ ir „iš viršaus į apačią“ metodai.

Be to, siekiant panaikinti esamą reguliavimo spragą, susijusią su regioniniu lygmeniu NRI atliekamomis reguliavimo funkcijomis, politikos iniciatyvomis pagal šią galimybę būtų nustatyta lanksti regioninė reguliavimo sistema, kuria siekiama stiprinti regioninį koordinavimą ir NRI sprendimų priėmimą. Pagal šią galimybę būtų nustatyta suderintų regioninių sprendimų priėmimo sistema, tam tikrų sričių priežiūrą atliktų regiono NRI (pvz., regioniniai operatyviniai centrai ir kitos įstaigos, įsteigtos pagal siūlomas rinkos modelio iniciatyvas), o ACER būtų patikėta užduotis saugoti ES interesus.

Pagrindinės teisės

Šis pasiūlymas gali turėti įtakos pagrindinėms teisėms, nustatytoms ES pagrindinių teisių chartijoje, visų pirma: teisei į privatą ir šeimos gyvenimą (7 straipsnis), teisei į asmens duomenų apsaugą (8 straipsnis), diskriminacijos draudimui (21 straipsnis), teisei gauti socialinę paramą (34 straipsnis), galimybei naudotis bendrus ekonominius interesus tenkinančiomis paslaugomis (36 straipsnis), aukšto aplinkosaugos lygio integravimui (37 straipsnis) ir teisei į veiksmingą teisinę gynybą (47 straipsnis).

Šios teisės užtikrinamos įvairiomis nuostatomis, visų pirma susijusiomis su vartotojų apsauga, energijos nepriteklumi, pažeidžiamų vartotojų apsauga, galimybe naudotis bendrus ekonominius interesus tenkinančiomis paslaugomis, duomenų apsauga ir privatumu.

Poveikio vertinimo santrauką ir teigiamą Reglamentavimo patikros valdybos nuomonę galima rasti Komisijos svetainėje²⁴.

• Reglamentavimo kokybė ir supaprastinimas

Dėl pasiūlymo įgyvendinimo gali šiek tiek padaugėti administracinių reikalavimų. Pavyzdžiui, sudarius visoms technologijoms vienodas sąlygas visapusiškai dalyvauti energijos rinkose, šios technologijos turėtų atitikti rinkos atitikties reikalavimus, todėl gali susidaryti tam tikras administracinio darbo krūvis.

Numatomos priemonės, kuriomis siekiama padidinti energijos rinkų likvidumą ir integraciją, taip pat gali turėti tam tikrą trumpalaikį poveikį įmonėms, nes jos turėtų prisitaikyti prie naujų prekybos energija susitarimų. Tačiau šis poveikis laikomas minimaliu, palyginti su pagrindiniu scenarijumi, pagal kurį nesiimama jokių veiksmų, nes reformos ekonominė nauda gerokai viršytų bet kokią trumpalaikę ar ilgalaikę administracinę pertvarką.

Be to, dėl palaipsniui atsiskyto kainų reguliavimo valstybių narių lygmeniu NRI turės labiau stengtis stebėti rinkas ir taip užtikrinti veiksmingą konkurenciją ir vartotojų apsaugą. Šį poveikį gali kompensuoti aktyvesnis vartotojų dalyvavimas, dėl kurio, savaime suprantama, padidėtų konkurencija rinkoje.

Dėl įvairios veiklos, kurią reikės vykdyti atnaujinus institucinę struktūrą, taip pat reikia parengti naujų reikalavimų, susijusių su nacionalinių reguliavimo institucijų ir perdavimo sistemos operatorių dalyvavimu administraciniu lygmeniu. Tai apima dalyvavimą ACER veikloje ir sprendimų priėmimo procesuose, per kuriuos būtų susitarta dėl sklandžios tarpvalstybinės prekybos energija metodikos ir praktikos.

Išsamų kiekvienos svarstytos politikos galimybės administracinį ir ekonominį poveikį verslui ir valdžios institucijoms galima rasti poveikio vertinimo 6 skyriuje.

²⁴ [OL: įrašyti nuorodą į poveikio vertinimą.]

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Su pasiūlymu pagal šį rinkinį siejamas poveikis biudžetui yra susijęs su Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros (ACER) ištekliais, kurie yra aprašyti kartu su Komisijos pasiūlymu dėl reglamento, kuriuo įsteigiama ACER, naujos redakcijos pateiktoje finansinėje teisės akto pasiūlymo pažymoje. Iš esmės, kad ACER galėtų vykdyti jai patikėtas naujas užduotis, visų pirma susijusias su sistemos pakankamumo vertinimu ir regioninių operatyvinių centrų įsteigimu, iki 2020 m. reikės palaipsniui skirti iki 18 papildomų etato ekvivalentų ir atitinkamų finansinių išteklių.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėjimas, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Komisija stebės, kaip valstybės narės ir kiti dalyviai perkelia į nacionalinę teisę galiausiai priimtas priemones ir kaip jų laikosi, ir prireikus imasi vykdymo užtikrinimo priemonių. Be to, kaip jau buvo daroma įgyvendinant trečiąjį energetikos teisės aktų rinkinį, Komisija teiks rekomendacinius dokumentus, taip padėdama įgyvendinti priimtas priemones.

Siekti stebėjimo ir įgyvendinimo tikslų Komisijai padės ACER. Agentūros teikiama metinė ataskaita, Komisijos lygiagrečiai atliekami vertinimai ir Elektros energijos srities veiklos koordinavimo grupės teikiamos ataskaitos yra vienos iš dabartinėje iniciatyvoje išdėstytų nuostatų. Agentūros bus paprašyta toliau peržiūrėti savo stebėjimo rodiklius siekiant užtikrinti, kad jie tebėra svarbūs stebint pažangą, padarytą siekiant šiuose pasiūlymuose nustatytų tikslų, kad į juos būtų tinkamai atsižvelgta, be kita ko, ACER metinėje rinkos stebėjimo ataskaitoje.

Kartu su siūlomomis iniciatyvomis Komisija pateiks iniciatyvą dėl energetikos sąjungos valdymo, kuria racionalizuos planavimo, ataskaitų teikimo ir stebėjimo reikalavimus. Remiantis iniciatyva dėl energetikos sąjungos valdymo, dabartiniai trečiajame energetikos teisės aktų rinkinyje Komisijai ir valstybėms narėms nustatyti stebėjimo ir ataskaitų teikimo reikalavimai bus įtraukti į horizontalias pažangos ir stebėjimo atskaitas. Daugiau informacijos apie stebėjimo ir ataskaitų teikimo reikalavimų supaprastinimą galima rasti iniciatyvos dėl energetikos sąjungos valdymo poveikio vertinime.

Išsamesnį stebėjimo mechanizmų ir lyginamųjų standartų vertinimą galima rasti poveikio vertinimo 8 skyriuje.

6. KONKREČIŲ PASIŪLYMŲ NUOSTATŲ PAAIŠKINIMAS

- **Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (nauja redakcija)**

Siūlomos direktyvos *I skyriuje* patikslinama direktyvos taikymo sritis ir dalykas, pabrėžiamas dėmesys vartotojams, vidaus rinkos svarba ir jos pagrindinių principų svarba. Jame taip pat atnaujintos pagrindinės direktyvoje vartojamos apibrėžtys.

Siūlomos direktyvos *II skyriuje* nustatomas bendrasis principas, kad valstybės narės turi užtikrinti, kad ES elektros energijos rinka būtų konkurencinga, orientuota į vartotojus, lanksti ir nediskriminacinė. Jame pabrėžiama, kad nacionalinės priemonės neturėtų nepagrįstai trukdyti tarpvalstybiniam srautams, vartotojų dalyvavimui ar investicijoms. Jame taip pat įtvirtintas principas, kad tiekimo kainos turi būti pagrįstos rinkos principais, o išimties taikomos tik jei jos yra tinkamai pagrįstos. Skyriuje taip pat išaiškinami tam tikri su ES elektros energijos rinkų veikimu susiję principai, pavyzdžiui, teisė pasirinkti tiekėją. Jame taip

pat numatytos atnaujintos taisyklės dėl galimo įpareigojimo teikti viešąsias paslaugas, kuri valstybės narės tam tikromis aplinkybėmis gali nustatyti energetikos įmonėms.

Siūlomos direktyvos III skyriuje stiprinamos egzistuojančios vartotojų teisės ir numatomos naujos teisės, kuriomis siekiama vartotojams energijos rinkose suteikti centrinį vaidmenį užtikrinant, kad jie turėtų galių ir būtų geriau apsaugoti. Jame nustatytos taisyklės dėl aiškesnės sąskaitose pateikiamos informacijos ir dėl sertifikuotų palyginimo priemonių. Jame pateiktos nuostatos, kuriomis užtikrinama, kad vartotojai gali laisvai pasirinkti ir keisti tiekėjus arba energijos paklausos valdymo paslaugų teikėjus (telkėjus), turi teisę sudaryti dinaminės kainodaros sutartį ir gali dalyvauti teikiant reguliavimo apkrova paslaugas, patys gamintis energiją ir ją vartoti. Jame kiekvienam vartotojui suteikiama teisė prašyti pažangiojo skaitiklio su būtinosiomis funkcijomis. Taip pat tobulinamos egzistuojančios taisyklės dėl galimybės vartotojams dalytis savo duomenimis su tiekėjais ir paslaugų teikėjais, patikslinant už duomenų valdymą atsakingų šalių vaidmenį ir nustatant bendrą Europos duomenų formatą, kurį Komisija turi parengti įgyvendinimo akte. Taip pat siekiama užtikrinti, kad valstybės narės spręstų energijos nepritekliaus problemą. Dar reikalaujama, kad valstybės narės nustatytų nepriklausomiems telkėjams skirtas sistemas, reguliavimo apkrova sistemas ir principus, užtikrinsiančius jų visapusišką dalyvavimą rinkoje. Jame apibrėžiama sistema, skirta vietos energijos bendruomenėms, kurios gali vykdyti energijos gamybą vietoje, jos skirstymą, sutelkimą, kaupimą, tiekimą arba teikti energijos vartojimo efektyvumo paslaugas. Dar paaiškinamos galiojančios nuostatos dėl pažangiųjų skaitiklių ir vieno bendro informacinio punkto, teisės į neteisminį ginčų sprendimą, nuostatos dėl universaliųjų paslaugų ir pažeidžiamų vartotojų.

Siūlomos direktyvos IV skyriuje paaiškinamos STO užduotys, ypač susijusios su STO veikla vykdant tinklo paslaugų viešąjį pirkimą, siekiant užtikrinti lankstumą, elektrinių transporto priemonių integravimą ir duomenų valdymą. Jame taip pat patikslinamas STO vaidmuo, susijęs su energijos kaupimu ir elektra varomų transporto priemonių įkrovimo prieiga.

Siūlomos direktyvos V skyriuje apibendrinamos PSO taikomos bendrosios taisyklės, daugiausia pagrįstos galiojančiu tekstu, pateikiami keli paaiškinimai dėl papildomų paslaugų ir naujų regioninių operatyvinių centrų.

Siūlomos direktyvos VI skyrius, kuriame nustatytos taisyklės dėl atsiejimo, parengtos trečiajame energetikos teisės aktų rinkinyje, išlieka nepakitęs, nes jis susijęs su pagrindinėmis esminėmis taisyklėmis dėl atsiejimo: dėl trijų režimų PSO (nuosavybės atskyrimas, nepriklausomas sistemos operatorius ir nepriklausomas perdavimo operatorius) ir dėl nuostatų dėl PSO paskyrimo ir sertifikavimo. Jame tik paaiškinama galimybė PSO patiems kaupti energiją arba teikti papildomas paslaugas.

Siūlomos direktyvos VII skyriuje pateikiamos nepriklausomų nacionalinių energetikos reguliavimo institucijų steigimo, įgaliojimų apimtys ir pareigų taisyklės ir jų veiklos taisyklės. Pasiūlyme ypač pabrėžiama reguliavimo institucijų pareiga bendradarbiauti su kaimyninių šalių reguliavimo institucijomis ir ACER tarpvalstybinės reikšmės klausimais ir atnaujinamas reguliavimo institucijų užduočių sąrašas, be kita ko, įtraukiant neseniai įsteigtų regioninių operatyvinių centrų priežiūrą.

Siūlomos direktyvos VIII skyriuje pakeičiamos kai kurios bendrosios nuostatos, be kita ko, nuo direktyvos nukrypti leidžiančios nuostatos ir nuostatos dėl Komisijai suteiktų deleguotųjų įgaliojimų vykdymo ir pagal Reglamente (ES) Nr. 182/2011 nustatytas komiteto procedūros taisyklės įsteigto komiteto.

Naujuose siūlomos direktyvos prieduose nustatyta daugiau palyginimo priemonėms, sąskaitų išrašymui ir informacijos pateikimui sąskaitose taikomų reikalavimų ir iš dalies pakeisti galiojantys pažangiesiems skaitikliams ir jų įrengimui keliami reikalavimai.

• **Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl elektros energijos vidaus rinkos (nauja redakcija)**

Siūlomo reglamento I skyriuje nurodoma jo taikymo sritis ir dalykas ir jame vartojamų terminų apibrėžtys. Jame pabrėžiama neiškraipytos rinkos signalų svarba siekiant didinti lankstumą, mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro ir skatinti inovacijas ir atnaujinamos bei papildomos pagrindinės reglamente vartojamos apibrėžtys.

Siūlomo reglamento II skyriuje pateikiamas naujas straipsnis, kuriame nustatyti svarbiausi principai, kurių reikia laikytis energetikos srities nacionalinės teisės aktuose, kad būtų sudarytos sąlygos elektros energijos vidaus rinkos veikimui. Jame taip pat nustatyti pagrindiniai teisiniai principai, kuriais pagrįstos prekybos elektros energija taisyklės atsižvelgiant į skirtingus prekybos laikotarpius (balansavimo, einamosios paros, kitos paros ir išankstinių sandorių rinkos), įskaitant kainodaros principus. Šiame skyriuje patikslinamas balansavimo atsakomybės principas ir numatyta labiau su rinka suderinamų skirstymo ir elektros energijos gamybos ribojimo ir reguliavimo apkrova taisyklių sistema, įskaitant bet kokių išimčių taikymo taisykles.

Siūlomo reglamento III skyriuje aprašomas koordinuoto prekybos zonų nustatymo procesas, kuris atitinka Reglamente 1222/2015, kuriuo nustatomos pralaidumo paskirstymo ir perkrovos valdymo gairės²⁵, numatytą peržiūros procesą. Siekiant spręsti ilgalaikę didelių nacionalinių apribojimų, susijusių su tarpvalstybiniais elektros energijos srautais, problemą, patikslinamos tokių išskirtinių apribojimų taikymo sąlygos, visų pirma pateikiamos taisyklės, kuriomis užtikrinama, kad nacionaliniai dalyviai elektros energijos importo ir eksporto neribotų dėl ekonominių priežasčių. Šiame skyriuje dar pateikiami galiojančių perdavimo bei skirstymo tinklų tarifų nustatymo principų pakeitimai ir nustatoma perdavimo bei skirstymo tarifų nustatymo metodikų laipsniškos konvergencijos skatinimo procedūra. Jame taip pat išdėstytos pakeistos mokesčių už perdavimą perkrauta linija taikymo taisyklės.

Siūlomo reglamento IV skyriuje nustatyti nauji bendrieji principai, kuriais valstybės narės turi remtis, kad koordinuotai spręstų susirūpinimą keliančius išteklių adekvatumo klausimus. Jame nustatyti Europos išteklių adekvatumo vertinimo parengimo principai ir procedūra siekiant geriau nustatyti pajėgumų mechanizmų poreikį ir prireikus valstybėms narėms nustatyti patikimumo standartą. Jame paaiškinta, kaip ir kokiomis sąlygomis pajėgumų mechanizmus galima taikyti su rinka suderinamu būdu. Taip pat patikslinti su rinka suderinamo modelio principai, susiję su pajėgumų mechanizmais, įskaitant kitoje valstybėje narėje esančių pajėgumų ir energetikos tinklų jungčių naudojimo taisykles. Jame išdėstyta, kaip regioniniai operatyviniai centrai, nacionaliniai PSO, Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklas ir nacionalinės reguliavimo institucijos per ACER dalyvaus rengiant kitoje valstybėje narėje esančių pajėgumų naudojimo techninius parametrus ir eksploataavimo taisykles.

Siūlomo reglamento V skyriuje nustatytos Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklo užduotys ir pareigos, su tuo susijusios stebėjimo užduotys pavestos ACER ir paaiškinta jos pareiga veikti nepriklausomai ir Europos naudai. Jame apibrėžta regioninių

²⁵ 2015 m. liepos 24 d. Komisijos reglamentas (ES) 2015/1222, kuriuo nustatomos pralaidumo paskirstymo ir perkrovos valdymo gairės (OL L 197, 2015 7 25, p. 24–72).

operatyvinių centrų misija, numatyti kiekvieno regioninio operatyvinio centro apimamų sistemos eksploatavimo regionų nustatymo kriterijai ir procedūra ir šių centrų atliekamos koordinavimo funkcijos. Šiame skyriuje taip pat išdėstyta darbo ir organizacinė tvarka, konsultavimosi reikalavimai, sprendimų ir rekomendacijų priėmimo ir jų peržiūros reikalavimai bei procedūros, valdančiosios tarybos sudėtis ir atsakomybės sritys ir regioninių operatyvinių centrų atsakomybė. Į šį skyrių taip pat įtrauktos kogeneracijos įrenginių prijungimo taisyklės, prieš tai įtrauktos į 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo. Taisyklės dėl dešimties metų tinklo plėtros plano, perdavimo sistemų operatorių tarpsteminio kompensavimo, keitimosi informacija ir sertifikavimo išlieka iš esmės nepakeistos.

Siūlomo reglamento VI skyriuje įsteigiamas STO skirtas Europos lygmens subjektas, apibrėžiama jo steigimo procedūra ir jo užduotys, įskaitant konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis. Jame taip pat nustatytos išsamios STO ir PSO bendradarbiavimo, susijusio su jų tinklų planavimu ir eksploatavimu, taisyklės.

Siūlomo reglamento VII skyriuje išdėstyti galiojantys įgaliojimai ir taisyklės, pagal kuriuos Komisija priima deleguotuosius aktus tinklo kodeksų arba gairių forma. Jame paaiškintas tinklo kodeksų ir gairių teisinis pobūdis ir priėmimas ir išplėstas jų galimas turinys, kad būtų apimtos tokios sritys, kaip paskirstymo tarifų struktūros, ne su dažniais susijusių papildomų paslaugų teikimo taisyklės, reguliavimo apkrova, energijos kaupimo ir apkrovos ribojimo taisyklės, kibernetinio saugumo taisyklės, su regioniniais operatyviniais centrais susijusios taisyklės ir elektros energijos gamybos ribojimas ir elektros energijos gamybos bei apkrovos perskirstymas. Supaprastinama ir racionalizuojama elektros energijos tinklo kodeksų rengimo procedūra, o nacionalinėms reguliavimo institucijoms suteikiama galimybė ACER tinkle priimti sprendimus klausimais, susijusiais su tinklo kodeksų ir gairių įgyvendinimu. STO skirtas Europos lygmens subjektas ir kitos suinteresuotosios šalys taip pat labiau įtraukiami į pasiūlymų dėl elektros energijos tinklo kodeksų rengimo procedūrą.

Siūlomo reglamento VIII skyriuje išdėstytos baigiamosios jo nuostatos. Į jį įtrauktos galiojančios taisyklės dėl tam tikrų Elektros energijos direktyvos ir reglamento reikalavimų netaikymo naujoms nuolatinės srovės jungiamosioms linijoms ir patikslinama procedūra, pagal kurią NRI gali atlikti tolesnius jų pakeitimus.

Siūlomo reglamento priede išsamiau apibrėžiamos pagal tą reglamentą įsteigtų regioninių operatyvinių centrų funkcijos.

- **Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (nauja redakcija)**

Siūloma taisyklės, susijusias su ACER, pritaikyti prie bendro požiūrio į ES decentralizuotas agentūras, dėl kurio susitarė Europos Parlamentas, ES Taryba ir Europos Komisija (toliau – bendras požiūris)²⁶. Tačiau dabartiniame etape ACER leidžiama ir toliau tam tikru mastu nukrypti nuo bendro požiūrio.

Siūlomo reglamento I skyriuje apibūdinamas ACER vaidmuo, tikslai ir užduotys ir nurodyta, kokios rūšies aktus ji gali priimti, taip pat numatytos konsultacijoms ir stebėjimui taikomos taisyklės. Užduočių sąrašas buvo atnaujintas, kad būtų įtrauktos ACER užduotys didmeninių rinkų priežiūros ir tarpvalstybinės infrastruktūros srityje, kurios ACER buvo pavestos po reglamento priėmimo.

²⁶ Žr. 2012 m. liepos 19 d. Europos Parlamento, ES Tarybos ir Europos Komisijos bendrą pareiškimą dėl decentralizuotų agentūrų.

Kalbant apie elektros energijos tinklo kodeksų priėmimą, ACER suteikta daugiau atsakomybės rengiant ir Komisijai pateikiant galutinį tinklo kodekso pasiūlymą, o ENTSO-E ir toliau patikėtas techninio eksperto vaidmuo. Pasiūlyme, atsižvelgiant į padidėjusią STO atsakomybę, numatytas oficialus jų atstovavimas ES lygmeniu, visų pirma rengiant tinklo kodeksų pasiūlymus. Agentūrai suteikiama kompetencija nuspręsti dėl elektros energijos tinklo kodeksų ir gairių įgyvendinimo sąlygų, metodikų ir algoritmų.

Regioninio lygmens užduotims, kurios susijusios tik su keliomis nacionalinėmis reguliavimo institucijomis, atlikti įvedamas regioninis sprendimų priėmimo procesas. Atitinkamai, Direktorius turėtų pateikti savo nuomonę, ar nagrinėjamas klausimas tikrai yra regioninės svarbos. Jei Reguliavimo valdyba sutinka, kad taip ir yra, Reguliavimo valdybos regioninis pakomitetas turėtų parengti atitinkamą sprendimą, kurį galiausiai priimtų arba atmestų pati Reguliavimo valdyba. Kitu atveju Reguliavimo valdyba nuspręstų be regioninio pakomitečio įsikišimo.

Skyriuje taip pat apibrėžtos kelios naujos ACER patikėtos užduotys, susijusios su tam tikrų funkcijų, susijusių su Agentūros regioniniais operatyviniais centrais, koordinavimu, paskirtųjų elektros energijos rinkos operatorių priežiūra, metodų tvirtinimu ir pasiūlymu, susijusiu su gamybos adekvatumu ir pasirengimu valdyti riziką.

Siūlomo reglamento II skyriuje išdėstytos organizacinės taisyklės, susijusios su Administracine valdyba, Reguliavimo valdyba, direktoriumi, Apeliacine taryba ir pateikta nauja nuostata dėl Agentūros darbo grupių. Nors kelios atskiros nuostatos pritaikomos prie bendro požiūrio į ES decentralizuotas agentūras arba prie naujų Tarybos balsavimo taisyklių, pagrindiniai esamos valdymo struktūros elementai, ypač Reguliavimo valdyba, išlieka nepakitę.

Šis ACER nukrypimas nuo bendro požiūrio yra pateisinamas taip:

Pagrindinius Europos elektros energijos politikos, energijos tiekimo saugumo, elektros energijos prieinamumo ir priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo tikslus ekonomiškiausiu būdu galima pasiekti sukūrus integruotą Europos elektros energijos rinką. Taigi, elektros energijos perdavimo infrastruktūra vis labiau tarpusavyje susijusi, didėja tarpvalstybinės prekybos elektros energija apimtis, energijos gamybos pajėgumais dalijamasi Europos mastu, o perdavimo sistema eksploatuojama atsižvelgiant į regioninius ir tarpvalstybinius aspektus. Šiame teisės aktų rinkinyje toliau stiprinamos šios tendencijos ir tikimasi, kad tai padidins efektyvumą, o tai bus naudinga Europos vartotojams.

Sektoriaus atvėrimas konkurencijai yra būtina sąlyga, norint sukurti elektros energijos vidaus rinką. Kaip ir kituose ekonomikos sektoriuose, elektros energijos rinkos atvėrimas pareikalavo naujų taisyklių, ypač susijusių su perdavimo ir skirstymo sistema, ir reguliavimo priežiūros. Šiuo tikslu buvo įsteigtos nepriklausomos reguliavimo institucijos. Šiems subjektams ir toliau suteikiama ypatinga atsakomybė už elektros energijos sektoriui taikomų nacionalinių ir Europos masto taisyklių priežiūrą.

Tačiau didėjant tarpvalstybinės prekybos mastui ir sistemą eksploatuojant taip, kad būtų atsižvelgiama į regioninį ir Europos kontekstą, NRI turėjo vis labiau koordinuoti savo veiksmus su kitų valstybių narių NRI. ACER buvo įsteigta kaip šio bendravimo platforma ir šią pareigą vykdo nuo pat savo įsteigimo 2011 m. Agentūros organas, kuris kartu su ACER darbuotojais parengia daugiausiai Agentūros nuomonių, rekomendacijų ir sprendimų, yra Reguliavimo valdyba, kurią sudaro NRI aukšto lygio atstovai ir balsavimo teisės neturintys Komisijos atstovai. Pirmieji Agentūros veiklos metai parodė, kad Reguliavimo valdyba sugebėjo veiksmingai prisidėti prie Agentūros užduočių vykdymo.

Kadangi energijos rinkos iki šiol reguliuojamos daugiausia nacionaliniu lygmeniu, energijos rinkoje itin svarbų vaidmenį atlieka nacionalinės reguliavimo institucijos. Pagrindinis ACER vaidmuo – koordinuoti nepriklausomų nacionalinių reguliavimo institucijų priimamus reguliavimo sprendimus, o ne vykdyti Komisijos deleguotą reguliavimo kompetenciją. Šis vaidmenų pasiskirstymas iš esmės išlaikomas dabartiniame teisėkūros procedūra priimamo akto pasiūlyme. Pagal dabartinę struktūrą skirtingų veikėjų įgaliojimai yra labai gerai subalansuoti, atsižvelgiant į specialias besikuriančios energijos vidaus rinkos savybes. Šiame etape pakeitus balansą gali kilti grėsmė teisėkūros procedūra priimamų aktų pasiūlymuose numatytų politikos iniciatyvų įgyvendinimui, o tai sukeltų kliūčių tolesnei energijos rinkos integracijai, kuri yra pagrindinis šio pasiūlymo tikslas. Todėl atrodo dabar ne laikas įgaliojimus priimti sprendimus perduoti valdančiajai tarybai, kaip numatyta pagal bendrą požiūrį. Priešingai, atrodo tikslinga išlaikyti esamą struktūrą, kuri užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo institucijos veikia be jokio tiesioginio ES institucijų arba valstybių narių įsikišimo, kai sprendžiami konkretūs klausimai. Be to, reguliavimo institucijų veiklą vis dar turi patvirtinti ES institucijos programavimo, biudžeto ir strateginiuose dokumentuose. ES institucijos taip pat dalyvauja sprendžiant administracinius klausimus. Todėl nesiūloma keisti esamos Reguliavimo valdybos struktūros ir veiklos.

Taip pat nesiūloma Administracinės valdybos sąvokos pritaikyti prie bendro požiūrio modelyje numatytos valdančiosios tarybos. Paaiškėjo, kad esamos sudėties Agentūros Administracinė valdyba pastaraisiais metais buvo ypač veiksminga ir efektyvi. Jos veiklą užtikrina Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos atstovai.

Nors šiame etape Komisija nemano, kad būtų tikslinga Agentūros valdymo struktūrą visapusiškai pritaikyti prie bendro požiūrio, ji toliau stebės, ar aprašyti nukrypimai nuo bendro požiūrio tebėra pagrįsti, o 2021 m. numatyta atlikti kitą vertinimą, kurio metu bus įvertinti ne tik Agentūros tikslai, įgaliojimai ir užduotys, bet ir bus skirtas ypatingas dėmesys Agentūros valdymo struktūrai.

Siūlomo reglamento III skyriuje išdėstytos finansinės nuostatos. Kelias atskiras nuostatas siūloma pritaikyti prie bendro požiūrio į decentralizuotas agentūras.

Siūlomo reglamento IV skyriuje, atsižvelgiant į bendrą požiūrį į decentralizuotas agentūras, atnaujinamos kelios atskiros nuostatos ir pateikiamos iš esmės nepakeistos nuostatos dėl darbuotojų ir atsakomybės.

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)

2016/0380 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, ~~panaikinanti Direktyvą~~
~~2003/54/EB~~

(nauja redakcija)

(Tekstas svarbus EEE)

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į ~~Europos bendrijos steigimo sutartį~~ ☒ Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ☒, ypač į jos ~~47 straipsnio 2 dalį ir 55 bei 95 straipsnius~~ ☒ 194 straipsnio 2 dalį ☒,

atsižvelgdami į ☒ Europos ☒ Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę²⁷,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²⁸,

laikydami ~~Sutarties 251 straipsnyje nustatytos tvarkos~~ ☒ įprastos teisėkūros procedūros ☒,

kadangi:

↴ naujas

- (1) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/72/EB²⁹ reikia padaryti pakeitimų. Dėl aiškumo ta direktyva turėtų būti išdėstyta nauja redakcija.

²⁷ OL C 211, 2008 8 19, p. 23.

²⁸ OL C 172, 2008 7 5, p. 55.

²⁹ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/54/EB (OL L 211, 2009 8 14, p. 55).

↓ 2009/72/EB (pritaikytas) 1
konstatuojamoji dalis
⇒ naujas

- (1) ~~Nuo 1999 m. Bendrijoje~~ ☒ Sajungoje ~~pradėta pradėjus~~ palaipsniui kurti elektros energijos vidaus rinka ~~buvo~~ siekiama visiems Europos Sąjungos vartotojams – ir piliečiams, ir verslo subjektams – ⇒ organizuojant konkurencingas tarpvalstybines elektros energijos rinkas ⇐ suteikti tikrą pasirinkimo galimybę, sukurti naujų verslo galimybių, ~~ir didinti tarpvalstybinę prekybą siekiant didesnio našumo~~ užtikrinti konkurencingas kainas, ⇒ efektyvių signalų investavimui teikimą ⇐ ir aukštesnio lygio paslaugų standartus bei prisidėti prie tiekimo saugumo ir tvarumo; ~~;~~

↓ 2009/72/EB (pritaikytas) 2
konstatuojamoji dalis
⇒ naujas

- (2) ~~2003 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/54/EB dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių~~³⁰ ⇒ ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/72/EB ⇐ buvo svariai prisidėta prie tokios elektros energijos vidaus rinkos kūrimo. ⇒ Tačiau Europos energetikos sistemoje šiuo metu vyksta didžiulių pokyčių. Bendras tikslas sumažinti energetikos sistemos priklausomybę nuo iškastinio kuro rinkos dalyviams teikia naujų galimybių ir kelių naujų iššūkių. Kartu technologijų pokyčiai sudaro sąlygas naujoms vartotojų dalyvavimo ir tarpvalstybinio bendradarbiavimo formoms. Būtina Sąjungos rinkos taisykles pritaikyti prie naujų rinkos realijų; ⇐

↓ naujas

- (3) Energetikos sąjungos pagrindų strategijoje išdėstyta energetikos sąjungos vizija, kurioje daugiausia dėmesio skiriama piliečiams, kurie prisiima atsakomybę už energetikos sektoriaus pertvarkymą, naudojami naujų technologijų teikiamais privalumais, kad už suvartotą energiją galėtų mokėti mažiau, ir yra aktyvūs rinkos dalyviai, o pažeidžiami vartotojai yra apsaugoti;

↓ naujas

- (4) 2015 m. liepos 15 d. Komisijos komunikate „Naujų galimybių energijos vartotojams teikiančių priemonių rinkinio įgyvendinimas“³¹ išdėstyta, kaip Komisija įsivaizduoja mažmeninę rinką, kuri būtų palankesnė energijos vartotojams, be kita ko, užtikrinant geresnes didmeninių ir mažmeninių rinkų sąsajas. Naudodamosi naujų technologijų privalumais, naujos ir novatoriškos energetikos paslaugų įmonės turėtų sudaryti sąlygas energetikos pertvarkoje visapusiškai dalyvauti vartotojams, kurie valdydami

³⁰ ~~OL L 176, 2003 7 15, p. 37–56.~~

³¹ COM (2015) 339 final, 2015 7 15.

savo energijos vartojimą kurtų efektyvaus energijos vartojimo sprendimus, padedančius jiems taupyti pinigus ir bendrai sumažinti energijos vartojimą;

↴ naujas

- (5) 2015 m. liepos 15 d. Komisijos komunikate „Pradedamos viešos konsultacijos dėl naujo energijos rinkos modelio“³² pabrėžiama, kad pereinant nuo elektros energijos gamybos didelėse centralizuotose elektrinėse prie decentralizuotos gamybos iš atsinaujinančių išteklių ir prie elektros energijos, pagamintos nenaudojant iškastinio kuro, rinkų reikia atitinkamai pritaikyti dabartines prekybos elektros energija taisykles ir pakeisti esamus rinkos vaidmenis. Jame akcentuojama būtinybė lanksčiau organizuoti elektros energijos rinkas, taip pat visapusiškai įtraukti visus rinkos dalyvius (pvz., atsinaujinančių išteklių energijos gamintojus, naujų energetinių paslaugų teikėjus) ir pasitelkti tokias priemones, kaip energijos kaupimas ir lanksti paklausa;
-

↴ naujas

- (6) direktyva siekiama ne tik atremti naujus iššūkius, bet ir šalinti įsisenėjusias elektros energijos vidaus rinkos sukūrimo kliūtis. Patobulinta reguliavimo sistema turės padėti įveikti dabartines problemas, būdingas susiskaidžiusioms nacionalinėms rinkoms, kurios vis dar dažnai reguliuojamos didelio laipsnio intervencija. Dėl tokios intervencijos atsirado kliūčių pardavinėti elektros energiją lygiomis sąlygomis, o išlaidos tapo didesnės nei tuomet, kai taikomi tarpvalstybinio bendradarbiavimo grindžiami sprendimai ir rinkos principai;
-

↴ naujas

- (7) siekiant tokio lankstumo, kuris būtinas siekiant elektros energijos sistemą pritaikyti prie kintamos, paskirstytos elektros energijos gamybos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių, esminis vaidmuo tenka vartotojams. Technologinė tinklo valdymo pažanga ir elektros energijos gamyba iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių suteikė daugybę galimybių vartotojams, o sveika konkurencija mažmeninėje rinkoje bus labai svarbi siekiant užtikrinti, kad orientuojantis į rinką būtų diegiamos naujos inovacinės paslaugos, pritaikytos pagal kintančius vartotojų poreikius ir galimybes, kartu didinant sistemos lankstumą. Galimybė vartotojams aktyviau ir naujais būdais dalyvauti energijos rinkoje turėtų padėti piliečiams išnaudoti elektros energijos vidaus rinkos privalumus ir pagelbėti Sąjungai siekti atsinaujinančių išteklių energijos tikslų;

³² COM (2015) 340 final, 2015 7 15.

↓ 2009/72/EB 3 konstatuojamoji dalis

- (8) Laisves, kurios Sąjungos piliečiams garantuojamos Sutartimi, *inter alia*, laisvą prekių judėjimą, įsisteigimo laisvę ir laisvę teikti paslaugas, galima pasiekti tik visiškai atviros rinkos sąlygomis, kai vartotojams suteikiama galimybė laisvai rinktis savo tiekėjus, o visiems tiekėjams – laisvai tiekti savo vartotojams; ;

↓ 2009/72/EB 57 konstatuojamoji dalis

- (9) Sąžiningos konkurencijos ir įvairių tiekėjų lengvos prieigos skatinimas ~~bei naujos elektros energijos gamybos pajėgumų didinimo skatinimas~~ turėtų būti itin svarbūs valstybėms narėms siekiant užtikrinti, kad vartotojai visiškai pasinaudotų liberalizuotos elektros energijos vidaus rinkos galimybėmis; ;

↓ 2009/72/EB 8 konstatuojamoji dalis
⇒ naujas

- (10) Siekdamos užtikrinti konkurenciją ir elektros energijos tiekimą konkurencingiausiomis kainomis, valstybės narės ir nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų padėti naujiems elektros energijos iš įvairių rūšių energijos išteklių tiekėjams ir naujiems energijos gamintojams ⇔, kaupimo ir reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams ⇐ patekti į tarpvalstybinę rinką; ;

↓ 2009/72/EB 60 konstatuojamoji dalis

- (11) bDe to, vienas iš pagrindinių šios direktyvos tikslų turėtų būti bendrų tikros vidaus rinkos veikimo ir visuotinio visiems prieinamo elektros energijos tiekimo taisyklių užtikrinimas. Tuo tikslu neiškreiptos rinkos kainos, kurios ilgainiui suvienodėtų, būtų tarpvalstybinio tinklų sujungimo ir investicijų į naują energijos gamybą paskata;

↓ 2009/72/EB 56 konstatuojamoji dalis

- (12) rinkos kainos turėtų užtikrinti tinkamas paskatas tinklui plėtoti ir investuoti į naują elektros energijos gamybą;

↓ 2009/72/EB 22 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (13) ~~Pagal šią direktyvą~~ elektros energijos vidaus rinkoje ~~bus~~ yra nustatyti skirtingi rinkos organizavimo modeliai. Priemonės, kurių valstybės narės galėtų imtis siekdamos užtikrinti vienodas sąlygas, turėtų būti grindžiamos pagrindiniais bendro intereso reikalavimais. Dėl priemonių suderinamumo su Sutartimi ir ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ teise turėtų būti konsultuojamasi su Komisija;
-

↓ naujas

- (14) valstybės narės turėtų išlaikyti plataus pobūdžio teisę nustatyti elektros energijos įmonėms viešųjų paslaugų įpareigojimus, kurie padėtų siekti bendros ekonominės svarbos tikslų. Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad namų ūkių vartotojams ir, kai valstybės narės mano, kad to reikia, – mažosioms įmonėms būtų suteikta teisė gauti konkrečios kokybės elektros energiją už aiškiai palyginamą, skaidrią ir konkurencingą kainą. Tačiau tokie viešųjų paslaugų įpareigojimai, kuriais reguliuojama tiekimo kaina, yra iš esmės iškreipiamojo pobūdžio priemonė, dėl kurios dažnai susidaro tarifo deficitas, apribojamas pasirinkimas vartotojams, sumažėja paskatos taupyti energiją ir investuoti į energijos vartojimo efektyvumo didinimą, suprastėja paslaugų standartai, sumažėja vartotojų dalyvavimas ir pablogėja jų poreikių patenkinimas, apribojama konkurencija ir sumažėja inovacinių produktų bei paslaugų pasirinkimas rinkoje. Todėl valstybės narės turėtų taikyti kitas politikos priemones, visų pirma tikslines socialinės politikos priemones, kurios padėtų išsaugoti elektros energijos tiekimą piliečiams už prieinamą kainą. Intervencija į kainų nustatymą turėtų būti taikoma tik keliomis išimtinėmis aplinkybėmis. Visiškai liberalizuota mažmeninė elektros energijos rinka skatintų kainų ir kitokią konkurenciją tarp esamų tiekėjų ir trauktų į rinką naujus produktus bei paslaugas tokiu būdu didindama pasirinkimą vartotojams ir geriau tenkindama jų poreikius;
-

↓ 2009/72/EB 45 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (15) ~~Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad namų ūkių vartotojams ir, kai valstybės narės mano, kad to reikia, – mažosioms įmonėms būtų suteikta teisė gauti konkrečios kokybės elektros energiją už aiškiai palyginamą, skaidrią ir pagrįstą kainą, siekiant užtikrinti aukštą viešųjų paslaugų standartų išlaikymą~~ ☒ Sąjungoje ☒ Bendrijoje, Komisijai reikėtų periodiškai pranešti apie visas priemones, kurių imasi valstybės narės, kad pasiektų šios direktyvos tikslą. Komisija turėtų periodiškai skelbti ataskaitą, analizuojančią priemones, kurių imtasi nacionaliniu lygmeniu, kuriomis siekiama įgyvendinti viešųjų paslaugų tikslus, ir palyginančią jų veiksmingumą, siekiant pateikti rekomendacijas dėl priemonių, kurių reikia imtis nacionaliniu lygmeniu aukštiesiems viešųjų paslaugų standartams pasiekti; ~~Valstybės narės turėtų imtis būtinų priemonių, kuriomis elektros energijos vidaus rinkoje būtų apsaugoti pažeidžiami vartotojai. Tokios priemonės gali skirtis, atsižvelgiant į ypatingas aplinkybes atitinkamose valstybėse narėse, tai gali būti specifinės priemonės, susijusios su elektros energijos sąskaitų apmokėjimu, ar bendresnės priemonės, kurių imamasi~~

~~socialinės apsaugos sistemoje. Kai universaliosios paslaugos taip pat teikiamos mažosioms įmonėms, priemonės, užtikrinančios tokių universaliųjų paslaugų teikimą, gali skirtis priklausomai nuo to, ar jos skirtos namų ūkio vartotojams, ar mažosioms įmonėms.~~

↓ 2009/72/EB 47 konstatuojamoji dalis

- (16) ~~v~~Valstybės narės turėtų turėti galimybę paskirti tiekėją, į kurį galima kreiptis kraštutiniu atveju. Tuo tiekėju gali būti vertikalios integracijos įmonės, kuri atlieka ir skirstymo funkcijas, pardavimų padalinys, su sąlyga, kad ta įmonė atitinka šia direktyva nustatytus atskyrimo reikalavimus;
-

↓ 2009/72/EB 48 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (17) ~~p~~Priemonės, kurias valstybės narės įgyvendina, siekdamos socialinės ir ekonominės sanglaudos tikslų, turėtų galėti apimti visų pirma atitinkamų ekonominių lengvatų taikymą, tam tikrais atvejais – panaudojant visas turimas nacionalines ir Bendrijos ~~×~~ Sąjungos ~~×~~ priemones. Tarp tokių priemonių gali būti atsakomybės mechanizmai, kad būtų garantuotos būtinos investicijos;
-

↓ 2009/72/EB 49 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (18) ~~t~~Tiek, kiek priemonės, kurių imasi valstybės narės, vykdydamos viešųjų paslaugų įpareigojimus, sudaro valstybės pagalbą pagal Sutarties ~~87 straipsnio 1 dalį~~ ~~×~~ 107 straipsnio 1 dalį ~~×~~, pagal Sutarties ~~88 straipsnio 3 dalį~~ ~~×~~ 108 straipsnio 3 dalį ~~×~~ apie jas reikia pranešti Komisijai;
-

↓ 2009/72/EB 52 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

- (19) ~~v~~Vartotojus reikėtų aprūpinti aiškia ir suprantama informacija apie jų teises, susijusias su energetikos sektoriumi. Komisija, pasikonsultavusi su atitinkamais suinteresuotais subjektais, įskaitant valstybes nares, nacionalines reguliavimo institucijas, vartotojų organizacijas ir elektros energijos įmones, ~~turėtų parengti~~ ~~×~~ parengė ~~×~~ priemonę ir ~~pategtų naudoti~~ energijos vartotojams skirtą klausimų ir atsakymų sąrašą, kuriame pateikiama praktinė informacija apie jų teises. Tas klausimų ir atsakymų sąrašas turėtų būti ⇒ nuolat atnaujinamas, ⇐ ~~ne~~ pateikiamas visiems vartotojams ir prieinamas viešai;

↓ naujas

- (20) šiuo metu keli veiksniai trukdo vartotojams vertinti, suprasti ir naudoti įvairius jiems prieinamus rinkos informacijos šaltinius. Šiuo tikslu turėtų būti padidintas tiekimo pasiūlos palyginamumas, taip pat kiek praktiškai įmanoma sumažintos kliūtys vartotojams keisti tiekėją ir be pagrindo neribojamos jų pasirinkimo galimybės;

↓ naujas

- (21) pakeitusiems energijos tiekėją vartotojams vis dar tenka tiesiogiai ir netiesiogiai mokėti įvairiausių mokesčius. Dėl tų mokesčių sunkiau apskaičiuoti, kuris produktas ar paslauga yra tinkamiausia, o tiekėjo pakeitimo finansinė nauda nepajuntama iš karto. Nors panaikinus tokius mokesčius galbūt sumažėtų pasirinkimas vartotojams, nes nebeliktų produktų, kurie grindžiami atpildu vartotojams už lojalumą, toliau apribojus jų naudojimą padidėtų vartotojų gerovė, jų dalyvavimas ir konkurencija rinkoje;

↓ naujas

- (22) nepriklausomos pasiūlos lyginimo priemonės, kaip antai interneto svetainės, yra veiksminga galimybė vartotojams įvertinti įvairių rinkoje prieinamų energijos tiekimo pasiūlymų privalumus. Paieškos išlaidos mažesnės, nes nebereikia rinkti informacijos iš individualių tiekėjų ir paslaugų teikėjų. Tokios priemonės padeda vienu metu tinkamai patenkinti du poreikius: kad informacija būtų aiški ir glausta ir kad ji būtų išsami ir visapusė. Jomis turėtų būti siekiama aprėpti kuo platesnį prieinamų pasiūlymų asortimentą ir kiek įmanoma išsamiau apimti rinką, kad vartotojai galėtų susidaryti reprezentatyvų vaizdą. Svarbiausia, kad šiomis priemonėmis teikiama informacija būtų patikima, nešališka ir skaidri;

↓ 2009/72/EB 54 konstatuojamoji dalis

- (23) ~~v~~veiksmingos ir visiems vartotojams prieinamos ginčų sprendimo priemonės užtikrina geresnę vartotojų apsaugą. Valstybės narės turėtų pradėti taikyti sparčias ir veiksmingas ginčų nagrinėjimo procedūras;

↓ naujas

- (24) visi vartotojai turėtų galėti pasinaudoti tiesioginio dalyvavimo rinkoje pranašumais – visų pirma savo vartojimo įpročius koreguoti pagal rinkos signalus ir savo ruožtu naudotis žemesnėmis elektros energijos kainomis ar kitomis finansinėmis lengvatomis. Tokio aktyvaus dalyvavimo privalumai greičiausiai didės laikui bėgant, kai elektros energija varomos transporto priemonės, šilumos siurbliai ir kiti lanksčios apkrovos veiksniai taps konkurencingesni. Vartotojai turėtų galėti dalyvauti visų formų reguliavimo apkrova procesuose, todėl jiems turėtų būti suteikta galimybė rinktis

pažangiąją matavimo sistemą ir dinamiškos elektros energijos kainos sutartį. Tokiu būdu jie turėtų galėti koreguoti savo suvartojimą pagal tikralaikius kainų signalus, kurie rodo elektros energijos arba jos tiekimo vertę ir išlaidas įvairiais laikotarpiais, o valstybės narės turėtų užtikrinti, kad didmeninės kainos rizika vartotojams būtų pamatuota. Valstybės narės taip pat turėtų užtikrinti, kad tie vartotojai, kurie nenori aktyviai dalyvauti rinkoje, būtų ne baudžiami, o galėtų apgalvotai rinktis iš jiems prieinamų galimybių tokiomis sąlygomis, kurios kuo labiau atitinka šalies rinkos aplinkybes;

- (25) visos vartotojų grupės (pramonės, komerciniai, namų ūkių vartotojai) turėtų galėti patekti į energijos rinkas prekiauti savo lankstumo galimybėmis ir pačių pasigaminta elektros energija. Vartotojams turėtų būti suteikta galimybė visapusiškai išnaudoti produkcijos telkimo ir tiekimo didesniuose regionuose privalumus ir gauti naudos iš tarpvalstybinės konkurencijos. Tikėtina, kad telkėjams teks svarbus vartotojų grupių ir rinkos tarpininkų vaidmuo. Turėtų būti nustatytos skaidrios ir sąžiningos taisyklės, kurios leistų šio vaidmens imtis ir nepriklausomiems telkėjams. Visose organizuotose energijos rinkose, įskaitant papildomų paslaugų ir pajėgumų rinkas, turėtų būti apibrėžti produktai siekiant skatinti naudoti reguliavimo apkrova priemones;
- (26) Europos mažataršio judumo strategijoje³³ pabrėžiamas poreikis mažinti transporto sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro ir riboti jo išmetamą teršalų kiekį, ypač miestuose, taip pat akcentuojama, kad svarbų vaidmenį siekiant šių tikslų gali atlikti elektromobilumas. Be to, elektromobilumo plėtra yra svarbus energetikos pertvarkos elementas. Todėl šioje direktyvoje nustatytos rinkos taisyklės turėtų padėti sudaryti palankias sąlygas elektros energija varomų visų rūšių transporto priemonių plitimui. Visų pirma jomis turėtų būti užtikrinamos sąlygos veiksmingai diegti viešas ir privačias elektros energija varomų transporto priemonių įkrovimo prieigas ir šį įkrovimą efektyviai integruoti į sistemos eksploatavimą;
- (27) reguliavimas apkrova bus lemiamas veiksnys sudarant sąlygas išmaniam elektros energija varomų transporto priemonių įkrovimui ir atitinkamai veiksmingam šių transporto priemonių integravimui į elektros energijos tinklą – pastarasis procesas bus lemiamas veiksnys mažinant transporto sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro;
- (28) vartotojams turėtų būti suteikta galimybė vartoti, kaupti ir (arba) parduoti rinkai pačių pasigamintą elektros energiją. Nauja technologinė plėtra palengvins šią veiklą ateityje. Tačiau tebeegzistuoja teisinių ir komercinių kliūčių, kaip antai neproporcingi mokesčiai už viduje suvartojamą elektros energiją, įpareigojimai tiekti pačių pasigamintą elektros energiją į energetikos sistemą, administracinė našta (pvz., savo pagamintą elektros energiją sistemai parduodantys subjektai turi laikytis tiekėjams taikomų reikalavimų) ir kt. Visos šios kliūtys, trukdančios vartotojams patiems gamintis elektros energiją ir ją vartoti, kaupti arba parduoti rinkai, turėtų būti pašalintos ir kartu turėtų būti užtikrinta, kad patys elektros energiją gaminantys vartotojai adekvačiai prisidėtų prie sistemos išlaidų;
- (29) pritaikius paskirstytosios energijos gamybos technologijas ir vartotojam įgijus naujų galių veiksminga ir ekonomiškai efektyvia priemone, kuria patenkinami vartotojų poreikiai ir pateisinami lūkesčiai dėl energijos šaltinių, paslaugų ir vietos lygmens dalyvavimo, tapo bendruomeninė energetika ir energetikos kooperatyvai. Bendruomeninė energetika yra įtrauki galimybė visiems vartotojams tiesiogiai dalyvauti gaminant, vartojant energiją arba dalijantis ja tarpusavyje geografiškai

³³

COM(2016) 244 final.

apibrėžtame bendruomeniniame tinkle, kuris gali veikti atskirai arba būti prijungtas prie viešo skirstymo tinklo. Bendruomeninės energetikos iniciatyvų svarbiausias tikslas yra tiekti įperkama konkrečios rūšies, pvz., atsinaujinančių išteklių, energiją savo nariams arba akcininkams, o ne visų pirma siekti pelno, kaip tradicinėse energetikos bendrovėse. Pagal bendruomeninės energetikos iniciatyvas mezgami tiesioginiai ryšiai su vartotojais ir taip rodomas iniciatyvų potencialas lengviau integruotai įsisavinti naujas technologijas ir vartojimo modelius, įskaitant pažangiuosius skirstomuosius tinklus ir reguliavimą apkrova. Bendruomeninė energetika taip pat gali padėti didinti energijos vartojimo efektyvumą namų ūkių lygmeniu ir šalinti energijos nepriteklių mažinant vartojimą ir tiekimo tarifus. Bendruomeninė energetika taip pat suteikia galimybę dalyvauti energijos rinkoje toms namų ūkių vartotojų grupėms, kurios šiaip tokios galimybės neturėtų. Tais atvejais, kai tokios iniciatyvos sėkmingos įgyvendintos, jos bendruomenei suteikė ekonominės, socialinės ir aplinkosauginės vertės, kuri viršija vien tiesioginę naudą, gautą teikiant energetines paslaugas. Vietos energetikos bendruomenėms turėtų būti leidžiama rinkoje veikti vienodomis sąlygomis neiškreipiant konkurencijos. Namų ūkių vartotojams turėtų būti leidžiama savanoriškai dalyvauti bendruomeninės energetikos iniciatyvoje, taip pat pasitraukti iš jos neprarandant nei prieigos prie tinklo, eksploatuojamo pagal tą iniciatyvą, nei vartotojų teisių. Prieiga prie vietos energetikos bendruomenės tinklo turėtų būti suteikiama sąžiningomis ir išlaidas atspindinčiomis sąlygomis;

- (30) sąskaitos už energiją ir metinės ataskaitos yra svarbios vartotojų informavimo priemonės. Jose teikiami ne tik suvartojimo bei išlaidų duomenys, bet ir kita informacija, kuri padeda vartotojams savo dabartinę sutartį palyginti su kitais pasiūlymais. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad su sąskaitomis susiję ginčai yra labai dažnas vartotojų skundų šaltinis ir veiksnys, kuris prisideda prie nuolat žemo vartotojų pasitenkinimo ir dalyvavimo energetikos sektoriuje lygio, būtina užtikrinti, kad sąskaitos ir metinės ataskaitos būtų aiškesnės ir suprantamesnės ir kad sąskaitose būtų pateikiama visa būtina informacija, padedanti vartotojams reguliuoti savo energijos suvartojimą, lyginti pasiūlymus ir keisti tiekėjus;

↓ 2009/72/EB 27 konstatuojamoji dalis

- (31) ~~v~~Valstybės narės turėtų skatinti modernizuoti skirstymo tinklus, pvz., pradėti naudoti pažangiuosius tinklus, kurie turėtų būti kuriami taip, kad būtų skatinama decentralizuota elektros energijos gamyba ir energijos vartojimo efektyvumas;

↓ naujas

- (32) norint įtraukti vartotojus reikia tinkamų iniciatyvų ir technologijų, kaip antai pažangiojo matavimo. Pažangiosios matavimo sistemos suteikia galimybių vartotojams, nes jie gali gauti tikslios beveik tikrąsios grįžamosios informacijos apie savo suvartojamos arba pagaminamos elektros energijos kiekį ir tokiu būdu gali geriau šiuos procesus valdyti, taip pat jie gali dalyvauti teikiant reguliavimo apkrovą ir kitas paslaugas, naudotis jų privalumais ir sumažinti savo sąskaitas už elektros energiją. Pažangusis matavimas taip pat padeda skirstymo sistemos operatoriams matyti geresnį savo tinklų vaizdą, taip pat atitinkamai mažinti jų eksploatavimo bei

priežiūros išlaidas, o į taip sutaupytas lėšas atsižvelgti nustatant skirstymo tarifus, kurie galiausiai tenka vartotojams;

↓ 2009/72/EB 55 konstatuojamoji dalis
⇒ naujas

- (33) ⇒ nacionaliniu lygmeniu sprendžiant dėl pažangiųjų matavimo sistemų diegimo ⇐, ⇒ tai ⇐ ~~Pažangiųjų matavimo sistemų taikymą~~ turėtų būti galima pagrįsti ekonominiu vertinimu. Jei pagal to vertinimo rezultatus galima spręsti, kad tokias matavimo sistemas ekonomiškai tikslinga ir rentabiliu taikyti tik vartotojams, kurie suvartoja tam tikrą elektros energijos kiekį, valstybės narės, pradėdamos jas taikyti, turėtų turėti galimybę į tai atsižvelgti;

↓ naujas

- (34) valstybės narės, kurios neplėtoja pažangaus matavimo sistemingai, vartotojams paprašius turėtų suteikti galimybę sąžiningomis ir pagrįstomis sąlygomis įsirengti pažangiuosius elektros energijos skaitiklius ir suteikti visą aktualią informaciją apie juos. Jei vartotojai neturi pažangių skaitiklių, jiems turėtų būti suteikta teisė įsirengti tokius skaitiklius, kurie atitinka būtinuosius reikalavimus, užtikrinančius, kad jie gautų šioje direktyvoje nurodytą sąskaitose pateikiamą informaciją;
- (35) siekiant padėti vartotojams aktyviai dalyvauti elektros energijos rinkoje, valstybių narių teritorijose numatytos taikyti pažangiosios matavimo sistemos turėtų būti sąveikios, nesudaryti kliūčių keisti tiekėją ir turėti paskirtą atitinkančias funkcijas, kurios leistų vartotojams beveik tikruoju laiku prieiti prie savo suvartojimo duomenų, koreguoti savo energijos vartojimą ir, kiek leidžia pagalbinė infrastruktūra, siūlyti savo lankstumo galimybes tinklui ir energetinių paslaugų bendrovėms, gauti už jas atlygį ir sumažinti savo elektros energijos išlaidas;

↓ 2009/72/EB 50 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

- (36) ~~Siekiant užtikrinti, kad visi vartotojai, ypač pažeidžiamieji, galėtų pasinaudoti konkurencijos ir sąžiningų kainų teikiama nauda, reikia dar labiau sugriežtinti viešųjų paslaugų, įskaitant visuotines paslaugas, reikalavimus ir su jais susijusius bendruosius minimalius standartus. Viešųjų paslaugų reikalavimai turėtų būti apibrėžti nacionaliniu lygmeniu, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes; vis dėlto valstybės narės turėtų laikytis Bendrijos teisės. Sąjungos piliečiams ir, kai valstybės narės mano, kad to reikia, mažosioms įmonėms turėtų būti suteikta galimybė pasinaudoti įpareigojimais viešųjų paslaugų teikimo srityje, ypač susijusiais su tiekimo saugumu, ir prieinamomis kainomis.~~ Pagrindinis tiekimo vartotojams veiklos aspektas – galimybė susipažinti su objektyviais ir skaidriais suvartojimo duomenimis. Taigi vartotojams turėtų būti suteikta galimybė susipažinti su jų suvartojimo duomenimis, taip pat su susijusiomis kainomis ir paslaugų sąnaudomis, kad jie galėtų paskatinti konkurentus pateikti tais duomenimis pagrįstą pasiūlymą. Vartotojai taip pat turėtų turėti teisę gauti tinkamą

informaciją apie jų suvartotą energijos kiekį. ~~Pagal išankstinius mokėjimus turėtų būti galima spręsti apie elektros energijos suvartojimą ir~~ ⇒ Vartotojai dėl išankstinių mokėjimų neturėtų atsidurti neproporcingai nepalankesnėje padėtyje, o ⇨ įvairios mokėjimo sistemos turėtų būti nediskriminacinės. Vartotojams pakankamai dažnai teikiant duomenis apie energijos sąnaudas bus skatinama taupyti energiją, nes šie duomenys suteiks tiesioginės informacijos vartotojams apie investicijų į energijos vartojimo efektyvumą ir vartojimo pokyčių poveikį. Taigi visiškai įgyvendinus ~~2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/32/EB dėl energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetinių paslaugų~~³⁴ ☒ Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2012/27/ES³⁵ ☒ vartotojams bus padedama sumažinti jų energijos sąnaudas;

↓ naujas

- (37) šiuo metu valstybėse narėse, įdiegus pažangiąsias matavimo sistemas, yra sukurta arba kuriama įvairių duomenų valdymo modelių. Nepriklausomai nuo duomenų valdymo modelio svarbu, kad valstybės narės nustatytų skaidrias taisykles, pagal kurias būtų galima nediskriminacinėmis sąlygomis priėti prie duomenų, ir užtikrina aukščiausio lygio kibernetinį saugumą, duomenų apsaugą ir duomenis tvarkančių subjektų nešališkumą;

↓ 2009/72/EB 45 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

- (38) ~~Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad namų ūkio vartotojams ir, kai valstybės narės mano, kad to reikia, — mažosioms įmonėms būtų suteikta teisė gauti konkrečios kokybės elektros energiją už aiškiai palyginamą, skaidrią ir pagrįstą kainą. Siekiant užtikrinti aukštų viešųjų paslaugų standartų išlaikymą Bendrijoje, Komisijai reikėtų periodiškai pranešti apie visas priemones, kurių imasi valstybės narės, kad pasiektų šios direktyvos tikslą. Komisija turėtų periodiškai skelbti ataskaitą, analizuojančią priemones, kurių imtasi nacionaliniu lygmeniu, kuriomis siekiama įgyvendinti viešųjų paslaugų tikslus, ir palyginančią jų veiksmingumą, siekiant pateikti rekomendacijas dėl priemonių, kurių reikia imtis nacionaliniu lygmeniu aukštiesiems viešųjų paslaugų standartams pasiekti. valstybės narės turėtų imtis būtinų priemonių, kuriomis elektros energijos vidaus rinkoje būtų apsaugoti pažeidžiami ⇒ ir energijos nepriteklių patiriantys ⇨ vartotojai. Tokios priemonės gali skirtis, atsižvelgiant į ypatingas aplinkybes atitinkamose valstybėse narėse, tai gali būti ⇒ socialinės arba energetikos ⇨ specifinės politikos priemonės, susijusios su elektros energijos sąskaitų apmokėjimu, ⇒ ar investicijos į gyvenamųjų namų energijos vartojimo efektyvumą arba vartotojų apsaugos, pavyzdžiui, apsaugos nuo atjungimo, priemonės ⇨ ~~ar bendresnės priemonės, kurių imamasi socialinės apsaugos sistemoje. Kai universaliosios paslaugos taip pat teikiamos mažosioms įmonėms, priemonės,~~~~

³⁴ ~~OL L 114, 2006 4 27, p. 64.~~

³⁵ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL L 315, 2012 11 14, p. 1).

užtikrinančios tokių universaliųjų paslaugų teikimą, gali skirtis priklausomai nuo to, ar jos skirtos namų ūkio vartotojams, ar mažosioms įmonėms;

↓ naujas

- (39) energetinės paslaugos labai svarbios saugant Sąjungos piliečių gerovę. Adekvatus šildymas, vėsinimas, apšvietimas ir elektrinių prietaisų maitinimas yra pagrindinės paslaugos, garantuojančios deramą piliečių gyvenimo ir sveikatos lygį. Be to, prieiga prie šių energetinių paslaugų padeda Europos piliečiams išnaudoti savo potencialą ir padidina socialinę įtrauktį. Energijos nepriteklių patiriantys namų ūkiai šių energetinių paslaugų negali įpirkti dėl trijų veiksnių kombinacijos – mažų pajamų, didelių energijos išlaidų ir menko energijos vartojimo jų būstuose efektyvumo. Valstybės narės turėtų rinkti atitinkamą informaciją, leidžiančią stebėti, kiek namų ūkių patiria energijos nepriteklių. Tikslus matavimas turėtų padėti valstybėms narėms identifikuoti energijos nepriteklių patiriančius namų ūkius ir teikti jiems kryptingą paramą. Komisija turėtų aktyviai remti nuostatų dėl energijos nepritekliaus įgyvendinimą sudarydama sąlygas valstybėms narėms dalytis gerąja patirtimi;

↓ 2009/72/EB 53 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

- (40) ~~Energijos nepritekliaus – vis didesnė Bendrijos problema~~. valstybės narės, ~~patiriančios minėtąją problemą~~ ⇒ susiduriančios su energijos nepritekliaus problema ⇐ ir iki šiol neparengusios nacionalinių veiksmų planų arba kitų atitinkamų programų, skirtų ~~energijos nepritekliaus klausimui~~ ⇒ šiai problemai ⇐ spręsti, siekiant sumažinti skaičių žmonių, nukentėjusių dėl tokios padėties, turėtų juos parengti. ⇒ Mažos pajamos, didelės energijos išlaidos ir menkas energijos vartojimo būstuose efektyvumas yra tinkami veiksniai nustatant rodiklius, skirtus energijos nepritekliui įvertinti. ⇐ Bet kuriuo atveju valstybės narės turėtų užtikrinti būtiną energijos tiekimą pažeidžiamiesiems ⇒ ir energijos nepriteklių patiriantiems ⇐ vartotojams. Siekdamas šio tikslo, jos galėtų taikyti integruotą požiūrį, pvz., vykdant ⇒ energetikos ir ⇐ socialinę politiką, ir priemonės galėtų apimti socialinę politiką arba būsto energijos vartojimo efektyvumo didinimą. Pagal šią direktyvą bent jau turėtų būti sudaryta pažeidžiamiesiems ⇒ ir energijos nepriteklių patiriantiems ⇐ vartotojams palankios nacionalinės politikos galimybė;

↓ naujas

- (41) skirstymo sistemos operatoriai turi ekonomiškai efektyviai integruoti naujus elektros energijos gamybos, ypač energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių, įrenginius ir naują apkrovą, kaip antai šilumos siurblius ir elektros energija varomas transporto priemones. Šiuo tikslu skirstymo sistemos operatoriams turėtų būti užtikrinta galimybė ir paskatos naudotis su paskirstytaisiais energijos ištekliais susijusiomis paslaugomis, tokiomis kaip reguliavimas apkrova ir energijos kaupimas, kurios grindžiamos rinkos procesais, kad jie galėtų veiksmingai eksploatuoti savo tinklus ir išvengti daug išlaidų reikalaujančios tinklo plėtos. Valstybės narės turėtų nustatyti tinkamas priemones,

kaip antai nacionalinius tinklo kodeksus ir rinkos taisykles, ir skirstymo sistemos operatoriams taikyti su tinklų tarifais susijusias paskatas, kurios netrukdytų nei lankstumui, nei energijos vartojimo efektyvumo didinimui tinkle. Valstybės narės taip pat turėtų parengti skirstymo sistemoms skirtus tinklo plėtros planus, kurie padėtų integruoti elektros energijos gamybos iš atsinaujinančių išteklių įrenginius, plėtoti kaupimo įrenginius ir elektrifikuoti transporto sektorių, taip pat suteiktų sistemos naudotojams reikiamą informaciją apie numatomą tinklo plėtrą ar tobulinimą, nes šiuo metu daugumoje valstybių narių tokios tvarkos nėra;

↓ 2009/72/EB 26 konstatuojamoji dalis

- (42) nediskriminacinė prieiga prie skirstymo tinklo užtikrina galimybę pasiekti vartotojus mažmeniniu lygiu. ~~Tačiau diskriminavimo pavojus suteikiant trečiosioms šalims prieigą ir investuojant skirstymo lygyje yra mažesnis nei perdavimo lygyje, kuriame perkrova ir su gamyba arba tiekimu susijusių interesų poveikis paprastai būna didesnis nei skirstymo lygyje. Be to, pagal Direktyvą 2003/54/EB teisinis ir funkcinis skirstymo sistemos operatorių atskyrimas tapo privalomas tik nuo 2007 m. liepos 1 d., o jo poveikį elektros energijos vidaus rinkai dar reikia įvertinti. Pagal dabar galiojančias teisinio ir funkcinio atskyrimo taisykles veiksmingas atskyrimas galimas tik tada, jeigu tos taisyklės yra aiškiau apibrėžtos, tinkamai įgyvendinamos ir atidžiai prižiūrimas jų taikymas.~~ Todėl, siekiant mažmeniniame lygyje sukurti vienodas sąlygas, skirstymo sistemos operatorių veiklą taip pat reikėtų prižiūrėti, kad jie negalėtų naudotis vertikalios integracijos pranašumais, susijusiais su jų užimama konkurencine padėtimi rinkoje, ypač namų ūkio ar mažų ne namų ūkio vartotojų atžvilgiu;

↓ 2009/72/EB 30 konstatuojamoji dalis

- (43) ~~K~~Kai siekiant užtikrinti optimalų integruoto energijos tiekimo, kuriam taikomi specialūs veiklos standartai, efektyvumą naudojama uždara skirstymo sistema, arba uždara skirstymo sistema eksploatuojama visų pirma sistemos savininko reikmėms, turėtų būti įmanoma skirstymo sistemos operatorių atleisti nuo įpareigojimų, dėl kurių, turint mintyje ypatingą skirstymo sistemos operatoriaus ir sistemos vartotojų santykių pobūdį, būtų užkrauta nereikalinga administracinė našta. Gamybinių, komercinių arba bendrų paslaugų vietose, pvz., traukinių stotyse, oro uostuose, ligoninėse, didelėse stovyklavietėse su integruota infrastruktūra arba chemijos pramonės vietose, dėl ypatingo veiklos pobūdžio gali būti naudojamos uždaros skirstymo sistemos;

↓ 2009/72/EB 8 konstatuojamoji dalis

- (44) ~~S~~Siekdamos užtikrinti konkurenciją ir elektros energijos tiekimą konkurencingiausiomis kainomis, valstybės narės ir nacionalinės reguliavimo

institucijos turėtų padėti naujiems elektros energijos iš įvairių rūšių energijos išteklių tiekėjams ir naujiems energijos gamintojams patekti į tarpvalstybinę rinką;

↓ 2009/72/EB 9 konstatuojamoji dalis

- (45) ~~T~~inklų veiksmingai neatskyrus nuo gamybos ir tiekimo veiklos (toliau – veiksmingas atskyrimas), lieka diskriminacijos pavojus ne tik eksploatuojant tinklą, bet ir skatinant vertikalios integracijos įmones pakankamai investuoti į savo tinklus;

↓ 2009/72/EB 11 konstatuojamoji dalis

- (46) ~~V~~ veiksmingą atskyrimą įmanoma užtikrinti tik pašalinus vertikalios integracijos įmonių siekį diskriminuoti konkurentus prieigos prie tinklų ir investicijų atžvilgiu. Be jokios abejonės, nuosavybės atskyrimas, t. y. tinklo savininko paskyrimas sistemos operatoriumi ir jo nepriklausomumas nuo bet kokių su tiekimu ir gamyba susijusių interesų, yra veiksmingas ir patikimas būdas šalinti nuolat kylantį interesų konfliktą ir užtikrinti tiekimo saugumą. Dėl tos priežasties Europos Parlamentas savo 2007 m. liepos 10 d. rezoliucijoje dėl dujų ir elektros energijos vidaus rinkos perspektyvų³⁶ nurodė, kad nuosavybės atskyrimas perdavimo lygyje yra veiksmingiausias būdas nediskriminuojant skatinti investicijas į infrastruktūrą, naujiems rinkos dalyviams užtikrinti sąžiningą prieigą prie tinklo ir rinkos skaidrumą. Todėl atskiriant nuosavybę iš valstybių narių turėtų būti reikalaujama užtikrinti, kad tas pats asmuo arba asmenys neturėtų teisės kontroliuoti gamybos arba tiekimo įmonės ir kartu kontroliuoti perdavimo sistemos operatorių ar perdavimo sistemą arba turėti kokių nors teisių perdavimo sistemos operatoriaus ar perdavimo sistemos atžvilgiu. Ir atvirkščiai, kontroliuojant perdavimo sistemą arba perdavimo sistemos operatorių turėtų būti draudžiama kontroliuoti gamybos arba tiekimo įmonę arba turėti kokių nors teisių jos atžvilgiu. Laikantis šių apribojimų gamybos arba tiekimo įmonė turėtų turėti galimybę turėti mažiau nei pusę perdavimo sistemos operatoriaus arba perdavimo sistemos akcijų paketo;

↓ 2009/72/EB 12 konstatuojamoji dalis

- (47) ~~P~~ pagal bet kurią veiklos rūšių atskyrimo sistemą turėtų būti veiksmingai pašalinamas gamintojų, tiekėjų ir perdavimo sistemos operatorių interesų konfliktas, kad būtų skatinama vykdyti būtinas investicijas ir užtikrinti prieigą naujiems rinkos dalyviams pagal skaidrų ir veiksmingą reguliavimo režimą, o nacionalinėms reguliavimo institucijoms neturėtų būti sukuriamas apsunkinantis reguliavimo režimas;

³⁶ OL C 175 E, 2008 7 10, p. 206.

↓ 2009/72/EB 14 konstatuojamoji dalis

- (48) ~~K~~ Kadangi tam tikrais atvejais dėl nuosavybės atskyrimo reikia pertvarkyti įmones, valstybėms narėms, kurios nusprendžia įgyvendinti nuosavybės atskyrimą, turėtų būti suteikta papildomo laiko atitinkamoms nuostatoms taikyti. Atsižvelgiant į vertikaliosios sektoriaus, siejančius elektros energijos ir dujų sektorius, atskyrimo nuostatos turėtų būti taikomos abiejuose sektoriuose;
-

↓ 2009/72/EB 15 konstatuojamoji dalis

- (49) atskiriant nuosavybę, kad būtų galima užtikrinti visišką tinklo eksploatavimo atskyrimą nuo su tiekimu ir gamyba susijusių interesų bei užkirsti kelią keitimuisi bet kokia konfidencialia informacija, tas pats asmuo neturėtų būti ir perdavimo sistemos operatoriaus arba perdavimo sistemos, ir įmonės, atliekančios kurią nors iš gamybos ar tiekimo funkcijų, valdybų nariu. Dėl tos pačios priežasties tas pats asmuo neturėtų turėti teisės skirti perdavimo sistemos operatoriaus valdybos narių arba perdavimo sistemos valdybos narių ir kontroliuoti gamybos arba tiekimo įmonę ar turėti kokių nors teisių jos atžvilgiu;
-

↓ 2009/72/EB 16 konstatuojamoji dalis

- (50) paskyrus nuo tiekimo ir gamybos interesų nepriklausomą sistemos operatorių ar perdavimo operatorių, vertikalios integracijos įmonei būtų sudaryta galimybė išlaikyti tinklo turto nuosavybę ir kartu būtų užtikrintas veiksmingas interesų atskyrimas, jeigu toks nepriklausomas sistemos operatorius arba toks nepriklausomas perdavimo operatorius atlieka visas sistemos operatoriaus funkcijas ir įdiegiami išsamūs reguliavimo ir visapusiškos reguliuojamosios kontrolės mechanizmai;
-

↓ 2009/72/EB (pritaikytas) 17 konstatuojamoji dalis

- (51) todėl, jeigu įmonė, perdavimo sistemos savininkė, 2009 m. rugsėjo 3 d. ☒ buvo ☒ ~~yra~~ vertikalios integracijos įmonės padalinys, valstybėms narėms turėtų būti suteikiama galimybė rinktis, ar taikyti nuosavybės atskyrimą, ar paskirti nuo tiekimo ir gamybos interesų nepriklausomą sistemos operatorių arba perdavimo operatorių;
-

↓ 2009/72/EB 18 konstatuojamoji dalis

- (52) siekiant visapusiškai apsaugoti vertikalios integracijos įmonių akcininkų interesus, valstybėms narėms įgyvendinant nuosavybės atskyrimą turėtų būti suteikiama galimybė rinktis, ar taikyti tiesioginį aktyvų išpardavimą, ar integracijos įmonės

akcijas padalyti į tinklo įmonės akcijas ir likusios tiekimo ir gamybos įmonės akcijas, su sąlyga, kad būtų laikomasi dėl nuosavybės atskyrimo atsiradusių reikalavimų;

↓ 2009/72/EB 19 konstatuojamoji dalis

- (53) visapusiškas nepriklausomo sistemos operatoriaus ar nepriklausomo perdavimo operatoriaus sprendimų veiksmingumas turėtų būti užtikrintas pagal specialias papildomas taisykles. Taikant šias taisykles nepriklausomam perdavimo operatoriui užtikrinama tinkama reguliavimo sistema, pagal kurią užtikrinama sąžininga konkurencija, pakankamai investicijų, naujų dalyvių patekimas į rinką ir elektros energijos rinkų integracija. Veiksmingas atskyrimas taikant nepriklausomam perdavimo operatoriui skirtas nuostatas turėtų būti paremtas organizacinėmis ir su perdavimo sistemų operatorių valdymu susijusiomis priemonėmis bei priemonėmis, susijusiomis su investicijomis, naujų gamybos pajėgumų įtraukimu į tinklą ir rinkos integracija vykdamas regioninį bendradarbiavimą. Perdavimo operatoriaus nepriklausomumas taip pat turėtų būti užtikrinamas, inter alia, nustatant tam tikrus pereinamuosius laikotarpius, kurių metu vertikalios integracijos įmonėje neatliekama vadovavimo ar kita atitinkama veikla, suteikianti galimybę gauti tą pačią informaciją, kuri galėtų būti gaunama užimant vadovaujamas pareigas; ~~Nepriklausomų perdavimo operatorių veiksmingo atskyrimo modelis atitinka Europos Vadovų Tarybos 2007 m. kovo 8 ir 9 d. susitikime nustatytus reikalavimus.~~
-

↓ 2009/72/EB 21 konstatuojamoji dalis

- (54) valstybė narė turi teisę pasirinkti visišką nuosavybės atskyrimą savo teritorijoje. Jeigu valstybė narė pasinaudojo šia teise, įmonė neturi teisės paskirti nepriklausomą sistemos operatorių ar nepriklausomą perdavimo operatorių. Be to, įmonė, atliekanti gamybos ar tiekimo funkcijas, negali tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti visišką nuosavybės atskyrimą pasirinkusios valstybės narės perdavimo sistemos operatoriaus arba turėti kokių nors teisių jo atžvilgiu;
-

↓ 2009/72/EB 23 konstatuojamoji dalis

- (55) įgyvendinant veiksmingą atskyrimą turėtų būti laikomasi viešojo ir privataus sektorių nediskriminavimo principo. Tuo tikslu tas pats asmuo neturėtų turėti galimybės, vienas ar kartu su kitais, pažeisdamas taisykles dėl nuosavybės atskyrimo arba dėl nepriklausomo sistemos operatoriaus galimybės pasirinkimo, kontroliuoti ir perdavimo sistemos operatorių arba perdavimo sistemų, ir gamybos arba tiekimo įmonių organų sudėtį, balsavimą ar sprendimų priėmimą ar turėti teisių jų atžvilgiu. Nuosavybės atskyrimo ir nepriklausomo sistemos operatoriaus sprendimo srityje, jeigu atitinkama

valstybė narė gali įrodyti, kad laikomasi reikalavimo, tuomet dvi atskiros viešosios įstaigos turėtų turėti galimybę kontroliuoti gamybos bei tiekimo ir perdavimo veiklą;

↓ 2009/72/EB (pritaikytas) 24
konstatuojamoji dalis

- (56) ~~V~~visiškai veiksmingas tinklo veiklos atskyrimas nuo tiekimo ir gamybos veiklos turėtų būti taikomas visoje ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒ ir ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒, ir ne ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ įmonėms. Siekiant užtikrinti, kad tinklo veikla ir tiekimo bei gamybos veikla visoje ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒ išliktų viena nuo kitos atskirtos, reguliavimo institucijoms turėtų būti suteikti įgaliojimai atsisakyti sertifikuoti atskyrimo taisyklių nesilaikančius perdavimo sistemos operatorius. Siekiant užtikrinti tų taisyklių vienodą taikymą visoje ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒, reguliavimo institucijos, priimdamos sprendimus dėl sertifikavimo turėtų kuo labiau atsižvelgti į Komisijos nuomonę. Be to, siekiant užtikrinti tarptautinių ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ įsipareigojimų laikymąsi, solidarumą ir energijos tiekimo saugumą ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒, Komisija turėtų turėti teisę teikti nuomonę dėl sertifikavimo perdavimo sistemos savininko arba perdavimo sistemos operatoriaus, kurį kontroliuoja asmuo arba asmenys iš trečiosios šalies ar trečiųjų šalių, atžvilgiu;

↓ 2009/72/EB 31 konstatuojamoji
dalis

- (57) ~~d~~ėl leidimų išdavimo tvarkos neturėtų atsirasti administracinė našta, kuri būtų neproporcinga elektros energijos gamintojų dydžiui ir potencialiam poveikiui. Pernelyg ilgai truncančios leidimų suteikimo procedūros gali trukdyti į rinką patekti naujiems dalyviams;

↓ 2009/72/EB 34 konstatuojamoji
dalis

- (58) ~~k~~kad elektros energijos vidaus rinka tinkamai veiktų, energetikos reguliavimo institucijos turi turėti galimybę priimti sprendimus visais svarbiais reguliavimo klausimais ir būti visiškai nepriklausomos nuo visų kitų viešųjų ar privačiųjų interesų įtakos. Tai nesudaro kliūčių vykdyti nei teisminę peržiūrą, nei parlamentinę priežiūrą pagal valstybių narių konstitucinius įstatymus. Be to, nacionaliniam teisės aktų leidėjui tvirtinant reguliavimo institucijos biudžetą nesudaroma kliūtis biudžetiniam savarankiškumui. Nuostatos, susijusios su reguliavimo institucijai skirtu biudžeto vykdymo savarankiškumu, turėtų būti įgyvendinamos pagal nacionaliniame biudžeto įstatyme ir nacionalinėse biudžeto taisyklėse apibrėžtą sistemą. Valstybės narės, siekdamos didinti nacionalinės reguliavimo institucijos nepriklausomumą nuo bet kokių politinių arba ekonominių interesų ir taikydamos atitinkamą rotacijos sistemą, turėtų turėti galimybę tinkamai atsižvelgti į turimus žmogiškuosius išteklius ir valdybos dydį;

↓ 2009/72/EB 36 konstatuojamoji dalis

- (59) Nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų turėti galimybę nustatyti ar patvirtinti tarifus arba metodikas, kuriomis remiantis apskaičiuojami tarifai, atsižvelgiant į perdavimo sistemos operatoriaus ar skirstymo sistemos operatoriaus (-ių) pasiūlymą, arba į pasiūlymą, dėl kurio susitarė šis (-ie) operatorius (-iai) ir tinklo naudotojai. Atlikdamos šias užduotis, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų užtikrinti, kad perdavimo ir skirstymo tarifai būtų nediskriminaciniai ir atspindintys išlaidas, ir turėtų atsižvelgti į ilgalaikes, ribines ir išvengtas tinklo išlaidas dėl gamybos skirstymo ir paklausos valdymo priemonių;

↓ 2009/72/EB 37 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
→₁ 2009/72/EB 38 konstatuojamoji dalis

- (60) Energetikos reguliavimo institucijoms turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti privalomus sprendimus dėl elektros energijos įmonių ir skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas elektros energijos įmonėms, kurios nevykdo savo įsipareigojimų, arba pasiūlyti kompetentingam teismui joms skirti tokias sankcijas. →₁ Be to, ☒ Tuo tikslu ☒ reguliavimo institucijoms ☒ turėtų galėti ☒ būti institucijoms suteikiami įgaliojimai reikalauti iš elektros energijos įmonių reikiamos informacijos, atlikti atitinkamus ir pakankamus tyrimus ir spręsti ginčus. ← Energetikos reguliavimo institucijoms taip pat turėtų būti suteikti įgaliojimai neatsižvelgiant į taikomas konkurencijos taisykles nuspręsti imtis tinkamų priemonių, kuriomis, skatinant veiksmingą konkurenciją, būtina tam, kad tinkamai veiktų elektros energijos vidaus rinka, būtų užtikrinama nauda vartotojams; Virtualių jėgainių steigimas – elektros energijos tiekimo programos, kurias taikant elektros energijos įmonės privalo tam tikrą laiką suinteresuotiems tiekėjams parduoti ar tiekti tam tikrą elektros energijos kiekį arba suteikti galimybę naudotis jų gamybos pajėgumų dalimi – yra viena iš galimų priemonių, kuri gali būti panaudota veiksmingai konkurencijai skatinti ir tinkamam rinkos veikimui užtikrinti. Energetikos reguliavimo institucijoms taip pat turėtų būti suteikti įgaliojimai, kad jos galėtų prisidėti užtikrinant aukštus visuotinių ir viešųjų paslaugų standartus, siekiant atverti rinką, apsaugant pažeidžiamus vartotojus ir užtikrinant visišką vartotojų apsaugos priemonių veiksmingumą. Tos nuostatos neturėtų pažeisti Komisijos įgaliojimų, kurie jai suteikti taikant konkurencijos taisykles, įskaitant įgaliojimą tikrinti Bendrijos masto įmonių susijungimus, ir vidaus rinkos taisyklių, pvz., laisvo kapitalo judėjimo taisyklių. Nepriklausoma įstaiga, į kurią turi teisę kreiptis šalis, kuriai nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimas turėjo įtakos, galėtų būti teismas ar tribunolas, turintis įgaliojimus atlikti teisminę peržiūrą.

↓ 2009/72/EB 37 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (61) ~~Energetikos reguliavimo institucijoms turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti privalomus sprendimus dėl elektros energijos įmonių ir skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas elektros energijos įmonėms, kurios nevykdo savo įsipareigojimų, arba pasiūlyti kompetentingam teismui joms skirti tokias sankcijas. Energetikos reguliavimo institucijoms taip pat turėtų būti suteikti įgaliojimai neatsižvelgiant į taikomas konkurencijos taisykles nuspręsti imtis tinkamų priemonių, kuriomis, skatinant veiksmingą konkurenciją, būtina tam, kad tinkamai veiktų elektros energijos vidaus rinka, būtų užtikrinama nauda vartotojams. Virtualių jėgainių steigimas – elektros energijos tiekimo programos, kurias taikant elektros energijos įmonės privalo tam tikrą laiką suinteresuotiems tiekėjams parduoti ar tiekti tam tikrą elektros energijos kiekį arba suteikti galimybę naudotis jų gamybos pajėgumų dalimi – yra viena iš galimų priemonių, kuri gali būti panaudota veiksmingai konkurencijai skatinti ir tinkamam rinkos veikimui užtikrinti. Energetikos reguliavimo institucijoms taip pat turėtų būti suteikti įgaliojimai, kad jos galėtų prisidėti užtikrinant aukštus visuotinių ir viešųjų paslaugų standartus, siekiant atverti rinką, apsaugant pažeidžiamus vartotojus ir užtikrinant visišką vartotojų apsaugos priemonių veiksmingumą. Tos nuostatos neturėtų pažeisti Komisijos įgaliojimų, kurie jai suteikti taikant konkurencijos taisykles, įskaitant įgaliojimą tikrinti Bendrijos ☒ Sąjungos ☒ masto įmonių susijungimus, ir vidaus rinkos taisyklių, pvz., laisvo kapitalo judėjimo taisyklių. Nepriklausoma įstaiga, į kurią turi teisę kreiptis šalis, kuriai nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimas turėjo įtakos, galėtų būti teismas ar tribunolas, turintis įgaliojimus atlikti teisminę peržiūrą;~~
-

↓ 2009/72/EB 63 konstatuojamoji dalis
⇒ naujas

- (62) ~~pPagal [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomą Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naują redakciją] 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų ☒, Komisija gali priimti gaires ⇒ arba tinklo kodeksus ⇄, kad būtų užtikrintas būtinas suderinamumo lygis. Tokios gairės ⇒ arba tinklo kodeksai ⇄, kurie sudaro privalomas įgyvendinimo priemones, yra (taip pat ir tam tikrų šios direktyvos nuostatų atžvilgiu) naudinga priemonė, kurią prireikus galima greitai pritaikyti;~~
-

⇄ naujas

- (63) valstybės narės ir Energijos bendrijos susitariančiosios šalys turėtų glaudžiai bendradarbiauti visais klausimais, susijusiais su integruotos prekybos elektros energija regiono kūrimu, ir neturėtų imtis jokių priemonių, kurios keltų grėsmę tolesnei elektros energijos rinkų integracijai arba tiekimo saugumui valstybėse narėse ir susitariančiose šalyse;
- (64) Ši direktyva turėtų būti aiškinama drauge su [Dokumentu COM(2016)861/2 siūloma Reglamento (EB) Nr. 714/2009 nauja redakcija], kuriame išdėstomi pagrindiniai

principai, kuriais grindžiama nauja elektros energijos rinkos struktūra, užtikrinsianti geresnį atlygį už lankstumą, taip pat adekvačius rinkos signalus ir integruotų trumpojo laikotarpio rinkų veikimo plėtrą. [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomoje Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujoje redakcijoje] taip pat nustatomos naujos taisyklės įvairioms sritims, įskaitant pajėgumų mechanizmus ir perdavimo sistemos operatorių bendradarbiavimą;

↓ 2009/72/EB 62 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (65) ~~Kadangi~~ šios direktyvos tikslo, t. y. sukurti visiškai veikiančią elektros energijos vidaus rinką, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi to tikslo būtų geriau siekti ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ lygiu, laikydamosi ☒ Europos Sąjungos ☒ sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo ~~Bendrija~~ ☒ Sąjunga ☒ gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;

↓ 2009/72/EB 68 konstatuojamoji dalis

- (66) Šia direktyva gerbiama pagrindinė teisė ir laikomasi principų, pripažintų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje;

↓ naujas

- (67) siekiant užtikrinti minimalų suderinamumo lygį, kurio reikia, kad būtų pasiektas šios direktyvos tikslas, pagal Sutarties 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti teisės aktus, kuriais būtų nustatytos gairės, koku mastu ir pagal kokią išsamiai išdėstytą tvarką reguliavimo institucijos turi bendradarbiauti tarpusavyje ir su Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (toliau – Agentūra). Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad šios konsultacijos vyktų laikantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros³⁷ nustatytų principų. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus turėtų gauti tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams turėtų būti sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;
- (68) kad būtų užtikrintos vienodos šios direktyvos įgyvendinimo sąlygos, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai siekiant nustatyti bendrą Europos duomenų formatą ir nediskriminacinę bei skaidrią prieigos prie matavimo ir vartojimo duomenų, taip pat duomenų, reikalingų vartotojui keičiant tiekėją, tvarką. Tais įgaliojimais turėtų

³⁷ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011³⁸;

- (69) pareiga perkelti šią direktyvą į nacionalinę teisę turėtų apsiriboti tomis nuostatomis, kurios yra esminiai ankstesnės direktyvos pakeitimai. Pareiga perkelti nepakeistas nuostatas atsiranda pagal ankstesnę direktyvą;
- (70) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. Bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų³⁹ valstybės narės pagrindais atvejais įsipareigojo prie pranešimų apie perkėlimo priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudedamųjų dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas;

↓ naujas

- (71) ši direktyva neturėtų daryti poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminais ir taikymo pradžios data, nustatytais IV priede;

↓ 2009/72/EB 67 konstatuojamoji dalis

~~Atsižvelgiant į daromą Direktyvos 2003/54/EB pakeitimų taikymo sritį, siekiant aiškumo ir racionalumo, visas atitinkamas nuostatas pageidautina išdėstyti nauja redakcija viename naujos direktyvos tekste;~~

↓ 2009/72/EB 5 konstatuojamoji dalis

~~Elektros energijos tiekimo saugumas itin svarbus Europos visuomenės vystymuisi, tvarios klimato kaitos politikos įgyvendinimui ir konkurencingumo vidaus rinkoje skatinimui. Siekiant to tikslo reikėtų toliau plėtoti tarpvalstybinį tinklų sujungimą siekiant užtikrinti energijos iš visų šaltinių tiekimą Bendrijos vartotojams ir pramonei konkurencingiausiomis kainomis.~~

↓ 2009/72/EB 59 konstatuojamoji dalis

~~Tikros elektros energijos vidaus rinkos sukūrimas panaudojant sujungtą Bendrijos tinklą turėtų būti vienas iš pagrindinių šios direktyvos tikslų, ir dėl šios priežasties tarpvalstybinio~~

³⁸ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13).

³⁹ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

~~tinklų sujungimo ir regionų rinkų reglamentavimo klausimai turėtų būti viena iš pagrindinių reguliavimo institucijų, kurios prireikus glaudžiai bendradarbiauja su Agentūra, užduočių.~~

↓ 2009/72/EB 7 konstatuojamoji dalis

~~2007 m. sausio 10 d. Komisijos komunikate „Europos energetikos politika“ pabrėžiama elektros energijos vidaus rinkos sukūrimo ir vienodų galimybių visoms Bendrijoje įsisteigusioms elektros energijos įmonėms užtikrinimo svarba. 2007 m. sausio 10 d. Komisijos komunikatuose „Dujų ir elektros vidaus rinkos perspektyvos“ ir „Europos dujų ir elektros energijos sektorių tyrimas pagal Reglamento (EB) Nr. 1/2003 17 straipsnį (Galutinė ataskaita)“ buvo parodyta, kad šiuo metu galiojančios taisyklės ir priemonės nesudaro reikiamos sistemos gerai veikiančiai vidaus rinkai sukurti.~~

↓ 2009/72/EB 4 konstatuojamoji dalis

~~Tačiau šiuo metu Bendrijoje yra kliūčių, trukdančių elektros energijos pardavimui vienodomis sąlygomis ir be diskriminacijos ar sunkumų. Visų pirma nediskriminacinė prieiga prie tinklo ir vienodai veiksmingo lygio reguliuojamoji priežiūra dar nėra užtikrinta kiekvienoje valstybėje narėje.~~

↓ 2009/72/EB 41 konstatuojamoji dalis

~~Valstybės narės arba, valstybei narei nusprendus, reguliavimo institucija turėtų skatinti sudaryti nepertraukiamo tiekimo sutartis.~~

↓ 2009/72/EB 6 konstatuojamoji dalis

~~Gerai veikianti elektros energijos vidaus rinka turėtų užtikrinti tinkamas paskatas gamintojams investuoti į naują energijos gamybą, įskaitant elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių, ypatingą dėmesį skiriant Bendrijos energijos rinkoje labiausiai atskirtoms šalims ir regionams. Be to, gerai veikianti rinka turėtų užtikrinti vartotojams tinkamas priemones, kurios padėtų skatinti efektyvesnį energijos naudojimą, ir šito siekiant, energijos tiekimo saugumas yra išankstinė sąlyga.~~

↓ 2009/72/EB 32 konstatuojamoji dalis

~~Reikėtų imtis papildomų priemonių siekiant užtikrinti skaidrius ir nediskriminacinius prieigos prie tinklų tarifus. Tie tarifai visiems sistemos naudotojams turėtų būti taikomi nediskriminuojant.~~

↓ 2009/72/EB 20 konstatuojamoji dalis

~~Siekiant plėtoti konkurenciją elektros energijos vidaus rinkoje, stambiems ne namų ūkio vartotojams turėtų būti suteikiama galimybė rinktis tiekėjus ir sudaryti elektros energijos tiekimo sutartis su keliais tiekėjais, kad būtų užtikrinti jų elektros energijos poreikiai. Tokie vartotojai turėtų būti apsaugoti nuo sąlygų dėl išimtinių teisių, pagal kurias siekiama neatsižvelgti į konkuruojančius arba papildomus pasiūlymus.~~

↓ 2009/72/EB 51 konstatuojamoji dalis

~~Vartotojų interesai turėtų būti svarbiausias šios direktyvos objektas, o paslaugų kokybės užtikrinimas turėtų būti viena iš pagrindinių elektros energijos įmonių pareigų. Turi būti stiprinamos ir užtikrinamos esamos vartotojų teisės, jos turėtų būti skaidresnės. Nustatant vartotojų apsaugą, reikėtų užtikrinti, kad visi vartotojai platesniu Bendrijos mastu iš konkurencingos rinkos gautų naudos. Vartotojų teisių laikymąsi turėtų užtikrinti valstybės narės arba, valstybei narei nusprendus, reguliavimo institucijos.~~

↓ 2009/72/EB 29 konstatuojamoji dalis

~~Siekiant išvengti neproporeingos finansinės ir administracinės naštos mažiems skirstymo sistemos operatoriams, valstybės narės turėtų turėti galimybę, jei būtina, atleisti atitinkamas įmones nuo teisinių reikalavimų taikyti skirstymo atskyrimą.~~

↓ 2009/72/EB 28 konstatuojamoji dalis

~~Mažų sistemų atveju gali prireikti, kad papildomas paslaugas užtikrintų perdavimo sistemos operatoriai, sujungti su mažomis sistemomis.~~

↓ 2009/72/EB 10 konstatuojamoji dalis

~~Tačiau taikant teisinio ir funkcinio veiklos rūšių atskyrimo taisyklės, kaip numatyta Direktyvoje 2003/54/EB, perdavimo sistemos operatorių veiksmingai atskirti nepavyko. Todėl 2007 m. kovo 8 ir 9 d. vykusiam Europos Vadovų Tarybos susitikime Komisijos buvo paprašyta parengti pasiūlymus dėl teisės aktų, kuriais „gamybos ir tiekimo veikla būtų veiksmingai atskirta nuo tinklo eksploatavimo veiklos“.~~

↓ 2009/72/EB 13 konstatuojamoji dalis

~~Termino „kontrolė“ apibrėžtis yra paimta iš 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (EB-Susijungimų reglamentas)⁴⁰.~~

↓ 2009/72/EB 43 konstatuojamoji dalis

~~Siekdamos užtikrinti konkurenciją elektros energijos gamybos rinkoje, beveik visos valstybės narės pasirinko skaidrią leidimų išdavimo tvarką. Tačiau valstybės narės turėtų užtikrinti galimybę padidinti tiekimo saugumą taikydamos konkurso ar lygiavertę tvarką, kai, taikant leidimų išdavimo tvarką, nesukuriami pakankami elektros energijos gamybos pajėgumai. Siekiant apsaugoti aplinką ir skatinti naujų technologijų plėtrą, valstybės narės turėtų turėti galimybę remiantis paskelbtais kriterijais rengti naujų pajėgumų konkursus. Tokie nauji pajėgumai apima, inter alia, elektros energiją iš atsinaujinančių energijos išteklių bei tuo pačiu metu gaminamą šilumą ir energiją.~~

↓ 2009/72/EB 33 konstatuojamoji dalis

~~Direktyvoje 2003/54/EB buvo nustatytas reikalavimas valstybėms narėms įsteigti reguliavimo institucijas, kurioms būtų suteikta speciali kompetencija. Tačiau remiantis patirtimi galima padaryti išvadą, kad reguliavimo veiksmingumą dažnai mažina pernelyg mažas reguliavimo institucijų nepriklausomumas nuo Vyriausybės, nepakankami įgaliojimai ir apribota veiksmų laisvė. Dėl tos priežasties 2007 m. kovo 8 ir 9 d. Europos Vadovų Tarybos susitikime Komisija buvo paraginta parengti pasiūlymus dėl teisės aktų, kurių tikslas – toliau derinti nacionalinių energetikos reguliavimo institucijų įgaliojimus ir stiprinti jų nepriklausomumą. Šios nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų turėti galimybę spręsti su elektros energijos ir dujų sektoriais susijusius klausimus.~~

⁴⁰

OL L 24, 2004 I 29, p. 1.

↓ 2009/72/EB 38 konstatuojamoji dalis

~~Bet koks nacionalinių reguliavimo institucijų įgaliojimų derinimas turėtų apimti įgaliojimus teikti paskatas elektros energijos įmonėms ir skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankejas elektros energijos įmonėms arba siūlyti kompetentingam teismui skirti tokias sankejas. Be to, reguliavimo institucijoms turėtų būti suteikiami įgaliojimai reikalauti iš elektros energijos įmonių reikiamos informacijos, atlikti atitinkamus ir pakankamus tyrimus ir spręsti ginčus.~~

↓ 2009/72/EB 61 konstatuojamoji dalis

~~Reguliavimo institucijos turėtų teikti informaciją apie rinką dar ir todėl, kad Komisija galėtų vykdyti elektros energijos vidaus rinkos stebėjimo ir priežiūros funkciją ir trumpalaikes, vidutinės trukmės bei ilgalaikes raidos tendencijas, įskaitant šiuos aspektus: gamybos pajėgumus, skirtingus elektros energijos gamybos išteklius, perdavimo ir skirstymo infrastruktūrą, paslaugų kokybę, tarpvalstybinę prekybą, perkrovos valdymą, investicijas, didmenines ir mažmenines kainas, rinkos likvidumą ir aplinkosaugos gerinimą bei veiksmingumo didinimą. Nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų pranešti konkurencijos institucijoms ir Komisijai apie tas valstybes nares, kuriose dėl kainų trukdoma konkurencijai ir tinkamam rinkos veikimui.~~

↓ 2009/72/EB 42 konstatuojamoji dalis

~~Visai Bendrijos pramonei ir prekybai, įskaitant mažąsias ir vidutinio dydžio įmones, bei visiems Sąjungos piliečiams, kurie naudojami vidaus rinkos teikiama ekonomine nauda, taip pat turėtų būti užtikrintas aukštas vartotojų apsaugos lygis ir, visų pirma siekiant užtikrinti teisingumą, konkurenciją ir (netiesiogiai) darbo vietų kūrimą, visų pirma namų ūkio vartotojams ir, kai valstybės narės mano, kad to reikia, — mažosioms įmonėms taip pat turėtų būti sudaryta galimybė naudotis viešųjų paslaugų garantijomis, ypač atsižvelgiant į tiekimo saugumą ir pagrįstus tarifus. Tiems vartotojams taip pat turėtų būti užtikrinama teisė pasirinkti, teisė į sąžiningą elgesį su jais, į atstovavimą ir į ginčų sprendimo priemones.~~

↓ 2009/72/EB 45 konstatuojamoji dalis

~~Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad namų ūkio vartotojams ir, kai valstybės narės mano, kad to reikia, — mažosioms įmonėms būtų suteikta teisė gauti konkrečios kokybės elektros energiją už aiškiai palyginamą, skaidrią ir pagrįstą kainą. Siekiant užtikrinti aukštą viešųjų paslaugų standartų išlaikymą Bendrijoje, Komisijai reikėtų periodiškai pranešti apie visas priemones, kurių imasi valstybės narės, kad pasiektų šios direktyvos tikslą. Komisija turėtų periodiškai skelbti ataskaitą, analizuojančią priemones, kurių imtasi nacionaliniu lygmeniu, kuriomis siekiama įgyvendinti viešųjų paslaugų tikslus, ir palyginančią jų veiksmingumą, siekiant pateikti rekomendacijas dėl priemonių, kurių reikia imtis nacionaliniu lygmeniu aukštiesiems~~

~~viešųjų paslaugų standartams pasiekti. Valstybės narės turėtų imtis būtinų priemonių, kuriomis elektros energijos vidaus rinkoje būtų apsaugoti pažeidžiami vartotojai. Tokios priemonės gali skirtis, atsižvelgiant į ypatingas aplinkybes atitinkamose valstybėse narėse, tai gali būti specifinės priemonės, susijusios su elektros energijos sąskaitų apmokėjimu, ar bendresnės priemonės, kurių imamasi socialinės apsaugos sistemoje. Kai universaliosios paslaugos taip pat teikiamos mažosioms įmonėms, priemonės, užtikrinančios tokių universaliųjų paslaugų teikimą, gali skirtis priklausomai nuo to, ar jos skirtos namų ūkio vartotojams, ar mažosioms įmonėms.~~

↓ 2009/72/EB 46 konstatuojamoji dalis

~~Viešųjų paslaugų reikalavimų laikymasis yra pagrindinis šios direktyvos reikalavimas, todėl šioje direktyvoje svarbu pateikti bendrus minimalius standartus, kurių turi laikytis visos valstybės narės, atsižvelgiant į vartotojų apsaugos, tiekimo saugumo, aplinkos apsaugos ir lygiavertės konkurencijos laipsnio užtikrinimo visose valstybėse narėse tikslus. Svarbu, kad viešųjų paslaugų reikalavimus būtų galima aiškinti nacionaliniu pagrindu, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes ir laikantis Bendrijos teisės.~~

↓ 2009/72/EB 50 konstatuojamoji dalis

~~Siekiant užtikrinti, kad visi vartotojai, ypač pažeidžiamieji, galėtų pasinaudoti konkurencijos ir sąžiningų kainų teikiama nauda, reikia dar labiau sugriežtinti viešųjų paslaugų, įskaitant visuotines paslaugas, reikalavimus ir su jais susijusius bendruosius minimalius standartus. Viešųjų paslaugų reikalavimai turėtų būti apibrėžti nacionaliniu lygmeniu, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes; vis dėlto valstybės narės turėtų laikytis Bendrijos teisės. Sąjungos piliečiams ir, kai valstybės narės mano, kad to reikia, mažosioms įmonėms turėtų būti suteikta galimybė pasinaudoti įpareigojimais viešųjų paslaugų teikimo srityje, ypač susijusiais su tiekimo saugumu, ir prieinamomis kainomis. Pagrindinis tiekimo vartotojams veiklos aspektas — galimybė susipažinti su objektyviais ir skaidriais suvartojimo duomenimis. Taigi vartotojams turėtų būti suteikta galimybė susipažinti su jų suvartojimo duomenimis, taip pat su susijusiomis kainomis ir paslaugų sąnaudomis, kad jie galėtų paskatinti konkurentus pateikti tais duomenimis pagrįstą pasiūlymą. Vartotojai taip pat turėtų turėti teisę gauti tinkamą informaciją apie jų suvartotą energijos kiekį. Pagal išankstinius mokėjimus turėtų būti galima spręsti apie elektros energijos suvartojimą ir įvairios mokėjimo sistemos turėtų būti nediskriminacinės. Vartotojams pakankamai dažnai teikiant duomenis apie energijos sąnaudas bus skatinama taupyti energiją, nes šie duomenys suteiks tiesioginės informacijos vartotojams apie investicijų į energijos vartojimo efektyvumą ir vartojimo pokyčių poveikį. Taigi visiškai įgyvendinus 2006 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2006/32/EB dėl energijos galutinio vartojimo efektyvumo ir energetinių paslaugų⁴¹ vartotojams bus padedama sumažinti jų energijos sąnaudas.~~

⁴¹

OL L 114, 2006 4 27, p. 64.

↓ 2009/72/EB 64 ir 65
konstatuojamosios dalys

~~Šiai direktyvai įgyvendinti būtinos priemonės turėtų būti priimanamos pagal 1999 m. birželio 28 d. Tarybos sprendimą 1999/468/EB, nustatantį Komisijos naudojimosi jai suteiktais vykdomaisiais įgaliojimais tvarką⁴².~~

~~Visų pirma Komisijai turėtų būti suteikti įgaliojimai priimti gaires, būtinąs minimaliam suderinamumo lygiui užtikrinti, kurio reikia, kad būtų pasiektas šios direktyvos tikslas. Kadangi tos priemonės yra bendro pobūdžio ir skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant naujomis neesminėmis nuostatomis, jos turi būti tvirtinamos pagal Sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnyje numatytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.~~

↓ 2009/72/EB 66 konstatuojamoji
dalis

~~Pagal Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros⁴³ 34 punktą valstybės narės raginamos savo ir Bendrijos interesų labui parengti lenteles, kurios kuo geriau iliustruotų šios direktyvos ir perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių atitikti, ir jas viešai paskelbti.~~

↓ 2009/72/EB 25 konstatuojamoji
dalis

~~Energijos tiekimo saugumas – esminė sudedamoji visuomenės saugumo dalis, todėl jis glaudžiai susijęs su veiksmingu elektros energijos vidaus rinkos veikimu ir su valstybių narių atskirtų elektros energijos rinkų integracija. Elektros energiją Sąjungos piliečiams galima tiekti tik tinklais. Veikiančios elektros energijos rinkos, ypač tinklai ir kita su elektros energijos tiekimu susijusi įranga, yra labai svarbūs visuomenės saugumui, ekonomikos konkurencingumui ir Sąjungos piliečių gerovei. Todėl asmenims iš trečiųjų šalių turėtų būti leista kontroliuoti perdavimo sistemą arba perdavimo sistemos operatorių tik tuomet, jei jie laikosi veiksmingo atskyrimo reikalavimų, kurie taikomi Bendrijoje. Nepažeisdama savo tarptautinių įsipareigojimų, Bendrija mano, kad elektros energijos perdavimo sistemos sektorius yra labai svarbus Bendrijai, todėl reikia papildomų apsaugos priemonių, susijusių su energijos tiekimo Bendrijai saugumu, kad nekiltų grėsmės viešajai tvarkai ir visuomenės saugumui Bendrijoje bei Sąjungos piliečių gerovei. Siekiant užtikrinti energijos tiekimo Bendrijai saugumą, visų pirma būtina atlikti tinklo eksploatavimo nepriklausomumo, Bendrijos ir atskirų valstybių narių priklausomumo nuo energijos tiekimo iš trečiųjų šalių, lygio ir vidaus bei išorės prekybai energija bei investicijoms į energetiką konkrečioje trečiojoje šalyje, taikomų sąlygų įvertinimą. Todėl energijos tiekimo saugumas turėtų būti vertinamas atsižvelgiant į faktines kiekvieno atvejo aplinkybes, taip pat į teises ir pareigas, nustatytas pagal tarptautinę teisę, visų pirma pagal Bendrijos ir atitinkamos trečiosios šalies~~

⁴² OL L 184, 1999 7 17, p. 23.

⁴³ OL C 321, 2003 12 31, p. 1.

~~tarptautinius susitarimus. Komisija raginama atitinkamais atvejais pateikti rekomendacijas dėl atitinkamų susitarimų su trečiosiomis šalimis, kuriais sprendžiamas energijos tiekimo Bendrijai saugumo klausimas, arba įtraukti būtinus klausimus kitose derybose su tomis trečiosiomis šalimis.~~

↓ 2009/72/EB 35 konstatuojamoji dalis

~~Siekiant visiems rinkos dalyviams, taip pat ir naujiems dalyviams, užtikrinti veiksmingą rinkos prieinamumą, būtini nediskriminaciniai ir išlaidas atspindintys balansuojantys mechanizmai. Kai tik elektros energijos rinka taps pakankamai likvidi, tai turėtų būti pasiekama suformuojant skaidrius, rinkos pagrindu veikiančius elektros energijos tiekimo ir pirkimo mechanizmus, reikalingus atsižvelgiant į subalansavimo reikalavimus. Kai tokios likvidžios rinkos nėra, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų atlikti aktyvų vaidmenį užtikrinant, kad balansuojantys tarifai būtų nediskriminaciniai ir atspindėtų išlaidas. Tuo pat metu turėtų būti numatytos tam tikros lengvatos, siekiant subalansuoti elektros energijos sąnaudas ir pardavimą bei nesukelti pavojaus sistemai. Perdavimo sistemos operatoriai turėtų palengvinti galutinių vartotojų ir galutinių vartotojų susivienijimų dalyvavimo rezervinėse ir balansavimo rinkose sąlygas.~~

↓ 2009/72/EB 39 ir 40 konstatuojamosios dalys

~~Elektros energijos vidaus rinkai trūksta likvidumo ir skaidrumo, o tai trukdo veiksmingai skirti išteklius, mažina rizikos ribojimo galimybes ir užkerta kelią naujiems dalyviams patekti į rinką. Reikia didinti konkurenciją ir tiekimo saugumą sudarant palankesnes sąlygas naujų jėgainių integravimui į elektros energijos tinklą visose valstybėse narėse, visų pirma skatinant į rinką ateiti naujus rinkos dalyvius. Reikia, kad padidėtų pasitikėjimas rinka, jos likvidumas ir rinkos dalyvių skaičius, todėl būtina griežtinti įmonių, užsiimančių elektros energijos tiekimo veikla, teisės aktais nustatytą priežiūrą. Tokie reikalavimai neturėtų pažeisti galiojančių Bendrijos teisės aktų dėl finansų rinkų ir būti su jais suderinami. Energetikos reguliavimo institucijos ir finansų rinkos reguliavimo institucijos turi bendradarbiauti, kad galėtų suteikti vienos kitoms galimybę gauti atitinkamų rinkų apžvalgas.~~

~~Prieš Komisijai priimant gaires, kuriose išsamiau apibrėžiami duomenų saugojimo reikalavimai, Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra, įsteigta 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 713/2009 dėl Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūros įsteigimo⁴⁴ (toliau – Agentūra), ir Europos vertybinių popierių rinkos priežiūros institucijų komitetas (toliau – EVPRPIK), įsteigtas Komisijos sprendimu 2009/77/EB⁴⁵, turėtų tartis su Komisija dėl gairių turinio ir ją konsultuoti. Agentūra ir EVPRPIK taip pat turėtų bendradarbiauti atlikdami išsamesnius tyrimus ir konsultuoti, ar sandoriams, susijusiems su elektros energijos tiekimo sutartimis arba elektros energijos rinkos išvestinėmis finansinėmis priemonėmis, skaidrumo reikalavimai~~

⁴⁴ OL L 211, 2009 8 14, p. 1.

⁴⁵ OL L 025, 2009 1 29, p. 18.

~~turėtų būti taikomi iki arba po sandorio sudarymo, ir, jei taip, koks turėtų būti šių reikalavimų turinys.~~

↓ 2009/72/EB 44 konstatuojamoji dalis

~~Siekiant užtikrinti tiekimo saugumą, skirtingose valstybėse narėse reikėtų stebėti pasiūlos ir paklausos pusiausvyrą, o remiantis tokios stebėsenos rezultatais reikėtų teikti ataskaitą apie padėtį Bendrijos lygmeniu, atsižvelgiant į regionų tinklų sujungimo pajėgumus. Tokia stebėseną turėtų būti atlikta prieš pakankamą laiką, kad būtų galima imtis atitinkamų priemonių, kai tiekimo saugumui iškyla grėsmė. Būtinės tinklo infrastruktūros, įskaitant tinklų sujungimo pajėgumus, statyba ir priežiūra turėtų prisidėti prie stabilios elektros energijos tiekimo užtikrinimo. Būtinės tinklo infrastruktūros, įskaitant tinklų sujungimo pajėgumus ir decentralizuotą elektros energijos gamybą, priežiūra ir statyba yra svarbūs veiksniai užtikrinant stabilų elektros energijos tiekimą.~~

↓ 2009/72/EB 58 konstatuojamoji dalis

~~Siekdamos sukurti elektros energijos vidaus rinką valstybės narės turėtų skatinti savo nacionalinių rinkų integravimą ir sistemos operatorių bendradarbiavimą Bendrijos bei regionų lygmeniu, taip pat įtraukti izoliuotas sistemas, sudarančias vis dar Bendrijoje esančias vadinamąsias elektros energijos salas.~~

↓ 2009/72/EB 1 straipsnis
(pritaikytas)
⇒ naujas

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS

~~DALYKAS, TAIKYMO SRITIS IR SĄVOKŲ APIBRĖŽTYS~~

1 straipsnis

Dalykas ir ~~taikymo sritis~~

Šia direktyva nustatomos elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo ⇒ , kaupimo ⇐ ir tiekimo bendrosios taisyklės ir vartotojų apsaugos nuostatos siekiant ~~patobulinti ir integruoti~~ ⇒ sukurti iš tiesų integruotas, ⇐ konkurencingas ⇒ , į vartotojus orientuotas ir lanksčias ⇐ Bendrijos ☒ Sąjungos ☒ elektros energijos rinkas. ⇒ Direktyva siekiama, išnaudojant integruotos rinkos privalumus, užtikrinti vartotojams prieinamas energijos kainas, aukštą tiekimo saugumo lygį ir sklandų perėjimą prie nuo iškastinio kuro nepriklausančios energetikos sistemos. ⇐ Joje nustatomos ⇒ pagrindinės ⇐ taisyklės, reglamentuojančios ☒ Europos ☒ elektros energijos sektoriaus organizavimą ir veikimą, ⇒ visų pirma taisyklės, reglamentuojančios galių vartotojams suteikimą ir apsaugą, ⇐ atvirą patekimą į

⇒ integruotą rinką, trečiųjų šalių prieigą prie perdavimo ir skirstymo infrastruktūros, atskyrimo taisyklės, taip pat nepriklausomoms nacionalinėms energetikos reguliavimo institucijoms taikomos taisyklės ⇐ ~~kvietimams teikti paraiškas dalyvauti konkurse taikomus kriterijus ir tvarką, leidimų išdavimą ir sistemų eksploatavimą. Be to, direktyvoje nustatomi visuotinių paslaugų teikimo įpareigojimai ir elektros energijos vartotojų teisės bei išaiškinami konkurencijos reikalavimai.~~

2 straipsnis Apibrėžtys

Šioje direktyvoje taikomos šios sąvokų apibrėžtys:

1. vartotojas – elektros energijos didmeninis ar galutinis vartotojas;

2. didmeninis vartotojas – fizinis ar juridinis asmuo, perkantis elektros energiją siekdamas ją perparduoti sistemoje, kurioje jis įsisteigęs, ar už jos ribų;

3. galutinis vartotojas – elektros energiją savo asmeniniam vartojimui perkantis vartotojas;

4. namų ūkio vartotojas – vartotojas, perkantis elektros energiją savo namų ūkio vartojimui, išskyrus komercinę ar profesinę veiklą;

5. ne namų ūkio vartotojas – fizinis ar juridinis asmuo, perkantis elektros energiją ne savo namų ūkio vartojimui, įskaitant gamintojus ⇐, pramonės vartotojus, mažąsias ir vidutines įmones, verslo subjektus ⇐ ir didmeninius vartotojus;

~~12. reikalavimus atitinkantis vartotojas – vartotojas, kuris gali pirkti elektros energiją iš jo pasirinkto tiekėjo, kaip apibrėžta 33 straipsnyje;~~

⇓ naujas

6. aktyvusis vartotojas – vartotojas arba grupė kartu veikiančių vartotojų, kurie vartoja, kaupia arba parduoda (taip pat ir per telkėjus) savo valdose pačių pasigamintą elektros energiją arba dalyvauja reguliavimo apkrova arba efektyvaus energijos vartojimo programose, su sąlyga, kad ši veikla nėra jų pagrindinė komercinė arba profesinė veikla;

7. vietos energetikos bendruomenė – asociacija, kooperatyvas, ūkinė bendrija, ne pelno organizacija arba kitas juridinis subjektas, faktiškai kontroliuojamas vietos akcininkų arba narių, paprastai daugiau besivadovaujantis vertybėmis, o ne siekiantis pelno, ir dalyvaujantis paskirstytos gamybos veikloje ir skirstomųjų tinklų operatorių, tiekėjų ar telkėjų vietos lygmens veikloje, įskaitant tarpvalstybiniu mastu;

↓ 2009/72/EB

18. tiekimas – elektros energijos pardavimas, įskaitant jos perpardavimą, vartotojams;

29. elektros energijos tiekimo sutartis – elektros energijos tiekimo sutartis, išskyrus elektros energijos rinkos išvestinę finansinę priemonę;

~~33~~10. elektros energijos rinkos išvestinė finansinė priemonė – ~~2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/39/EB dėl finansinių priemonių rinkų~~⁴⁶ I priedo C skirsnio 5, 6 ar 7 punktuose apibrėžta finansinė priemonė, jeigu ta priemonė susijusi su elektros energija;

↕ naujas

11. dinamiškos elektros energijos kainos sutartis – tiekėjo ir galutinio vartotojo sudaryta elektros energijos tiekimo sutartis, kuri atspindi kainą neatidėliotinų sandorių rinkoje, taip pat kitos paros rinkoje, tokiais intervalais, kurie bent jau lygūs rinkos atsiskaitymo dažniui;

12. sutarties nutraukimo mokestis – mokestis arba sankcija, kurią tiekėjai arba telkėjai skiria vartotojams, nutraukusiems elektros energijos tiekimo arba paslaugų sutartį;

13. tiekėjo pakeitimo mokestis – mokestis arba sankcija, kurią tiekėjai arba sistemos operatoriai tiesiogiai ar netiesiogiai skiria vartotojams, pakeitusiems tiekėją, įskaitant sutarties nutraukimo mokestį;

14. telkėjas – rinkos dalyvis, kuris pardavimo, pirkimo arba pateikimo aukcionui bet kokioje organizuotoje elektros energijos rinkoje tikslais sutelkia daugelio vartotojų apkrovas arba jų pagamintą elektros energiją;

15. nepriklausomas telkėjas – telkėjas, kuris nėra susijęs su jokia tiekėju ar kitu rinkos dalyviu;

16. reguliavimas apkrova – elektros energijos apkrovos pasikeitimas, kai galutiniai vartotojai reaguodami į rinkos signalus, įskaitant pagal laiką varijuojančias elektros energijos kainas ar skatinamąsias išmokas, arba reaguodami į tai, kad priimamas jų savarankiškai arba per telkėjus organizuotose rinkose, apibrėžtose Komisijos įgyvendinimo reglamente (ES) Nr. 1348/2014⁴⁷, pateiktas pasiūlymas už tam tikrą kainą sumažinti arba padidinti savo apkrovą, keičia savo įprastus arba esamus vartojimo modelius;

17. įprastas skaitiklis – analoginis arba elektroninis skaitiklis, neturintis galimybės perduoti ir priimti duomenis;

18. pažangioji matavimo sistema – elektroninė sistema, kuria galima išmatuoti suvartotą energijos kiekį ir gauti daugiau informacijos nei naudojant įprastą skaitiklį ir kuri tam tikru elektroniniu ryšiu gali perduoti ir priimti duomenis informacijos, stebėjimo ir kontrolės tikslais;

19. sąveikumas – pažangiojo matavimo metu naudojamų dviejų arba daugiau energijos ar ryšių tinklų, sistemų, prietaisų, taikomųjų programų arba komponentų gebėjimas sąveikauti ir keistis bei naudotis informacija taip, kad galėtų atlikti reikalingas funkcijas;

20. beveik tikrasis laikas – laiko tarpas pažangiojo matavimo procese, paprastai sekundėmis, nuo duomenų užregistravimo bei automatinio apdorojimo iki perdavimo naudojimo ar informacijos tikslais;

⁴⁶ 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/39/EB dėl finansinių priemonių rinkų (OL L 145, 2004 4 30, p. 1).

⁴⁷ 2014 m. gruodžio 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 1348/2014 dėl duomenų teikimo, kuriuo įgyvendinamos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1227/2011 dėl didmeninės energijos rinkos vientisumo ir skaidrumo 8 straipsnio 2 ir 6 dalys (OL L 363, 2014 12 18, p. 121).

21. geriausia turima technologija – duomenų apsaugos ir saugumo užtikrinimo pažangiojo matavimo aplinkoje veiksmų ir jų vykdymo metodų plėtojimo veiksmingiausias ir pažangiausias lygmuo, kuris parodo, ar konkrečios technologijos, sukurtos siekiant išvengti rizikos privatumui, asmens duomenų apsaugai ir saugumui arba ją mažinti, yra iš esmės praktiškai tinkamos naudoti kaip pagrindas atitikčiai Sąjungos duomenų apsaugos sistemos reikalavimams užtikrinti;

↓ 2009/72/EB

⇒ naujas

~~522.~~ skirstymas – elektros energijos transportavimas aukštosios, vidutinės ir žemosios įtampos skirstymo sistemomis siekiant ją pristatyti vartotojams, išskyrus tiekimą;

~~623.~~ skirstymo sistemos operatorius – fizinis ar juridinis asmuo, atsakingas už skirstymo sistemos eksploatavimą ir techninės priežiūros užtikrinimą, ir, jei būtina, už jos plėtrą konkrečioje teritorijoje ir tam tikrais atvejais – už jos sujungimą su kitomis sistemomis bei už tai, kad būtų užtikrintas sistemos ilgalaikis pajėgumas pagrįstiems elektros energijos skirstymo poreikiams tenkinti;

~~2924.~~ energijos vartojimo efektyvumas ~~ir paklausos valdymas~~ – ⇒ sukurto darbo, paslaugų, prekių ar gautos energijos ir energijos sąnaudų santykis ~~↔ visuotinis ar integruotas būdas, kuriuo siekiama daryti poveikį elektros energijos suvartojimo kiekiui ir trukmei bei taip mažinti pirminį energijos suvartojimą bei didžiausias apkrovas, teikiant pirmenybę investicijoms ne į gamybos pajėgumų didinimą, o į energijos vartojimo efektyvumo ar kitas priemones, pvz., nutraukiamo tiekimo sutartis, jei pastarosios priemonės yra veiksmingiausios ir ekonomiškiausios, atsižvelgiant į teigiamą poveikį aplinkai dėl sumažėjusio energijos suvartojimo bei su tuo susijusius tiekimo saugumo ir skirstymo išlaidų aspektus;~~

~~3025.~~ ⇒ atsinaujinančiųjų išteklių energija – atsinaujinančiųjų neišskastinių išteklių energija, visų pirma vėjo, saulės energija (saulės šilumos ir saulės fotovoltinė), geoterminė energija, aplinkos šilumos energija, hidroenergija bei potvynių ir atoslūgių energija, vandenynų energija, jūros bangų energija, degių atsinaujinančiųjų išteklių (biokuro, skystųjų bioproduktų, biodujų, kietojo biokuro ir degių atliekų iš atsinaujinančiųjų išteklių) energija; ~~↔ atsinaujinantys energijos ištekliai – atsinaujinantys neišskastinės energijos ištekliai (vėjo, saulės energija, geoterminiai šaltiniai, jūros bangų, potvynių ir atoslūgių energija, hidroenergija, biomasė, savartynų dujos, kanalizacijos atliekų perdirbimo įrenginių dujos ir biodujos);~~

~~3126.~~ paskirstyta gamyba – prie skirstymo sistemos prijungti gamybos įrenginiai;

↓ naujas

27. įkrovimo prieiga – elektromobilių įkrovimo sąsaja, per kurią galima vienu metu įkrauti vieną elektromobilį, arba įrenginys, kuriuo vienu metu galima sukeisti vieno elektromobilio akumuliatorių;

~~328.~~ perdavimas – elektros energijos transportavimas ypač aukštos ir aukštosios įtampos jungtine sistema siekiant ją pristatyti galutiniams vartotojams ar skirstytojams, išskyrus tiekimą;

~~429.~~ perdavimo sistemos operatorius – fizinis ar juridinis asmuo, atsakingas už perdavimo sistemos eksploatavimą ir techninės priežiūros užtikrinimą, ir, jei būtina, už jos plėtrą konkrečioje teritorijoje ir tam tikrais atvejais – už jos sujungimą su kitomis sistemomis bei už tai, kad būtų užtikrintas ilgalaikis sistemos pajėgumas pagrįstiems elektros energijos perdavimo poreikiams tenkinti;

~~430.~~ sistemos naudotojas – fizinis ar juridinis asmuo, kuris tiekia elektros energiją arba kuriam ji tiekama perdavimo ar skirstymo sistema;

~~431.~~ gamyba – elektros energijos gaminimas;

~~432.~~ gamintojas – elektros energiją gaminantis fizinis ar juridinis asmuo;

~~433.~~ jungiamoji linija – ⇒ perdavimo linija, kuri kerta prekybos zonų ar valstybių narių sieną, o valstybių narių ir trečiųjų šalių sienos atveju driekiasi iki ES jurisdikcijos sienos ⇐ ~~elektros energijos sistemos jungiantis įrenginys;~~

~~434.~~ jungtinė sistema – kelios perdavimo ir skirstymo sistemos, sujungtos viena ar daugiau jungiamųjų linijų;

~~435.~~ tiesioginė linija – elektros energijos linija, jungianti atskirą gamybos vietą su atskiru vartotoju, arba elektros energijos linija, jungianti elektros energijos gamintoją ir elektros energijos tiekimo įmonę, siekiant tiesiogiai aprūpinti elektros energija savo patalpas, pavaldžiąsias įmones ir ~~reikalavimus atitinkančius~~ vartotojus;

~~25. ilgalaikis planavimas – ilgalaikių investicijų į gamybos, perdavimo ir skirstymo pajėgumus poreikių planavimas, siekiant tenkinti sistemos elektros energijos paklausą ir užtikrinti tiekimą vartotojams;~~

~~2636.~~ maža atskira sistema – sistema, kurios suvartojimas 1996 m. buvo mažesnis nei 3 000 GWh, kai mažiau kaip 5 % per metus suvartotos elektros energijos gaunama sujungiant ją su kitomis sistemomis;

~~27. atskira mikrosistema – sistema, kurios suvartojimas 1996 m. buvo mažesnis nei 500 GWh, kai ji nėra sujunginama su kitomis sistemomis;~~

~~16. ekonominė pirmumo teisė – elektros energijos tiekimo šaltinių klasifikavimas pagal ekonominius kriterijus;~~

~~437.~~ papildoma paslauga – paslauga, būtina perdavimo ar skirstymo sistemai eksploatuoti ⇒ , įskaitant balansavimo ir su dažnio reguliavimu nesusijusias papildomas paslaugas, tačiau ne perkrovos valdymo paslaugas ⇐ ;

38. su dažnio reguliavimu nesusijusi papildoma paslauga – paslauga, kuria perdavimo sistemos ar skirstomųjų tinklų operatorius naudoja nuostoviosios būsenos įtampai reguliuoti,

greitam reaktyviosios srovės tiekimui, inercijai ir paleidimo po visuotinės avarijos galimybei užtikrinti;

39. regioninis operatyvinis centras – regioninis operatyvinis centras, apibrėžtas [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujos redakcijos] 32 straipsnyje;

↓ 2009/72/EB

~~2040.~~ integruota elektros energijos įmonė – vertikalios ar horizontalios integracijos įmonė;

~~2141.~~ vertikalios integracijos įmonė – elektros energijos įmonė ar elektros energijos įmonių grupė, kai tas pats asmuo ar tie patys asmenys turi teisę tiesiogiai ar netiesiogiai vykdyti kontrolę, ir kai įmonė ar įmonių grupė atlieka bent vieną iš perdavimo ar skirstymo funkcijų ir bent vieną iš elektros energijos gamybos ar tiekimo funkcijų;

~~2242.~~ susijusi įmonė – susijusi įmonė, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/34/ES 2 straipsnio 12 dalyje⁴⁸ ~~1983 m. birželio 13 d. Septintosios Tarybos direktyvos 83/349/EEB, pagrįstos Sutarties 44 straipsnio 2 dalies g punktu(13) dėl konsoliduotos atskaitomybės(14), 41 straipsnyje, ir (arba) asocijuota įmonė, kaip apibrėžta tos direktyvos 33 straipsnio 1 dalyje, ir (arba) įmonė, priklausanti tiems patiems akcininkams;~~

~~2343.~~ horizontalios integracijos įmonė – įmonė, atliekanti bent vieną iš šių funkcijų: elektros energijos gamyba pardavimui arba elektros energijos perdavimas, skirstymas arba tiekimas, ir užsiimanti kita su elektros energetika nesusijusia veikla;

~~3444.~~ kontrolė – teisės, sutartys arba kitos priemonės, kurios kiekviena atskirai ar visos kartu bei atsižvelgiant į atitinkamas fakto ar teisės aplinkybes suteikia galimybę turėti lemiamą įtaką įmonei, visų pirma naudojantis:

- (a) nuosavybės teise arba teise naudotis visu įmonės turtu arba jo dalimi;
- (b) teisėmis arba sutartimis, kurios turi lemiamą įtaką formuojant įmonės organus, balsuojant arba priimant sprendimus;

~~3545.~~ elektros energijos įmonė – fizinis ar juridinis asmuo, atliekantis bent vieną iš šių funkcijų: elektros energijos gamyba, perdavimas, skirstymas, tiekimas ar pirkimas, atsakingas už komercines, technines arba techninės priežiūros užduotis, susijusias su šiomis funkcijomis, išskyrus galutinius vartotojus.

~~24. konkurso procedūra – procedūra, kurią taikant numatyti papildomi poreikiai ir keistini pajėgumai padengiami naudojant naujus ar turimus gamybos pajėgumus;~~

~~2846.~~ saugumas – elektros energijos tiekimo bei aprūpinimo jį saugumas ir techninė sauga;

↓ naujas

47. energijos kaupimas – tam tikro pagamintos elektros energijos kiekio atidėjimas iki jos panaudojimo – kaip galutinės energijos arba paverstos kitos formos energija.

⁴⁸

2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB (OL L 182, 2013 6 29, p. 19).

II SKYRIUS

SEKTORIAUS ORGANIZAVIMO BENDROSIOS TAISYKLĖS

↓ naujas

3 straipsnis

Konkurencinga, į vartotojus orientuota, lanksti ir nediskriminacinė elektros energijos rinka

1. Valstybės narės užtikrina, kad jų nacionalinės teisės aktais nebūtų nepagrįstai varžomi tarpvalstybiniai elektros energijos srautai, vartotojų dalyvavimas (be kita ko, teikiant reguliavimo apkrova paslaugas), investavimas į lanksčią energijos gamybą, energijos kaupimas, elektromobilumo diegimas ir naujų jungiamųjų linijų tiesimas ir kad elektros energijos kainos atspindėtų faktinę paklausą ir pasiūlą.
 2. Valstybės narės užtikrina, kad elektros energijos gamybos ir tiekimo įmonėms nekiltų jokių nepagrįstų kliūčių patekti į rinką ar pasitraukti iš jos.
-

↓ 2009/72/EB 33 straipsnis
⇒ naujas

~~433~~ 432 straipsnis

⇒ Laisvas elektros energijos tiekėjo pasirinkimas ⇐

~~Rinkos atvėrimas ir abipusiškumas~~

- ~~1. Valstybės narės užtikrina, kad reikalavimus atitinkančiais vartotojais būtų: ⇒ visi vartotojai galėtų pirkti elektros energiją iš jų pasirinkto tiekėjo. ⇐~~
 - ~~a) iki 2004 m. liepos 1 d. – Direktyvos 96/92/EB 19 straipsnio 1–3 dalyse nurodyti reikalavimus atitinkantys vartotojai. Kiekvienais metais ne vėliau kaip sausio 31 d. valstybės narės paskelbia kriterijus, kuriais remiantis nustatoma, ar tie vartotojai atitinka reikalavimus;~~
 - ~~b) nuo 2004 m. liepos 1 d. – visi ne namų ūkio vartotojai;~~
 - ~~c) nuo 2007 m. liepos 1 d. – visi vartotojai.~~
- ~~2. Siekiant išvengti pusiausvyros sutrikimo atveriant elektros energijos rinkas:~~
 - ~~a) nedraudžiama sudaryti elektros energijos tiekimo sutarčių su reikalavimus atitinkančiu vartotoju, kuris priklauso kitos valstybės narės sistemai, jei pagal abi susijusias sistemas vartotojas laikomas reikalavimus atitinkančiu; ir~~
 - ~~b) kai atsisakoma sudaryti a punkte aprašytus sandorius, nes vartotojas atitinka tik vienos iš dviejų sistemų reikalavimus, Komisija, atsižvelgdama į padėtį rinkoje ir bendrą interesą,~~

~~valstybės narės, kurioje gyvena reikalavimus atitinkantis vartotojas, prašymu gali reikalauti, kad atsisakiusioji sudaryti sandorį šalis įvykdytų prašomą tiekimą.~~

↓ naujas

5 straipsnis

Rinkos veikimu pagrįstos tiekimo kainos

1. Elektros energijos tiekėjai turi laisvę nustatyti kainą, kuria tiekia elektros energiją vartotojams. Valstybės narės imasi tinkamų veiksmų siekdamos užtikrinti veiksmingą elektros energijos tiekėjų konkurenciją.
2. Valstybės narės kryptingai užtikrina energijos nepriteklių patiriančių ir pažeidžiamų vartotojų apsaugą naudodamos kitas priemones nei viešojo intervencija į elektros energijos tiekimo kainų nustatymą.
3. Nukrypstant nuo 1 ir 2 dalių, valstybės narės, kurios taiko viešąją intervenciją į elektros energijos tiekimo energijos nepriteklių patiriantiems arba pažeidžiamiesiems namų ūkio vartotojams kainų nustatymą [Leidinių biurui: prašom įrašyti šios direktyvos įsigaliojimo datą], gali tokią viešąją intervenciją toliau taikyti iki [Leidinių biurui: prašom įrašyti datą – penkeri metai nuo šios direktyvos įsigaliojimo]. Tokia viešojo intervencija yra bendros ekonominės svarbos, aiškiai apibrėžta, skaidri, nediskriminacinė, patikrinama ir užtikrinanti Sąjungos elektros energijos bendrovėms vienodą prieigą prie vartotojų. Intervencija neviršija to, kas būtina siekiant atitinkamų bendros ekonominės svarbos tikslų, yra ribotos trukmės ir proporcinga naudos gavėjų atžvilgiu.
4. Po [Leidinių biurui: prašom įrašyti datą – penkeri metai nuo šios direktyvos įsigaliojimo] valstybės narės gali ir toliau taikyti viešąją intervenciją į elektros energijos tiekimo pažeidžiamiesiems namų ūkio vartotojams kainų nustatymą tiek, kiek tai yra griežtai būtina dėl ypatingos svarbos priežasčių. Tokia intervencija atitinka 3 dalyje nustatytas sąlygas.

Valstybės narės apie priemones, kurių imasi pagal pirmą pastraipą, praneša Komisijai per vieną mėnesį nuo jų priėmimo ir gali jas taikyti nedelsdamos. Kartu su pranešimu pateikiamas paaiškinimas, kodėl kitų priemonių nepakako padėčiai ištaisyti ir kaip nustatyti naudos gavėjai bei priemonės trukmė. Pranešimas laikomas išsamiu, jeigu per du mėnesius po jo gavimo arba prašomos papildomos informacijos gavimo Komisija nepaprašo pateikti daugiau informacijos.

Komisija per du mėnesius nuo išsamaus pranešimo gavimo gali priimti sprendimą paprašyti nacionalinių institucijų iš dalies pakeisti ar atšaukti priemones, jei mano, kad pirmoje pastraipoje nustatyti reikalavimai nėra įvykdyti. Sprendimo priėmimo laikotarpis gali būti pratęstas, jeigu tam pritaria tiek Komisija, tiek atitinkama valstybė narė.

Remiantis šia dalimi taikoma viešojo intervencija laikoma galiojančia tol, kol Komisija nepriima sprendimo, kuriuo nacionalinių valdžios institucijų reikalauja priemonę iš dalies pakeisti ar atšaukti.

~~632~~ straipsnis

Trečiosios šalies prieiga prie sistemos

1. Valstybės narės užtikrina, kad būtų įgyvendinta paskelbtais tarifais grindžiama sistema, suteikianti trečiosioms šalims prieigą prie perdavimo ir skirstymo sistemų ir taikoma visiems ~~reikalavimus atitinkantiems~~ vartotojams, bei kad ši sistema būtų taikoma objektyviai, nediskriminuojant sistemos naudotojų. Valstybės narės užtikrina, kad tie tarifai arba jų apskaičiavimo metodikos būtų patvirtinti pagal ~~59~~ 37 straipsnį iki jų įsigaliojimo ir kad tie tarifai (jei patvirtinamos tik metodikos – metodikos) būtų paskelbti iki jų įsigaliojimo.
2. Perdavimo ar skirstymo sistemos operatorius gali atsisakyti suteikti prieigą, jeigu trūksta reikiamų pajėgumų. ~~Privaloma pateikti~~ ☒ Pateikiamos ☒ tinkamai pagrįstas tokio atsisakymo priežastys, visų pirma atsižvelgiant į ~~93~~ 93 straipsnį ir remiantis objektyviais ir techniškai bei ekonomiškai pagrįstais kriterijais. ~~Reguliavimo institucijos, jei valstybės narės yra taip nustačiusios, arba valstybės narės~~ ⇒ Valstybės narės arba reguliavimo institucijos, jei valstybės narės yra taip nustačiusios, ⇨ užtikrina, kad tie kriterijai būtų nuosekliai taikomi ir kad sistemos naudotojas, kuriam atsisakyta suteikti prieigą, galėtų pasinaudoti ginčų sprendimo procedūra. Tam tikrais atvejais ir kai atsisakoma suteikti prieigą, reguliavimo institucijos taip pat užtikrina, kad perdavimo ar skirstymo sistemos operatorius pateiktų atitinkamos informacijos apie priemones, kurių reikėtų imtis tinklui sustiprinti. ⇒ Tokia informacija teikiama visais atvejais, kai atsisakoma suteikti įkrovimo prieigą. ⇨ Iš tokios informacijos prašančios šalies gali būti imamas pagrįstas mokestis, atitinkantis tokios informacijos pateikimo išlaidas.

~~734~~ straipsnis

Tiesioginės linijos

1. Valstybės narės imasi reikiamų priemonių, sudarančių sąlygas:
 - (a) visiems jų teritorijoje įsisteigusiems elektros energijos gamintojams ir elektros energijos tiekimo įmonėms aprūpinti elektros energija naudojant tiesioginę liniją jų pačių patalpas, pavaldžiąsias įmones ir ~~reikalavimus atitinkančius~~ vartotojus; #
 - (b) visiems jų teritorijoje esantiems ~~reikalavimus atitinkantiems~~ vartotojams gauti iš gamintojo ir tiekimo įmonių elektros energiją naudojant tiesioginę liniją.
2. Valstybės narės nustato leidimų statyti tiesiogines linijas jų teritorijoje išdavimo kriterijus. Tie kriterijai turi būti objektyvūs ir nediskriminaciniai.
3. ~~Šio straipsnio~~ 1 dalyje nurodyta galimybė tiekti elektros energiją naudojant tiesioginę liniją nedraudžia sudaryti elektros energijos tiekimo sutarčių pagal ~~6~~ 32 straipsnį.
4. Valstybės narės gali suteikti leidimą statyti tiesioginę liniją su sąlyga, kad arba atitinkamai atsisakoma suteikti prieigą prie sistemos remiantis ~~6~~ 32 straipsniu, arba pradedama ginčo sprendimo procedūra pagal ~~60~~ 37 straipsnį.

5. Valstybės narės gali atsisakyti išduoti leidimą statyti tiesioginę liniją, jei ji suteikus būtų ~~trukdoma pažeidžiamos~~ ☒ taikyti ☒ nuostatas dėl įpareigojimų teikti viešąsias paslaugas pagal ☒ 93 straipsnį. Pateikiamos tinkamai pagrįstos tokio atsisakymo priežastys.

~~87~~straipsnis

Leidimų dėl naujų pajėgumų išdavimo tvarka

1. Valstybės narės nustato leidimų statyti naujus gamybos pajėgumus išdavimo tvarką, kuri įgyvendinama laikantis objektyvių, skaidrių ir nediskriminacinių kriterijų.
2. Valstybės narės nustato kriterijus, kuriais remiantis išduodami leidimai statyti elektros energijos gamybos pajėgumus jų teritorijoje. Valstybės narės, nustatydamos atitinkamus kriterijus, atsižvelgia į:
 - (a) elektros energijos sistemos, įrenginių ir susijusios įrangos saugą ir saugumą;
 - (b) visuomenės sveikatos apsaugą ir saugą;
 - (c) aplinkos apsaugą;
 - (d) žemės naudojimą ir statybos vietos parinkimą;
 - (e) valstybės žemės panaudojimą;
 - (f) energijos vartojimo efektyvumą;
 - (g) pirminių išteklių pobūdį;
 - (h) tam tikras pareiškėjo savybes, tokias kaip techniniai, ekonominiai ir finansiniai pajėgumai;
 - (i) atitiktį pagal 93 straipsnį patvirtintoms priemonėms;
 - (j) gamybos pajėgumų dalį, norint pasiekti bendrą ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ tikslą, kad 2020 m. atsinaujinančių išteklių energijos dalis sudarytų bent 20 % ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ bendro galutinio energijos suvartojimo, kaip nurodyta 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją⁴⁹ ir
 - (k) ~~la~~ gamybos pajėgumų dalį siekiant sumažinti išlakas.
3. Valstybės narės užtikrina, kad būtų nustatyta speciali leidimų dėl nedidelės apimties decentralizuotos ir (arba) paskirstytos gamybos išdavimo tvarka, pagal kurią būtų atsižvelgiama į jos ribotą apimtį ir galimą poveikį.

Valstybės narės gali nustatyti tos specialios leidimų išdavimo tvarkos gaires. Nacionalinės reguliavimo institucijos ar kitos kompetentingos nacionalinės institucijos, įskaitant planavimo institucijas, peržiūri tas gaires ir gali rekomenduoti jų pakeitimus.

Kai valstybės narės nustato tam tikrą žemės naudojimo paskirtį, pagal kurią procedūras galima taikyti dideliems naujos infrastruktūros gamybos pajėgumų didinimo projektams, valstybės narės prireikęs įtraukia naujų gamybos pajėgumų

⁴⁹ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių išteklių energiją (OL L 140, 2009 6 5, p. 16).

statybą į tų procedūrų taikymo sritį ir įgyvendina jas nediskriminuojamai ir per nurodytą terminą.

4. Leidimų išdavimo tvarka ir kriterijai paskelbiami. Pareiškėjams pranešama apie atsisakymo išduoti leidimą priežastis. Tos priežastys turi būti objektyvios, nediskriminacinės ir tinkamai pagrįstos. Pareiškėjui suteikiama galimybė naudotis apeliacijos procedūromis.

↓ naujas

9 straipsnis **Įpareigojimai teikti viešąsias paslaugas**

↓ 2009/72/EB 3 straipsnio 1 dalis

1. Valstybės narės, remdamosi savo institucine struktūra ir deramai laikydamosi subsidiarumo principo, užtikrina, kad nedarant įtakos 2 daliai, elektros energijos įmonės būtų eksploatuojamos laikantis šios direktyvos principų siekiant sukurti konkurencingą, saugią ir aplinką tausojančią elektros energijos rinką, bei nediskriminuoja tų įmonių jų teisių ar įsipareigojimų požiūriu.

↓ 2009/72/EB 3 straipsnio 2 dalis
(pritaikytas)
⇒ naujas

2. Visiškai atsižvelgdamos į atitinkamas Sutarties nuostatas, visų pirma į jos ~~86~~ ~~106~~ ~~106~~ straipsnį, valstybės narės elektros energijos sektoriuje veikiančioms įmonėms gali nustatyti įpareigojimus teikti bendros ekonominės svarbos viešąsias paslaugas, kurie gali būti susiję su saugumu, įskaitant tiekimo saugumą, reguliarumą, kokybę ir kainą, bei su aplinkos apsauga, įskaitant energijos vartojimo efektyvumą, energiją iš atsinaujinančių išteklių ir klimato apsaugą. Tokie įpareigojimai turi būti aiškiai apibrėžti, skaidrūs, nediskriminaciniai, patikrinami ir turi užtikrinti Bendrijos ~~Sąjungos~~ ~~Sąjungos~~ elektros energijos įmonėms vienodas galimybes teikti paslaugas nacionaliniams vartotojams. ~~Siekdamos užtikrinti tiekimo saugumą bei energijos vartojimo efektyvumą ir paklausos valdymą bei įgyvendinti aplinkosaugos tikslus ir tikslus, susijusius su energija iš atsinaujinančių išteklių, kaip nurodyta šioje dalyje, valstybės narės gali pradėti įgyvendinti ilgalaikį planavimą, atsižvelgdamos į galimybę, kad trečiosios šalys gali pageidauti prieigos prie sistemos.~~ ⇒ Viešųjų paslaugų įpareigojimai, susiję su elektros energijos tiekimo kainų nustatymu, turi atitikti 5 straipsnyje nustatytus reikalavimus. ⇐

↓ 2009/72/EB 3 straipsnio 6 dalis
(pritaikytas)

3. ~~Kai yra numatyta finansinė kompensacija, kitos kompensavimo formos ir išimtinės teisės, kurias valstybė narė suteikia 2 ir 3 dalyse~~ ~~2 ir 3 dalyse~~ ~~2 dalyje~~ ~~2 dalyje~~ nustatytiems

įpareigojimams vykdyti ☒ arba universaliosioms paslaugoms, kaip nustatyta 27 straipsnyje, teikti ☒, tai daroma nediskriminuojant ir skaidriai

↓ 2009/72/EB 3 straipsnio 15 dalis

4. ~~15.~~ Įgyvendindamos šią direktyvą, valstybės narės praneša Komisijai apie visas priemones, patvirtintas įpareigojimams teikti universaliasias paslaugas ir viešąsias paslaugas vykdyti, įskaitant vartotojų ir aplinkos apsaugos priemones, bei apie galimą jų poveikį nacionalinei ir tarptautinei konkurencijai, neatsižvelgiant į tai, ar tokioms priemonėms taikyti reikalinga nuo šios direktyvos leidžianti nukrypti nuostata. Vėliau jos kas dveji metai praneša Komisijai apie visus tokių priemonių pakeitimus, neatsižvelgiant į tai, ar tokioms priemonėms reikalinga nuo šios direktyvos leidžianti nukrypti nuostata.

↓ 2009/72/EB 3 straipsnio 14 dalis (pritaikytas)

5. Valstybės narės gali nuspręsti netaikyti ~~6, 7 ir 8~~ ~~7, 8, 32 ir (arba) 34~~ straipsnių nuostatų, jeigu šių nuostatų taikymas teisiškai ar faktiškai trukdytų vykdyti elektros energijos įmonėms nustatytus įpareigojimus teikti bendros ekonominės svarbos paslaugas ir jeigu tai nedarys tokio poveikio prekybos plėtrai, kuris prieštarautų ☒ Sąjungos ☒ Bendrijos interesams. ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ interesai, laikantis šios direktyvos ir Sutarties ~~86~~ ☒ 106 ☒ straipsnio apima, *inter alia*, konkurenciją, susijusią su ~~reikalavimus atitinkančiais~~ vartotojais.

↓ 2009/72/EB

~~III SKYRIUS~~

~~GAMYBA~~

↓ 2009/72/EB

~~8 straipsnis~~

~~Konkursai dėl naujų pajėgumų~~

- ~~1. Siekdamas užtikrinti tiekimo saugumą valstybės narės užtikrina galimybę suteikti naujus pajėgumus ar energijos vartojimo efektyvumo ir paklausos valdymo priemones taikant konkurso procedūrą ar procedūrą, kuri remiantis paskelbtais kriterijais yra tokia pat skaidri ir nediskriminacinė. Tačiau tos procedūros gali būti taikomos tik tuo atveju, jei remiantis leidimų išdavimo tvarka statytinų gamybos pajėgumų ar energijos vartojimo efektyvumo ir paklausos valdymo priemonių, kurių reikia imtis, nepakanka tiekimo saugumui užtikrinti.~~

- ~~2. Siekdamas apsaugoti aplinką ir skatinti naujų kuriamų technologijų plėtrą, valstybės narės gali užtikrinti galimybę remiantis paskelbtais kriterijais skelbti konkursus dėl naujų pajėgumų. Toks konkursas gali būti susijęs su naujais pajėgumais ar su energijos vartojimo efektyvumo ir paklausos valdymo priemonėmis. Tačiau konkursas gali būti skelbiamas tik tada, kai remiantis leidimų išdavimo tvarka statytinų gamybos pajėgumų ar priemonių, kurių reikia imtis, nepakanka tiems tikslams pasiekti.~~
- ~~3. Išsami informacija apie konkurso dėl gamybos pajėgumų ar energijos vartojimo efektyvumo ir paklausos valdymo priemonių procedūrą skelbiama Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje likus ne mažiau kaip šešiems mėnesiams iki paskutinės paraiškų dalyvauti konkurse pateikimo dienos.~~
- ~~Kiekvienai valstybės narės teritorijoje įsteigtai suinteresuotai imonei pateikiamos konkurso sąlygos, kad ji turėtų pakankamai laiko paraiškai pateikti.~~
- ~~Siekiant užtikrinti skaidrumą ir nediskriminacines sąlygas, konkurso sąlygose išsamiai aprašomos sutarties sąlygos ir tvarka, kurios turi laikytis visi konkurso dalyviai, bei pateikiamas išsamus kriterijų, kuriais remiantis atrenkami konkurso dalyviai ir sudaromos sutartys, įskaitant konkurse numatytas paskatas, pavyzdžiui, subsidijos, sąrašas. Tos sąlygos taip pat gali būti susijusios su 7 straipsnio 2 dalyje nurodytomis sritimis.~~
- ~~4. Kvietimuose dalyvauti konkurse dėl reikalingų gamybos pajėgumų taip pat būtina atsižvelgti į pasiūlymus dėl ilgalaikio elektros energijos tiekimo iš veikiančių gamybos vienetų užtikrinimo, su sąlyga, kad taip būtų galima įvykdyti papildomus reikalavimus.~~
- ~~5. Valstybės narės paskiria instituciją, viešąją ar privačiąją įstaigą, nesusijusią su elektros energijos gamybos, perdavimo, skirstymo ir tiekimo veikla, kuri gali būti ir 35 straipsnio 1 dalyje nurodyta reguliavimo institucija, kuri būtų atsakinga už šio straipsnio 1-4 dalyse nurodytos konkurso procedūros organizavimą, stebėseną ir kontrolę. Kai perdavimo sistemos operatorius yra visiškai nepriklausomas nuo kitų veiklos rūšių, nuosavybės teisės atžvilgiu nesusijusių su perdavimo sistema, toks perdavimo sistemos operatorius gali būti paskirtas įstaiga, atsakinga už konkurso procedūros organizavimą, priežiūrą ir kontrolę. Ta institucija ar įstaiga imasi visų reikiamų veiksmų paraiškose konkursui pateiktos informacijos konfidencialumui užtikrinti.~~

↓ naujas

III SKYRIUS

GALIŲ SUTEIKIMAS VARTOTOJAMS IR JŲ APSAUGA

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)

102^a straipsnis

⊗ Pagrindinės sutartinės teisės ⊗

1. ~~4.~~ Valstybės narės užtikrina, kad tiekėjui sutikus visi vartotojai turėtų teisę iš jo gauti elektros energiją nepaisant to, kurioje valstybėje narėje tiekėjas įregistruotas, jei tiekėjas laikosi taikytinų prekybos ir balansavimo taisyklių. Todėl valstybės narės imasi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad taikant administracines procedūras nebūtų diskriminuojamos tiekimo įmonės, jau įregistruotos kitoje valstybėje narėje.

~~5. Valstybės narės užtikrina, kad:~~

- ~~(a) vartotojui pageidaujant pakeisti tiekėją laikantis sutartyje numatytų sąlygų pakeitimą per tris savaites atliktų atitinkamas(-i) operatorius(-iai); ir~~
~~(b) vartotojai turėtų teisę gauti visus atitinkamus suvartojimo duomenis.~~

~~Valstybės narės užtikrina, kad a ir b punktuose nurodytos teisės būtų suteikiamos vartotojams jų nediskriminuojant sąnaudų, pastangų arba laiko požiūriu.~~

↓ 2009/72/EB I priedo 1 dalis
(pritaikytas)
⇒ naujas

1. ~~1.~~ Nepažeidžiant Bendrijos ☒ Sąjungos ☒ taisyklių dėl vartotojų apsaugos, ypač ~~1997 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 97/7/EB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su nuotolinės prekybos sutartimis~~ ⇒ Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/83/ES⁵⁰ ⇐ ir ~~1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvos 93/13/EEB⁵¹ dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais, 3 straipsnyje nurodytos priemonės skirtos užtikrinti~~ ⇒ valstybės narės užtikrina ⇐, kad vartotojai:
- (a) turėtų teisę sudaryti sutartį su savo elektros energijos paslaugų tiekėju, kurioje nurodoma:
- tiekėjo tapatybė ir adresas;
 - teikiamos paslaugos, siūlomas paslaugų kokybės lygis bei pradinio prijungimo terminas;
 - siūlomų techninės priežiūros paslaugų rūšys;
 - priemonės, kurias naudojant galima gauti naujausią informaciją apie visus taikomus tarifus ir mokesčius už techninę priežiūrą;
 - sutarties galiojimo laikotarpis, paslaugų teikimo atnaujinimo bei nutraukimo ir sutarties pratęsimo ir nutraukimo sąlygos ~~bei informacija, ar numatyta teisė be mokesčio nutraukti sutartį;~~
 - kompensavimas ir pinigų grąžinimas tuo atveju, kai paslaugų kokybė neatitinka sutartyje nurodyto lygio, įskaitant netikslias ir vėluojančias sąskaitas;
 - metodas, kuriuo pradedamos ginčų sprendimo procedūros pagal 26 straipsnį ~~ir punktą;~~
 - informacija apie vartotojų teises, įskaitant informaciją apie skundų nagrinėjimą, ir visa šiame punkte nurodyta informacija, kuri aiškiai pateikiama sąskaitose ar elektros energijos įmonės tinklavietėje.

⁵⁰ OL L 304, 2011 11 22, p. 64–88.

⁵¹ OL L 95, 1993 4 21, p. 29–34.

Sąlygos turi būti sąžiningos ir iš anksto gerai žinomos. Bet kuriuo atveju ši informacija turėtų būti pateikta prieš sudarant ar patvirtinant sutartį. Jei sutartys sudaromos per tarpininkus, su šiuo punktu nustatytais klausimais susijusią informaciją taip pat reikia pateikti prieš sutarties sudarymą;

- (b) būtų tinkamai informuojami apie ketinimą pakeisti sutarties sąlygas, o informuojant apie šį ketinimą, jiems turi būti pranešta apie jų teisę nutraukti sutartį. ~~Paslaugų teikėjai~~ ⇒ Tiekėjai ⇐ savo vartotojams apie ~~mokesčių padidinimą~~ ⇒ tiekimo kainos pakeitimą, taip pat apie to pakeitimo priežastis ir sąlygas bei apimtį ⇐ praneša tiesiogiai, skaidriai, suprantamai ir tinkamu laiku, ne vėliau kaip vieną įprastą sąskaitų pateikimo laikotarpį ⇒ iki pakeitimo įsigaliojimo ⇐ ~~nuo didesnių mokesčių įsigaliojimo~~. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojai galėtų laisvai nutraukti sutartis, jei nesutinka su naujomis ⇒ sutarties ⇐ sąlygomis ⇒ arba tiekimo kainos pakeitimais ⇐, apie kuriuos ~~kurias~~ jiems pranešė elektros energijos ⇒ tiekėjas ⇐ ~~paslaugų teikėjas~~;
- (c) gautų skaidrią informaciją apie taikomas kainas ir tarifus bei apie standartines sąlygas, susijusias su galimybe naudotis elektros energijos paslaugomis ir naudojimusi jomis;
- (d) galėtų rinktis iš įvairių mokėjimo būdų, kuriais vartotojai nebūtų neteisingai diskriminuojami. ~~Išankstinio mokėjimo sistemos turi būti sąžiningos ir atitikti galimą suvartojimą.~~ ⇒ Bet koks su mokėjimo metodais susijusių mokesčių skirtumas turi atspindėti atitinkamas tiekėjo patirtas išlaidas; ⇐ ~~Bet koks sąlygų skirtumas turi atspindėti tiekėjo išlaidas, susijusias su skirtingų mokėjimo sistemų taikymu.~~
- (e) ~~Išankstinio mokėjimo sistemos~~ ⇒ dėl išankstinio mokėjimo sistemų neatsidurtų per didelėje nepalankioje padėtyje, palyginti su vidutine rinkos kaina; ⇐
- (f) ⇒ galėtų vadovautis sąžiningomis ir skaidriomis ⇐ bendrosiomis sąlygomis ~~Bendros sąlygos turi būti sąžiningos ir skaidrios. Jos~~ ⇒ Bendrosios sąlygos ⇐ turi būti apibrėžtos aiškiai ir suprantamai ir jose neturi būti nesutartinių kliūčių, trukdančių vartotojui pasinaudoti savo teisėmis, pavyzdžiui, perdėtų reikalavimų, susijusių su sutarties dokumentais. Vartotojai turi būti apsaugoti nuo nesąžiningų ar klaidinančių pardavimo metodų;

~~e) nebūtų apmokestinami už tiekėjo pakeitimą;~~

- (g) ~~f) gautų naudos taikant skaidrias, nesudėtingas ir nebrangias jų skundų nagrinėjimo procedūras. Pirmiausia visi vartotojai turi teisę reikalauti, kad jų elektros energijos paslaugų teikėjas teiktų geros kokybės paslaugas ir tinkamai nagrinėtų skundus. Taikant tokias ginčų sprendimo ne teismo keliu procedūras, ginčai turi būti sprendžiami sąžiningai ir operatyviai (pageidautina per 3 mėnesius), numatant, kad pagrįstais atvejais turi būti taikoma išlaidų grąžinimo ir (arba) kompensavimo sistema. Jei įmanoma, procedūros turėtų atitikti 1998 m. kovo 30 d. Komisijos rekomendacijoje 98/257/EB dėl institucijoms, atsakingoms už vartotojų ginčų sprendimą ne teismo tvarka, taikomų principų (3) pateiktus principus; ⇒ turėtų teisę reikalauti, kad jų elektros energijos paslaugų teikėjas teiktų geros kokybės paslaugas ir tinkamai nagrinėtų skundus. Elektros energijos paslaugų teikėjas skundus nagrinėja nesudėtingu būdu, sąžiningai ir operatyviai; ⇐~~
- (h) kai pagal nuostatas, kurias valstybės narės patvirtina 27 straipsnyje ~~3 straipsnio 3 dalyje~~ nustatyta tvarka, suteikiama galimybė naudotis universaliosiomis paslaugomis, vartotojams turi būti pranešta apie jų teises, susijusias su universaliosiomis paslaugomis;

~~h) turėtų galimybę naudotis savo suvartojimo duomenimis ir sudarius aiškų susitarimą bei nemokamai galėtų leisti bet kokiai registruotai tiekimo įmonei naudotis savo skaitiklių duomenimis. Už duomenų tvarkymą atsakinga šalis privalo įmonei pateikti tuos duomenis. Valstybės narės nustato duomenų formą ir tvarką, pagal kurią tiekėjams ir vartotojams suteikiama galimybė naudotis duomenimis. Už tą paslaugą nenustatomas papildomas mokestis vartotojui;~~

~~i) būtų pakankamai dažnai tinkamai informuojami apie faktinį elektros energijos suvartojimą ir kainas, kad galėtų reguliuoti savo elektros energijos suvartojimą. Ta informacija pateikiama tinkamais intervalais, atsižvelgiant į vartotojo matavimo įrangos pajėgumus ir atitinkamą elektros energijos produktą. Turi būti tinkamai atsižvelgta į tokių priemonių ekonominę naudą. Už tą paslaugą nenustatomas papildomas mokestis vartotojui;~~

- (i) ⇒ iš anksto prieš planuojamą atjungimą būtų suteikta tinkama informacija apie alternatyvas atjungimui. Tos alternatyvos gali reikšti paramos šaltinius siekiant išvengti atjungimo, alternatyvius mokėjimo planus, patarimus dėl skolos valdymo arba atjungimo moratoriumą ir neturėtų vartotojams papildomai kainuoti; ⇐
- (j) ~~į~~pakeitus elektros energijos tiekėją, galutinę uždarymo sąskaitą gautų ne vėliau kaip praėjus šešioms savaitėms po to, kai buvo pakeistas energijos tiekėjas.

↓ naujas

11 straipsnis

Teisė sudaryti dinamiškos kainos sutartį

1. Valstybės narės užtikrina, kad kiekvienas galutinis vartotojas paprašęs turėtų teisę su savo tiekėju sudaryti dinamiškos elektros energijos kainos sutartį.
2. Valstybės narės užtikrina, kad tiekėjai išsamiai informuotų galutinius vartotojus apie tokios dinamiškos elektros energijos kainos sutarties teikiamas galimybes ir keliamą riziką.
3. Valstybės narės per savo nacionalines reguliavimo institucijas ne mažiau kaip dešimt metų po tokių sutarčių atsiradimo vykdo atitinkamą stebėseną ir kasmet teikia ataskaitas apie tų sutarčių pagrindinius pokyčius, įskaitant rinkos pasiūlą, poveikį vartotojų sąskaitoms ir ypač kainų svyravimo lygį, ir apie vartotojų jautrumą atitinkamo lygio finansinei rizikai.

12 straipsnis

Teisė keisti tiekėją ir su keitimu susijusių mokesčių taisyklės

1. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojai, norintys pakeisti tiekėją, laikydamiesi sutarties sąlygų, turėtų teisę tai padaryti per tris savaites.
2. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojams nereikėtų mokėti jokių su tiekėjo pakeitimu susijusių mokesčių.
3. Nukrypstant nuo 2 dalies, valstybės narės gali nuspręsti leisti tiekėjams taikyti sutarties nutraukimo mokesčius vartotojams, savanoriškai nutraukiantiems

terminuotas tiekimo sutartis dar nepasibaigus jų galiojimui. Tokie mokesčiai gali būti taikomi tik jei vartotojai iš šių sutarčių gauna akivaizdžios naudos. Be to, tokie mokesčiai negali viršyti tiesioginių ekonominių nuostolių, kuriuos patiria sutartį nutraukiančio vartotojo tiekėjas, įskaitant bet kokių susietųjų investicijų ar paslaugų, kurios jau suteiktos vartotojui pagal sutartį, išlaidas.

4. Valstybės narės užtikrina, kad teisė pakeisti tiekėją vartotojams būtų suteikiama jų nediskriminuojant išlaidų, pastangų arba laiko požiūriu.

13 straipsnis **Sutartis su tiekėju**

1. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniam vartotojui pageidaujant sudaryti sutartį su tiekėju tokiam įsipareigojimui nereikėtų galutinio vartotojo tiekėjo sutikimo.
2. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai vartotojai, norintys nutraukti sutartį su tiekėju, laikydamiesi sutarties sąlygų, turėtų teisę tai padaryti per tris savaites.
3. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniams vartotojams, nutraukiantiems terminuotą sutartį su tiekėju dar prieš pasibaigiant jos galiojimui, nebūtų skirtas joks nutraukimo mokestis, viršijantis tiekėjo patiriamus tiesioginius ekonominius nuostolius, įskaitant bet kokių susietųjų investicijų ar paslaugų, kurios jau suteiktos vartotojui pagal sutartį, išlaidas.
4. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai vartotojai turėtų teisę bent kartą per metus gauti visus atitinkamus reguliavimo apkrova duomenis arba tiekto ir parduotos elektros energijos duomenis.
5. Valstybės narės užtikrina, kad 1, 2, 3 ir 4 dalyse nurodytos teisės galutiniams vartotojams būtų suteikiamos jų nediskriminuojant išlaidų, pastangų arba laiko požiūriu.

14 straipsnis **Palyginimo priemonės**

1. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojai galėtų nemokamai naudotis bent viena tiekėjų pasiūlymų palyginimo priemone, kuri atitinka I priede išdėstytus sertifikavimo kriterijus. Palyginimo priemonės gali būti valdomos bet kokio subjekto, įskaitant privačias bendroves ir valdžios institucijas ar įstaigas. Vartotojai turėtų būti informuojami apie galimybę pasinaudoti tokiomis priemonėmis.
2. Valstybės narės paskiria nepriklausomą kompetentingą instituciją, kuri atsako už palyginimo priemonių sertifikavimą ir užtikrina, kad sertifikuotos palyginimo priemonės nuolat atitiktų I priede išdėstytus kriterijus.
3. Valstybės narės gali reikalauti, kad 1 dalyje nurodytos palyginimo priemonės apimtų lyginamuosius veiksmus, susijusius su tiekėjų siūlomų paslaugų pobūdžiu.
4. Bet kuri tiekėjų pasiūlymų palyginimo priemonė gali būti sertifikuota pagal šį straipsnį savanorišku ir nediskriminaciniu pagrindu.

15 straipsnis
Aktyvieji vartotojai

1. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniams vartotojams:
 - (a) būtų suteikta teisė gaminti, kaupti, vartoti ir visose organizuotose rinkose savarankiškai arba per tiekėjus parduoti pačių pasigaminą elektros energiją ir kad jiems nebūtų taikomos neproporcingai sudėtingos procedūros ir išlaidų neatspindintys mokesčiai;
 - (b) būtų taikomi išlaidas atspindintys, skaidrūs ir nediskriminaciniai tinklo mokesčiai – atskirai už į tinklą tiekiamą ir iš tinklo vartojamą elektros energiją, laikantis 59 straipsnio 8 dalies.
2. Aktyviųjų vartotojų veiklai reikalingų energijos įrenginių instaliavimu ir eksploatavimu, įskaitant matavimą ir priežiūrą, gali rūpintis trečioji šalis.

16 straipsnis
Vietos energetikos bendruomenės

1. Valstybės narės užtikrina, kad vietos energetikos bendruomenėms:
 - (a) būtų suteikta teisė turėti, kurti ar nuomoti bendruomenės tinklus ir autonomiškai juos valdyti;
 - (b) būtų sudaryta galimybė nediskriminacinėmis sąlygomis patekti į visas organizuotas rinkas – tiesiogiai arba per tiekėjus ar tiekėjus;
 - (c) būtų taikomos nediskriminacinės sąlygos dėl veiklos ir teisių bei pareigų, tenkančių joms kaip galutiniams vartotojams, gamintojams, skirstymo sistemos operatoriams ar tiekėjams;
 - (d) būtų taikomos sąžiningos, proporcingos ir skaidrios procedūros ir išlaidas atspindintys mokesčiai.
2. Valstybės narės parengia palankią reguliavimo sistemą, kuria užtikrinama, kad:
 - (a) dalyvavimas vietos energetikos bendruomenėje būtų savanoriškas;
 - (b) vietos energetikos bendruomenės akcininkai arba nariai neprarastų savo kaip namų ūkio vartotojų arba aktyviųjų vartotojų teisių;
 - (c) akcininkams ir nariams būtų leista pasitraukti iš vietos energetikos bendruomenės; tokiais atvejais taikomas 12 straipsnis;
 - (d) 8 straipsnio 3 dalis būtų taikoma vietos energetikos bendruomenių sukurtiems gamybos pajėgumams tol, kol šie pajėgumai galėtų būti laikomi mažos apimties decentralizuota arba paskirstyta gamyba;
 - (e) IV skyriaus nuostatos būtų taikomos vietos energetikos bendruomenėms, kurios vykdo skirstymo sistemos operatoriaus veiklą;
 - (f) atitinkamais atvejais vietos energetikos bendruomenė galėtų sudaryti bendruomenės tinklo eksploatavimo susitarimą su skirstymo sistemos operatoriumi, prie kurio tinklų prijungtas jos tinklas;
 - (g) atitinkamais atvejais prie vietos energetikos bendruomenės eksploatuojamo skirstymo tinklo prisijungusiems sistemos naudotojams, kurie nėra vietos energetikos

bendruomenės akcininkai ar nariai, būtų taikomi sąžiningi ir išlaidas atspindintys tinklo mokesčiai. Jei tokiems sistemos naudotojams ir vietos energetikos bendruomenėms nepavyksta pasiekti susitarimo dėl tinklo mokesčių, abi šalys gali prašyti reguliavimo institucijos atitinkamu sprendimu nustatyti tinklo mokesčių dydį;

- (h) atitinkamais atvejais vietos energetikos bendruomenėms būtų taikomi atitinkami tinklo mokesčiai bendruomenės tinklo prijungimo prie skirstymo tinklo, esančio už energetikos bendruomenės ribų, taške. Tokie tinklo mokesčiai taikomi atskirai už elektros energiją, tiekiamą į skirstymo tinklą, ir elektros energiją, vartojamą iš skirstymo tinklo, esančio už vietos energetikos bendruomenės ribų, laikantis 59 straipsnio 8 dalies.

17 straipsnis

Reguliavimas apkrova

1. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo institucijos skatintų galutinius vartotojus, įskaitant tuos, kurie teikia reguliavimo apkrova paslaugas per telkėjus, drauge su gamintojais nediskriminacinėmis sąlygomis dalyvauti visose organizuotose rinkose.
2. Valstybės narės užtikrina, kad perdavimo sistemos operatoriai ir skirstymo sistemos operatoriai, pirkdami papildomas paslaugas, reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams, įskaitant nepriklausomus telkėjus, taikytų nediskriminacines sąlygas atsižvelgdami į jų technines galimybes.
3. Valstybės narės užtikrina, kad jų reglamentavimo sistema skatintų telkėjus dalyvauti mažmeninėje rinkoje ir kad ji apimtų bent šiuos elementus:
 - (a) teisę kiekvienam telkėjui patekti į rinką be kitų rinkos dalyvių sutikimo;
 - (b) skaidrias taisykles, kuriomis visiems rinkos dalyviams aiškiai paskirstomi vaidmenys ir atsakomybė;
 - (c) skaidrias rinkos dalyvių keitimosi duomenimis taisykles ir tvarką, kuriomis lygiomis ir nediskriminacinėmis sąlygomis būtų užtikrinta lengva prieiga prie duomenų, kartu visiškai apsaugant komercinius duomenis;
 - (d) taisyklę, kad iš telkėjų nereikalaujama mokėti kompensacijos tiekėjams arba gamintojams;
 - (e) rinkos dalyvių konfliktų sprendimo mechanizmą.
4. Siekdamas užtikrinti, kad telkėjų sąlygotos balansavimo sąnaudos ir gaunama nauda būtų sąžiningai paskirstytos rinkos dalyviams, valstybės narės gali išimties tvarka leisti telkėjų ir už balansą atsakingų šalių tarpusavio kompensacijas. Tokios kompensacijos gali būti mokamos tik tais atvejais, kai dėl vieno rinkos dalyvio sukulto disbalanso kitas rinkos dalyvis patiria finansinių išlaidų.

Tokioms išimtinėms kompensacijoms turi pritarti nacionalinės reguliavimo institucijos ir jas turi stebėti Agentūra.
5. Valstybės narės užtikrina galimybę reguliavimo apkrova paslaugų teikėjams dalyvauti visose organizuotose rinkose, be kita ko, per nepriklausomus telkėjus. Valstybės narės užtikrina, kad nacionalinės reguliavimo institucijos arba, kai to reikalauja jų nacionalinės teisės sistema, perdavimo sistemos operatoriai ir skirstymo sistemos operatoriai, glaudžiai bendradarbiaudami su reguliavimo apkrova paslaugų

teikėjais ir galutiniais vartotojais, nustatytų technines reguliavimo apkrova paslaugų teikėjų dalyvavimo šiose rinkose sąlygas, remdamiesi šių rinkų techniniais reikalavimais ir atsižvelgdami į reguliavimo apkrova galimybes. Tokiose specifikacijose, be kita ko, reglamentuojamas telkėjų dalyvavimas.

18 straipsnis

Sąskaitų išrašymas ir sąskaitose pateikiama informacija

1. Valstybės narės užtikrina, kad sąskaitos atitiktų minimalius sąskaitų išrašymo ir sąskaitose pateikiamos informacijos reikalavimus, išdėstytus II priede. Sąskaitose pateikta informacija turi būti teisinga, aiški, glausta ir pateikiama taip, kad vartotojams būtų lengviau ją palyginti.
2. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai vartotojai visas savo sąskaitas už suvartotą elektros energiją ir sąskaitose pateikiamą informaciją gautų nemokamai ir kad sąskaitos būtų aiškos, teisingos ir lengvai suprantamos.
3. Sąskaitos grindžiamos faktiškai suvartotu kiekiu ir išrašomos ne rečiau kaip kartą per metus. Sąskaitose pateikiama informacija turėtų būti teikiama ne rečiau kaip kas tris mėnesius, jei gautas prašymas arba jei vartotojas pasirinko galimybę gauti elektroninę sąskaitą, kitais atvejais – dukart per metus.
Šis įsipareigojimas gali būti įgyvendintas per reguliaraus savarankiško duomenų registravimo sistemą, pagal kurią galutiniai vartotojai savo skaitiklių rodmenis perduotų tiekėjui. Tik tuo atveju, jei galutinis vartotojas nepateikia skaitiklių rodmenų už atitinkamą sąskaitų išrašymo laikotarpį, sąskaitų išrašymas gali būti grindžiamas numatomu suvartotu kiekiu arba fiksuoto dydžio norma.
4. Kai galutiniai vartotojai turi skaitiklius, kurių rodmenis operatoriai gali nuskaityti nuotoliniu būdu, faktiškai suvartotu kiekiu grindžiama tiksli sąskaitose pateikiama informacija teikiama ne rečiau kaip kartą per mėnesį.
5. Valstybės narės reikalauja, kad visa prieinama informacija apie elektros energijos sąskaitas ir ankstesnį suvartojimą galutinio vartotojo prašymu būtų pateikta jo nurodytam tiekėjui arba paslaugų teikėjui, laikantis II priedo 3 punkto.
6. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai vartotojai turėtų galimybę susipažinti su sąskaitose pateikiama informacija elektroniniu būdu ir gauti elektronines sąskaitas ir kad, ypač tais atvejais, kai sąskaitos nėra grindžiamos faktiniu suvartojimu, paprašę gautų aiškų ir suprantamą paaiškinimą, kaip parengiamos jų sąskaitos.
7. Valstybės narės gali nustatyti, kad galutinio vartotojo prašymu šiose sąskaitose esanti informacija nebūtų laikoma mokėjimo prašymu. Tokiais atvejais valstybės narės užtikrina, kad teikėjai siūlytų lanksčią mokėjimo tvarką.
8. Valstybės narės reikalauja, kad informacija ir elektros energijos išlaidų prognozės galutiniams vartotojams paprašius būtų pateikiamos laiku ir lengvai suprantama forma.

↓ 2009/72/EB 3 straipsnio 10 dalis (pritaikytas)

~~10. Valstybės narės įgyvendina priemones socialinės ir ekonominės sanglaudos bei aplinkosaugos tikslams pasiekti, kurios prireikus apima energijos vartojimo efektyvumo ir paklausos valdymo, kovos su klimato kaita ir tiekimo saugumo užtikrinimo priemones. Tokios priemonės visų pirma gali apimti atitinkamų ekonominių paskatų taikymą, tam tikrais atvejais panaudojant visas galiojančias nacionalines ir Bendrijos priemones, reikalingas tinklo infrastruktūros, įskaitant tinklų sujungimo pajėgumą, priežiūrai ir statybai.~~

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

319 straipsnis

⊠ Pažangusis matavimas ⊠

1. ~~10~~ Siekiant skatinti energijos vartojimo efektyvumą ⇒ ir suteikti galių vartotojams ⇐, valstybės narės arba, valstybei narei nusprendus, reguliavimo institucija griežtai rekomenduoja elektros energijos įmonėms ⇒ ir telkėjams ⇐ optimizuoti elektros energijos vartojimą, pvz., teikiant energijos valdymo paslaugas, kuriant naujoviškas kainodaros formules arba kai kuriais atvejais pradedant taikyti ⇒ sąveikias ⇐ ~~pažangias~~ ⇒ pažangiąsias ⇐ matavimo sistemas arba pažangiuosius tinklus.

↓ naujas

2. Valstybės narės užtikrina pažangiųjų matavimo sistemų įdiegimą savo teritorijose, kad jas naudodami vartotojai galėtų aktyviai dalyvauti elektros energijos rinkoje. Gali reikėti remiantis III priede nustatytais principais atlikti tokio įdiegimo sąnaudų ir naudos vertinimą.
3. Valstybės narės, kurios nusprendžia imtis diegimo, priima ir paskelbia jų teritorijose numatytoms diegti pažangiosioms matavimo sistemoms taikytinus minimalius funkcinius ir techninius reikalavimus, laikydamosi 20 straipsnyje ir III priede išdėstytų nuostatų. Valstybės narės užtikrina pažangiųjų matavimo sistemų sąveikumą ir galimybę jas sujungti su vartotojų energijos valdymo platformomis. Šiuo tikslu valstybės narės tinkamai atsižvelgia į tai, kaip taikomi atitinkami standartai, įskaitant sąveikumo užtikrinimo, ir geriausia praktika, ir į elektros energijos vidaus rinkos vystymo svarbą.
4. Valstybės narės, kurios nusprendžia imtis pažangiojo matavimo diegimo, užtikrina, kad galutiniai vartotojai skaidriai ir nediskriminacinėmis sąlygomis prisidėtų prie diegimo išlaidų padengimo. Valstybės narės nuolat stebi šį jų teritorijose vykdomą diegimą, kad galėtų sekti sąnaudų ir naudos pokyčius visoje vertės grandinėje, įskaitant grynosios naudos vartotojams užtikrinimą.
5. Jei 2 dalyje nurodytas pažangiojo matavimo diegimo sąnaudų ir naudos vertinimas yra neigiamas, valstybės narės užtikrina, kad jis būtų periodiškai peržiūrimas atsižvelgiant į pagrindinių prielaidų pokyčius ir technologijų bei rinkos raidą.

↓ naujas

20 straipsnis

Pažangiojo matavimo funkcijos

Jeigu pažangusis matavimas 19 straipsnio 2 dalyje nurodytame sąnaudų ir naudos vertinime įvertintas teigiamai arba yra sistemingai plėtojamas, valstybės narės įdiegia pažangiąsias matavimo sistemas laikydamosi Europos standartų, III priedo nuostatų ir šių principų:

- (a) matavimo sistemos tiksliai matuoja faktinį elektros energijos vartojimą ar teikia galutiniams vartotojams informaciją apie naudojimo faktinį laiką. Užtikrinama, kad ši informacija būtų vizualiai išdėstyta ir lengvai prieinama galutiniams vartotojams be papildomų išlaidų ir beveik tikruoju laiku siekiant remti automatines efektyvaus energijos vartojimo programas, reguliavimo apkrova ir kitas paslaugas;
- (b) pagal atitinkamus Sąjungos saugumo teisės aktus užtikrinamas pažangiųjų matavimo sistemų ir duomenų perdavimo saugumas tinkamai atsižvelgiant į geriausias turimas technologijas, skirtas aukščiausio lygio kibernetiniam saugumui užtikrinti;
- (c) galutinių vartotojų privatumas ir duomenų apsauga užtikrinami laikantis atitinkamų Sąjungos duomenų apsaugos ir privatumo teisės aktų;
- (d) skaitiklių eksploatuotojai užtikrina, kad aktyviųjų vartotojų, kurie elektros energiją gamina patys, skaitiklis ar skaitikliai galėtų užfiksuoti iš aktyviojo vartotojo valdos į tinklą perduotą elektros energiją;
- (e) galutinio vartotojo prašymu per standartizuotą ryšio sąsają ir (arba) nuotolinę prieigą jam arba jo vardu veikiančiai trečiajai šaliai teikiami skaitiklių užfiksuoti jo patiektos ir suvartotos elektros energijos duomenys lengvai suprantama forma, numatyta 24 straipsnyje, kad būtų galima palyginti sutarčių sąlygas naudojant vienodus kriterijus;
- (f) pažangiųjų skaitiklių įrengimo metu galutiniams vartotojams teikiamos atitinkamos konsultacijos ir informacija, visų pirma apie visas pažangiųjų skaitiklių galimybes, susijusias su skaitiklio rodmenų valdymu ir energijos vartojimo stebėjimu, ir apie asmens duomenų rinkimą bei tvarkymą laikantis taikomų Sąjungos duomenų apsaugos teisės aktų;
- (g) pažangiosios matavimo sistemos užtikrina, kad galutinių vartotojų suvartotas energijos kiekis būtų išmatuotas ir už jį būtų atsiskaitoma disbalanso laikotarpiui nacionalinėje rinkoje tapačia laikine skyra.

21 straipsnis

Teisė naudotis pažangiaisiais skaitikliais

1. Jei pažangusis matavimas atlikus 19 straipsnio 2 dalyje nurodytą sąnaudų ir naudos vertinimą įvertintas neigiamai arba jei jis plėtojamas nesistemiškai, valstybės narės užtikrina, kad kiekvienas galutinis vartotojas turėtų teisę prašyti sąžiningomis ir pagrįstomis sąlygomis jam įrengti pažangųjį skaitiklį, kuris atitinka šiuos reikalavimus (arba skaitiklį patobulinti taip, kad jis juos atitiktų):
 - (a) jei techniškai įmanoma, turi 20 straipsnyje nurodytas funkcijas arba minimalų funkcijų rinkinį, kurį laikydamosi III priedo nuostatų nacionaliniu lygmeniu turi nustatyti valstybės narės;
 - (b) yra sąveikus, o matavimo infrastruktūra pageidaujant beveik tikruoju laiku gali būti sujungta su vartotojų energijos valdymo sistemomis.
2. Gavusios 1 dalyje nurodytą vartotojo prašymą dėl pažangiojo skaitiklio valstybės narės arba, valstybėms narėms numčius, paskirtosios kompetentingos institucijos:
 - (a) užtikrina, kad įrengti pažangųjį skaitiklį prašančiam galutiniam vartotojui pateiktame pasiūlyme būtų nedviprasmiškai nurodyta ir aiškiai aprašyta:
 - (i) įmanomos pažangiojo skaitiklio funkcijos ir sąveikumas, taip pat galimos paslaugos ir tuo momentu realiai pasiekiamą pažangiojo skaitiklio nauda;
 - (ii) visos galutiniam vartotojui tenkančios susijusios sąnaudos;
 - (b) užtikrina, kad skaitiklis būtų įrengtas per pagrįstą laikotarpį ir ne vėliau kaip per tris mėnesius nuo vartotojo prašymo;
 - (c) reguliariai, ne rečiau kaip kas dvejus metus peržiūri ir viešai paskelbia susijusias išlaidas, taip pat seka jų raidą, kurią lemia technologinė plėtra ir potencialus matavimo sistemos atnaujinimas.

22 straipsnis

Įprastas matavimas

1. Jei galutiniai vartotojai pažangiųjų skaitiklių neturi, valstybės narės užtikrina, kad jiems būtų įrengti individualūs įprasti skaitikliai, tiksliai matuojantys faktinį suvartojimą.
2. Valstybės narės užtikrina, kad galutiniai vartotojai galėtų lengvai matyti savo įprastų skaitiklių rodmenis – tiesiogiai, per interneto sąsają arba kitą tinkamą sąsają.

23 straipsnis

Duomenų tvarkymas

1. Nustatydamos duomenų tvarkymo ir mainų taisykles valstybės narės arba, valstybėms narėms numačius, paskirtosios kompetentingos institucijos nurodo reikalavimus atitinkančias šalis, kurios gali prieiti prie galutinio vartotojo duomenų jam davus aiškų sutikimą pagal Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentą (ES) 2016/679⁵². Taikant šią direktyvą duomenys apima matavimo ir vartojimo duomenis, taip pat duomenis, reikalingus vartotojui keičiant tiekėją. Prie reikalavimus atitinkančių šalių būtinai priskiriami vartotojai, tiekėjai, perdavimo sistemos ir skirstymo sistemos operatoriai, telkėjai, energetinių paslaugų bendrovės ir kitos šalys, tiekiančios vartotojams energiją arba teikiančios kitas paslaugas.
2. Valstybės narės organizuoja duomenų tvarkymą taip, kad užtikrintų veiksmingą prieigą prie duomenų ir veiksmingus jų mainus. Nepriklausomai nuo valstybėje narėje taikomo duomenų tvarkymo modelio, už duomenų tvarkymą atsakinga šalis arba šalys galutiniam vartotojui davus aiškų sutikimą bet kuriai reikalavimus atitinkančiai šaliai suteikia prieigą prie galutinio vartotojo duomenų. Reikalavimus atitinkančios šalys prašomus duomenis turėtų gauti nediskriminacinėmis sąlygomis ir vienu metu. Duomenys yra lengvai prieinami, o tam tikros procedūros skelbiamos viešai.
3. Valstybės narės arba, valstybėms narėms numačius, paskirtosios kompetentingos institucijos įgalioja ir tvirtina duomenis tvarkančias šalis siekdamas užtikrinti, kad jos atitiktų šios direktyvos reikalavimus. Nedarant poveikio Reglamente (ES) 2016/679 nustatytoms duomenų apsaugos pareigūnų užduotims valstybės narės gali nuspręsti reikalauti, kad duomenis tvarkančios šalys skirtų atitikties užtikrinimo pareigūnus, kurie būtų atsakingi už įgyvendinimo priemonių, kurių ėmėsi atitinkamos šalys siekdamas užtikrinti nediskriminacinę prieigą prie duomenų ir atitiktį šios direktyvos reikalavimams, stebėjimą. Gali būti reikalaujama, kad atitikties užtikrinimo pareigūnai arba pagal 35 straipsnio 2 dalies d punktą paskirtos įstaigos vykdytų šioje dalyje nustatytus įpareigojimus.
4. Galutiniams vartotojams už prieigą prie savo duomenų nereikės mokėti jokių papildomų mokesčių. Valstybės narės atsako už atitinkamų išlaidų už prieigos prie duomenų suteikimą reikalavimus atitinkančioms šalims, nustatymą. Duomenų paslaugas teikiantys reguliuojami subjektai negali iš šios veiklos gauti pelno.

24 straipsnis

Duomenų formatas

1. Valstybės narės nustato bendrą duomenų formatą ir skaidrią prieigą prie 23 straipsnio 1 dalyje išvardytų duomenų suteikimo reikalavimus atitinkančioms šalims tvarką siekdamas skatinti konkurenciją mažmeninėje rinkoje ir padėti reikalavimus atitinkančioms šalims išvengti pernelyg didelių administracinių išlaidų.

⁵² 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

2. Komisija pagal 68 straipsnyje nurodytą patariamąją procedūrą priimdama įgyvendinimo aktus nustato bendrą Europos duomenų formatą ir nediskriminacinę bei skaidrią prieigos prie 23 straipsnio 1 dalyje išvardytų duomenų tvarką, kurie pakeis pagal 1 dalį valstybių narių priimtą nacionalinę duomenų formatą ir tvarką. Valstybės narės užtikrina, kad rinkos dalyviai taikytų bendrą Europos duomenų formatą.

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)

325 straipsnis

⊠ Bendri informacijos centrai ⊠

12. Valstybės narės užtikrina, kad bus įsteigti bendri informacijos centrai, skirti teikti vartotojams visą reikiamą informaciją apie jų teises, galiojančius teisės aktus ir jiems prieinamus ginčų sprendimo būdus kilus ginčui. Tokie informacijos centrai gali įeiti į bendrų vartotojų informacijos centrų sudėtį.

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)

~~16. Komisija, pasikonsultavusi su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant valstybes nares, nacionalines reguliavimo institucijas, vartotojų organizacijas, elektros energijos įmones ir, remiantis pasiukta pažanga, socialiniais partneriais, parengia aiškų ir glaustą energijos vartotojams skirtą klausimų ir atsakymų sąrašą, kuriame pateikiama praktinė informacija apie energijos vartotojų teises. Valstybės narės užtikrina, kad elektros energijos tiekėjai ar skirstymo sistemos operatoriai, bendradarbiaudami su reguliavimo institucija, imtųsi reikiamų veiksmų tam, kad visi jų vartotojai gautų energijos vartotojams skirtą klausimų ir atsakymų sąrašo kopiją ir kad jis būtų viešai prieinamas.~~

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)

⇒ naujas

326 straipsnis

⊠ Neteisminio ginčų sprendimo teisė ⊠

13. Valstybės narės užtikrina, kad ~~egzistuoti nepriklausomas mechanizmas, pvz., ombudsmenas energetikos reikalams arba vartotojų institucija, skirtas veiksmingai nagrinėti skundams ir ne teismo būdu spręsti ginčams.~~ ⇒ vartotojai galėtų naudotis nesudėtingais, sąžiningais, skaidriais, nepriklausomais, veiksmingais ir efektyviais neteisminio ginčų sprendimo mechanizmais, skirtais spręsti ginčams dėl pagal šią direktyvą nustatytų teisių ir pareigų. Jeigu vartotojas yra vartotojas, apibrėžtas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2013/11/ES⁵³, tokie neteisminio ginčų sprendimo mechanizmai turi atitikti Direktyvoje 2013/11/ES nustatytus kokybės reikalavimus ir numatyti, kad pagrįstais atvejais būtų taikoma išlaidų grąžinimo ir (arba) kompensavimo sistema. ⇐

⁵³ OL L 165, 2013 6 18, p. 63–79.

~~3~~ 27 straipsnis

☒ **Universalioji paslauga** ☒

1. ~~3~~ Valstybės narės užtikrina, kad visiems namų ūkio vartotojams ir, kai valstybės narės mano, kad to reikia, mažosioms įmonėms (t. y. įmonėms, kuriose dirba mažiau kaip 50 darbuotojų, o metinė apyvarta arba balansas neviršija 10 milijonų EUR) būtų teikiamos universaliosios paslaugos, t. y. kad jos turėtų teisę savo teritorijoje gauti nustatytos kokybės elektros energiją už ☒ konkurencingas ☒ ~~pagrįstas~~, lengvai bei aiškiai palyginamas, skaidrias ir nediskriminacines kainas. Siekdamos užtikrinti universaliųjų paslaugų teikimą, valstybės narės gali paskirti tiekėją, kurio paslaugomis naudojamosi kraštutiniu atveju. Valstybės narės nustato skirstymo bendrovėms įpareigojimą prijungti vartotojus prie savo tinklo 59 straipsnio 6 dalyje~~37 straipsnio 6 dalyje~~ nustatyta tvarka nustatytais sąlygomis bei taikant tą pačią tvarką nustatytus tarifus. ~~Ne viena šios direktyvos nuostata. Ši direktyva~~ netrukdo valstybėms narėms stiprinti namų ūkio, mažųjų ir vidutinio dydžio vartotojų pozicijų rinkoje, skatinant savanoriško jungimosi, kuriuo siekiama geriau atstovauti tai vartotojų grupei, galimybes.
2. ~~1 dalis pastraipa~~ įgyvendinama skaidriai ir nediskriminuojant, o jos įgyvendinimas neturi trukdyti ~~433~~ straipsnyje numatytam ~~rinkos atvėrimui~~ ☒ laisvam tiekėjo pasirinkimui ☒.

~~3~~ 28 straipsnis

☒ **Pažeidžiami vartotojai** ☒

1. ~~7~~ Valstybės narės imasi tinkamų priemonių ~~galutiniam~~ vartotojams apsaugoti ir visų pirma užtikrina, kad būtų taikomos adekvačios priemonės pažeidžiamiems vartotojams apsaugoti. Šiomis aplinkybėmis kiekviena valstybė narė apibrėžia pažeidžiamų vartotojų koncepciją, kuri gali būti susijusi su energijos nepriteklumi ir, inter alia, su draudimu kritiniais atvejais tokiems vartotojams atjungti elektros energijos tiekimą. Valstybės narės užtikrina, kad būtų paisoma su pažeidžiamais vartotojais susijusių teisių ir pareigų. Visų pirma jos imasi priemonių atokiose vietovėse esantiems vartotojams apsaugoti. Jos užtikrina aukštą vartotojų apsaugos lygį, ypač susijusį su sutarties sąlygų, bendros informacijos ir ginčų sprendimo mechanizmų skaidrumu. ~~Valstybės narės užtikrina, kad reikalavimus atitinkantis vartotojas faktiškai galėtų lengvai pasirinkti naują tiekėją. Bent namų ūkio vartotojų atžvilgiu tos priemonės apima I priede nustatytas priemones.~~
2. ~~8~~ Valstybės narės imasi tinkamų priemonių, kurios skirtos nustatyto energijos nepritekliaus klausimams spręsti, įskaitant kovą su skurdu platesniu mastu, kaip antai nacionalinių energetikos veiksmų planų rengimas, socialinės apsaugos sistemos lengvatų, skirtų užtikrinti reikiamą elektros energijos tiekimą pažeidžiamiems vartotojams, teikimas arba paramos siekiant didinti energijos vartojimo efektyvumą teikimas. Tokios priemonės netrukdo veiksmingai atverti rinką, kaip nustatyta 4 ~~33~~ straipsnyje, ar rinkos veikimui ir, prireikus, apie jas pranešama Komisijai,

atsižvelgiant į 9 straipsnio 4 dalies ~~šio straipsnio 15 dalies~~ nuostatas. Į tokį pranešimą taip pat gali būti įtraukiamos priemonės, kurių imtasi bendrojoje socialinės apsaugos sistemoje.

↓ naujas

29 straipsnis

Energijos nepriteklis

Valstybės narės nustato energijos nepritekliaus matavimo kriterijus. Jos nuolat stebi energijos nepriteklių patiriančių namų ūkių skaičių ir Komisijai kas dvejus metus teikia ataskaitas apie energijos nepritekliaus raidą ir taikomas jo prevencijos priemones; šios ataskaitos yra dalis integruotų nacionalinių energetikos ir klimato srities pažangos ataskaitų, kaip nustatyta [Dokumentu COM(2016)759 siūlomo Valdymo reglamento] 21 straipsnyje.

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

~~4 straipsnis~~

~~**Tiekimo saugumo stebėseną**~~

~~Valstybės narės užtikrina tiekimo saugumo klausimų stebėseną. Jei valstybės narės mano, kad tai tikslinga, šią funkciją jos gali perduoti 35 straipsnyje nurodytoms reguliavimo institucijoms. Tokia stebėseną visų pirma apima pasiūlos ir paklausos pusiausvyros nacionalinėje rinkoje, laukiamo būsimo paklausos lygio ir numatytų papildomų pajėgumų (planuojamų arba statomų), tinklų techninės priežiūros kokybės ir lygio bei priemonių, skirtų tenkinti paklausą, kai ji yra didžiausia, bei spręsti vienam ar keliems tiekėjams kylančias tiekimo trūkumo problemas, stebėseną. Kas dveji metai ne vėliau kaip liepos 31 d. kompetentingos institucijos paskelbia ataskaitą, kurioje pateikia tų klausimų stebėsenos rezultatus bei nurodo priemones, kurių buvo imtasi arba kurios buvo numatytos jiems spręsti, ir tą ataskaitą nedelsdamos perduoda Komisijai.~~

~~5 straipsnis~~

~~**Techninės taisyklės**~~

~~Reguliavimo institucijos, valstybėms narėms taip nusprendus, arba valstybės narės užtikrina, kad būtų nustatyti techniniai saugos kriterijai ir būtų parengtos bei paskelbtos techninės taisyklės, nustatančios būtiniausius techninės konstrukcijos ir eksploatavimo reikalavimus, taikomus gamybos įrenginių, skirstymo sistemų, tiesiogiai prijungtos vartotojų įrangos, jungiamųjų linijų grandynų ir tiesioginių linijų prijungimui prie sistemos. Tos techninės taisyklės užtikrina sistemų saveiką, yra objektyvios bei nediskriminacinės. Prireikus, Agentūra gali parengti atitinkamas rekomendacijas, skirtas toms taisyklėms suderinti. Tos taisyklės pateikiamos Komisijai laikantis 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/34/EB, nustatančios informacijos apie techninius standartus ir reglamentus bei apie informacinės visuomenės paslaugas reglamentuojančias taisykles teikimo tvarką, ⁽⁴⁶⁾ 8 straipsnio.~~

6 straipsnis

Regioninio bendradarbiavimo skatinimas

- ~~1. Valstybės narės, taip pat reguliavimo institucijos bendradarbiauja tarpusavyje siekdamos vieno ar kelių regionų lygmeniu integruoti savo nacionalines rinkas, nes tai būtų pirmasis žingsnis siekiant sukurti visiškai liberalizuotą vidaus rinką. Visų pirma reguliavimo institucijos, valstybės narės taip nusprendus, arba valstybės narės skatina perdavimo sistemos operatorių bendradarbiavimą regionų lygmeniu, įskaitant bendradarbiavimą tarpvalstybiniais klausimais, siekiant sukurti konkurencingą elektros energijos vidaus rinką, ir sudaro jam palankias sąlygas, stiprina savo teisinių, reguliavimo ir techninių sistemų suderinamumą ir sudaro palankias sąlygas izoliuotų sistemų, sudarančių vis dar Bendrijoje esančias vadinamąsias elektros energijos salas, integravimui. Geografiniai regionai, kuriuose įgyvendinamas toks regioninis bendradarbiavimas, turi apimti ir bendradarbiavimą geografiniuose regionuose, kurie yra apibrėžti pagal Reglamento (EB) Nr. 714/2009 12 straipsnio 3 dalį. Toks bendradarbiavimas gali apimti kitus geografinius regionus.~~
- ~~2. Agentūra, siekdama užtikrinti regionų reguliavimo sistemų suderinamumą ir turėdama tikslą sukurti konkurencingą elektros energijos vidaus rinką, bendradarbiauja su nacionalinėmis reguliavimo institucijomis ir perdavimo sistemos operatoriais. Kai Agentūra mano, kad reikia parengti privalomas tokio bendradarbiavimo taisykles, ji teikia atitinkamas rekomendacijas.~~
- ~~3. Įgyvendindamos šią direktyvą valstybės narės užtikrina, kad perdavimo sistemos operatoriai turėtų vieną ar daugiau regionų lygmeniu integruotų pajėgumų paskirstymo ir tinklo saugumo užtikrinimo sistemų, apimančių vieną ar daugiau valstybių narių.~~
- ~~4. Jei vertikalios integracijos perdavimo sistemos operatoriai dalyvauja bendros įmonės, įsteigtos tokiam bendradarbiavimui vykdyti, veikloje, bendra įmonė nustato ir įgyvendina atitikties programą, kurioje nurodomos priemonės, taikytinos siekiant užtikrinti, kad būtų išvengta diskriminacinio bei antikonkurencinio elgesio. Toje atitikties programoje nustatomos konkrečios darbuotojų pareigos siekiant išvengti diskriminacinio bei antikonkurencinio elgesio. Ją tvirtina Agentūra. Programos atitiktį nepriklausomai kontroliuoja vertikalios integracijos perdavimo sistemos operatorių už atitikties programos priežiūrą atsakingi pareigūnai.~~

IV~~VI~~ SKYRIUS

SKIRSTYMO SISTEMOS EKSPLOATAVIMAS

30~~24~~ straipsnis

Skirstymo sistemos operatorių paskyrimas

Laikotarpiui, kurį valstybės narės nustato atsižvelgdamos į efektyvumo ir ekonominės pusiausvyros aspektus, valstybės narės paskiria vieną ar kelis skirstymo sistemos operatorius, arba reikalauja, kad tai padarytų įmonės, kurioms nuosavybės teise priklauso skirstymo sistemos arba kurios yra atsakingos už šias sistemas. ~~Valstybės narės užtikrina, kad skirstymo sistemos operatoriai laikytųsi 25, 26 ir 27 straipsnių.~~

Skirstymo sistemos operatorių užduotys

1. Skirstymo sistemos operatorius yra atsakingas už ilgalaikio sistemos gebėjimo patenkinti pagrįstą elektros energijos skirstymo paklausą, atsižvelgiant į ekonomines sąlygas, savo teritorijoje eksploatuoti, vykdyti techninę priežiūrą ir plėtoti saugią, patikimą ir efektyvią elektros energijos skirstymo sistemą, tinkamai atsižvelgiant į aplinkos apsaugą ir energijos vartojimo efektyvumą.
2. Bet kuriuo atveju jis nediskriminuoja sistemos naudotojų ar sistemos naudotojų grupių, ypač savo susijusių įmonių naudai.
3. Skirstymo sistemos operatorius teikia sistemos naudotojams informaciją, kuri jiems reikalinga siekiant turėti efektyvią prieigą prie sistemos, įskaitant naudojamą ją.
4. Valstybė narė gali reikalauti, kad skirstymo sistemos operatorius, vykdydamas gamybos įrenginių dispečerinį valdymą, pirmenybę teiktų gamybos įrenginiams, kuriems naudojami atsinaujinantys energijos ištekliai ar ~~atliekos~~ arba kurie gamina bendrą šilumos ir elektros energiją ⇒ pagal [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] 11 straipsnį ⇐.
5. Kiekvienas perdavimo sistemos operatorius perka elektros energiją, kurią jis naudoja savo sistemoje patiriamams energijos nuostoliams padengti ir ~~atsarginiams pajėgumams sukaupti~~ ⇒ su dažnio reguliavimu nesusijusioms papildomoms paslaugoms teikti ⇐, laikydamasis skaidrios, nediskriminacinės, rinkos veikimu pagrįstos tvarkos visais atvejais, kai jis privalo atlikti tokią funkciją. ~~Tas reikalavimas neturi įtakos elektros energijos, įsigytos pagal sutartis, sudarytas iki 2002 m. sausio 1 d., naudojimui.~~ ⇒ Išskyrus sąnaudų ir naudos analizę pagrįstus atvejus, skirstymo sistemos operatoriams perkant su dažnio reguliavimu nesusijusias papildomas paslaugas, tas pirkimas turi būti grindžiamas skaidrumo ir nediskriminavimo kriterijais, taip pat grindžiamas rinka, užtikrinant veiksmingą visų rinkos dalyvių, be kita ko, atsinaujinančiųjų energijos išteklių, reguliavimo apkrova, energijos kaupimo įrenginių ir telkėjų, dalyvavimą, visų pirma reikalaujant, kad reguliavimo institucijos arba skirstymo sistemos operatoriai, glaudžiai bendradarbiaudami su visais rinkos dalyviais, nustatytų technines dalyvavimo tose rinkose sąlygas remiantis techniniais tų rinkų reikalavimais ir visų rinkos dalyvių pajėgumais. ⇐
- ~~6. Kai skirstymo sistemos operatorius atsako už skirstymo sistemos subalansavimą, tuo tikslu jo priimtos taisyklės turi būti objektyvios, skaidrios ir nediskriminacinės, įskaitant taisykles, reglamentuojančias jų tinklų sistemos naudotojų apmokestinimą už energijos disbalansą. Sąlygos, kuriomis remdamosi skirstymo sistemos operatoriai teikia tokias paslaugas, įskaitant taisykles ir tarifus, nustatomos nediskriminuojant bei atsižvelgiant į išlaidas, remiantis 37 straipsnio 6 dalimi, ir jos yra skelbiamos.~~
- ~~7. Planuodamas skirstymo tinklo plėtrą, skirstymo sistemos operatorius turi atsižvelgti į energijos vartojimo efektyvumo ir paklausos valdymo priemones arba paskirstytą gamybą, dėl kurios gali nebelikti poreikio atnaujinti ar pakeisti elektros energijos pajėgumus.~~

32 straipsnis

Skirstymo sistemos operatorių užduotys naudojant lankstumo priemones

1. Valstybės narės nustato būtiną reguliavimo sistemą, leidžiančią skirstymo sistemų operatoriams pirkti paslaugas, kurios padėtų pagerinti skirstymo sistemų eksploatavimo ir plėtros efektyvumą, įskaitant vietinės perkrovos valdymą, ir skatinančią juos tai daryti. Visų pirma, reguliavimo sistemos užtikrina, kad skirstymo sistemos operatoriai galėtų pirkti paslaugas iš tokių išteklių, kaip paskirstyta gamyba, reguliavimas apkrova arba kaupimas, ir rinktis efektyvaus energijos vartojimo priemones, kurios galėtų panaikinti poreikį atnaujinti ar pakeisti elektros energijos pajėgumus ir padėtų veiksmingai bei saugiai eksploatuoti skirstymo sistemą. Skirstymo sistemos operatoriai šias paslaugas perka laikydamiesi skaidrios, nediskriminacinės ir rinkos veikimu pagrįstos tvarkos.

Skirstymo sistemos operatoriai nustato su perkamomis paslaugomis siejamus tipinius rinkos produktus užtikrindami realų visų rinkos veiksmų, įskaitant atsinaujinančius energijos išteklius, reguliavimą apkrova ir telkėjus, įtraukimą. Skirstymo sistemos operatoriai keičiasi visa būtina informacija ir koordinuoja veiksmus su perdavimo sistemos operatoriais siekdami užtikrinti optimalų išteklių naudojimą, saugų ir veiksmingą sistemos eksploatavimą ir palankesnes sąlygas rinkai plėtoti. Skirstymo sistemos operatoriams tinkamai atlyginama už tokių paslaugų pirkimą siekiant jiems bent kompensuoti patirtas išlaidas, įskaitant būtinų informacinių ir ryšių technologijų išlaidas, kurioms priskiriamos būtinos informacijos ir ryšių infrastruktūros išlaidos.

2. Skirstymo sistemos plėtra grindžiama skaidriu tinklo plėtros planu, kurį skirstymo sistemos operatoriai kas dvejus metus teikia reguliavimo institucijai. Tinklo plėtros planas apima planuojamas ateinančių penkerių–dešimties metų investicijas, visų pirma skirtas pagrindinei skirstymo infrastruktūrai, kuri reikalinga norint prijungti naujus gamybos pajėgumus ir naują apkrovą, įskaitant elektros energiją varomų transporto priemonių įkrovimo prieigas. Tinklo plėtros plane taip pat nurodoma, kaip numatyta naudoti reguliavimą apkrova, efektyvaus energijos vartojimo priemones, energijos kaupimo įrenginius ir kitus išteklius, kuriuos skirstymo sistemos operatorius naudoja kaip sistemos plėtros alternatyvą.

Reguliavimo institucija dėl tinklo plėtros plano konsultuojasi su visais esamais ar potencialiais sistemos naudotojais. Reguliavimo institucija skelbia konsultacijų dėl siūlomų investicijų proceso rezultatus.

Valstybės narės gali priimti sprendimą netaikyti šio įpareigojimo integruotoms įmonėms, aptarnaujančioms mažiau kaip 100 000 prisijungusių vartotojų arba atskiras sistemas.

33 straipsnis

Elektromobilumo integravimas į elektros energijos tinklą

1. Valstybės narės sudaro būtiną reguliavimo pagrindą, kuris padėtų viešai prieinamas ir privačias įkrovimo prieigas prijungti prie skirstymo tinklų. Valstybės narės

užtikrina, kad skirstymo sistemos operatoriai nediskriminacinėmis sąlygomis bendradarbiautų, be kita ko, prijungimo prie tinklo klausimu, su visomis įmonėmis, kurios turi nuosavybės teise, plėtoja, eksploatuoja arba valdo elektros energija varomų transporto priemonių įkrovimo prieigas.

2. Valstybės narės skirstymo sistemos operatoriams gali leisti nuosavybės teise turėti, plėtoti, valdyti ar eksploatuoti elektros energija varomų transporto priemonių įkrovimo prieigas tik jei įvykdytos šios sąlygos:
 - (a) per atvirą ir skaidrų konkursą jokios kitos šalys nepareiškė noro turėti nuosavybės teise, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti elektros energija varomų transporto priemonių įkrovimo prieigas;
 - (b) reguliavimo institucija suteikė patvirtinimą.
3. 35 ir 56 straipsniai taikomi skirstymo sistemos operatoriams, kurie turi nuosavybės teise, plėtoja, eksploatuoja arba valdo elektros energija varomų transporto priemonių įkrovimo prieigas.
4. Valstybės narės reguliariais intervalais ir ne rečiau kaip kas penkerius metus rengia viešas konsultacijas siekdamos pakartotinai įvertinti rinkos subjektų potencialų interesą turėti nuosavybės teise, plėtoti, eksploatuoti arba valdyti elektros energija varomų transporto priemonių įkrovimo prieigas. Jei per viešas konsultacijas paaiškėja, kad tokias prieigas gebėtų turėti nuosavybės teise, plėtoti, eksploatuoti arba valdyti trečiosios šalys, valstybės narės užtikrina, kad skirstymo sistemos operatorių veikla šioje srityje būtų laipsniškai panaikinta.

34 straipsnis

Skirstymo sistemos operatorių užduotys tvarkant duomenis

Valstybės narės užtikrina, kad visoms reikalavimus atitinkančioms šalims aiškiais ir vienodomis sąlygomis būtų suteikta nediskriminacinė prieiga prie duomenų. Tose valstybėse narėse, kuriose pagal 19 straipsnį įdiegtos pažangiosios matavimo sistemos, o skirstymo sistemos operatoriai užsiima duomenų tvarkymu, 35 straipsnio 2 dalies d punkte nurodytos atitikties programos turi apimti specialias priemones, padedančias išvengti reikalavimus atitinkančių šalių diskriminavimo, susijusio su prieiga prie duomenų, numatyta 23 straipsnyje. Jei skirstymo sistemos operatoriams netaikomos 35 straipsnio 1, 2 ir 3 dalys, valstybės narės imasi visų būtinų priemonių siekdamos užtikrinti, kad vertikalios integracijos įmonės vykdydamos savo tiekimo veiklą neturėtų privilegijuotos prieigos prie duomenų.

↓ 2009/72/EB

~~35~~26 straipsnis

Skirstymo sistemos operatorių veiklos rūšių atskyrimas

1. Kai skirstymo sistemos operatorius yra vertikalios integracijos įmonės padalinys, bent teisinės formos, organizacinės struktūros ir sprendimų priėmimo tvarkos požiūriu jis turi būti nepriklausomas nuo kitų veiklos rūšių, nesusijusių su skirstymu. Tos taisyklės nenustato įpareigojimo skirstymo sistemos operatoriaus turto nuosavybę atskirti nuo vertikalios integracijos įmonės.

2. Kai skirstymo sistemos operatorius yra vertikalios integracijos įmonės padalinys, be 1 dalyje nustatytų reikalavimų, savo organizacinės struktūros ir sprendimų priėmimo tvarkos požiūriu jis turi būti nepriklausomas nuo kitų veiklos rūšių, nesusijusių su skirstymu. Siekiant tai užtikrinti, taikomi šie būtiniausi kriterijai:
- (a) asmenys, atsakingi už skirstymo sistemos operatoriaus valdymą, nepriklauso integruotos elektros energijos įmonės, tiesiogiai ar netiesiogiai atsakingos už kasdienę elektros energijos gamybos, perdavimo ar tiekimo veiklą, organizacinei struktūrai;
 - (b) būtina imtis atitinkamų priemonių, užtikrinančių, kad į atsakingų už skirstymo sistemos operatoriaus valdymą asmenų profesinius interesus būtų atsižvelgiama taip, kad jiems būtų užtikrinta galimybė veikti savarankiškai;
 - (c) skirstymo sistemos operatorius turi būti suteiktos faktinės teisės priimti sprendimus nepriklausomai nuo integruotos elektros energijos įmonės, susijusių su turtu, kuris reikalingas tinklo eksploatavimui, techninei priežiūrai ar plėtrai. Toms užduotims atlikti skirstymo sistemos operatorius turi turėti reikiamus išteklius, įskaitant žmogiškuosius, techninius, materialinius ir finansinius išteklius. Tai netruko taikyti tinkamus koordinavimo mechanizmus siekiant užtikrinti, kad būtų saugomos pagrindinės bendrovės ekonominės ir valdymo reguliavimo teisės dėl pavaldžiosios įmonės turto grąžos, kurios netiesiogiai reglamentuojamos ~~3759~~ straipsnio 6 dalyje. Visų pirma pagrindinė bendrovė tokiu būdu galės patvirtinti skirstymo sistemos operatoriaus metinį finansinį planą ar bet kurį lygiavertį dokumentą bei nustatyti savo pavaldžiosios įmonės bendras įsiskolinimų ribas. Ši nuostata nesuteikia pagrindinei bendrovei teisės duoti nurodymus dėl kasdienės veiklos ar dėl atskirų sprendimų, susijusių su skirstymo linijų statyba ar atnaujinimu, kurie neviršija patvirtinto finansinio plano ar bet kurio lygiavertio dokumento sąlygų; ir
 - (d) skirstymo sistemos operatorius turi parengti atitikties programą, kurioje nurodomos taikytos priemonės siekiant užtikrinti, kad būtų išvengta diskriminacinio elgesio, ir turi užtikrinti tinkamą jos vykdymo priežiūrą. Atitikties programoje nustatomos konkrečios darbuotojų pareigos tam tikslui pasiekti. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas asmuo ar įstaiga (už skirstymo sistemos operatoriaus atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas) ~~3557~~ straipsnio 1 dalyje nurodytai reguliavimo institucijai pateikia metinę ataskaitą, kurioje nurodo taikytas priemones ir kuri paskelbiama. Už skirstymo sistemos operatoriaus atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas turi būti visiškai nepriklausomas ir savo užduočiai atlikti gali naudotis visa reikiama skirstymo sistemos operatoriaus ir visų susijusių įmonių informacija.
3. Jeigu skirstymo sistemos operatorius yra vertikalios integracijos įmonės padalinys, valstybės narės užtikrina, jog skirstymo sistemos operatoriaus veikla būtų stebima reguliavimo institucijų ar kitų kompetentingų įstaigų, kad jis negalėtų pasinaudoti vertikalios integracijos pranašumu konkurencijai iškraipyti. Visų pirma vertikalios integracijos skirstymo sistemos operatoriai, teikdami informaciją ir kurdami prekės ženklą, neturi sukurti painiavos dėl vertikalios integracijos įmonės tiekimo padalinio atskiros tapatybės.
4. Valstybės narės gali priimti sprendimą netaikyti 1, 2 ir 3 dalių integruotoms elektros energijos įmonėms, aptarnaujančioms mažiau kaip 100000 sujungtų vartotojų arba mažas atskiras sistemas.

36 straipsnis
Kaupimo įrenginių nuosavybės teisė

1. Skirstymo sistemos operatoriams neleidžiama turėti nuosavybės teise, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti energijos kaupimo įrenginių.
2. Nukrypdomos nuo 1 dalies valstybės narės gali leisti skirstymo sistemos operatoriams turėti nuosavybės teise, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti kaupimo įrenginius tik jei įvykdytos šios sąlygos:
 - (a) per atvirą ir skaidrų konkursą jokios kitos šalys nepareiškė noro turėti nuosavybės teise, plėtoti, valdyti arba eksploatuoti kaupimo įrenginius;
 - (b) tokie įrenginiai būtini, kad skirstymo sistemos operatoriai galėtų įvykdyti šioje direktyvoje nustatytus įsipareigojimus, kuriais siekiama veiksmingo, patikimo ir saugaus skirstymo sistemos eksploatavimo, ir
 - (c) reguliavimo institucija atsižvelgdama į a ir b punktų sąlygas įvertino, ar tokią nukrypti leidžiančią nuostatą taikyti būtina, ir suteikė patvirtinimą.
3. 35 ir 56 straipsniai taikomi skirstymo sistemos operatoriams, kurie turi nuosavybės teise, plėtoja, eksploatuoja arba valdo energijos kaupimo įrenginius.
4. Reguliavimo institucijos reguliariais intervalais ir ne rečiau kaip kas penkerius metus rengia viešas konsultacijas siekdamos pakartotinai įvertinti rinkos subjektų potencialų interesą investuoti į energijos kaupimo įrenginius, juos turėti nuosavybės teise, plėtoti, eksploatuoti arba valdyti. Jei per viešas konsultacijas paaiškėja, kad tokius įrenginius gebėtų turėti nuosavybės teise, plėtoti, eksploatuoti arba valdyti trečiosios šalys, valstybės narės užtikrina, kad skirstymo sistemos operatorių veikla šioje srityje būtų laipsniškai panaikinta.

~~37~~27 straipsnis
Skirstymo sistemos operatorių konfidencialumo įsipareigojimas

Nepažeisdamas ~~55~~ ~~30~~ straipsnio ar bet kurios kitos teisinės prievolės atskleisti informaciją skirstymo sistemos operatorius turi išsaugoti komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos, gautos vykdant savo veiklą, konfidencialumą ir pasirūpina, kad informacija apie jo paties veiklą, kurią atskleidus gali būti suteiktas komercinis pranašumas, nebūtų skelbiama diskriminuojant.

~~3828~~ straipsnis
Uždaros skirstymo sistemos

1. Valstybės narės gali nurodyti nacionalinėms reguliavimo institucijoms ar kitoms kompetentingoms institucijoms laikyti sistemą, kurioje elektros energija skirstoma geografiškai ribotoje pramoninėje, komercinėje ar bendrų paslaugų vietovėje ir nepažeidžiant 4 dalies neteikiama namų ūkio vartotojams, uždara skirstymo sistema, jeigu:
 - (a) dėl konkrečių techninių ar sauga susijusių priežasčių tos sistemos naudotojų veikla ar gamybos procesas yra integruoti; arba
 - (b) pagal tą sistemą elektros energija pirmiausia paskirstoma sistemos savininkui ar operatoriui arba jų susijusioms įmonėms.
2. Valstybės narės gali nurodyti nacionalinėms reguliavimo institucijoms suteikti uždaros skirstymo sistemos operatoriui išimtis ir netaikyti:
 - (a) ~~3125~~ straipsnio 5 dalyje nurodyto reikalavimo, pagal kurį įsigydamas energiją, kuri naudojama jo sistemoje patiriamams energijos nuostoliams padengti ir ~~pajėgumų atsargoms sukaupti~~ ⇒ su dažniu nesusijusioms pagalbinėms paslaugoms teikti ⇐, jis taikytų skaidrią, nediskriminacinę ir rinkos veikimu paremtą tvarką;
 - (b) ~~632~~ straipsnio 1 dalyje nurodyto reikalavimo, pagal kurį tarifai arba jų apskaičiavimo metodikos būtų patvirtinti prieš jiems įsigaliojant laikantis ~~37 straipsnio~~ 59 straipsnio 1 dalies;
3. Kai suteikiama 2 dalyje nurodyta išimtis, taikomi tarifai arba jų apskaičiavimo metodikos peržiūrimi ir tvirtinami uždaros skirstymo sistemos naudotojo prašymu laikantis ~~59 straipsnio 1 dalies~~ 37 straipsnio.
4. Jei uždara skirstymo sistema epizodiškai naudojasi nedidelis skaičius namų ūkių, kuriuos sieja darbiniai santykiai ar panašūs ryšiai su skirstymo sistemos savininku ir kurie įsikūrę šios sistemos teritorijoje, 2 dalyje nurodytos išimtys turėtų būti suteikiamos.

↓ naujas

5. Šioje direktyvoje uždaros skirstymo sistemos laikomos skirstymo sistemomis.

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

~~3929~~ straipsnis
Jungtinis operatorius

~~3526~~ straipsnio 1 dalis neturi trukdyti jungtiniam perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriui vykdyti veiklą, jeigu tas operatorius laikosi ~~439~~ straipsnio 1 dalies arba ~~4413~~ ir ~~4514~~ straipsnių ar VI skyriaus 3 dalies ~~V skyriaus~~ arba jam taikoma ~~6644~~ straipsnio 2 dalis.

~~IV~~ V skyrius

~~EXPLOATAVIMAS~~ ~~OPERATORIAMS~~ TAIDOMOS BENDROSIS PERDAVIMO SISTEMOS TAISYKLÈS

~~4042~~ straipsnis

Perdavimo sistemos operatorių užduotys

1. Kiekvienas perdavimo sistemos operatorius:
 - (a) ⇒ glaudžiai bendradarbiaudamas su kaimyniniais perdavimo sistemos operatoriais ir skirstymo sistemos operatoriais ⇐ užtikrina ilgalaikį sistemos pajėgumą tenkinti pagrįstus elektros energijos perdavimo poreikius, saugią, patikimų ir efektyvių perdavimo sistemų eksploatavimą, techninę priežiūrą ir plėtrą ekonominėmis sąlygomis bei deramai atsižvelgdamas į aplinką;
 - (b) numato atitinkamas priemones, kurių reikia ~~įsipareigojimams dėl paslaugų~~ savo ~~įsipareigojimams~~ vykdyti;
 - (c) prisideda užtikrinant tiekimo saugumą naudodamas tinkamus perdavimo pajėgumus ir remdamasis sistemos patikimumu;
 - (d) valdo elektros energijos srautus sistemoje atsižvelgdamas į mainus su kitomis jungtinėmis sistemomis. Tuo tikslu perdavimo sistemos operatorius turi užtikrinti elektros energijos sistemos saugumą, patikimumą ir efektyvumą bei, atsižvelgdamas į tai, užtikrinti galimybę naudotis visomis reikalingomis papildomomis paslaugomis, įskaitant tas, kurias teikia reguliavimo apkrova ⇒ ir energijos kaupimo paslaugų teikėjai ⇐, ~~kurias teikiamos reaguojant į paklausą~~, jeigu tokios galimybės užtikrinimas nepriklauso nuo kitos perdavimo sistemos, su kuria sujungta jo sistema;
 - (e) pateikia kitos sistemos, su kuria sujungta jo sistema, operatoriui pakankamai informacijos, kad būtų užtikrinamas saugus ir efektyvus jungtinės sistemos eksploatavimas, koordinuojama jos plėtra bei sąveika;
 - (f) užtikrina sistemos naudotojų ar sistemos naudotojų grupių nediskriminavimą, ypač savo susijusių įmonių naudai;
 - (g) teikia sistemos naudotojams informaciją, kuri jiems reikalinga efektyviai prieigai prie sistemos; ir
 - (h) renka perkrovos valdymo mokesčius ir sumas, mokėtinas pagal [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] ~~46~~ 46 straipsnyje nustatytą perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizmą, suteikia trečiajai šaliai prieigą ir ją valdo bei pateikia išsamius paaiškinimus, kai tokia prieiga, kurią kontroliuoja nacionalinės reguliavimo institucijos, nesuteikiama; perdavimo sistemos operatoriai, atlikdami šiame straipsnyje nustatytas užduotis, visų pirma lengvina rinkos integraciją;

- (i) siekdamas išlaikyti eksploataavimo saugumą iš rinkos dalyvių perka papildomas paslaugas;
- (j) priima regioninių operatyvinių centrų bendradarbiavimo ir koordinavimo sistemą.
- 2. Valstybės narės gali numatyti, kad viena ar daugiau 1 dalies a–j punktuose išvardytų atsakomybės sričių būtų priskirta kitam perdavimo sistemos operatoriui, nei tas, kuriam perdavimo sistema priklauso nuosavybės teise ir kuriam susijusios atsakomybės sritys kitu atveju būtų taikomos. Perdavimo sistemos operatorius, kuriam paskirtos užduotys, turi būti sertifikuotas kaip operatorius, kuriam taikomas nuosavybės atskyrimas, ir atitikti 43 straipsnyje nustatytus reikalavimus, tačiau jam neturi nuosavybės teise priklausyti perdavimo sistema, už kurią jis yra atsakingas. Perdavimo sistemos operatorius, kuriam priklauso perdavimo sistema, turi atitikti VI skyriuje nustatytus reikalavimus ir būti sertifikuotas pagal 43 straipsnį.
- 3. Vykdydamas 1 dalies i punkte išvardytas užduotis perdavimo sistemos operatorius atsižvelgia į regioninių operatyvinių centrų vykdomas funkcijas ir prireikus bendradarbiauja su kaimyniniais perdavimo sistemos operatoriais.
- 4. Vykdydamas 1 dalies i punkte aprašytą užduotį perdavimo sistemos operatorius užtikrina, kad balansavimo paslaugų pirkimas ir, išskyrus sąnaudų ir naudos analize pagrįstus atvejus, su dažnio reguliavimu nesusijusių paslaugų pirkimas:
 - (a) būtų skaidrus, nediskriminacinis ir pagrįstas rinkos veikimu;
 - (b) užtikrintų veiksmingą visų rinkos dalyvių, be kita ko, atsinaujinančiųjų energijos išteklių, reguliavimo apkrova, energijos kaupimo įrenginių ir telkėjų, dalyvavimą, visų pirma reikalaujant, kad reguliavimo institucijos arba perdavimo sistemos operatoriai, glaudžiai bendradarbiaudami su visais rinkos dalyviais, nustatytų technines dalyvavimo tose rinkose sąlygas remiantis techniniais tų rinkų reikalavimais ir visų rinkos dalyvių pajėgumais.
- 5. Išskyrus 54 straipsnyje nustatytas sąlygas perdavimo sistemos operatoriai negali nuosavybės teise turėti turto, kuriuo teikiamos papildomos paslaugos.

~~15 straipsnis~~

~~Dispečerinis valdymas ir balansavimas~~

- ~~1. Nepažeidžiant sutartinių elektros energijos tiekimo įpareigojimų, įskaitant konkurse sąlygose numatytus įpareigojimus, perdavimo sistemos operatorius, kai jis privalo atlikti tokią funkciją, yra atsakingas už jo teritorijoje esančių gamybos įrenginių dispečerinį valdymą ir jungiamųjų linijų su kitomis sistemomis naudojimo nustatymą.~~
- ~~2. Gamybos įrenginių dispečerinis valdymas ir jungiamųjų linijų naudojimas nustatomi remiantis kriterijais, kuriuos patvirtina kompetentingos nacionalinės reguliavimo institucijos ir kurie turi būti objektyvūs, paskelbti ir taikomi nediskriminaciniu būdu, užtikrinant tinkamą elektros energijos vidaus rinkos veikimą. Kriterijuose atsižvelgiama į elektros energijos, kuri tiekama iš turimų gamybos įrenginių ar jungiamųjų linijų, ekonominę pirmumo teisę bei į techninius sistemos apribojimus.~~
- ~~3. Valstybė narė reikalauja, kad sistemos operatoriai gamybos įrenginių, naudojančių atsinaujinančius energijos išteklius, dispečerinį valdymą vykdytų atsižvelgdami į~~

~~Direktyvos 2009/28/EB 16 straipsnį. Be to, ji gali reikalauti, kad sistemos operatorius, vykdydamas gamybos įrenginių dispečerinį valdymą, pirmenybę teiktų gamybos įrenginiams, kurie gamina bendrą šilumos ir elektros energiją.~~

- ~~4. Valstybė narė, siekdama užtikrinti tiekimo saugumą, gali nustatyti, kad pirmenybė būtų teikiama gamybos įrenginiams, kuriems naudojami vietiniai pirminiai energijos šaltiniai neviršijant 15 % visos pirminės energijos kiekio, reikalingo atitinkamoje valstybėje narėje suvartojamai elektros energijai pagaminti per kalendorinius metus, valdymui.~~
- ~~5. Reguliavimo institucijos, jei taip nusprendžia valstybės narės, arba valstybės narės reikalauja, kad perdavimo sistemos operatoriai laikytųsi būtiniausių perdavimo sistemos, įskaitant sujungimo pajėgumą, techninės priežiūros ir plėtros standartų.~~
- ~~6. Perdavimo sistemos operatoriai perka elektros energiją, kuri naudojama jų sistemoje patiriamams energijos nuostoliams padengti ir atsarginiams pajėgumams sukaupti, laikydamiesi skaidrios, nediskriminacinės, rinkos veikimu pagrįstos tvarkos visais atvejais, kai jie privalo atlikti tokią funkciją.~~
- ~~7. Perdavimo sistemos operatorių priimtos taisyklės, skirtos elektros energijos sistemai subalansuoti, turi būti objektyvios, skaidrios ir nediskriminacinės, įskaitant taisykles, reglamentuojančias jų tinklų sistemos naudotojų apmokestinimą už energijos disbalansą. Sąlygos, kuriomis remdamosi perdavimo sistemos operatoriai teikia tokias paslaugas, įskaitant taisykles ir tarifus, nustatomos nediskriminuojant bei atsižvelgiant į išlaidas, taikant 37 straipsnio 6 dalį atitinkančią metodiką, ir jos paskelbiamos.~~

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

~~4146~~ straipsnis

Perdavimo sistemos operatoriams ir perdavimo sistemos savininkams taikomi konfidencialumo ☒ ir skaidrumo ☒ reikalavimai

1. Nepažeisdamas ~~5530~~ straipsnio ar bet kurios kitos teisinės prievolės atskleisti informaciją kiekvienas perdavimo sistemos operatorius ir kiekvienas perdavimo sistemos savininkas išsaugo komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos, gautos vykdant savo veiklą, konfidencialumą ir pasirūpina, kad informacija apie jų pačių veiklą, kurią atskleidus gali būti suteiktas komercinis pranašumas, nebūtų skelbiama diskriminuojant. Visų pirma jis neatskleidžia jokios komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos kitiems įmonės padaliniais, nebent tokia informacija reikalinga verslo sandoriui atlikti. Siekiant užtikrinti griežtą informacijos atskyrimo taisyklių laikymąsi, valstybės narės užtikrina, kad perdavimo sistemos savininkas ir kiti įmonės padaliniai nesinaudotų bendromis tarnybomis, pvz., bendromis teisės tarnybomis, išskyrus vykdant išimtinai administracines arba su informacinėmis technologijomis (toliau – IT) susijusias funkcijas.
2. Susijusioms įmonėms parduodant ar perkant elektros energiją, perdavimo sistemos operatoriai nenaudoja ne pagal paskirtį komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos, gautos iš trečiųjų šalių, suteikdami joms prieigą prie sistemos arba derėdamiesi dėl tokios prieigos.

3. Skelbiama informacija, būtina veiksmingai konkurencijai ir veiksmingam rinkos veikimui užtikrinti. Tas įpareigojimas nepažeidžia reikalavimo užtikrinti komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą.

~~4223~~ *straipsnis*

Įgaliojimai priimti sprendimus dėl naujų jėgainių prijungimo prie perdavimo sistemos

1. Perdavimo sistemos operatorius nustato ir paskelbia skaidrią ir veiksmingą procedūrą, skirtą nediskriminaciniam naujų jėgainių ⇨ ir energijos kaupimo įrenginių ⇨ prijungimui prie perdavimo sistemos. Tokias procedūras patvirtina nacionalinės reguliavimo institucijos.
2. Perdavimo sistemos operatorius neturi teisės atsisakyti prijungti naują jėgainę ⇨ arba energijos kaupimo įrenginį ⇨ dėl turimų tinklo pajėgumų galimų apribojimų ateityje, pvz., perkrovos nutolusiose perdavimo sistemos dalyse. Perdavimo sistemos operatorius teikia reikiamą informaciją.
3. Perdavimo sistemos operatorius neturi teisės atsisakyti naujos jungties dėl to, kad atsirastų papildomų išlaidų, susijusių su būtinu sistemos elementų pajėgumų netoli tos jungties padidinimu.

⊠ VI skyrius

**PERDAVIMO SISTEMOS OPERATORIŲ VEIKLOS RŪŠIŲ
ATSKYRIMAS ⊠**

⊠ 1 DALIS

NUOSAVYBĖS ATSKYRIMAS ~~IR SERTIFIKAVIMAS~~ ⊠

~~439~~ *straipsnis*

Perdavimo sistemų ⊠ nuosavybės ⊠ ir perdavimo sistemos operatorių veiklos rūšių atskyrimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad ~~nuo 2012 m. kovo 3 d.~~:
 - (a) kiekviena įmonė, kuriai priklauso perdavimo sistema, veiktų kaip perdavimo sistemos operatorius;
 - (b) tas pats asmuo ar asmenys neturėtų teisės:
 - nei tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti įmonę, atliekančią kurią nors iš gamybos ar tiekimo funkcijų, ir tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti perdavimo sistemos operatorių ar perdavimo sistemą arba turėti kokių nors teisių tokio perdavimo sistemos operatoriaus arba perdavimo sistemos atžvilgiu;
 - nei tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti perdavimo sistemos operatorių ar perdavimo sistemą ir tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti įmonę, atliekančią kurią nors iš gamybos ar tiekimo funkcijų, arba turėti kokių nors teisių tokios įmonės atžvilgiu;

- (c) tas pats asmuo ar asmenys neturėtų teisės skirti perdavimo sistemos operatoriaus ar perdavimo sistemos stebėtojų tarybos, administracinės valdybos arba teisės klausimais įmonei atstovaujančių organų narius ir tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoti įmonę, atliekančią kurią nors iš gamybos ar tiekimo funkcijų, arba turėti kokių nors teisių tokios įmonės atžvilgiu; ir
 - (d) tas pats asmuo neturėtų teisės būti ir įmonės, atliekančios kurią nors iš gamybos ar tiekimo funkcijų, ir perdavimo sistemos operatoriaus ar perdavimo sistemos stebėtojų tarybos, administracinės valdybos arba teisės klausimais įmonei atstovaujančių organų nariu.
2. 1 dalies b ir c punktuose nurodytos teisės visų pirma apima:
- (a) įgaliojimus naudotis balsavimo teisėmis;
 - (b) įgaliojimus skirti stebėtojų tarybos, administracinės valdybos arba teisės klausimais įmonei atstovaujančių organų narius; arba
 - (c) kontrolinio akcijų paketo turėjimą.
3. 1 dalies b punkte sąvoka „įmonė, atliekanti kurią nors iš gamybos ar tiekimo funkcijų“ apima sąvoką „įmonė, atliekanti kurią nors iš gamybos ar tiekimo funkcijų“, kaip apibrėžta ~~2009 m. liepos 13 d.~~ Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/73/EB⁵⁴ ~~dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių~~, o sąvokos „perdavimo sistemos operatorius“ ir „perdavimo sistema“ apima sąvokas „perdavimo sistemos operatorius“ ir „perdavimo sistema“, kaip apibrėžta toje direktyvoje.
- ~~4. Valstybės narės gali leisti taikyti nuo 1 dalies b ir c punktų leidžiančias nukrypti nuostatas iki 2013 m. kovo 3 d., jeigu perdavimo sistemos operatoriai nėra vertikalios integracijos įmonės padalinys.~~
4. ~~5.~~ Laikoma, kad 1 dalies a punkte nustatytas įpareigojimas yra įvykdytas tuo atveju, jeigu viena ar daugiau įmonių, kurioms nuosavybės teise priklauso perdavimo sistemos, įsteigia bendrąją įmonę, atliekančią atitinkamo perdavimo sistemos operatoriaus funkcijas vienoje ar daugiau valstybių narių. Jokia kita įmonė negali būti bendrosios įmonės padaliniu, jeigu tokia įmonė nebuvo pagal ~~44~~ ~~43~~ straipsnį patvirtinta nepriklausomu sistemos operatoriumi arba nepriklausomu perdavimo operatoriumi ~~3 skirsnio V skyriaus~~ taikymo tikslais.
5. ~~6.~~ Įgyvendinant šį straipsnį, jei 1 dalies b, c ir d punktuose nurodytas asmuo yra valstybė narė ar kitas viešasis subjektas, du atskiri viešieji subjektai, kontroliuojantys perdavimo sistemos operatorių ar perdavimo sistemą ir įmonę, atliekančią kurią nors iš gamybos ar tiekimo funkcijų, nėra laikomi tuo pačiu asmeniu ar asmenimis.
6. ~~7.~~ Valstybės narės užtikrina, kad nei perdavimo sistemos operatoriaus, kuris yra vertikalios integracijos įmonės padalinys, turima ~~41~~ ~~46~~ straipsnyje nurodyta komerciniu požiūriu neskelbtina informacija, nei jo darbuotojai nebūtų perduodami įmonėms, atliekančioms kurias nors iš gamybos ar tiekimo funkcijų.
7. ~~8.~~ Jeigu 2009 m. rugsėjo 3 d. perdavimo sistema priklauso vertikalios integracijos įmonei, valstybė narė gali nuspręsti netaikyti 1 dalies.

Tokiu atveju atitinkama valstybė narė:

⁵⁴ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių (OL L 211, 2009 8 14, p. 94). ~~(126)~~

- (a) paskiria nepriklausomą sistemos operatorių laikydamasi ~~44~~ ~~13~~ straipsnio nuostatų; arba
 - (b) laikosi 3 skirsnio V skyriaus nuostatų.
8. ~~9.~~ Jeigu 2009 m. rugsėjo 3 d. perdavimo sistema priklauso vertikalios integracijos įmonei ir yra nustatyta tvarka, perdavimo sistemos operatoriui garantuojanti daugiau faktinio nepriklausomumo nei 3 skirsnio V skyriaus, nuostatos, valstybė narė gali nuspręsti 1 dalies netaikyti.
- ~~9.~~ ~~10.~~ Prieš įmonę patvirtinant ir paskiriant perdavimo sistemos operatoriumi pagal ~~šio straipsnio 89~~ dalį, ji sertifikuojama taikant šios direktyvos ~~4052~~ straipsnio 4, 5 ir 6 dalyse ir [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] ~~3-48~~ straipsnyje nustatytas procedūras, pagal kurias Komisija patikrina, ar esama tvarka perdavimo sistemos operatoriui aiškiai garantuoja daugiau faktinio nepriklausomumo nei 3 skirsnio V skyriaus nuostatos.
10. ~~11.~~ Vertikalios integracijos įmonėms, kurioms nuosavybės teise priklauso perdavimo sistema, jokių atvejų netrukdoma imtis veiksmų, kad jos galėtų laikytis 1 dalies nuostatų.
11. ~~12.~~ Įmonės, atliekančios kurią nors iš gamybos ar tiekimo funkcijų, jokių būdu negali turėti galimybės tiesiogiai ar netiesiogiai kontroliuoti atskirtų perdavimo sistemos operatorių valstybėse narėse, kurios taiko 1 dalį, ar turėti kokių nors teisių jų atžvilgiu.

☒ 2 SKIRSNIS

NEPRIKL AUSOMAS SISTEMOS OPERATORIUS ☒

~~4413~~ straipsnis

Nepriklausomas sistemos operatorius

1. Jeigu 2009 m. rugsėjo 3 d. perdavimo sistema priklauso vertikalios integracijos įmonei, valstybės narės gali nuspręsti netaikyti ~~43~~ ~~9~~ straipsnio 1 dalies ir perdavimo sistemos savininko siūlymu paskirti nepriklausomą sistemos operatorių. Tokį paskyrimą tvirtina Komisija.
2. Valstybė narė nepriklausomą sistemos operatorių gali patvirtinti ir paskirti tik tuo atveju, jeigu:
 - (a) kandidatas į operatorius įrodė, kad atitinka ~~43~~ ~~9~~ straipsnio 1 dalies b, c ir d punktų reikalavimus;
 - (b) kandidatas į operatorius įrodė, kad turi reikiamų finansinių, techninių, materialinių ir žmogiškųjų išteklių užduotims pagal ~~40~~ ~~12~~ straipsnį vykdyti;
 - (c) kandidatas į operatorius įsipareigoja laikytis dešimties metų tinklo plėtros plano, kurio priežiūrą vykdo reguliavimo institucija;
 - (d) perdavimo sistemos savininkas įrodė, kad gali vykdyti savo įsipareigojimus pagal 5 dalį. Tuo tikslu jis pateikia visus sutarčių su įmone kandidate ir bet kuriuo kitu atitinkamu subjektu projektus; ir
 - (e) kandidatas į operatorius įrodė, kad gali vykdyti savo įsipareigojimus pagal [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos], įskaitant bendradarbiavimą su perdavimo sistemos operatoriais Europos ir regionų lygmeniu.

3. Įmonės, kurioms reguliavimo institucija išdavė sertifikatą, patvirtinantį, kad jos atitinka ~~53~~ ~~44~~ straipsnio ir šio straipsnio 2 dalies reikalavimus, valstybės narės patvirtina ir paskiria nepriklausomais sistemos operatoriais. Taikoma arba [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] ~~šios direktyvos 52~~ ~~40~~ straipsnyje ir ~~48~~ ~~3~~ straipsnyje, arba šios direktyvos ~~53~~ ~~44~~ straipsnyje nustatyta sertifikavimo procedūra.
4. Kiekvienas nepriklausomas sistemos operatorius yra atsakingas už prieigos suteikimą trečiajai šaliai ir už tokios prieigos valdymą, įskaitant prieigos mokesčio, perkrovos mokesčių ir mokėjimų, mokamų pagal [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] ~~46~~ ~~43~~ straipsnyje nustatytą perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizmą, surinkimą, taip pat už perdavimo sistemos eksploatavimą, techninę priežiūrą ir plėtrą bei ilgalaikio sistemos pajėgumo tenkinti pagrįstą paklausą užtikrinimą planuojant investicijas. Plėtodamas perdavimo sistemą nepriklausomas sistemos operatorius yra atsakingas už planavimą (įskaitant leidimų išdavimo tvarką), naujos infrastruktūros statybą ir jos atidavimą eksploatuoti. Šiuo tikslu nepriklausomas sistemos operatorius atlieka perdavimo sistemos operatoriaus funkcijas taip, kaip nustatyta šiame ~~skirsnyje~~ ~~skyriuje~~. Perdavimo sistemos savininkas neatsako už prieigos suteikimą trečiajai šaliai ir tokios prieigos valdymą ar už investavimo planavimą.
5. Jeigu paskiriamas nepriklausomas sistemos operatorius, perdavimo sistemos savininkas:
 - (a) visapusiškai bendradarbiauja su nepriklausomu sistemos operatoriumi ir teikia paramą jam vykdant savo užduotis, be kita ko, visų pirma teikia visą reikiamą informaciją;
 - (b) finansuoja investicijas, dėl kurių nusprendžia nepriklausomas sistemos operatorius ir kurias patvirtina reguliavimo institucija, arba sutinka, kad jas finansuotų bet kuri suinteresuota šalis, įskaitant nepriklausomą sistemos operatorių. Atitinkamas finansavimo priemonės patvirtina reguliavimo institucija. Prieš patvirtindama jas, reguliavimo institucija konsultuojasi su perdavimo sistemos savininku ir kitomis suinteresuotomis šalimis;
 - (c) prisiima atsakomybę, susijusią su tinklo turtu, išskyrus atsakomybės dalį, susijusią su nepriklausomo sistemos operatoriaus užduotimis; ir
 - (d) užtikrina, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos finansuoti bet kokią tinklo plėtrą, išskyrus investavimą tuo atveju, jeigu pagal b punktą jis sutiko, kad finansuotų bet kokia suinteresuota šalis, įskaitant nepriklausomą sistemos operatorių.
6. Glaudžiai bendradarbiaujant su reguliavimo institucija atitinkamai nacionalinei konkurencijos institucijai suteikiami visi reikiami įgaliojimai veiksmingai prižiūrėti, ar perdavimo sistemos savininkas laikosi 5 dalyje jam nustatytų įpareigojimų.

~~45~~ ~~44~~ straipsnis

Perdavimo sistemos savininkų veiklos rūšių atskyrimas

1. Jeigu buvo paskirtas nepriklausomas sistemos operatorius, perdavimo sistemos savininkas, kuris yra vertikalios integracijos įmonės padalinys, bent teisinės formos, organizacinės struktūros ir sprendimų priėmimo tvarkos požiūriu turi būti nepriklausomas nuo kitų veiklos rūšių, nesusijusių su perdavimu.

2. Siekiant užtikrinti 1 dalyje nurodytą perdavimo sistemos savininko nepriklausomumą, taikomi šie būtiniausi kriterijai:
- (a) asmenys, atsakingi už perdavimo sistemos savininko valdymą, neturi priklausyti integruotos elektros energijos įmonės, tiesiogiai ar netiesiogiai atsakingos už kasdienę elektros energijos gamybos, skirstymo ir tiekimo veiklą, organizacinei struktūrai;
 - (b) imamasi tinkamų priemonių siekiant užtikrinti, kad į atsakingų už perdavimo sistemos savininko valdymą asmenų profesinius interesus būtų atsižvelgiama taip, kad jiems būtų užtikrinta galimybė veikti savarankiškai; ir
 - (c) perdavimo sistemos savininkas parengia atitikties programą, nustatančią priemones, kurios taikomos siekiant užkirsti kelią diskriminaciniam elgesiui, bei užtikrina tinkamo jos įgyvendinimo priežiūrą. Atitikties programoje nustatomos konkrečios darbuotojų pareigos tiems tikslams pasiekti. Už atitikties programos įgyvendinimo priežiūrą atsakingas asmuo ar įstaiga reguliavimo institucijai pateikia metinę ataskaitą, kurioje nurodo taikytas priemones ir ši ataskaita paskelbiama.
- ~~3. Komisija gali priimti gaires, kuriomis siekiama užtikrinti, kad perdavimo sistemos savininkas visiškai ir veiksmingai laikytųsi šio straipsnio 2 dalies. Tos priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 46 straipsnio 2 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.~~

V SKYRIUS 3 skirsnis **NEPRIKLAUSOMAS PERDAVIMO OPERATORIUS**

46~~47~~ straipsnis

Turtas, įranga, personalas ir tapatybė

1. Perdavimo sistemos operatoriai turi turėti visus žmogiškuosius, techninius, materialinius ir finansinius išteklius, kurių reikia jų įsipareigojimams pagal šią direktyvą įgyvendinti ir užsiimti elektros energijos perdavimo veikla, visų pirma:
- (a) elektros energijos perdavimo veiklai būtinas turtas, įskaitant perdavimo sistemą, yra perdavimo sistemos operatoriaus nuosavybė;
 - (b) elektros energijos perdavimo veiklai, įskaitant visų įmonės užduočių atlikimą, būtiną personalą įdarbina perdavimo sistemos operatorius;
 - (c) vieno vertikalios integracijos įmonės padalinio personalo nuoma ir paslaugų teikimas kitiems vertikalios integracijos įmonės padaliniais yra draudžiamas. Tačiau perdavimo sistemos operatorius gali teikti paslaugas vertikalios integracijos įmonei tol, kol:
 - tų paslaugų teikimas nediskriminuoja sistemos naudotojų, paslaugos yra prieinamos visiems sistemos naudotojams tokiomis pačiomis sąlygomis ir gamybos arba tiekimo srityje neapriboja konkurencijos, neiškreipia jos arba neužkerta jai kelio; ir
 - tų paslaugų teikimo sąlygas patvirtino reguliavimo institucija;
 - (d) nepažeidžiant priežiūros organo sprendimų pagal 49 ~~20~~ straipsnį, atitinkamus finansinius išteklius būsimiems investiciniams projektams ir (arba) išteklius, skirtus esamam turtui pakeisti, vertikalios integracijos įmonė skiria perdavimo sistemos operatoriui laiku, gavusi atitinkamą perdavimo sistemos operatoriaus prašymą.

2. Be ~~40~~ ~~42~~ straipsnyje išvardytų užduočių, elektros energijos perdavimo veikla apima bent šias užduotis:
- (a) perdavimo sistemos operatoriaus atstovavimą ir ryšių su trečiosiomis šalimis bei reguliavimo institucijomis palaikymą;
 - (b) atstovavimą perdavimo sistemos operatoriui Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinkle (ENTSO-E);
 - (c) prieigos suteikimą trečiosioms šalims nediskriminuojant sistemos naudotojų ar sistemos naudotojų grupių ir tokios prieigos valdymą;
 - (d) su perdavimo sistema susijusių mokesčių, įskaitant prieigos mokesčius, ~~balansavimo mokesčius už papildomas paslaugas, pavyzdžiui, paslaugų pirkimą (balansavimo sąnaudos, energijos nuostoliai)~~ ⇒ ir mokesčius už su dažnio reguliavimu nesusijusias papildomas paslaugas ⇐ rinkimą;
 - (e) saugios, veiksmingos ir ekonomiškos perdavimo sistemos eksploatavimą, priežiūrą ir plėtojimą;
 - (f) investicijų planavimą, užtikrinant ilgalaikį sistemos pajėgumą tenkinti pagrįstą paklausą ir garantuojant tiekimo saugumą;
 - (g) atitinkamų bendrų įmonių, įskaitant bendras įmones su vienu ar daugiau perdavimo sistemos operatorių, energijos biržų ir kitų svarbių dalyvių kūrimą, siekiant tikslų – plėtoti regioninių rinkų kūrimą arba sudaryti palankesnes sąlygas liberalizavimo procesui; ir
 - (h) visas verslo paslaugas, įskaitant teisinės paslaugas, apskaitą ir IT paslaugas.
3. Perdavimo sistemos operatorių įsisteigimo teisinė forma yra tokia, kaip nurodyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/101/EB⁵⁵ ~~Tarybos direktyvos 68/151/EEB⁽⁴⁹⁾~~ 1 straipsnyje.
4. Užtikrindamas bendrą tapatybę, teikdamas informaciją, kurdamas prekės ženklą ir vykdydamas veiklą savo patalpose perdavimo sistemos operatorius nesukuria painiavos dėl vertikalios integracijos įmonės ar bet kurio jos padalinio atskiros tapatybės.
5. Perdavimo sistemos operatorius nesidalija IT sistemomis ar įranga, fizinėmis patalpomis ir prieigos apsaugos sistemomis su jokių vertikalios integracijos įmonės padaliniu, taip pat nesinaudoja tų pačių konsultantų ar išorės rangovų paslaugomis IT sistemų ar įrangos ir prieigos apsaugos sistemų srityje.
6. Perdavimo sistemos operatorių sąskaitų auditą atlieka kitas nei vertikalios integracijos įmonės ar bet kurio jos padalinio auditą atliekantis auditorius.

⁵⁵ 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/101/EB dėl apsaugos priemonių, kurių valstybės narės reikalauja iš Sutarties 48 straipsnio antroje pastraipoje apibrėžtų bendrovių siekiant apsaugoti narių ir trečiųjų asmenų interesus, koordinavimo, siekiant suvienodinti tokias apsaugos priemones (OL L 258, 2009 10 1, p. 11). ~~19~~

Perdavimo sistemos operatoriaus nepriklausomumas

1. Nedarant poveikio pagal ~~49~~²⁰ straipsnį įsteigto priežiūros organo sprendimams, perdavimo sistemos operatorius turi:
 - (a) faktinę teisę nepriklausomai nuo vertikalios integracijos įmonės priimti sprendimus dėl perdavimo sistemos eksploatavimui, priežiūrai ar plėtojimui reikalingo turto; ir
 - (b) įgaliojimą didinti lėšas kapitalo rinkoje, visų pirma skolindamasis ir didindamas kapitalą.
2. Perdavimo sistemos operatorius visuomet veikia taip, kad užtikrintų pakankamai išteklių, kurių jam reikia perdavimo veiklai tinkamai bei veiksmingai vykdyti ir veiksmingai, saugiai bei ekonomiškai perdavimo sistemai plėtoti bei prižiūrėti.
3. Gamybos ar tiekimo funkcijas atliekančios vertikalios integracijos ~~įmonės~~^{įmonės} ~~ir jos~~ ~~ir jos~~ pavaldžiosios įmonės negali būti tiesioginės arba netiesioginės perdavimo sistemos operatoriaus akcininkės. Perdavimo sistemos operatorius negali būti jokios vertikalios integracijos įmonės pavaldžiosios įmonės, vykdančios gamybos arba tiekimo funkcijas, tiesioginis arba netiesioginis akcininkas ar gauti iš tos pavaldžiosios įmonės dividendus arba bet kurią kitą finansinę naudą.
4. Perdavimo sistemos operatoriaus bendra valdymo struktūra ir įstatai užtikrina faktinį perdavimo sistemos operatoriaus nepriklausomumą pagal ~~šios dalies~~ ~~ir jos~~ šio skirsnio ~~ir jos~~ nuostatas. Vertikalios integracijos įmonė negali tiesiogiai arba netiesiogiai nustatyti perdavimo sistemos operatoriaus konkurencinio elgesio, susijusio su perdavimo sistemos operatoriaus kasdiene veikla ir tinklo valdymu arba su veikla, būtina dešimties metų tinklo plėtros planui parengti pagal ~~51~~²² straipsnį.
5. Vykdydami savo užduotis, nurodytas šios direktyvos ~~ir jos~~ ~~40~~ ~~ir jos~~ ~~42~~ straipsnyje ir ~~ir jos~~ ~~46~~ ~~ir jos~~ ~~47~~ straipsnio 2 dalyje, ir laikydamiesi [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] 14, ~~15~~, ~~16~~, ~~ir jos~~ ~~17~~ ~~ir jos~~ ~~47~~ ~~ir jos~~ straipsniuose ⇒ nustatytų įpareigojimų ⇐, perdavimo sistemos operatoriai nediskriminuoja asmenų ar subjektų ir gamybos ar tiekimo srityse neapriboja konkurencijos, neiškreipia jos ir neužkerta jai kelio.
6. Visi vertikalios integracijos įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus komerciniai ir finansiniai ryšiai, įskaitant perdavimo sistemos operatoriaus teikiamas paskolas vertikalios integracijos įmonei, turi atitikti rinkos sąlygas. Perdavimo sistemos operatorius saugo išsamius duomenis apie tokius komercinius bei finansinius ryšius ir paprašius pateikia juos reguliavimo institucijai.
7. Perdavimo sistemos operatorius teikia reguliavimo institucijai tvirtinti visus komercinius ir finansinius susitarimus su vertikalios integracijos įmone.
8. Perdavimo sistemos operatorius informuoja reguliavimo instituciją apie ~~46~~⁴⁷ straipsnio 1 dalies d punkte nurodytus finansinius išteklius, kurie gali būti skirti būsimiems investiciniams projektams ir (arba) esamo turto pakeitimui.
9. Vertikalios integracijos įmonė susilaiko nuo visų veiksmų, kurie perdavimo sistemos operatoriumi sukliudytų vykdyti šiame skyriuje nustatytas jo pareigas ar turėtų jų vykdymui įtakos, ir nereikalauja, kad perdavimo sistemos operatorius, vykdydamas tas pareigas, prašytų vertikalios integracijos įmonės leidimo.

10. Įmonę, kuriai reguliavimo institucija yra išdavusi sertifikatą, kad ji atitinka šio skyriaus reikalavimus, atitinkama valstybė narė patvirtina ir paskiria perdavimo sistemos operatoriumi. Taikoma arba šios direktyvos ~~5240~~ straipsnyje ir [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos ~~482~~ straipsnyje], arba šios direktyvos ~~5344~~ straipsnyje nustatyta sertifikavimo procedūra.

~~4849~~ straipsnis

Perdavimo sistemos operatoriaus personalo ir atliekamo valdymo nepriklausomumas

1. Sprendimus dėl už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingų asmenų ir (arba) jo administracinių organų narių skyrimo bei įgaliojimų pratęsimo, darbo sąlygų, įskaitant atlyginimą, ir kadencijos pabaigos priima pagal ~~4920~~ straipsnį paskirtas perdavimo sistemos operatoriaus priežiūros organas.
2. Reguliavimo institucijai pranešama asmenų, kuriuos priežiūros organas pasiūlė paskirti už perdavimo sistemos operatoriaus vykdomąjį valdymą atsakingais asmenimis ir (arba) jo administracinių organų nariais arba pratęsti jų įgaliojimus, vardai ir pavardės, kadencijos sąlygos, trukmė ir pabaiga, taip pat siūlomų sprendimų nutraukti tokią kadenciją motyvai. Tos 1 dalyje nurodytos sąlygos ir sprendimai tampa privalomi tik tuo atveju, jei per tris savaites nuo pranešimo dienos reguliavimo institucija nepareiškė prieštaravimo.
Reguliavimo institucija gali prieštarauti 1 dalyje nurodytiems sprendimams, jeigu:
 - (a) iškyla abejonių dėl paskirto už valdymą atsakingo asmens ir (arba) administracinių organų nario profesinio nepriklausomumo; arba
 - (b) pirmalaikio kadencijos nutraukimo atveju iškyla abejonių dėl tokio pirmalaikio nutraukimo pagrindimo.
3. Trejų metų laikotarpiu prieš už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingų asmenų ir (arba) jo administracinių organų narių, kuriems taikoma ši dalis, paskyrimą jie neina tiesiogiai ar netiesiogiai profesinių pareigų vertikalios integracijos įmonėje arba neturi joje profesinės atsakomybės, interesų ar verslo ryšių su ja arba bet kuriuo jos padaliniu, arba kontrolinį akcijų paketą turinčiais akcininkais, išskyrus perdavimo sistemos operatorių.
4. Už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingi asmenys ir (arba) jo administracinių organų nariai bei darbuotojai tiesiogiai ar netiesiogiai neina profesinių pareigų jokiam kitame vertikalios integracijos įmonės padalinyje arba neturi jame profesinės atsakomybės, interesų ar verslo ryšių su juo arba jo kontrolinį akcijų paketą turinčiais akcininkais.
5. Už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingi asmenys ir (arba) jo administracinių organų nariai bei darbuotojai tiesiogiai ar netiesiogiai neturi jokių interesų jokiam vertikalios integracijos įmonės padalinyje ar negauna iš jo finansinės naudos, išskyrus interesus ir finansinę naudą, susijusius su perdavimo sistemos operatoriumi. Jų atlyginimas nepriklauso nuo vertikalios integracijos įmonės veiklos ar rezultatų, o tik nuo perdavimo sistemos operatoriaus veiklos ar rezultatų.
6. Už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingų asmenų ir (arba) jo administracinių organų narių skundų dėl pirmalaikio jų kadencijos nutraukimo atžvilgiu užtikrinamos faktinės teisės reguliavimo institucijai pateikti apeliaciją.

7. Pasibaigus už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingų asmenų ir (arba) jo administracinių organų narių kadencijai, šie asmenys ne trumpesnę kaip ketverių metų laikotarpį neturi eiti profesinių pareigų jokiam vertikalios integracijos įmonės padalinyje, išskyrus perdavimo sistemos operatorių, arba turėti jame profesinės atsakomybės, interesų ar verslo santykių su juo arba jo kontrolinį akcijų paketą turinčiais akcininkais.
8. 3 dalis taikoma už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingų asmenų ir (arba) jo administracinių organų narių daugumai.

Už perdavimo sistemos operatoriaus valdymą atsakingi asmenys ir (arba) jo administracinių organų nariai, kuriems netaikoma 3 dalis, bent šešių mėnesių laikotarpiu prieš jų paskyrimą neturi būti vykdę valdymo ar kitos susijusios veiklos vertikalios integracijos įmonėje.

Šios dalies pirmą pastraipą ir 4–7 dalys taikomos visiems asmenims, kurie dalyvauja vykdomajame valdyme, ir asmenims, kurie yra pastariesiems tiesiogiai atskaitingi su tinklo eksploatavimu, priežiūra ar plėtojimu susijusiais klausimais.

~~4920~~ straipsnis **Priežiūros organas**

1. Perdavimo sistemos operatorius turi priežiūros organą, kuris atsako už didelį poveikį perdavimo sistemos operatoriaus akcininkų turto vertei turinčių sprendimų priėmimą, visų pirma dėl metinių ir ilgesnės trukmės finansinių planų patvirtinimo, perdavimo sistemos operatoriaus įsiskolinimo lygio ir akcininkams skirstomų dividendų kiekio. Priežiūros organo kompetencijai priklausantys sprendimai neapima sprendimų, susijusių su perdavimo sistemos operatoriaus kasdiene veikla ir tinklo valdymu, ir su veikla, kuri yra būtina dešimties metų tinklo plėtros planui parengti pagal ~~5122~~ straipsnį.
2. Priežiūros organą sudaro vertikalios integracijos įmonei atstovaujantys nariai, trečiosios šalies akcininkams atstovaujantys nariai ir, jei tai numatyta atitinkamuose valstybės narės teisės aktuose, kitoms suinteresuotoms šalims, pavyzdžiui, perdavimo sistemos operatoriaus darbuotojams, atstovaujantys nariai
3. ~~4819~~ straipsnio 2 dalies pirmą pastraipą ir ~~4819~~ straipsnio 3–7 dalys taikomos ne mažiau kaip pusei (atėmus vieną) priežiūros organo narių.

~~4819~~ straipsnio 2 dalies antros pastraipos b punktas taikomas visiems priežiūros organo nariams.

~~5024~~ straipsnis **Atitikties programa ir už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas**

1. Valstybės narės užtikrina, kad perdavimo sistemos operatoriai nustatytų ir įgyvendintų atitikties programą, nustatančią priemones, kurios taikomos siekiant užkirsti kelią diskriminaciniam elgesiui, bei užtikrintų tinkamą atitikties tai programai stebėseną. Atitikties programoje nustatomos konkrečios darbuotojų pareigos tiems tikslams pasiekti. Ją tvirtina reguliavimo institucija. Nedarydamas

įtakos nacionalinės reguliavimo institucijos įgaliojimams, atitiktį programai nepriklausomai stebi už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas.

2. Priežiūros organas skiria už atitikties programos priežiūrą atsakingą pareigūną, kurį turi patvirtinti reguliavimo institucija. Reguliavimo institucija gali atsisakyti patvirtinti už atitikties programos priežiūrą atsakingą pareigūną tik dėl priežasčių, susijusių su nepriklausomumo ar profesinių gebėjimų stoka. Už atitikties programos priežiūrą atsakingu pareigūnu gali būti fizinis arba juridinis asmuo. Už atitikties programos priežiūrą atsakingam pareigūnui taikomos ~~4849~~ straipsnio 2–8 dalys.
3. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas atsako už:
 - (a) atitikties programos įgyvendinimo stebėseną;
 - (b) metinės ataskaitos rengimą, priemonių, taikytų siekiant įgyvendinti atitikties programą, nustatymą ir jos pateikimą reguliavimo institucijai;
 - (c) ataskaitų teikimą priežiūros organui ir rekomendacijų dėl atitikties programos ir jos įgyvendinimo teikimą;
 - (d) reguliavimo institucijos informavimą apie visus esminius pažeidimus, susijusius su atitikties programos įgyvendinimu; ir
 - (e) ataskaitų dėl vertikalios integracijos įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus komercinių ir finansinių ryšių teikimą reguliavimo institucijai.
4. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas pateikia reguliavimo institucijai siūlomus sprendimus dėl investicijų plano arba dėl individualių investicijų į tinklą. Jis juos pateikia ne vėliau, kai šiuos siūlomus sprendimus perdavimo sistemos operatoriaus vadovybė ir (arba) jo kompetentingas administracinis organas perduoda priežiūros organui.
5. Kai vertikalios integracijos įmonė visuotinio susirinkimo metu ar jos paskirtiems priežiūros organo nariams balsuojant sutrukdė priimti sprendimą, ir dėl to buvo užkirstas kelias investicijoms, kurios pagal dešimties metų tinklo plėtros planą turėjo būti padarytos per ateinančius trejus metus, arba šios investicijos buvo vilkinamos, už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas apie tai praneša reguliavimo institucijai, kuri tokiu atveju imasi veiksmų pagal ~~5122~~ straipsnį.
6. Už atitikties programos priežiūrą atsakingo pareigūno įgaliojimus ar įdarbinimą reglamentuojančias sąlygas, įskaitant jo kadencijos trukmę, tvirtina reguliavimo institucija. Tomis sąlygomis užtikrinamas už atitikties programos priežiūrą atsakingo pareigūno nepriklausomumas, įskaitant tai, kad jam suteikiami visi ištekliai, kurių reikia jo pareigoms atlikti. Už atitikties programą atsakingas pareigūnas savo kadencijos metu vertikalios integracijos įmonėje ar jos padalinyje negali eiti jokių kitų pareigų arba tiesiogiai ar netiesiogiai turėti verslo įsipareigojimų ar interesų su ja arba jos kontrolinį paketą turinčiais akcininkais.
7. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas žodžiu arba raštu reguliariai teikia ataskaitas reguliavimo institucijai ir turi teisę žodžiu arba raštu reguliariai teikti ataskaitas perdavimo sistemos operatoriaus priežiūros organui.
8. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas gali dalyvauti perdavimo sistemos operatoriaus vadovybės ar administracinių organų posėdžiuose, taip pat priežiūros organo posėdžiuose bei visuotiniame susirinkime. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas dalyvauja visuose posėdžiuose, kuriuose sprendžiami šie klausimai:

- (a) prieigos prie tinklo sąlygos, kaip apibrėžta [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos], visų pirma susijusios su tarifais, trečiosios šalies prieigos paslaugomis, pajėgumų paskirstymu ir perkrovos valdymu, skaidrumu, ~~subalansavimu~~ ⇒ papildomomis paslaugomis ⇐ bei antrinėmis rinkomis;
 - (b) projektai, kurių imtasi siekiant eksploatuoti, prižiūrėti ir plėtoti perdavimo sistemą, įskaitant sujungimą ir investicijas į sujungimą;
 - (c) perdavimo sistemos eksploatacijai būtinas energijos pirkimas ar pardavimas.
9. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas prižiūri, ar perdavimo sistemos operatorius laikosi ~~4146~~ straipsnio.
 10. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas gali naudotis visais atitinkamais duomenimis ir gali patekti į perdavimo sistemos operatoriaus biurus bei savo užduotims atlikti naudojasi visa reikiama informacija.
 11. Gavęs išankstinį reguliavimo institucijos pritarimą, priežiūros organas gali atleisti už atitikties programos priežiūrą atsakingą pareigūną. Pareikalavus reguliavimo institucijai, jis atleidžia už atitikties programos priežiūrą atsakingą pareigūną dėl priežasčių, susijusių su nepriklausomumo ar profesinių gebėjimų stoka.
 12. Už atitikties programos priežiūrą atsakingas pareigūnas turi teisę patekti į perdavimo sistemos operatoriaus biurus be išankstinio pranešimo.

51 ~~22~~ straipsnis

Tinklo plėtra ir įgaliojimai priimti sprendimus dėl investavimo

1. ~~Kiekvienais metais~~ ⇒ Bent kas dvejus metus ⇐ perdavimo sistemos operatoriai, pasikonsultavę su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, reguliavimo institucijai pateikia dešimties metų tinklo plėtros planą, grindžiamą esama ir numatoma pasiūla ir paklausa. Tame tinklo plėtros plane nurodomos veiksmingos priemonės, skirtos sistemos pajėgumų pakankamumui ir tiekimo saugumui užtikrinti.
2. Dešimties metų tinklo plėtros plane visų pirma:
 - (a) rinkos dalyviams nurodoma svarbiausia perdavimo infrastruktūra, kurią reikia sukurti ar atnaujinti per ateinančius dešimt metų;
 - (b) nurodomos visos investicijos, dėl kurių jau priimtas sprendimas, ir nustatomos naujos investicijos, kurias reikės padaryti per ateinančius trejus metus; ir
 - (c) nustatomas visų investicinių projektų terminas.
3. Rengdamas dešimties metų tinklo plėtros planą perdavimo sistemos operatorius daro pagrįstas prielaidas apie gamybos, tiekimo, ⇒ energijos kaupimo ⇐, vartojimo ir mainų su kitomis valstybėmis raidą, atsižvelgdamas į regioniniams ir visos ~~Bendrijos~~ Sąjungos ~~Bendrijos~~ tinklams skirtus investicijų planus.
4. Reguliavimo institucija dėl dešimties metų tinklo plėtros plano viešai ir skaidriai konsultuojasi su visais faktiniais ar potencialiais sistemos naudotojais. Asmenų ar įmonių, teigiančių, jog yra potencialūs sistemos naudotojai, gali būti paprašyta pagrįsti tokius teiginius. Reguliavimo institucija paskelbia konsultavimosi proceso rezultatus, visų pirma galimą investavimo poreikį.

5. Reguliavimo institucija išnagrinėja, ar dešimties metų tinklo plėtros plane atsižvelgta į visus investavimo poreikius, kurie buvo nustatyti konsultavimosi procese, ir ar jis neprieštarauja neprivalomam visos ☒ Sąjungos ☒ ~~Bendrijos~~ dešimties metų tinklo plėtros planui (toliau – visos ☒ Sąjungos ☒ ~~Bendrijos~~ tinklo plėtros planas), nurodytam [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos 27 straipsnio b punkte] ~~8 straipsnio 3 dalies b punkte~~. Jei iškyla abejonių dėl suderinamumo su visos ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ tinklo plėtros planu, reguliavimo institucija konsultuojasi su Agentūra. Reguliavimo institucija perdavimo sistemos operatoriaus gali paprašyti iš dalies pakeisti savo dešimties metų tinklo plėtros planą.
6. Reguliavimo institucija vykdo dešimties metų tinklo plėtros plano įgyvendinimo stebėseną ir atlieka jo vertinimą.
7. Tuo atveju, kai perdavimo sistemos operatorius dėl kitų nei nuo jo priklausančių svarbių priežasčių nepadaro investicijos, kuri pagal dešimties metų tinklo plėtros planą turėjo būti padaryta per ateinančius trejus metus, valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucija privalėtų imtis bent vienos iš toliau nurodytų priemonių tam, kad atitinkama investicija būtų padaryta, jei tokia investicija vis dar svarbi atsižvelgiant į naujausią dešimties metų tinklo plėtros planą:
- (a) reikalauti, kad perdavimo sistemos operatorius atliktų atitinkamas investicijas;
 - (b) dėl atitinkamos investicijos organizuoti konkurso procedūrą, kurioje galėtų dalyvauti bet kurie investuotojai; arba
 - (c) įpareigoti perdavimo sistemos operatorių sutikti padidinti kapitalą, siekiant finansuoti reikiamas investicijas ir sudaryti sąlygas nepriklausomiems investuotojams dalyvauti kapitale.
- Kai reguliavimo institucija pasinaudoja pirmos pastraipos b punkte nurodytais įgaliojimais, ji gali reikalauti, kad perdavimo sistemos operatorius sutiktų su vienu ar daugiau iš šių reikalavimų:
- jog bet kuri trečioji šalis teiktų finansavimą;
 - jog bet kuri trečioji šalis vykdytų statybą;
 - jog pats sukurtų atitinkamą naują turtą;
 - jog pats eksploatuotų atitinkamą naują turtą.
- Perdavimo sistemos operatorius suteikia investuotojams visą investavimui reikalingą informaciją, prijungia naują turtą prie perdavimo tinklo ir apskritai deda visas pastangas sudaryti palankesnes sąlygas investicinio projekto įgyvendinimui.
- Atitinkamas finansavimo priemonės patvirtina reguliavimo institucija.
8. Kai reguliavimo institucija pasinaudoja 7 dalies pirmoje pastraipoje nurodytais įgaliojimais, atitinkamose tarifų taisyklėse atsižvelgiama į atitinkamų investicijų sąnaudas.

☒ 4 SKIRSNIS

PERDAVIMO SISTEMOS OPERATORIŲ PASKYRIMAS IR CERTIFIKAVIMAS ☒

5240 straipsnis

Perdavimo sistemos operatorių paskyrimas ir sertifikavimas

1. Prieš patvirtinant ir paskiriant įmonę perdavimo sistemos operatoriumi, ji turi būti sertifikuojama taikant šio straipsnio 4, 5 ir 6 dalyse bei [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] ~~3~~ 48 straipsnyje nustatytas procedūras.
2. Įmonės, kurioms ~~nuosavybės teisė priklauso perdavimo sistema ir kurioms~~ nacionalinė reguliavimo institucija, taikydama toliau nurodytą sertifikavimo procedūrą, išdavė sertifikatą, patvirtinantį, kad tos įmonės atitinka ~~43~~ 439 straipsnio reikalavimus, valstybės narės patvirtina ir paskiria perdavimo sistemos operatoriais. Apie perdavimo sistemos operatorių paskyrimą pranešama Komisijai ir paskelbiama *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
3. Perdavimo sistemos operatoriai reguliavimo institucijai praneša apie visus numatytus sandorius, kuriuos gali reikėti iš naujo įvertinti, ar jie atitinka ~~439~~ 439 straipsnio reikalavimus.
4. Reguliavimo institucijos prižiūri, ar perdavimo sistemos operatoriai nuolat laikosi ~~439~~ 439 straipsnio reikalavimų. Siekdamos užtikrinti tokį laikymąsi jos pradeda sertifikavimo procedūrą:
 - (a) gavusios perdavimo sistemos operatoriaus pranešimą pagal 3 dalį;
 - (b) savo iniciatyva, jeigu jos sužino, kad dėl numatyto teisių pakeitimo ar poveikio perdavimo sistemos savininkams arba perdavimo sistemos operatoriams gali būti pažeistas ~~439~~ 439 straipsnis, arba jeigu jos turi pagrindo manyti, jog toks pažeidimas jau buvo padarytas; arba
 - (c) gavusios pagrįstą Komisijos prašymą.
5. Reguliavimo institucijos priima sprendimą dėl perdavimo sistemos operatoriaus sertifikavimo per keturių mėnesių laikotarpį nuo perdavimo sistemos operatoriaus pranešimo arba nuo Komisijos prašymo pateikimo dienos. Pasibaigus tam laikotarpiui laikoma, kad sertifikatas išduotas. Oficialus arba numanomas reguliavimo institucijos sprendimas įsigalioja tik užbaigus 6 dalyje nustatytą procedūrą.
6. Apie oficialų arba numanomą sprendimą dėl perdavimo sistemos operatoriaus sertifikavimo reguliavimo institucija nedelsdama praneša Komisijai kartu pateikdama visą svarbią su tuo sprendimu susijusią informaciją. Komisija imasi veiksmų [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] ~~3~~ 48 straipsnyje nustatyta tvarka.
7. Reguliavimo institucijos ir Komisija perdavimo sistemos operatorių ir įmonių, atliekančių kurį nors iš gamybos ar tiekimo funkcijų, gali prašyti pateikti visą informaciją, kuri reikalinga šiame straipsnyje nustatytiems jų užduotims atlikti.
8. Reguliavimo institucijos ir Komisija išsaugo komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą.

Su trečiosiomis šalimis susijęs sertifikavimas

1. Jeigu perdavimo sistemos savininkas arba perdavimo sistemos operatorius, kuriuos kontroliuoja asmuo ar asmenys iš trečiosios šalies ar trečiųjų šalių, prašo atlikti sertifikavimą, reguliavimo institucija apie tai praneša Komisijai.
Reguliavimo institucija taip pat nedelsdama praneša Komisijai apie aplinkybes, kurių rezultatas būtų tas, kad asmuo ar asmenys iš trečiosios šalies ar trečiųjų šalių įgytų perdavimo sistemos ar perdavimo sistemos operatoriaus kontrolę.
2. Perdavimo sistemos operatorius praneša reguliavimo institucijai apie aplinkybes, kurių rezultatas būtų tas, kad asmuo ar asmenys iš trečiosios šalies ar trečiųjų šalių įgytų perdavimo sistemos ar perdavimo sistemos operatoriaus kontrolę.
3. Reguliavimo institucija priima sprendimo dėl perdavimo sistemos operatoriaus sertifikavimo projektą per keturis mėnesius nuo perdavimo sistemos operatoriaus pranešimo dienos. Ji atsisako išduoti sertifikatą, jei neįrodoma:
 - (a) kad atitinkamas subjektas laikosi ~~439~~ straipsnio reikalavimų; ir
 - (b) reguliavimo institucijai arba kitai valstybės narės paskirtai kompetentingai institucijai, kad sertifikato išdavimas nesukels pavojaus energijos tiekimo valstybei narei ir ~~Bendrijai~~ ☒ Sąjungai ☒ saugumui. Svarstydamą šį klausimą reguliavimo institucija arba kita taip paskirta kompetentinga institucija atsižvelgia į:
 - ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ teisės ir pareigas tos trečiosios šalies atžvilgiu, kurios numatytos pagal tarptautinę teisę, įskaitant bet koki susitarimą, sudarytą su viena ar daugiau trečiųjų šalių, kurio Šalis yra ~~Bendrija~~ ☒ Sąjunga ☒ ir kuriame nagrinėjami energijos tiekimo saugumo klausimai;
 - valstybės narės teisės ir pareigas tos trečiosios šalies atžvilgiu, kurios numatytos pagal su ja sudarytus susitarimus, jei jie atitinka ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ teisę; ir
 - konkrečius to atvejo faktus bei aplinkybes ir į atitinkamą trečiąją šalį.
4. Reguliavimo institucija nedelsdama praneša Komisijai apie sprendimą ir kartu pateikia visą svarbią su tuo sprendimu susijusią informaciją.
5. Valstybės narės numato, kad reguliavimo institucija arba paskirta kompetentinga institucija, nurodyta 3 dalies b punkte, prieš reguliavimo institucijai priimant sprendimą dėl sertifikavimo turi prašyti Komisijos nuomonės dėl to, ar:
 - (a) atitinkamas subjektas laikosi ~~439~~ straipsnio reikalavimų; ir
 - (b) išdavus sertifikatą nekils pavojus energijos tiekimo ~~Bendrijai~~ ☒ Sąjungai ☒ saugumui.
6. Komisija 5 dalyje nurodytą prašymą nagrinėja iš karto, kai tik jį gauna. Per dviejų mėnesių laikotarpį nuo prašymo gavimo dienos ji pateikia savo nuomonę nacionalinei reguliavimo institucijai arba, jei prašymą pateikė paskirta kompetentinga institucija – tai institucijai.
Rengdama nuomonę, Komisija gali prašyti, kad Agentūra, atitinkama valstybė narė ir suinteresuotosios šalys pateiktų savo nuomones. Jeigu Komisija pateikia tokį prašymą, dviejų mėnesių laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

Jei per pirmoje ir antroje pastraipose nurodytą laikotarpį Komisija nepriima nuomonės, laikoma, kad ji neprieštaruoja reguliavimo institucijos sprendimui.

7. Vertindama, ar dėl asmens arba asmenų iš trečiosios šalies ar trečiųjų šalių vykdomos kontrolės kils pavojus energijos tiekimo saugumui, ~~Bendrija~~ ☒ Sąjungai ☒, Komisija atsižvelgia į:
 - (a) konkrečius to atvejo faktus ir atitinkamą trečiąją šalį ar trečiąsias šalis; ir
 - (b) ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ teises ir pareigas tos trečiosios šalies ar trečiųjų šalių atžvilgiu, kurios numatytos pagal tarptautinę teisę, įskaitant susitarimą, sudarytą su viena ar daugiau trečiųjų šalių, kurio Šalis yra ~~Bendrija~~ ☒ Sąjunga ☒ ir kuriame nagrinėjami energijos tiekimo saugumo klausimai;
8. Nacionalinė reguliavimo institucija per dviejų mėnesių laikotarpį nuo 6 dalyje nurodyto laikotarpio pabaigos priima galutinį sprendimą dėl sertifikavimo. Priimdama galutinį sprendimą, nacionalinė reguliavimo institucija kuo labiau atsižvelgia į Komisijos nuomonę. Bet kuriuo atveju valstybės narės turi teisę atsisakyti išduoti sertifikatą, jei jį išdavus kiltų pavojus valstybės narės energijos tiekimo saugumui arba kitos valstybės narės energijos tiekimo saugumui. Jei valstybė narė yra paskyrusi kitą kompetentingą instituciją vertinimui pagal 3 dalies b punktą atlikti, ji gali reikalauti, kad nacionalinė reguliavimo institucija priimtų galutinį savo sprendimą laikydamosi tos kompetentingos institucijos įvertinimo. Galutinis nacionalinės reguliavimo institucijos sprendimas ir Komisijos nuomonė skelbiami kartu. Kai galutinis sprendimas skiriasi nuo Komisijos nuomonės, atitinkama valstybė narė kartu su tuo sprendimu pateikia ir paskelbia tokio sprendimo pagrindimą.
9. Jokia šio straipsnio nuostata neturi įtakos valstybių narių teisei pagal ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ teisę vykdyti nacionalinę teisinę kontrolę, kad būtų apsaugoti teisėti visuomenės saugumo interesai.
- ~~10. Komisija gali priimti gaires, išsamiai nustatančias procedūrą, kurios turi būti laikomasi taikant šį straipsnį. Tos priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 46 straipsnio 2 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.~~
10. ~~10.~~ Šis straipsnis, išskyrus 3 dalies a punktą, taip pat taikomas toms valstybėms narėms, kurioms pagal ~~6644~~ straipsnį taikoma leidžianti nukrypti nuostata.

↓ naujas

54 straipsnis

Perdavimo sistemos operatorių teisė turėti nuosavybės teisę kaupimo įrenginius ir teikti papildomas paslaugas

1. Perdavimo sistemos operatoriams neleidžiama turėti nuosavybės teisę, valdyti arba eksploatuoti energijos kaupimo įrenginių ir negalima tiesiogiai arba netiesiogiai valdyti turto, kurį naudojant teikiamos papildomos paslaugas.
2. Nukrypdamos nuo 1 dalies valstybės narės gali leisti perdavimo sistemos operatoriams turėti nuosavybės teisę, valdyti arba eksploatuoti kaupimo įrenginius ar

turtą, kuris užtikrina su dažnio reguliavimu nesusijusias papildomas paslaugas, jei įvykdomos šios sąlygos:

- (a) per atvirą ir skaidrų konkursą jokios kitos šalys nepareiškė noro turėti nuosavybės teise, kontroliuoti, valdyti arba eksploatuoti tokius įrenginius teikiant kaupimo ir (arba) su dažnio reguliavimu nesusijusias papildomas paslaugas perdavimo sistemos operatoriui;
 - (b) tokie įrenginiai arba su dažniu nesusijusios papildomos paslaugos yra būtini, kad perdavimo sistemos operatoriai galėtų įvykdyti šioje direktyvoje jiems nustatytus įpareigojimus, kuriais siekiama veiksmingo, patikimo ir saugaus perdavimo sistemos eksploatavimo, ir nėra naudojami elektros energijai parduoti rinkoje ir
 - (c) reguliavimo institucija atsižvelgdama į šios dalies a ir b punktų sąlygas įvertino, ar tokią nukrypti leidžiančią nuostatą taikyti būtina, ir suteikė patvirtinimą.
3. Apie sprendimą leisti taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą pranešama Agentūrai ir Komisijai ir drauge joms perduodama atitinkama informacija apie prašymą leisti tą nuostatą taikyti ir prašymo patenkinimo priežastis.
 4. Perdavimo sistemos operatorius reguliariais intervalais ir ne rečiau kaip kas penkerius metus rengia viešas konsultacijas dėl reikalingų kaupimo paslaugų siekdamas įvertinti rinkos subjektų potencialų interesą investuoti į tokius įrenginius ir užbaigti savo paties vykdomą kaupimo veiklą, jei trečiosios šalys gali ekonomiškai efektyviai šią paslaugą teikti.

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)

VII SKYRIUS 5 skirsnis

Apskaitos atskyrimas ir skaidrumas

5530 straipsnis

Teisė susipažinti su finansinėmis ataskaitomis

1. Valstybės narės ar jų paskirta kompetentinga institucija, įskaitant 5735 straipsnyje nurodytas reguliavimo institucijas, kiek tai yra būtina jų funkcijoms atlikti, turi teisę 5631 straipsnyje nustatyta tvarka susipažinti su elektros energijos įmonių finansinėmis ataskaitomis.
2. Valstybės narės ir paskirta kompetentinga institucija, įskaitant reguliavimo institucijas, užtikrina komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumą. Valstybės narės gali numatyti, kad tokia informacija gali būti atskleidžiama, kai tai būtina kompetentingoms institucijoms atlikti savo funkcijas.

5631 straipsnis

Apskaitos atskyrimas

1. Valstybės narės imasi būtinų priemonių užtikrinti, kad elektros energijos įmonės apskaitą tvarkytų 2 ir 3 dalyse nustatyta tvarka.

2. Elektros energijos įmonės, neatsižvelgiant į jų nuosavybės sistemą ar teisinę formą, savo metines finansines ataskaitas parengia, pateikia auditui ir paskelbia pagal ribotos atsakomybės bendrovių metines finansines ataskaitas reglamentuojančias nacionalinės teisės taisykles, priimtas pagal ~~☒ Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/34/ES⁵⁶ ☒ 1978 m. liepos 25 d. Ketvirtąją Tarybos direktyvą 78/660/EEB, grindžiamą Sutarties 44 straipsnio 2 dalies g punktu⁵⁷, dėl tam tikrų tipų bendrovių metinių atskaitomybių⁵⁸~~;
- Įmonės, kurios teisiškai nėra įpareigosios skelbti savo metinių finansinių ataskaitų, jų kopiją laiko savo pagrindinėje buveinėje, kur su jomis gali susipažinti visuomenė.
3. Savo vidaus apskaitos sistemoje elektros energijos įmonės atskirai tvarko perdavimo ir skirstymo veiklos apskaitą, kaip turėtų daryti, jei atitinkamomis veiklos rūšimis užsiimtų atskiros įmonės, taip siekiant išvengti diskriminavimo, subsidijavimo kryžminiu būdu ir konkurencijos iškraipymo. Jos taip pat tvarko kitų su elektros energija susijusių veiklos rūšių, išskyrus susijusias su perdavimu ar skirstymu, apskaitą, kuri gali būti konsoliduota. ~~Iki 2007 m. liepos 1 d. jos atskirai tvarko tiekimo reikalavimus atitinkančių vartotojų veiklos ir tiekimo reikalavimų neatitinkančių vartotojų veiklos apskaitas.~~ Apskaitose nurodomos pajamos, gautos naudojantis perdavimo ar skirstymo sistemos nuosavybės teisėmis. Tam tikrais atvejais jos tvarko kitų, su elektros energija nesusijusių veiklos rūšių konsoliduotą apskaitą. Tvarkant vidaus apskaitą, sudaromas kiekvienos veiklos rūšies balansas ir pelno bei nuostolių ataskaita.
4. 2 dalyje nurodyto audito metu visų pirma siekiama nustatyti, ar laikomasi 3 dalyje nurodyto įpareigojimo vengti diskriminavimo ir subsidijavimo kryžminiu būdu.

⁵⁶ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/34/ES dėl tam tikrų rūšių įmonių metinių finansinių ataskaitų, konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir susijusių pranešimų, kuria iš dalies keičiama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/43/EB ir panaikinamos Tarybos direktyvos 78/660/EEB ir 83/349/EEB (OL L 182, 2013 6 29, p. 19).

⁵⁷ Direktyvos 78/660/EEB pavadinimas buvo pakeistas, atsižvelgiant į Europos bendrijos steigimo sutarties straipsnių numeravimo pakeitimus pagal Amsterdamo sutarties 12 straipsnį; pirminė nuoroda buvo į 54 straipsnio 2 dalies g punktą.

⁵⁸ OL L 222, 1978 8 14, p. 11.

~~VIII SKYRIUS~~

~~PRIEIGOS PRIE SISTEMOS ORGANIZAVIMAS~~

VII IX SKYRIUS NACIONALINĖS REGULIAVIMO INSTITUCIJOS

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)

~~5735~~ straipsnis

Reguliavimo institucijų paskyrimas ir nepriklausomumas

1. Kiekviena valstybė narė paskiria vieną nacionalinę reguliavimo instituciją nacionaliniu lygmeniu.
2. ~~Šio straipsnio~~ 1 dalis nekliudo valstybėse narėse paskirti kitas reguliavimo institucijas regionų lygmeniu, jeigu Agentūros Reguliavimo valdyboje yra vienas vyresnysis atstovas atstovavimo ir ryšių palaikymo ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ lygmeniu tikslais laikantis [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] ~~2244~~ straipsnio 1 dalies.
3. Nukrypstant nuo ~~šio straipsnio~~ 1 dalies, valstybė narė gali paskirti reguliavimo institucijas, skirtas mažoms sistemoms geografiškai atskirtame regione, kurio suvartojimas 2008 m. sudarė mažiau kaip 3 % bendro valstybėje narėje, kuriai šis regionas priklauso, suvartoto kiekio. Ši leidžianti nukrypti nuostata nekliudo paskirti vieną vyresniąją atstovą atstovavimo ir ryšių palaikymo ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ lygmeniu tikslais Agentūros Reguliavimo valdyboje laikantis [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] ~~2244~~ 22 straipsnio 1 dalies.
4. Valstybės narės garantuoja reguliavimo institucijos nepriklausomumą ir užtikrina, kad ji nešališkai ir skaidriai naudotųsi savo įgaliojimais. Šiuo tikslu valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucija, vykdydama jai šia direktyva ir susijusiais teisės aktais nustatytas reguliavimo užduotis:
 - (a) būtų teisiškai atskirta ir funkcinio atžvilgiu nepriklausoma nuo kito viešojo ar privačiojo subjekto;
 - (b) užtikrintų, kad jos personalas ir už jos valdymą atsakingi asmenys:
 - i) veiktų nepriklausomai nuo visų rinkos interesų; ir
 - ii) vykdydami reguliavimo užduotis, nesiektų gauti jokios Vyriausybės arba kito viešojo ar privačiojo subjekto tiesioginių nurodymų ir jų nevykdytų. Šis reikalavimas neturi įtakos atitinkamam glaudžiam bendradarbiavimui su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis ar Vyriausybės pateiktoms bendrosioms politinėms gairėms, nesusijusioms su reguliavimo įgaliojimais ir pareigomis pagal ~~5937~~ straipsnį.

5. Siekdamas apsaugoti reguliavimo institucijos nepriklausomumą, valstybės narės pirmiausia užtikrina, kad:
- (a) reguliavimo institucija galėtų priimti savarankiškus sprendimus, nepriklausomai nuo jokio politinio organo, ir turėtų atskirus metinius biudžeto asignavimus, kuriuos naudojant suteikiama galimybė savarankiškai įgyvendinti paskirtą biudžetą, bei adekvačius žmogiškuosius ir finansinius išteklius savo pareigoms vykdyti; ir
 - (b) reguliavimo institucijos valdybos nariai arba, jei valdybos nėra, reguliavimo institucijos aukščiausioji vadovybė būtų skiriama nustatytam laikotarpiui nuo penkerių iki septynerių metų, kurį galima pratęsti vieną kartą;

↓ naujas

- (c) reguliavimo institucijos valdybos nariai arba, jei valdybos nėra, reguliavimo institucijos aukščiausioji vadovybė būtų skiriama remiantis objektyviais, skaidriais ir paskelbtais kriterijais vadovaujantis nepriklausoma ir nešališka procedūra, kuria užtikrinama, kad kandidatai turėtų reikiamus įgūdžius ir patirtį bet kokioms atitinkamoms pareigoms nacionalinėje reguliavimo institucijoje užimti ir būtų surengti klausymai parlamente;
- (d) būtų nustatytos nuostatos dėl interesų konfliktų, o konfidencialumo įpareigojimais tęstųsi pasibaigus reguliavimo institucijos valdybos narių arba, jei valdybos nėra, reguliavimo institucijos aukščiausiosios vadovybės kadencijai nacionalinėje reguliavimo institucijoje;
- (e) reguliavimo institucijos valdybos nariai arba, jei valdybos nėra, reguliavimo institucijos aukščiausioji vadovybė galėtų būti atleista tik remiantis galiojančiais skaidriais kriterijais.

↓ 2009/72/EB

Atsižvelgdamos į pirmos pastraipos b punktą valstybės narės užtikrina, kad valdybai arba aukščiausiajai vadovybei būtų taikoma tinkama rotacijos sistema. Valdybos nariai arba, jei valdybos nėra, aukščiausiosios vadovybės nariai gali būti atleisti tik tuo atveju, jei jie nebeatitinka šiame straipsnyje nustatytų sąlygų arba yra pripažinti kaltais dėl nusižengimo pagal nacionalinę teisę.

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

5836 straipsnis

Reguliavimo institucijos bendrieji tikslai

Vykdydama šioje direktyvoje nustatytas reguliavimo užduotis, reguliavimo institucija, atsižvelgdama į 5937 straipsnyje nustatytas savo pareigas ir įgaliojimus, prirėkus glaudžiai konsultuodamasi su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis, įskaitant konkurencijos institucijas ⇒ ir kaimyninių šalių bei atitinkamais atvejais trečiųjų šalių

institucijas ⇐, ir nedarydama įtakos jų kompetencijai, imasi visų pagrįstų priemonių siekdama šių tikslų:

- (a) glaudžiai bendradarbiaujant su Agentūra, kitų valstybių narių reguliavimo institucijomis ir Komisija skatinti konkurencingos, ⇐ lanksčios, ⇐ saugios ir aplinką tausojančios elektros energijos vidaus rinkos kūrimą ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒, ir veiksmingą rinkos atvėrimą visiems ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ vartotojams ir tiekėjams ir užtikrinti tinkamas veiksmingo ir patikimo elektros energijos tinklų veikimo sąlygas, atsižvelgiant į ilgalaikius tikslus;
- (b) siekiant a punkte nurodytų tikslų, plėtoti konkurencingas ir tinkamai veikiančias regionines ⇐ tarpvalstybines ⇐ rinkas ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒;
- (c) panaikinti prekybos elektros energija tarp valstybių narių apribojimus, įskaitant reikiamų tarpvalstybinio elektros energijos perdavimo pajėgumų plėtrą, kad būtų patenkinta paklausa ir didinama nacionalinių rinkų integracija, kuri gali sudaryti palankesnes sąlygas elektros energijos srautų perdavimui ~~Bendrijoje~~ ☒ Sąjungoje ☒;
- (d) kuo rentablesniu būdu padėti plėtoti saugias, patikimas, efektyvias ir nediskriminacines sistemas, kurias naudojant būtų orientuojamasi į vartotoją, ir skatinti sistemos tinkamumą ir bendruosius energetikos politikos tikslus atitinkantį energijos vartojimo efektyvumą, taip pat elektros energijos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybos bei paskirstytos gamybos integravimą dideliu ir mažu mastu tiek perdavimo, tiek skirstymo tinkluose ⇐ bei palengvinti jų eksploatavimą, susijusį su kitais dujų ar šilumos energijos tinklais ⇐ ;
- (e) sudaryti palankesnes sąlygas naujų gamybos pajėgumų ⇐ ir energijos kaupimo įrenginių ⇐ prieigai prie tinklo, visų pirma pašalinant kliūtis, kurios galėtų sutrukdyti naujų rinkos dalyvių prieigą ir elektros energijos iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių gamybą;
- (f) siekiant didinti sistemos efektyvumą ⇐, visų pirma energijos vartojimo efektyvumą, ⇐ ir skatinti rinkos integraciją, užtikrinti, kad sistemos operatoriams ir sistemos naudotojams būtų suteiktos tinkamos paskatos trumpalaikiu ir ilgalaikiu laikotarpiu;
- (g) užtikrinti, kad veiksmingai veikiant nacionalinėms rinkoms vartotojai gautų naudos, skatinti veiksmingą konkurenciją ir padėti užtikrinti vartotojų apsaugą;
- (h) padėti siekti aukštų visuotinių ir viešųjų elektros energijos tiekimo paslaugų standartų, prisidėti prie pažeidžiamų vartotojų apsaugos ir padėti suderinti keitimosi būtinais duomenimis procedūras vartotojams keičiant tiekėjus.

5937 straipsnis

Reguliavimo institucijos pareigos ir įgaliojimai

- 1. Reguliavimo institucijos pareigos yra šios:
 - (a) laikantis skaidrumo kriterijų, nustatyti ar patvirtinti perdavimo ar skirstymo tarifus ~~arba~~ ☒ ir ☒ jų metodikas;
 - (b) užtikrinti, kad perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriai bei, prireikus, sistemos savininkai, taip pat visos elektros energijos įmonės ⇐ ir kiti rinkos dalyviai ⇐ laikytųsi pagal šią direktyvą ⇐, [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos

Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos], pagal [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] 54 ir 55 straipsnius priimtus tinklo kodeksus bei pagal [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] 57 straipsnį priimtas gaires ⇐ ir kitus atitinkamus ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ teisės aktus nustatytų įpareigojimų, įskaitant tuos, kurie susiję su tarpvalstybiniais klausimais;

⇓ naujas

- (c) patvirtinti produktus ir su dažnio reguliavimu nesusijusių papildomų paslaugų pirkimo procesą;
- (d) įgyvendinti pagal [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] 54–57 straipsnius priimtus tinklo kodeksus ir gaires vykdant nacionalines priemones arba, kai to reikia, koordinuotas regionines arba Sąjungos lygmens priemones;

↓ 2009/72/EB
⇒ naujas

- (e) ~~⇒~~ tarpvalstybiniais klausimais bendradarbiauti su atitinkamų valstybių narių reguliavimo institucija ar institucijomis ir su Agentūra ⇒, visų pirma dalyvaujant Agentūros Reguliavimo valdybos darbe pagal [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] 22 straipsnį ⇐;
- (f) ~~⇒~~ laikytis visų atitinkamų teisiškai privalomų Agentūros ir Komisijos sprendimų bei juos įgyvendinti;

⇓ naujas

- (g) užtikrinti, kad būtų suteiktas kuo didesnės apimties jungiamųjų linijų pralaidumas pagal [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] 14 straipsnį;

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)

- (h) ~~⇒~~ kasmet teikti savo veiklos ir pareigų vykdymo ataskaitą atitinkamoms valstybių narių institucijoms, Agentūrai ir Komisijai. Tokiose ataskaitose nurodomi veiksmai, kurių imtasi kiekvienai iš šiame straipsnyje išvardytų užduočių vykdyti, ir pasiekti rezultatai;
- (i) ~~⇒~~ užtikrinti, kad perdavimo, skirstymo ir tiekimo veikla nebūtų subsidijuojama kryžminiu būdu;
- (j) ~~⇒~~ prižiūrėti perdavimo sistemos operatorių investicijų planus ir savo metinėje ataskaitoje juos įvertinti atsižvelgiant į tai, ar jie atitinka visos ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ tinklo plėtros planą, nurodytą ~~Reglamento (EB) Nr. 714/2009~~ [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios

redakcijos] 27 straipsnio 1 dalies~~8 straipsnio 3 dalies~~ b punkte; tokiaime vertinime gali būti pateiktos rekomendacijos pakeisti tuos investicinius planus;

↓ naujas

- (k) remiantis keliais Sąjungos lygmens rodikliais vertinti perdavimo sistemos operatorių ir skirstymo sistemos operatorių veiklos, susijusios su pažangiojo elektros energijos tinklo, kuriuo skatinamas energijos vartojimo efektyvumas ir atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimas, rezultatus ir kas dvejus metus skelbti nacionalinę ataskaitą ir prireikus teikti rekomendacijas dėl rezultatų gerinimo;

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)

⇒ naujas

- (l) ~~h) nustatyti arba patvirtinti paslaugų kokybei ir tiekimui taikomus standartus ir reikalavimus arba kartu su kitomis kompetentingomis institucijomis prisidėti prie šių veiksmų, taip pat stebėti, ar laikomasi tinklo saugumo ir patikimumo taisyklių, ir peržiūrėti, kaip jų buvo laikomasi praityje, taip pat nustatyti arba patvirtinti paslaugų kokybei ir tiekimui taikomus standartus ir reikalavimus arba kartu su kitomis kompetentingomis institucijomis prisidėti prie šių veiksmų;~~
- (m) ~~h)~~ stebėti veiklos skaidrumo lygį, įskaitant didmenines kainas, ir užtikrinti, kad elektros energijos įmonės laikytųsi skaidrumo įpareigojimų;
- (n) ~~h)~~ stebėti rinkos atvėrimo ir konkurencijos didmeninėje bei mažmeninėje prekyboje lygius ir veiksmingumą, įskaitant elektros energijos biržose, namų ūkio vartotojams taikomas kainas, įskaitant išankstinio apmokėjimo sistemas, tiekėjų pakeitusių vartotojų procentinę dalį, nuo elektros energijos tinklo atjungtų vartotojų procentinę dalį, mokesčius už priežiūros paslaugas ir šių paslaugų vykdymą, namų ūkio vartotojų pateiktus skundus, taip pat visus konkurencijos iškraipymo ar apribojimo atvejus, įskaitant visos svarbios informacijos teikimą atitinkamoms konkurencijos institucijoms, ir pranešti joms apie visus atitinkamus atvejus;
- (o) ~~h)~~ stebėti, ar nepasitaiko konkurenciją ribojančios sutartinės praktikos, įskaitant išimtinių teisių sąlygas, kurias taikant stambiems ne namų ūkio vartotojams gali būti užkirstas kelias arba apribota galimybė vienu metu sudaryti sutartis su daugiau negu vienu tiekėju ir, jei reikia, apie tokią praktiką pranešti nacionalinėms konkurencijos institucijoms;
- ~~l) pripažinti laisvę sudaryti nutraukiamas tiekimo sutartis ir ilgalaikio tiekimo sutartis, jeigu jos atitinka Bendrijos teisę ir yra suderinamos su Bendrijos politika;~~
- (p) ~~m)~~ stebėti, per kiek laiko perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriai sujungia linijas ir atlieka remonto darbus;
- (q) ~~m)~~ kartu su kitomis atitinkamomis institucijomis padėti užtikrinti, kad vartotojų apsaugos priemonės, įskaitant tas, kurios nustatytos I priede, būtų veiksmingos ir taikomos;
- (r) ~~e)~~ bent kartą per metus skelbti rekomendacijas, susijusias su tiekimo kainų atitiktimi 5 ~~3~~ straipsniui, ir tam tikrais atvejais išsiųsti jas konkurencijos institucijoms;

- (s) ~~u~~ užtikrinti galimybę naudotis duomenimis apie vartotojų suvartotą elektros energiją, tokių duomenų teikimą nacionaliniu lygmeniu lengvai suprantama ir suderinta forma neprivalomo naudojimo tikslais ir galimybę visiems vartotojams nedelsiant pasinaudoti tokiais duomenimis pagal ☒ 23 ir 24 straipsnius ~~I priede~~ ~~h punkte~~;
- (t) ~~u~~ stebėti, kaip įgyvendinamos taisyklės, susijusios su perdavimo sistemos operatorių, skirstymo sistemos operatorių, tiekėjų, vartotojų ir kitų rinkos dalyvių vaidmenimis bei pareigomis pagal [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomą Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naująją redakciją] ~~Reglamentą (EB) Nr. 714/2009~~;
- (u) ~~u~~ stebėti investavimą į gamybos $\Rightarrow$ ir kaupimo $\Leftarrow$ pajėgumus siekiant užtikrinti tiekimo saugumą;
- (v) ~~u~~ stebėti ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ ir trečiųjų šalių perdavimo sistemos operatorių techninį bendradarbiavimą;
- ~~t) stebėti 42 straipsnyje nurodytų apsaugos priemonių įgyvendinimą; ir~~
- (w) prisidėti prie keitimosi duomenimis procesų derinimo su svarbiausiais rinkos procesais regioniniu lygmeniu.

↓ naujas

- (x) stebėti, ar veikia lyginamosios interneto svetainės, įskaitant 14 straipsnyje ir I priede nustatytus kriterijus atitinkančias lyginimo priemones.

↓ 2009/72/EB

2. 1 dalyje nustatytas stebėsenos pareigas gali vykdyti kitos institucijos nei reguliavimo institucija, jei valstybė narė taip yra nustačiusi. Tokiu atveju turi būti nedelsiant sudaryta galimybė reguliavimo institucijai naudotis atlikus tokią stebėseną gauta informacija.

Reguliavimo institucija, vykdydama 1 dalyje nustatytas pareigas, atitinkamai konsultuojasi su perdavimo sistemos operatoriais ir atitinkamai glaudžiai bendradarbiauja su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis, išsaugodama jų nepriklausomumą, nedarydama įtakos jų specialiai kompetencijai ir laikydamasi geresnio reglamentavimo principų.

Reguliavimo institucijos ar Agentūros pagal šią direktyvą duotas pritarimas nedaro įtakos jokiai deramai pagrįstam reguliavimo institucijos būsimam naudojimuisi jos įgaliojimais pagal šį straipsnį ar kitų atitinkamų institucijų ar Komisijos nustatytoms sankcijoms.

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)
 $\Rightarrow$ naujas

3. ~~u~~ Valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucijoms būtų suteikti įgaliojimai, kuriais naudodamosi jos galėtų efektyviai ir operatyviai vykdyti ☒ šiame

straipsnyje ~~4, 3 ir 6 dalyse~~ nurodytas pareigas. Šiuo tikslu reguliavimo institucija turi bent šiuos įgaliojimus:

- (a) priimti privalomus spendimus dėl elektros energijos įmonių;
- (b) atlikti elektros energijos rinkų veikimo tyrimą ir nuspręsti, kokių reikia imtis būtinų ir proporcingų priemonių veiksmingai konkurencijai skatinti bei tinkamam rinkos veikimui užtikrinti, bei nustatyti šias priemones. Tam tikrais atvejais reguliavimo institucija, atlikdama su konkurencijos teise susijusį tyrimą, taip pat turi įgaliojimus bendradarbiauti su nacionaline konkurencijos institucija ir finansų rinkų reguliavimo institucijomis arba Komisija;
- (c) reikalauti, kad elektros energijos įmonės pateiktų visą informaciją, būtiną jos užduotims atlikti, įskaitant visus paaiškinimus, kodėl atsisakoma trečiosioms šalims suteikti prieigą, ir informaciją apie priemones, kurių reikia tinklui sustiprinti;
- (d) pagal šią direktyvą arba bet koki atitinkamą teisiškai privalomą reguliavimo institucijos ar Agentūros sprendimą nustatytų įpareigojimų nevykdančioms elektros energijos įmonėms skirti veiksmingas, proporcingas ir atgrasančias sankcijas arba pasiūlyti kompetentingam teismui skirti tokias sankcijas. Tai apima įgaliojimą perdavimo sistemos operatoriui skirti arba siūlyti jam skirti sankcijas, kurios sudaro iki 10 % metinės perdavimo sistemos operatoriaus apyvartos, arba vertikalios integracijos įmonei skirti arba siūlyti jai skirti sankcijas, kurios sudaro iki 10 % metinės vertikalios integracijos įmonės apyvartos, tuo atveju, kai jie nesilaiko atitinkamų įpareigojimų pagal šią direktyvą; ir
- (e) turi tinkamas teises atlikti tyrimus ir atitinkamus įgaliojimus rengti nurodymus kaip spręsti ginčus pagal 60 straipsnio 2 ir 3 dalis ~~11 ir 12 dalis~~.

4. ~~3.~~ Kai pagal ~~4413~~ straipsnį paskiriamas nepriklausomas sistemos operatorius, be šio straipsnio 1 ir 3 dalyse ~~1 dalyje~~ jai pavestų pareigų, reguliavimo institucija taip pat:

- (a) stebi, ar perdavimo sistemos savininkas ir nepriklausomas sistemos operatorius vykdo savo įpareigojimus pagal šį straipsnį, ir skiria sankcijas už įpareigojimų nevykdymą pagal 3 4 ~~3~~ dalies d punktą;
- (b) stebi nepriklausomo sistemos operatoriaus ir perdavimo sistemos savininko ryšius ir bendradarbiavimą, siekdama užtikrinti, kad nepriklausomas sistemos operatorius vykdytų savo įpareigojimus, ir visų pirma tvirtina sutartis bei vykdo nepriklausomo sistemos operatoriaus ir perdavimo sistemos savininko ginčų sprendimo institucijos funkcijas, kai bet kuri iš šalių pateikia skundą pagal 11 dalį;
- (c) nepažeisdama ~~4413~~ straipsnio 2 dalies c punkte nustatytos tvarkos, pirmajame dešimties metų tinklo plėtros plane patvirtina investicijų planus ir daugiamečių tinklo plėtros planą, kurį ⇒ bent kas dvejus metus ⇐ ~~kasmet~~ teikia nepriklausomas sistemos operatorius;
- (d) užtikrina, kad į nepriklausomo sistemos operatoriaus renkamų mokesčių už prieigą prie tinklo tarifus būtų įskaičiuotas tinkamas atlygis tinklo savininkui ar tinklo savininkams už naudojimąsi tinklu ir bet kokias naujas investicijas į jį, su sąlyga, kad taikomi ekonomiškai ir efektyvūs tarifai;
- (e) turi įgaliojimus atlikti patikrinimus, taip pat ir iš anksto apie juos nepranešus, perdavimo sistemos savininko ir nepriklausomo sistemos operatoriaus patalpose; ir

- (f) prižiūri, kaip nepriklausomas sistemos operatorius naudoja pagal [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos 17 straipsnio 2 dalį~~16 straipsnio 6 dalį~~] surinktus perkrovos valdymo mokesčius.
5. Kai pagal VI skyriaus 3 skirsnį ~~V skyrių~~ paskiriamas perdavimo sistemos operatorius, be šio straipsnio 1 ir 34 dalyse jai pavestų pareigų ir įgaliojimų, reguliavimo institucija turi bent šias pareigas ir jai suteikiami bent šie įgaliojimai:
- (a) skirti sankcijas pagal ~~3~~ 4 dalies d punktą už diskriminacinę elgesį vertikalios integracijos įmonės naudai;
 - (b) stebėti perdavimo sistemos operatoriaus ir vertikalios integracijos įmonės ryšius, siekiant užtikrinti, kad perdavimo sistemos operatorius vykdytų įpareigojimus;
 - (c) vykdyti vertikalios integracijos įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus ginčų sprendimo institucijos funkcijas, kai bet kuri iš šalių pateikia skundą pagal 60 straipsnio 2 dalį~~41 dalį~~;
 - (d) stebėti vertikalios integracijos įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus komercinius ir finansinius ryšius, įskaitant paskolas;
 - (e) tvirtinti visus vertikalios integracijos įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus komercinius ir finansinius susitarimus su sąlyga, kad jie atitinka rinkos sąlygas;
 - (f) gavus pranešimą iš už atitikties programos priežiūrą atsakingo pareigūno pagal 50~~21~~ straipsnio 4 dalį, reikalauti iš vertikalios integracijos įmonės pateisinančių įrodymų. Tokie pateisinantys įrodymai visų pirma apima įrodymus apie tai, kad nebuvo jokio diskriminacinio elgesio, kuris buvo naudingas vertikalios integracijos įmonei, atvejo;
 - (g) atlikti patikrinimus, taip pat iš anksto apie juos nepranešus, vertikalios integracijos įmonės ir perdavimo sistemos operatoriaus patalpose; ir
 - (h) paskirti visas arba tam tikras perdavimo sistemos operatoriaus užduotis pagal 44~~13~~ straipsnį paskirtam nepriklausomam sistemos operatoriui, jei perdavimo sistemos operatorius nuolat nesilaiko įpareigojimų pagal šią direktyvą, visų pirma dažno diskriminacinio elgesio vertikalios integracijos įmonės naudai atveju.
6. ⇒ Išskyrus atvejus, kai Agentūra yra kompetentinga pagal [Dokumentu COM(2016)863/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] 5 straipsnio 2 dalį nustatyti ir patvirtinti sąlygas ar metodikas, susijusias su [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] VII skyriuje nustatytų tinklo kodeksų ir gairių įgyvendinimu, dėl jų koordinuojamo pobūdžio, ⇨ ~~reguliavimo~~ institucijos atsako už tai, kad likus pakankamai laiko iki jų įsigaliojimo būtų nustatytos ar patvirtintos bent tos ⇨ nacionalinės ⇨ metodikos, pagal kurias apskaičiuojama ar nustatomos sąlygos, susijusios su:
- (a) prijungimu ir prieiga prie nacionalinių tinklų, įskaitant perdavimo ir skirstymo tarifus ar jų metodikas. Taikant tuos tarifus ar metodikas sudaromos galimybės būtinąsias investicijas į tinklus vykdyti tokiu būdu, kad šios investicijos užtikrintų tinklų gyvybingumą;
 - (b) ~~balansavime~~ ⇨ papildomų ⇨ paslaugų, kurios teikiamos ekonomiškiausiu būdu ir padeda užtikrinti tinkamas paskatas tinklo naudotojams subalansuoti savo teikiamą galingumą ir suvartojamą energiją, teikimu. ~~Balansavime~~ ⇨ Papildomos ⇨ paslaugos teikiamos sąžiningai, nediskriminuojant ir grindžiamos objektyviais kriterijais; ir

- (c) prieiga prie tarpvalstybinių infrastruktūrų, įskaitant pajėgumų paskirstymo ir perkrovos valdymo procedūras.

7. 6 dalyje nurodytos metodikos arba sąlygos paskelbiamos.

~~8. Nustatydamos ar tvirtindamos tarifus arba metodikas ir balansavimo paslaugas, reguliavimo institucijos užtikrina, kad perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriams būtų suteiktos tinkamos paskatos trumpalaikiu ir ilgalaikiu laikotarpiu didinti energijos vartojimo efektyvumą, skatinti rinkos integraciją ir tiekimo saugumą bei remti susijusius mokslinius tyrimus.~~

↓ naujas

8. Siekdamos padidinti rinkos skaidrumą ir visoms suinteresuotosioms šalims pateikti visą reikiamą informaciją, sprendimus ar sprendimų dėl 60 straipsnio 3 straipsnyje numatytų perdavimo ir skirstymo tarifų pasiūlymus, reguliavimo institucijos rinkos dalyviams pateikia išsamią metodiką ir susijusias išlaidas, naudojamas atitinkamiems tinklo tarifams apskaičiuoti.

↓ 2009/72/EB

9. Reguliavimo institucijos stebi nacionalinių elektros energijos sistemų, įskaitant jungiamąsias linijas, perkrovos valdymą ir perkrovos valdymo taisyklių įgyvendinimą. Tuo tikslu perdavimo sistemos operatoriai arba rinkos operatoriai pateikia nacionalinėms reguliavimo institucijoms savo perkrovos valdymo taisykles, įskaitant pajėgumų paskirstymą. Nacionalinės reguliavimo institucijos gali reikalauti pakeisti tas taisykles.

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

60 ~~37~~ straipsnis

☒ Sprendimai ir ginčai ☒

1. ~~10.~~ Reguliavimo institucijoms suteikiami įgaliojimai reikalauti, kad perdavimo ir skirstymo sistemos operatoriai, prireikus, pakeistų sąlygas, įskaitant ~~šiuose~~ ☒ 59 ☒ straipsnyje nurodytus tarifus ar metodikas, siekiant užtikrinti, kad jie būtų proporcingi ir taikomi nediskriminuojant ⇒ pagal [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] 16 straipsnį⇐. Jeigu vėluojama nustatyti perdavimo ir skirstymo tarifus, reguliavimo institucijos turi teisę nustatyti ar patvirtinti laikinus perdavimo ir skirstymo tarifus ar metodikas ir nuspręsti, kokios atitinkamos kompensavimo priemonės bus taikomos, jeigu galutiniai perdavimo ir skirstymo tarifai ar metodikos būtų kitokie nei tie laikinieji tarifai ar metodikos.
2. ~~11.~~ Bet kuri šalis, turinti nusiskundimų perdavimo ar skirstymo sistemos operatoriaus veiksmais, susijusiais su to operatoriaus įpareigojimais pagal šią direktyvą, gali pateikti skundą reguliavimo institucijai, kuri, veikdama kaip ginčų sprendimo institucija, priima sprendimą per dviejų mėnesių laikotarpį nuo skundo gavimo

dienos. Jei reguliavimo institucijai reikia papildomos informacijos, tas laikotarpis gali būti pratęstas dviem mėnesiais. Tą pratęstą laikotarpį galima dar pratęsti, jei su tuo sutinka skundą pateikusi šalis. Reguliavimo institucijos sprendimas yra privalomas, nebent ir iki tol, kol jis panaikinamas apeliacine tvarka.

3. ~~12~~ Šalis, kurios atžvilgiu priimtas sprendimas ir kuri turi teisę pateikti skundą, susijusį su sprendimu dėl pagal ~~šį~~ ☒ 59 ☒ straipsnį priimtų metodikų, arba kai reguliavimo institucija privalo konsultuotis – dėl pasiūlytų tarifų ar metodų, ne vėliau kaip per du mėnesius arba per valstybių narių nustatytą trumpesnę laikotarpį nuo sprendimo ar jo pasiūlymo paskelbimo dienos, pateikia skundą dėl peržiūros. Toks skundas nesustabdo sprendimo įgyvendinimo.
4. ~~13~~ Valstybės narės sukuria tinkamus ir efektyvius reguliavimo, kontrolės ir skaidrumo mechanizmus, kad būtų išvengta piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi, ypač kai tai kenkia vartotojų interesams, ir agresyvaus elgesio. Nustatant tuos mechanizmus atsižvelgiama į Sutarties, ypač į jos ~~10282~~ straipsnio, nuostatas.
5. ~~14~~ Valstybės narės užtikrina, kad būtų imtasi tinkamų priemonių, įskaitant patraukimą atsakomybėn administracine ar baudžiamąja tvarka pagal jų nacionalinę teisę, prieš atsakingus fizinius ar juridinius asmenis, nesilaikančius šia direktyva nustatytą konfidencialumo taisyklių.
6. ~~15~~ ~~11~~ ~~2~~ ir ~~12~~ ~~3~~ dalyse nurodyti skundai nedaro įtakos teisei paduoti apeliaciją pagal ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ arba nacionalinę teisę.
7. ~~16~~ Reguliavimo institucijų priimti sprendimai turi būti visiškai motyvuoti ir pagrįsti, kad būtų galima atlikti teisminę peržiūrą. Sprendimai turi būti viešai prieinami, tačiau turi būti užtikrinamas komerciniu požiūriu neskelbtinos informacijos konfidencialumas.
8. ~~17~~ Valstybės narės užtikrina, kad nacionaliniu lygmeniu veiktų tinkami mechanizmai, kuriuos taikant šalis, kurios atžvilgiu reguliavimo institucija priima sprendimą, turėtų teisę paduoti apeliaciją nuo suinteresuotųjų šalių ir nuo bet kokios Vyriausybės nepriklausomai įstaigai.

~~6138~~ straipsnis

☒ Reguliavimo institucijų regioninis bendradarbiavimas tarpvalstybiniais klausimais ☒ Tarpvalstybinių klausimų reguliavimo tvarka

1. Reguliavimo institucijos glaudžiai konsultuojasi ir bendradarbiauja tarpusavyje ⇔ , visų pirma Agentūroje, ⇐ taip pat teikia viena kitai ir Agentūrai visą informaciją, būtiną jų užduotims pagal šią direktyvą vykdyti. Keičiantis informacija, informaciją gaunanti institucija užtikrina tokio paties lygio konfidencialumą, kurio reikalaujama iš ją teikiančios institucijos.
2. Reguliavimo institucijos bendradarbiauja bent regionų lygmeniu, kad:
 - (a) būtų skatinama rengti eksploatacines priemones, skirtas sudaryti optimalaus tinklo valdymo sąlygas, skatinami bendros elektros energijos biržos ir tarpvalstybinių pajėgumų paskirstymas ir sudaromos sąlygos tinkamam sujungimo pajėgumų, įskaitant naujas jungiamąsias linijas, lygiui užtikrinti regione ir tarp regionų siekiant sudaryti galimybes plėtoti veiksmingą konkurenciją ir gerinti tiekimo saugumą nediskriminuojant tiekimo įmonių įvairiose valstybėse narėse;

↓ naujas

- (b) būtų koordinuojama bendra subjektų, vykdančių funkcijas regionų lygmeniu, priežiūra;
 - (c) būtų koordinuojama, bendradarbiaujant su kitomis susijusiomis valdžios institucijomis, bendra nacionalinių, regioninių ir Europos lygmens adekvatumo vertinimų priežiūra;
-

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)

⇒ naujas

- (d) būtų koordinuojamas visų tinklo kodeksų Ū ir gairių Ū atitinkamiems perdavimo sistemos operatoriams ir kitiems rinkos dalyviams rengimas; ir
 - (e) būtų koordinuojamas perkrovos valdymo taisyklių rengimas.
3. Siekdamos skatinti bendradarbiavimą reguliavimo srityje, nacionalinės reguliavimo institucijos turi teisę tarpusavyje sudaryti bendradarbiavimo susitarimus.
4. 2 dalyje nurodyti veiksmai vykdomi atitinkamai glaudžiai konsultuojantis su kitomis atitinkamomis nacionalinėmis institucijomis ir nedarant įtakos jų specialiai kompetencijai.
5. Komisija gali ☒ yra įgaliota ☒ priimti ⇒ deleguotuosius aktus pagal 67 straipsnį siekiant parengti ⇐ gaires, koku mastu reguliavimo institucijos privalo bendradarbiauti tarpusavyje ir su Agentūra. ~~Tos priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 46 straipsnio 2 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.~~
-

↓ naujas

62 straipsnis

Reguliavimo institucijų pareigos ir įgaliojimai dėl regioninių operatyvinių centrų

- 1. Geografinio rajono, kuriame įsisteigęs regioninis operatyvinis centras, regioninės reguliavimo institucijos glaudžiai bendradarbiaudamos tarpusavyje:
 - (a) tvirtina įstatus ir darbo tvarkos taisykles;
 - (b) tvirtina metinį biudžetą;
 - (c) tvirtina bendradarbiavimu grindžiamą sprendimų priėmimo procesą;
 - (d) vertina, ar regioninis operatyvinis centras turi išteklių ir yra pakankamai kompetentingas ir nešališkas, kad galėtų nepriklausomai atlikti jam priskirtas funkcijas ir užduotis, įskaitant susijusias su saugumu, atsakomybe ir nenumatytais atvejais;
 - (e) vykdo šioje direktyvoje ir kituose atitinkamuose Sąjungos teisės aktuose nustatytus įpareigojimus, visų pirma susijusius su tarpvalstybiniais klausimais;

- (f) stebi savo funkcijų vykdymą ir kasmet Agentūrai teikia su tuo susijusias ataskaitas.
- 2. Valstybės narės užtikrina, kad reguliavimo institucijoms būtų suteikti įgaliojimai, kuriais naudodamasi jos galėtų efektyviai ir operatyviai vykdyti 1 dalyje nurodytas pareigas. Šiuo tikslu reguliavimo institucijos turi bent šiuos įgaliojimus:
 - (a) prašyti regioninių operatyvinių centrų pateikti informacijos;
 - (b) atlikti patikrinimus, taip pat ir iš anksto apie juos nepranešus, regioninių operatyvinių centrų patalpose;
 - (c) priimti bendrus privalomus sprendimus dėl regioninių operatyvinių centrų.

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

6339 straipsnis

Atitiktis ⇒ tinklo kodeksams ir ⇐ gairėms

1. Reguliavimo institucija ir Komisija gali prašyti, kad Agentūra pateiktų nuomonę, ar reguliavimo institucijos priimtas sprendimas atitinka šioje direktyvoje arba ~~Reglamente (EB) Nr. 714/2009~~ [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] ☒ VII skyriuje ☒ nurodytus ⇒ tinklo kodeksus ir ⇐ gaires.
2. Agentūra per tris mėnesius nuo prašymo gavimo datos pateikia nuomonę atitinkamai reguliavimo institucijai, paprašiusiai pateikti nuomonę, arba Komisijai ir reguliavimo institucijai, priėmusiai atitinkamą sprendimą.
3. Jei sprendimą priėmusi reguliavimo institucija neatsižvelgia į Agentūros nuomonę per keturis mėnesius nuo tos nuomonės gavimo dienos, Agentūra apie tai atitinkamai praneša Komisijai.
4. Jeigu reguliavimo institucija mano, kad kitos reguliavimo institucijos priimtas sprendimas dėl tarpvalstybinės prekybos neatitinka šioje direktyvoje arba [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] ~~Reglamente (EB) Nr. 714/2009~~ ☒ VII skyriuje ☒ nurodytų ⇒ tinklo kodeksų ir ⇐ gairių, per du mėnesius nuo to sprendimo priėmimo dienos ji gali pranešti apie tai Komisijai.
5. Jeigu Komisija per du mėnesius nuo Agentūros pranešimo pagal 3 dalį arba reguliavimo institucijos pranešimo pagal 4 dalį gavimo dienos ar savo iniciatyva per tris mėnesius nuo sprendimo priėmimo dienos nustato, kad dėl reguliavimo institucijos priimto sprendimo kyla pagrįstų abejonių, ar toks sprendimas atitinka šioje direktyvoje arba [Dokumentu COM(2016)861/2 siūlomos Reglamento (EB) Nr. 714/2009 naujosios redakcijos] ~~Reglamente (EB) Nr. 714/2009~~ ☒ VII skyriuje ☒ nurodytus ⇒ tinklo kodeksus ir ⇐ gaires, Komisija gali nuspręsti toliau nagrinėti atvejį. Tokiu atveju Komisija paprašo reguliavimo institucijos ir procedūros, vykstančios reguliavimo institucijoje, šalių pateikti pastabas.
6. Jei Komisija priima sprendimą toliau nagrinėti atvejį, per keturis mėnesius nuo tokio sprendimo priėmimo dienos ji priima galutinį sprendimą:
 - (a) neprieštarauti reguliavimo institucijos priimtam sprendimui; arba

- (b) pareikalauti, kad atitinkama reguliavimo institucija panaikintų savo sprendimą, remiantis tuo, kad nesilaikyta $\Rightarrow$ tinklo kodeksų ir $\Leftarrow$ gairių.
7. Jei Komisija nenusprendžia toliau nagrinėti atvejo arba nepriima galutinio sprendimo atitinkamai per 5 ir 6 dalyse nustatytus terminus, laikoma, kad ji neprieštarauja reguliavimo institucijos priimtam sprendimui.
8. Reguliavimo institucija per dviejų mėnesių laikotarpį įvykdo Komisijos sprendimą atšaukti savo sprendimą ir atitinkamai apie tai informuoja Komisiją.
9. Komisija ~~gali~~ $\boxtimes$ yra įgaliota $\boxtimes$ priimti $\Rightarrow$ deleguotuosius aktus pagal 67 straipsnį siekiant parengti $\Leftarrow$ gaires, išsamiai nustatančias procedūrą, kurios turi būti laikomasi taikant šį straipsnį. ~~Tos priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 46 straipsnio 2 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.~~

64 ~~40~~ straipsnis Duomenų saugojimas

1. Valstybės narės reikalauja, kad tiekimo įmonės bent penkerius metus saugotų ir nacionalinėms institucijoms, įskaitant nacionalinę reguliavimo instituciją ir nacionalines konkurencijos institucijas, taip pat Komisijai, pateiktų, kad jos galėtų vykdyti savo užduotis, visų sandorių su didmeniniais vartotojais ir perdavimo sistemos operatoriais, sudarytų pagal elektros energijos tiekimo sutartis ir elektros energijos rinkos išvestines finansines priemones, atitinkamus duomenis.
2. Duomenis sudaro išsamūs atitinkamų sandorių duomenys, pvz., trukmė, tiekimo ir apmokėjimo taisyklės, kiekis, vykdymo datos ir terminai, sandorio kainos, atitinkamo didmeninio vartotojo identifikavimo priemonės, taip pat konkreti informacija apie visas neįvykdytas elektros energijos tiekimo sutartis ir elektros energijos rinkos išvestines finansines priemones.
3. Reguliavimo institucija gali nuspręsti tam tikrą tos informacijos dalį pateikti rinkos dalyviams, su sąlyga, kad komerciniu požiūriu neskelbtina informacija apie atskirus rinkos dalyvius ar atskirus sandorius nebus atskleista. Ši dalis netaikoma informacijai apie finansines priemones, kurioms taikoma Direktyva 2004/39/EB.
- ~~4. Siekdama užtikrinti vienodą šio straipsnio taikymą, Komisija gali priimti gaires, kuriose apibrėžiami duomenų saugojimo metodai ir priemonės, taip pat saugomų duomenų forma ir turinys. Tos priemonės, skirtos iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas ją papildant, tvirtinamos pagal 46 straipsnio 2 dalyje nurodytą reguliavimo procedūrą su tikrinimu.~~
- ~~5. Su elektros energijos rinkos išvestinėmis finansinėmis priemonėmis susijusiems sandoriams, kuriuos tiekimo įmonės sudaro su didmeniniais vartotojais ir perdavimo sistemos operatoriais, šis straipsnis taikomas tik tada, kai Komisija priima 4 dalyje nurodytas gaires.~~
4. ~~6.~~ Šio straipsnio nuostatomis 1 dalyje nurodytų institucijų atžvilgiu nenustatoma papildomų įpareigojimų subjektams, kuriems taikoma Direktyva 2004/39/EB.
5. ~~7.~~ Jei 1 dalyje nurodytoms institucijoms reikia susipažinti su subjektų, kuriems taikoma Direktyva 2004/39/EB, turimais duomenimis, pagal tą direktyvą atsakingos institucijos pateikia joms prašomus duomenis.

↓ 2009/72/EB

~~X SKYRIUS~~

~~MAŽMENINĖS RINKOS~~

↓ 2009/72/EB

~~41 straipsnis~~ ~~Mažmeninės rinkos~~

~~Siekdamos sudaryti palankesnes sąlygas gerai veikiančių ir skaidrių mažmeninių rinkų formavimuisi Bendrijoje, valstybės narės užtikrina, kad perdavimo sistemos operatorių, skirstymo sistemos operatorių, tiekimo įmonių, vartotojų ir, prireikus, kitų rinkos dalyvių funkcijos bei pareigos būtų apibrėžtos atsižvelgiant į sutarčių sąlygas, išsipareigojimus vartotojams, keitimosi duomenimis ir atsiskaitymo taisyklės, duomenų nuosavybę ir išsipareigojimą pateikti skaitiklių rodmenis.~~

~~Tos taisyklės turi būti paviešintos, jomis siekiama vartotojams ir tiekėjams sudaryti palankesnes prieigos prie tinklų sąlygas ir jas turi peržiūrėti reguliavimo institucijos ar kitos atitinkamos nacionalinės institucijos.~~

~~Stambūs ne namų ūkio vartotojai turi teisę sudaryti sutartis iš karto su keliais tiekėjais.~~

↓ 2009/72/EB

~~VIII~~ SKYRIUS

~~BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS~~

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)

~~42 straipsnis~~ ~~Apsaugos priemonės~~

~~Staiga įvykus elektros energijos rinkos krizei ar iškilus grėsmei asmenų fizinei sveikatai ar saugumui, aparatūros ar įrenginių arba sistemos vientisumo saugumui, valstybė narė gali imtis būtinų laikinų apsaugos priemonių.~~

~~Tokios priemonės turi kuo mažiau trikdyti vidaus rinkos veikimą ir neturi būti taikomos platesniu mastu nei būtina staiga kilusiems sunkumams įveikti.~~

~~Atitinkama valstybė narė apie tas priemones nedelsdama praneša kitoms valstybėms narėms ir Komisijai, kuri gali nuspręsti, kad atitinkama valstybė narė turi iš dalies pakeisti ar panaikinti~~

~~tokias priemones, jeigu jos iškreipia konkurenciją ir neigiamai veikia prekybą tokiu būdu, kuris neatitinka bendro intereso.~~

~~6543~~ straipsnis

Vienodos sąlygos

1. Priemonės, kurių valstybės narės gali imtis pagal šią direktyvą, kad užtikrintų vienodas sąlygas, turi būti suderinamos su Sutartimi, visų pirma su jos ~~36~~ ~~30~~ straipsniu, ir su ~~Bendrijos~~ ~~Sajungos~~ teise.
2. 1 dalyje nurodytos priemonės turi būti proporcingos, nediskriminacinės ir skaidrios. Tos priemonės gali būti taikomos tik tuo atveju, jei apie jas pranešta Komisijai ir ji tas priemones patvirtino.
3. Komisija sprendimą dėl 2 dalyje nurodyto pranešimo priima per du mėnesius nuo pranešimo gavimo dienos. Tas laikotarpis prasideda kitą dieną po to, kai gaunama visa informacija. Jei per tą dviejų mėnesių laikotarpį Komisija nepriima sprendimo, laikoma, kad ji neprieštaruja priemonėms, apie kurias buvo pranešta.

~~6644~~ straipsnis

Leidžiančios nukrypti nuostatos

1. Valstybės narės, kurios ~~įsigaliojus šiai direktyvai~~, gali įrodyti, kad yra esminių problemų, susijusių su jų mažų atskirų sistemų eksploatavimu, gali pateikti prašymą Komisijai dėl nuostatų, leidžiančių nukrypti nuo ~~IV, V ir VI skyrių bei 4, 6, 7 ir 8 straipsnių nuostatų IV, VI, VII ir VIII skyrių, o atskirų mikrosistemų atveju – nuo III skyriaus atitinkamų nuostatų, susijusių su turimų pajėgumų atnaujinimu, modernizavimu ir plėtra.~~ Prieš priimdama sprendimą, Komisija apie tokius prašymus praneša valstybėms narėms, laikydamasi konfidencialumo reikalavimų. Tas sprendimas skelbiamas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.
2. ~~439~~ straipsnis netaikomas Kiprui, Liuksemburgi ir ~~/(arba)~~ Maltai. Be to, ~~6 ir 35 26, 32 ir 33~~ straipsniai netaikomi Maltai.

~~43 9~~ straipsnio 1 dalies b punkto tikslais sąvoka „įmonė, atliekanti kurią nors iš gamybos ar tiekimo funkcijų“ neapima galutinių vartotojų, kurie atlieka elektros energijos gamybos ir (arba) tiekimo funkcijas tiesiogiai ar per jų individualiai ar bendrai kontroliuojamas įmones, jeigu galutiniai vartotojai, įskaitant kontroliuojamose įmonėse pagamintą jų elektros energijos dalį, pagal metinį vidurkį yra grynosios elektros energijos vartotojai ir jeigu jų trečiosioms šalims parduodamos elektros energijos ekonominė vertė yra nereikšminga, palyginti su kitomis jų verslo sritimis.

~~45~~ straipsnis

Peržiūros procedūra

~~Kai 47 straipsnio 6 dalyje nurodytoje ataskaitoje Komisija padaro išvadą, kad, atsižvelgiant į veiksmingą būdą, kuriuo valstybėje narėje buvo suteikta prieiga prie tinklo ir kuriuo suteikiama visapusiškai veiksminga, nediskriminacinė ir netrikdoma prieiga prie tinklo, tam tikri šia direktyva įmonėms nustatyti įpareigojimai (įskaitant įpareigojimus teisiškai atskirti~~

skirstymo sistemos operatorius) nėra proporcingi siekiamam tikslui, atitinkama valstybė narė gali pateikti Komisijai prašymą netaikyti tokio reikalavimo.

~~Tokį prašymą valstybė narė nedelsdama perduoda Komisijai ir kartu pateikia visą svarbią informaciją, būtiną ataskaitos išvadai, kad reikia užtikrinti veiksmingą prieigą prie tinklo, įrodyti.~~

~~Per tris mėnesius nuo pranešimo gavimo Komisija priima nuomonę dėl atitinkamos valstybės narės prašymo ir atitinkamais atvejais pateikia pasiūlymus Europos Parlamentui ir Tarybai iš dalies pakeisti atitinkamas šios direktyvos nuostatas. Pasiūlymuose iš dalies keisti šią direktyvą Komisija gali pasiūlyti, kad atitinkamai valstybei narei būtų netaikomi konkretūs reikalavimai, jei ta valstybė narė atitinkamai įgyvendina lygiavėrio poveikio priemones.~~

~~46 straipsnis~~

~~Komitetas~~

~~1. Komisijai padeda komitetas.~~

~~2. Jei yra nuoroda į šią dalį, taikomi Sprendimo 1999/468/EB 5a straipsnio 1–4 dalys ir 7 straipsnis, atsižvelgiant į jo 8 straipsnį.~~

~~47 straipsnis~~

~~Ataskaitų teikimas~~

~~1. Komisija stebi ir peržiūri šios direktyvos taikymą bei pirmą kartą ne vėliau kaip 2004 m. rugpjūčio 4 d., o vėliau kasmet pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai bendros pažangos ataskaitą. Pažangos ataskaitoje turi būti apžvelgti bent šie dalykai:~~

~~(a) sukaupta patirtis ir padaryta pažanga kuriant užbaigtą ir visapusiškai veikiančią elektros energijos vidaus rinką, taip pat su tuo susijusios likusios kliūtys, įskaitant dominavimo rinkoje, koncentracijos rinkoje, agresyvaus ar antikonkurencinio elgesio aspektus bei jų poveikį, kuriuo iškreipiama rinką;~~

~~(b) kiek šioje direktyvoje nustatyti atskyrimo ir tarifų nustatymo reikalavimai padėjo užtikrinti sąžiningą ir nediskriminacinę prieigą prie Bendrijos elektros energijos sistemos bei lygiavėrius konkurencijos lygius, taip pat elektros energijos rinkos atvėrimo ekonominės, aplinkos apsaugos ir socialinės pasekmės vartotojams;~~

~~(c) nagrinėjami klausimai, susiję su sistemos pajėgumo lygiais ir elektros energijos tiekimo saugumu Bendrijoje, visų pirma esama ir numatoma paklausos ir pasiūlos pusiausvyra, atsižvelgiant į mainams tarp vietovių skirtus fizinius pajėgumus;~~

~~(d) ypatingas dėmesys bus skirtas priemonėms, kurių valstybės narės ėmėsi siekdamos patenkinti paklausą, kai ji yra didžiausia, ir problemoms, susijusioms su vieno ar kelių tiekėjų tiekimo trūkumais, spręsti;~~

~~(e) 26 straipsnio 4 dalyje numatytos leidžiančios nukrypti nuostatos įgyvendinimas atsižvelgiant į galimybę peržiūrėti ribinę vertę;~~

~~(f) bendras pažangos, padarytos plėtojant dvišalius santykius su trečiosiomis šalimis, kurios gamina, eksportuoja ar transportuoja elektros energiją, įskaitant pažangą, padarytą integruojant rinką, prekybos elektros energija socialinės pasekmės ir poveikį aplinkai bei prieigą prie tokių trečiųjų šalių tinklų, įvertinimas;~~

~~(g) poreikis nustatyti galimus suderinimo reikalavimus, nesusijusius su šios direktyvos nuostatomis; ir~~

~~(h) kaip valstybės narės praktiškai įgyvendina 3 straipsnio 9 dalyje nustatytus informacijos apie elektros energiją pateikimo reikalavimus, ir kaip buvo atsižvelgta į Komisijos rekomendacijas tuo klausimu.~~

~~Tam tikrais atvejais pažangos ataskaitoje gali būti pateiktos rekomendacijos, ypač dėl ženklinio nuostatų taikymo srities ir sąlygų, įskaitant būdą, kaip pateikti nuorodą į turimus informacijos šaltinius, ir dėl tokių šaltinių turinio, ir visų pirma dėl to, kaip visoje Bendrijoje būtų galima skaidriai, lengvai prieinama ir palyginama forma teikti informaciją, susijusią su poveikiu aplinkai, kuri daro bent išmetamos CO₂ dujos ir radioaktyviosios atliekos, susidariusios dėl elektros energijos gamybos iš įvairių energijos išteklių, ir kaip modernizuoti priemonės, kurių ėmėsi valstybės narės, siekdamos kontroliuoti tiekėjų teiktos informacijos tikslumą, taip pat kokiomis priemonėmis galima būtų neutralizuoti neigiamus dominavimo rinkoje ar koncentracijos rinkoje padarinius.~~

~~2. Kas dvejus metus 1 dalyje nurodytoje pažangos ataskaitoje taip pat pateikiama įvairių priemonių, kurių ėmėsi valstybės narės įpareigojimams teikti viešąsias paslaugas įgyvendinti, analizė bei tų priemonių veiksmingumo vertinimas ir visų pirma jų poveikis konkurencijai elektros energijos rinkoje. Atitinkamais atvejais ataskaitoje gali būti pateikiamos rekomendacijos dėl priemonių, kurių reikia imtis nacionaliniu lygiu aukštiesiems viešųjų paslaugų standartams pasiekti, arba dėl priemonių, skirtų užkirsti kelią rinkos protekcionizmui.~~

~~3. Ne vėliau kaip 2013 m. kovo 3 d. Komisija, atlikdama bendrą peržiūrą, pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai išsamią specialią ataskaitą, kurioje nurodoma, kokių mastu V skyriuje nustatyti atskyrimo reikalavimai padėjo užtikrinti visišką faktinį perdavimo sistemos operatorių nepriklausomumą, kaip rodiklį naudodama efektyvų bei veiksmingą atskyrimą.~~

~~4. Atlikdama įvertinimą pagal 3 dalį, Komisija visų pirma atsižvelgia į šiuos kriterijus: sąžiningą ir nediskriminacinę prieigą prie tinklo, veiksmingą reguliavimą, tinklo plėtrą, kad jis atitiktų rinkos poreikius, neiškraipytas investavimo paskatas, jungiamųjų linijų infrastruktūros plėtrą, veiksmingą konkurenciją Bendrijos energetikos rinkose ir tiekimo saugumo padėtį Bendrijoje.~~

~~5. Tam tikrais atvejais ir ypač tuo atveju, kai 3 dalyje nurodytoje išsamioje specialioje ataskaitoje yra nustatyta, kad 4 dalyje nurodytos sąlygos praktikoje nebuvo užtikrintos, Komisija ne vėliau kaip 2014 m. kovo 3 d. pateikia pasiūlymus Europos Parlamentui ir Tarybai dėl perdavimo sistemos operatorių visiško faktinio nepriklausomumo užtikrinimo~~

~~6. Ne vėliau kaip 2006 m. sausio 1 d. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai išsamią ataskaitą, kurioje apžvelgiama pažanga kuriant elektros energijos vidaus rinką. Toje ataskaitoje visų pirma nagrinėjami šie klausimai:~~

~~— nediskriminacinės prieigos prie tinklo buvimas;~~

~~— veiksmingas reguliavimas;~~

~~— jungiamųjų linijų infrastruktūros plėtra ir tiekimo saugumo padėtis Bendrijoje;~~

~~— kokia yra rinkos atvėrimo visapusiška nauda mažosioms įmonėms ir namų ūkio vartotojams, ypač atsižvelgiant į viešųjų paslaugų ir universaliųjų paslaugų standartus;~~

~~— kokių mastu rinkos yra praktiškai atviros veiksmingai konkurencijai, įskaitant dominavimo rinkoje, rinkos koncentracijos ir agresyvaus ar antikonkurencinio elgesio aspektus;~~

~~kokių mastu vartotojai faktiškai keičia tiekėjus ar iš naujo derasi dėl tarifų;
kainų pokyčiai, įskaitant tiekimo kainas, lyginant su rinkų atvėrimo laipsniu; ir
šios direktyvos taikymo patirtis, susijusi su vertikalios integracijos įmonėms
priklausančių sistemos operatorių faktiniu nepriklausomumu, ir tai, ar be funkcinio
nepriklausomumo ir apskaitos atskyrimo buvo parengta kitų priemonių, kurių
poveikis yra lygiavertis teisiniam atskyrimui.~~

~~Atitinkamais atvejais Komisija teikia pasiūlymus Europos Parlamentui ir Tarybai, visų pirma
siekdama užtikrinti aukštus viešųjų paslaugų standartus.~~

~~Atitinkamais atvejais Komisija teikia pasiūlymus Europos Parlamentui ir Tarybai, visų pirma
siekdama užtikrinti, kad iki 2007 m. liepos 1 d. skirstymo sistemos operatoriai turėtų visišką
faktinį nepriklausomumą. Prireikus, laikantis konkurencijos teisės, tuose pasiūlymuose taip
pat nurodomos problemų, susijusių su dominavimu rinkoje, rinkos koncentracija ir agresyviu
ar antikonkurenciniu elgesiu, sprendimo priemonės.~~

↓ naujas

67 straipsnis **Įgaliojimų delegavimas**

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. 61 ir 63 straipsniuose nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami neribotam laikotarpiui nuo (leidinių biuro prašoma įrašyti įsigaliojimo datą).
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kuriuo metu panaikinti 61 ir 63 straipsniuose nurodytus įgaliojimus priimti deleguotuosius aktus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje arba vėlesnę jame nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą, Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.
6. Pagal 61 ir 63 straipsnius priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

68 straipsnis
Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 4 straipsnis.

69 straipsnis
Ataskaitų teikimas

Komisija stebi ir peržiūri šios direktyvos taikymą ir kaip priedą prie [dokumentu COM(2016)759 siūlomo valdymo reglamento 29 straipsnyje] nurodytos energetikos sąjungos būklės ataskaitos Europos Parlamentui ir Tarybai pateikia bendros pažangos ataskaitą.

↓ 2009/72/EB (pritaikytas)

~~49~~70 straipsnis
Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini ~~šiai direktyvai~~ ☒ 2, 3, 5 straipsniams, 6 straipsnio 2 daliai, 9 straipsnio 2 daliai, 10 straipsnio 2 daliai, 11–24, 26, 29, 31–34, 36 straipsniams, 38 straipsnio 5 daliai, 40, 42, 51, 54, 57–59, 61–63 straipsniams ir I–III priedams ☒ įgyvendinti ne vėliau kaip ☒ [12 mėnesių nuo įsigaliojimo] ☒ ~~2011 m. kovo 3 d.~~ Jos nedelsdamos ☒ pateikia tų nuostatų tekstą Komisijai ☒ ~~informuoja apie tai Komisiją.~~

Tas priemonės jos taiko nuo ☒ [12 mėnesių nuo įsigaliojimo, išskyrus 5 straipsnio 3 dalį, kurią jos taiko nuo [įsigaliojimo dienos.] ☒ ~~nuo 2011 m. kovo 3 d., išskyrus 11 straipsnį, kurį jos taiko nuo 2013 m. kovo 3 d.~~

Valstybės narės, tvirtindamos tas priemonės, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. ☒ Jos taip pat turi įtraukti teiginį, kad galiojančiuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose pateiktos nuorodos į direktyvą, kuri panaikinama šia direktyva, laikomos nuorodomis į šią direktyvą. ☒ Tokios nuorodos darymo tvarką ☒ ir kaip tas teiginys turi būti suformuluotas ☒ nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

~~71~~48 straipsnis
Panaikinimas

Direktyva ~~2003/54/EB~~ ☒ 2009/72/EB ☒ panaikinama nuo ~~2011 m. kovo 3 d.~~ ☒ [12 mėnesių nuo įsigaliojimo], ☒ nedarant įtakos valstybių narių įsipareigojimams, susijusiems su ~~tes~~ ☒ IV priede nurodytais ☒ direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę terminais ☒ ir taikymo datomis ☒.

Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą pagal $\text{H} \times \text{V} \times$ priede $\times$ pateiktą $\times$ atitikmenų lentelę.

↓ 2009/72/EB

~~7250~~ straipsnis
Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną nuo jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

↓ 2009/72/EB

~~7354~~ straipsnis
Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas